

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+

PROJEKT

Urząd Miasta Bydgoszczy
23.04.2018

Spis treści

WSTĘP.....	3
1. METODOLOGIA PRAC.....	4
2. POWIĄZANIA GPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI.....	5
3. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY Z WNIOSKAMI.....	12
4. OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY.....	19
5. OBSZAR REWITALIZACJI.....	25
6. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	30
B. SFERA SPOŁECZNA.....	39
C. SFERA GOSPODARCZA.....	52
D. SFERA ŚRODOWISKOWA.....	56
E. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA.....	57
F. SFERA TECHNICZNA.....	61
7. OBSZAR REWITALIZACJI – SYNTEZA: PROBLEMY I POTENCJAŁY ROZWOJOWE.....	68
8. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI.....	77
9. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH.....	78
10. WSKAŹNIKI DLA CELÓW REWITALIZACJI.....	97
11. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW / PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	99
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE.....	145
12. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY PRZEDSIĘWZIĘCIAMI, PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY.....	150
13. MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI.....	155
ZAŁOŻENIA PROGRAMU KOMUNIKACJI.....	156
14. HARMONOGRAM I SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW / PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	159
15. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI.....	206
STRUKTURA ZARZĄDZANIA GPR.....	207
16. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI GPR.....	210
17. SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZENIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU GPR.....	210
18. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI.....	212
19. NIEZBĘDNE ZMIANY W UCHWAŁACH MIASTA BYDGOSZCZY.....	212

Wstęp

Definicja:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. rewitalizacja to: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+ (GPR) przygotowaliśmy w oparciu o Ustawę z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji, określającą zasady sporządzania gminnych programów rewitalizacji oraz narzędzia wspomagające prowadzenie działań w tym zakresie.

Dokument powstał we współpracy pracowników samorządowych, zewnętrznych ekspertów i lokalnej społeczności. Wspólnie została wypracowana diagnoza służąca wyznaczeniu w mieście obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji obejmuje podobszary:

- Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary
- Stary Fordon
- Zimne Wody-Czersko Polskie

Następnie przystąpiliśmy do prac nad samym dokumentem. Pogłęбилиśmy diagnozę problemów w obszarze rewitalizacji, przy udziale mieszkańców określiliśmy cele i kierunki zmian. Wybraliśmy przedsięwzięcia Miasta, ale też przeprowadziliśmy nabór projektów wśród podmiotów spoza struktur miejskich. Podmioty te zyskały dostęp do funduszy unijnych, a program rewitalizacji różnorodność i synergię.

Dziękujemy Wszystkim za jego współtworzenie

Zespół ds. rewitalizacji, Miasto Bydgoszcz

1. Metodologia prac

Dokumenty, na których bazuje Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+ (GPR):

1. **Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji** (Dz.U. 2015 r. poz.1777 z późn. zm.) zwana dalej Ustawą – określa reguły sporządzania gminnych programów rewitalizacji oraz narzędzia wspomagające prowadzenie działań rewitalizacyjnych
2. **Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020**, zatwierdzone przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju w dniu 3 lipca 2015 r. – przybliżają zasady sporządzania programów rewitalizacji oraz korzystania ze środków unijnych dedykowanych rewitalizacji
3. **Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO)**, przyjęte przez Zarząd Województwa w dniu 27 stycznia 2016 r. – warunkują udzielenie wsparcia lub preferencji w ramach RPO

Zgodnie z zapisami Ustawy - przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia procesu rewitalizacji stanowią zadania własne gminy.

GPR Bydgoszczy został skonstruowany jako dokument o charakterze strategicznym, który określa kierunki i działania na rzecz ożywienia zaniedbanych dzielnic miasta i powiązany jest z wieloma innymi programami rozwoju Bydgoszczy. Obejmuje identyfikację problemów na obszarach szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych, wskazuje sposób ich rozwiązania i monitorowania efektów.

W pierwszym etapie została wypracowana *Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla miasta Bydgoszczy*, zawierająca szczegółowy opis procesu wyznaczania obszaru, w tym m.in. analizę danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, gospodarczej i środowiskowej, w podziale na jednostki strukturalne. Wyznaczenie obszaru kryzysowego nastąpiło w oparciu o metodę wskaźnikową, zgodnie z *Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach RPO*. Wszystkie zastosowane wskaźniki są mierzalne, pochodzą ze źródeł powszechnie uważanych za wiarygodne, cechują się możliwością systematycznego pozyskiwania danych. Źródłem informacji są m.in. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, Powiatowy Urząd Pracy, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Miejska Policji, Wydziały Urzędu Miasta Bydgoszczy: Spraw Obywatelskich, Edukacji i Sportu, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska, Mienia i Geodezji.

Na podstawie *Diagnozy*, po konsultacjach społecznych, Rada Miasta Bydgoszczy podjęta w listopadzie 2016 r. uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W drugim etapie przystąpiono do tworzenia pełnego dokumentu, angażując ekspertów oraz interesariuszy rewitalizacji poprzez spotkania informacyjne, spacery studyjne i warsztaty przyszłościowe.

Potrzeby rozwojowe znalazły swoje odzwierciedlenie w celach rewitalizacji. Do każdego celu zostały przyporządkowane kierunki działań. Z nich wynikają przedsięwzięcia i projekty – jednostek Miasta oraz podmiotów spoza struktur miejskich.

Następnie program został poddany szerokim konsultacjom społecznym i opiniowaniu przez podmioty wskazane w Ustawie, po czym przedłożony do uchwalenia Radzie Miasta Bydgoszczy.

2. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)	Cele strategiczne GPR są zbieżne zarówno z celem głównym SOR, jak i z jednym z trzech celów szczegółowych tego dokumentu: „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”. Wskazane w SOR czynniki negatywnie wpływające na perspektywy rozwoju kraju są objęte interwencją w GPR. Do nich należy zaliczyć m.in.: starzenie się społeczeństwa, zbyt mało efektywne wykorzystywanie dostępnych zasobów pracy i ich niedopasowanie do potrzeb rynku, czy rozwarstwienie dochodowe społeczeństwa, z dużym marginesem ubóstwa. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług, w tym świadczonych w odpowiedzi na sytuację demograficzną, to cele GPR.
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia (NPR)	Głównym celem NPR jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. GPR jest zgodny z powyższym celem: to program ukierunkowany na poprawę sytuacji w obszarach miasta zidentyfikowanych jako zdegradowane w ww. wymiarach, dla których uzdrowienia i rozwoju przewidziano kompleksowe działania.
Krajowa Polityka Miejska 2023	Cele polityki miejskiej wynikają z pilnej potrzeby odpowiedzi na wyzwanie, którym jest degradacja społeczna, środowiskowa, gospodarcza i funkcjonalno-przestrzenna wielu dzielnic polskich miast. Zapisy dokumentu podkreślają, że rewitalizacja stanowi ważną część myślenia o rozwoju miasta, przez co powinna stać się kluczowym programem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do jego obszarów problemowych. Równocześnie jest ona procesem długotrwałym, kosztownym oraz wymagającym zachowania ciągłości i konsekwencji. Rewitalizacja wymaga także trafnego zidentyfikowania i uruchomienia lokalnych potencjałów. GPR realizuje te założenia.
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Celem opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. GPR został opracowany wg metodologii Wytycznych.

Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020	Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia CT 9. GPR został opracowany zgodnie z Wytycznymi.
Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan Modernizacji 2020+	O spójności dokumentów mówi nadrzędny przekaz Strategii, który stanowi, że województwo kujawsko-pomorskie powinno być regionem stwarzającym szanse rozwojowe mieszkańcom, dającym poczucie bezpieczeństwa publicznego, zdrowotnego i socjalnego. Korelacje celów zawartych w obu dokumentach występują głównie w dwóch obszarach Strategii (cele strategiczne oraz kierunki działań): - Gospodarka i miejsca pracy - kierunek działań: wzrost zatrudnienia, - Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi - wszystkie kierunki działań.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. GPR jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich, w ramach którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno- gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy GPR oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. GPR został opracowany w oparciu o Zasady regionalne, wykazuje zgodność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT BTOF)	Strategia ZIT jest dokumentem, na podstawie którego udzielane jest wsparcie w ramach RPO dla podmiotów z obszaru ZIT BTOF. Zapisy Strategii określają zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów środowiskowych, społeczno-gospodarczych i edukacyjnych. Korelacja obu dokumentów występuje w następujących obszarach (cele strategiczne): - efektywność transportowa i energetyczna oraz zintegrowane strategie niskoemisyjne, - wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i kultury dla kształtowania wysokiej jakości życia, - rozwój społeczno-gospodarczy, - nowoczesne i efektywne kształcenie dzieci i młodzieży oraz działaniach przyporządkowanych celom strategicznym Strategii ZIT: - efektywność energetyczna i strategie niskoemisyjne, - wykorzystanie dziedzictwa kultury dla rozwoju społecznego, - „Zielona infrastruktura” – wzmacnianie potencjału środowiska przyrodniczego dla kształtowania wysokiej jakości życia mieszkańców, - stworzenie warunków do powrotu na rynek pracy, - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, - rewitalizacja, - efektywny system kształcenia.
Lokalna Strategia Rozwoju – Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność, Bydgoska Lokalna Grupa działania „Dwie Rzeki”	Stowarzyszenie Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki” jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Misją stowarzyszenia jest wzmacnianie oraz pobudzanie potencjału lokalnej społeczności miasta dla pełniejszego zaspokojenia potrzeb, a także aspiracji mieszkańców. W celu realizacji tej misji, stowarzyszenie „Dwie Rzeki” skupia swoje działania w obszarach miasta najbardziej wymagających wsparcia i interwencji w sferze społecznej: Błonie, Bocianowo, Fordon I, Fordon II, Okole, Śródmieście, Wilczak. Obszar pokrywa się z wyłoniem dla GPR. Kierunki działań służących rozwiązywaniu istniejących problemów społecznych w GPR są zbieżne z dokumentem strategicznym Stowarzyszenia, tj. Lokalną Strategią Rozwoju (LSR), która stanowi podstawę do realizacji inicjatyw oddolnych. Korelacje te są uwidocznione zarówno w celu ogólnym: „Wsparcie, do 31.12.2023 r., mieszkańców Miasta Bydgoszczy, objętych Lokalną Strategią Rozwoju, w zakresie włączenia społecznego”, jak również w trzech celach szczegółowych: - podniesienie, do 31.12.2023 r., aktywności społeczności Bydgoszczy objętej LSR z wykorzystaniem form aktywnej integracji o charakterze środowiskowym, w tym aktywizacja

	społeczno-zatrudnieniowa i aktywizacja zgodna z GPR, - podniesienie, do 31.12.2023 r., poziomu aktywności społecznej i obywatelskiej, społeczności Bydgoszczy objętej Lokalną Strategią Rozwoju, - podniesienie, do 31.12.2023 r., poziomu aktywności społeczno-gospodarczej społeczności Bydgoszczy objętej Lokalną Strategią Rozwoju, w tym wsparcie w zakresie rozwoju gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej. Spójność GPR z LSR została określona już podczas procesu planowania obydwóch dokumentów.
Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku	GPR jest jednym z narzędzi realizujących „Strategię Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”, zaś sama rewitalizacja jest częścią wizji rozwoju miasta. Cele zawarte w GPR skorelowane są z zapisami Strategii na poziomie Wyzwań rozwojowych, Celów operacyjnych, ale też na poziomie programów sektorowych. Powiązania celów występują w następujących obszarach Strategii: Cel II.5. Wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczości bydgoszczan, Cel III.7. Ład przestrzenny i poprawa jakości przestrzeni publicznej, Cel III.8. Zrewitalizowane tereny zdegradowane, Cel IV.7. Stworzenie warunków sprzyjających włączeniu społecznemu, Cel IV.8. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej i świadomości obywatelskiej oraz wysoka aktywność społeczna mieszkańców. Cele i kierunki działań GPR zostały również skorelowane z zapisami Strategii na poziomie programów sektorowych i przypisanych im przedsięwzięć: - realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego, - rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne, - rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych, - rewitalizacja terenów służących rozwojowi funkcji gospodarczych i przekształcanie terenów przemysłowych, - aktywizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego poprzez poprawę warunków żeglugowych oraz budowę infrastruktury, w tym: Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta oraz Rewaloryzacja Parku Nad Starym Kanałem Bydgoskim, - rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz umożliwianie osobom

	niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, - pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom, - realizacja programów prewencyjno-profilaktycznych służących ograniczaniu przestępczości, nauce właściwych zachowań wobec zagrożeń i przeciwdziałaniu patologiom.
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy	Cele główne GPR są zgodne z najważniejszymi zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy, wytyczającym kierunki prowadzenia polityki przestrzennej miasta. Priorytetowym celem rozwoju miasta - ujętym również w Studium - jest poprawa warunków życia jego mieszkańców. Celami GPR znajdującymi odzwierciedlenie w Studium są: - poprawa sytuacji mieszkaniowej poprzez otwarcie nowych terenów oraz stopniowe przekształcanie istniejącej substancji – w tym rehabilitację i rewitalizację, - podniesienie wskaźnika wyposażenia w usługi, - poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez wspieranie nowych inwestycji w zakresie przemysłu, usług i budownictwa, - utrzymanie i rozbudowa bazy sportowej ogólnodostępnej w postaci obiektów osiedlowych, przyszkolnych, basenów, - rozwój różnych form wypoczynku poprzez rozbudowę systemu ścieżek rowerowych, rewitalizację i rozwój Bydgoskiego Węzła Wodnego, utrzymanie istniejących i wprowadzenie nowych przestrzeni zielonych, podnoszących walory zdrowotne i estetyczne miasta.
Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020	Strategia określa cele i działania dla stworzenia jak najlepszych warunków rozwoju młodych ludzi. Kładzie duży nacisk na jakość, atrakcyjność kształcenia i silnie wiąże edukację z regionalnym rynkiem pracy. Cele zawarte w GPR skorelowane są z zapisami Strategii Rozwoju Edukacji na poziomie Problemów kluczowych, Celów operacyjnych oraz Celów częściowych. Celem operacyjnym 1. jest „Dostosowanie edukacji wszystkich szczebli do potrzeb gospodarki i rynku pracy”. Korelacja z GPR dotyczy 3 celów częściowych: Cel 1.3. Skuteczny system doradztwa zawodowego, Cel 1.4. Efektywna współpraca szkół z przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu, Cel 1.5. Uczenie się przez całe życie. Działania ujęte w tych celach częściowych będą wspierać cele strategiczne 1,2 GPR.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2023	Strategia identyfikuje kluczowe w mieście problemy społeczne oraz określa kierunki działań podejmowane w celu ich pokonania lub zniwelowania. Cele główne GPR są powiązane z czterema Celami głównymi Strategii: Cel 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Cel 2. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, Cel 4. Podejmowanie działań wspierających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością, Cel 5. Pobudzanie aktywności społecznej seniorów i organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia. Działania przewidziane w GPR dotyczą poprawy infrastruktury społecznej, zapobiegania wykluczeniu społecznemu, wzmocnienia roli organizacji pozarządowych.
Program przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy do 2020 roku	Korelacja dokumentu z GPR jest widoczna na poziomie celów i działań: Działanie I. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy lub zagrożonych zwolnieniem z pracy, Działanie II. Wpieranie zatrudnienia i aktywizacji zawodowej poprzez stosowanie usług i instrumentów rynku pracy na rzecz osób bezrobotnych (poniżej 30 i powyżej 50 r. życia), Działanie IV. Działania na rzecz integracji społecznej, przeciw wykluczeniu społecznemu, Działanie VI. Działania wspomagające rozwój przedsiębiorczości. Działania w tym zakresie, podejmowane m.in. przez Powiatowy Urząd Pracy i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, będą skutecznie wspierać przedsięwzięcia ujęte w GPR w ramach celów strategicznych 1,2.
Strategia Rozwoju Kultury Miasta na lata 2017-2026	GPR jest zbieżny z następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi Strategii: Cel strategiczny: Wyraziste oblicze kulturowe Bydgoszczy budujące poczucie tożsamości mieszkańców Cel operacyjny 1.1: Identyfikacja bydgoszczan z kulturą miasta Cel operacyjny 1.3: Estetyczna przestrzeń publiczna Cel operacyjny 1.4: Zrewitalizowane i otoczone ochroną dziedzictwo kulturowe Cel operacyjny 1.5: Kreatywne i skonsolidowane wokół celów bydgoskie środowisko kulturotwórcze Cel strategiczny: Aktywne i świadome uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w kulturze Cel operacyjny 2.1: Szeroki dostęp do kultury – kulturalny styl życia Cel strategiczny: Miasto kreatywne kulturowo Cel operacyjny 3.1: Bogactwo i różnorodność oferty kulturalnej Cel operacyjny 3.2: Dogodne warunki infrastrukturalne

	i organizacyjne do funkcjonowania kultury Cel strategiczny: Miasto kreatywne kulturowo Cel operacyjny 3.5: Przemysły kreatywne – partnerstwo kultury, biznesu i gospodarki opartej na nowych technologiach
Aktualizacja Planu działań na rzecz zrównoważonej energii – plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Bydgoszczy na lata 2014-2020+ (PGN)	Cel III GPR jest zgodny z najważniejszymi zapisami PGN. Plan ukierunkowuje wizję rozwoju Bydgoszcz na gospodarkę niskoemisyjną, realizowaną poprzez działania inwestycyjne i nieinwestycyjne. GPR, realizując główny cel 3 – środowiskowy, nawiązuje do Celu strategicznego PGN: Transformacja m. Bydgoszczy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprawę efektywności energetycznej, wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawę jakości powietrza. Projekty planowane w ramach GPR mają silny związek z redukcją niskiej emisji i poprawą przyrodniczych warunków egzystencji, dotyczą m.in. termomodernizacji, wymiany źródeł ogrzewania na ekologiczne, mikroinstalacji OZE, terenów zielonych i rekreacyjnych oraz edukacji ekologicznej.

3. Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami

Położenie geograficzne i podział administracyjny

Bydgoszcz jest miastem o dogodnym położeniu geograficznym, leżącym na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych drogowych, kolejowych i wodnych. Zlokalizowana jest w dolinie rzeki Brdy i wzdłuż Kanału Bydgoskiego, od wschodu graniczy z Wisłą. Otaczają ją duże kompleksy leśne: Puszcza Bydgoska od południa i Bory Tucholskie od północy.

Bydgoszcz jest jednym z największych miast w Polsce. Pod względem liczby mieszkańców zajmuje ósme miejsce w kraju, pod względem powierzchni dziesiąte.

Jest miastem na prawach powiatu, siedzibą wojewody oraz największym miastem województwa kujawsko-pomorskiego. Wraz z powiatem bydgoskim i otaczającymi gminami tworzy aglomerację zamieszkałą przez około 600 tys. osób. Jest jednym z dwóch miast centralnych i siedzibą Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego. W mieście zlokalizowany jest garnizon wojskowy oraz siedziby instytucji NATO. Jest również siedzibą władz sądowniczych, w tym Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, finansowych (m.in. Bank Pocztowy) oraz kościelnych (Diecezja Bydgoska).

Gospodarka, rynek pracy

Bydgoszcz jest dużym ośrodkiem przemysłu, handlu i logistyki. Wg danych GUS za 2016 r., w strukturze produkcji dominującą rolę odgrywa przemysł (69,7%), a następnie budownictwo (7,8%) oraz transport i gospodarka magazynowa (4,0%). Prężnie rozwijającą się sferą gospodarki jest branża IT, usługi dla biznesu oraz przetwórstwa tworzyw sztucznych. Znaczna część nowych firm swoją działalność lokuje na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego (pow. 283 ha, 100 firm i 3500 zatrudnionych), na którym działa Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna. Od 2013 r. liczba osób pracujących stopniowo rosła, by w 2015 r. osiągnąć poziom 120,2 tys. osób. Wg danych GUS, w strukturze zatrudnienia bydgoskich przedsiębiorstw (podmioty gospodarki narodowej z liczbą pracujących pow. 9 osób), dominuje przemysł, którego udział wyniósł w 2015 r. 50,8%. Druga pozycja należy do firm z sekcji PKD „Handel”, która zatrudniała 13,9% pracowników. W 2016 r. w Bydgoszczy funkcjonowało 42,9 tys. podmiotów gospodarczych, które stanowiły 22,2% wszystkich podmiotów województwa. Dominujący w Bydgoszczy sektor prywatny generuje 97% wszystkich podmiotów. Wskaźnik przedsiębiorczości mieszkańców mierzony liczbą podmiotów na 1000 osób wyniósł w 2016 r. 121,3 (BDL GUS). W stosunku do 2011 r. wskaźnik ten wzrósł o około 2%.

Pod względem ich formy prawnej, dominują zakłady osób fizycznych, które w 2016 r. stanowiły łącznie 67,1% ogółu podmiotów. Pozytywnym zjawiskiem jest zwiększenie liczby spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, których liczba wzrosła z 549 podmiotów w 2011 roku do 632 podmiotów w roku 2016.

Dobra sytuacja gospodarcza miasta przekłada się na niski wskaźnik stopy bezrobocia, która na koniec 2016 r. wynosiła 4,8% (przy średniej dla kraju 8,3%).

Transport, sfera infrastrukturalna

Bydgoszcz jest znaczącym w kraju węzłem drogowym (drogi krajowe: nr 5, nr 10, nr 25 i nr 80), kolejowym (linie nr 18, 131 i 201, których część należy do sieci korytarzy międzynarodowych AGTC) i żeglugi śródlądowej (międzynarodowe drogi E-40 i E-70). Na terenie miasta jest zlokalizowany jedyny w regionie Międzynarodowy Port Lotniczy, który w 2016 r. obsłużył 337,6 tys. pasażerów.

Na koniec 2016 r. długość dróg publicznych wynosiła 709,7 km, z czego 512,2 km (72,5%) to drogi gminne. Ponad 73% z nich to drogi o nawierzchni utwardzonej, których współczynnik z roku na rok się zwiększa. Rośnie również długość ścieżek rowerowych w mieście, która w 2016 r. osiągnęła poziom prawie 83,5 km.

Komunikację zbiorową w Bydgoszczy, obejmującą cały jej obszar, tworzy sieć linii autobusowych i tramwajowych. Długość czynnych tras tramwajowych na koniec 2016 r. wynosiła 39,6 km (w styczniu 2016 r. została oddana do użytku nowa trasa tramwajowa do dzielnicy Fordon, o długości 10 km), a autobusowych 261,6 km. Sieć komunikacyjna obejmowała 10 linii tramwajowych i 35 linii autobusowych. W porównaniu z 2012 r. liczba linii tramwajowych i autobusowych się zwiększyła. W 2016 r. przewieziono prawie 103 mln osób, z czego autobusami 74,4 mln osób (tj. 72,3%), a tramwajami 28,5 mln osób (tj. 27,7%). W porównaniu z 2012 r. odnotowano wzrost liczby pasażerów o 6,9 mln osób, tj. o 3,0 % oraz wzrost wskaźnika określającego liczbę przewozów przypadających na 1 mieszkańca z 277 w 2012 r. do 291 w 2016 r. (*źródło: Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej w Bydgoszczy*). Wdrożenie „Inteligentnych Systemów Transportowych” (ITS) w 2015 r. znacznie usprawniło płynność ruchu.

Zdolność przepustowa głównych ujęć wodociągowych w pełni pokrywa potrzeby wszystkich odbiorców w obszarze miasta oraz zainteresowanych gmin ościennych. Ogólna długość sieci wodociągowych na koniec 2016 r. wynosiła 1.038,5 km, podczas gdy w 2012 r. długość sieci była o 24,2 km krótsza (*źródło: Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.*). Dostarczana mieszkańcom woda z ujęcia podziemnego, jak i powierzchniowego jest zgodna z obowiązującymi normami, zarówno w zakresie parametrów fizykochemicznych, jak i bakteriologicznych.

System kanalizacji obejmuje niemal cały obszar miasta. Wyjątkiem są fragmenty terenów peryferyjnych (osiedla: Smukała i Opławiec). Wszystkie ścieki bytowe systemem kanalizacji trafiają do oczyszczalni. Łączna długość sieci kanalizacyjnych na koniec 2016 r. wynosiła 1.120,2 km – w ciągu 5 lat zwiększyła się niemal o 35 km (*MWiK Sp. z o.o.*).

Bydgoski centralny system ciepłowniczy obejmuje swoim zasięgiem całe miasto. System ten oparty jest na produkcji ciepła w układzie skojarzonym i jego dystrybucji przez sieć Komunalnego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Oprócz tego wydzielony jest mały, tzw. „wyspowy” system ciepłowniczy dla osiedla Osowa Góra. Aktualne potrzeby ciepłe miasta mieszczą się w zbilansowanych mocach źródeł ciepła. W latach 2012-2016 zapotrzebowanie na ciepło (zakup ciepła przez KPEC) stopniowo zmniejszało się. Na koniec 2016 r. sieć ciepła osiągnęła długość 393,8 km (*KPEC Sp. z o.o.*). Gazyfikacja Bydgoszczy oparta jest na gazie wysokometanowym. Łączna długość sieci gazowej na koniec 2016 r. wynosiła 644,57 km i z roku na rok rośnie. Natomiast na przestrzeni lat 2012-2016 zużycie gazu w gospodarstwach domowych (mimo wahań) prawie się nie zmieniło (*Bank Danych Lokalnych GUS*).

Energia elektryczna zużywana w Bydgoszczy pochodzi z Krajowego Systemu Energetycznego oraz źródeł miejscowych. Potrzeby energetyczne dla odbiorców z obszaru miasta są pokrywane w całości. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w Bydgoszczy sukcesywnie maleje – w latach 2012-2016 o 7,5% (*Bank Danych Lokalnych GUS*).

Ochrona środowiska

Bydgoszcz posiada wystarczające zasoby wodne dla zaopatrzenia odbiorców w mieście oraz system gospodarki ściekowej gwarantujący odprowadzanie i oczyszczanie ścieków. Jakość wody pitnej i na potrzeby gospodarcze spełnia wymagania norm sanitarnych. Funkcjonujące w mieście dwie oczyszczalnie ścieków (całkowite oczyszczanie ścieków komunalno-przemysłowych) wraz z sukcesywnie modernizowaną siecią wodociągowo-kanalizacyjną lokują Bydgoszcz w czołówce miast w Polsce - w 2016 r. wszystkie ścieki, przyjęte przez oczyszczalnie, zostały oczyszczone w ilości 23,4 mln m³, w tym ok. 11,5 mln m³ z gospodarstw domowych (*MWiK Sp. z o.o.*).

Bydgoszcz jest również jednym z wiodących w kraju ośrodków, które - m.in. poprzez programy (np. KAWKA) - skutecznie ograniczają zanieczyszczanie powietrza, tzw. niską emisję. Jakość powietrza w mieście jednak nadal jest problemem, który został opisany w dalszej części diagnozy. Również w zakresie oczyszczania miasta z odpadów komunalnych oraz ich utylizacji Bydgoszcz należy do krajowej czołówki dzięki działającemu od 2015 r. w ramach Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów „ProNatura”, Zakładowi Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych. Bydgoska spalarnia utylizuje odpady także z innych gmin obszaru funkcjonalnego.

Kultura i nauka

Bydgoszcz to również znaczący ośrodek kulturalny i naukowy o randze ponadregionalnej. Działają tu m.in.: Opera Nova, Filharmonia Pomorska, Teatr Polski, Muzeum Okręgowe, Pałac Młodzieży oraz wiele in. muzeów, kin, galerii sztuki, bibliotek publicznych, klubów i domów kultury. Wiodące instytucje kultury są organizatorami wielu festiwali i konkursów o skali krajowej i międzynarodowej. W Bydgoszczy odbywa się również corocznie Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Camerimage”. Ważnym w mieście animatorem szeroko rozumianej kultury jest Miejskie Centrum Kultury, od kilku lat dysponujące nowoczesnym, wielofunkcyjnym obiektem.

W zlokalizowanych na terenie miasta jedenastu wyższych uczelniach, w roku 2016/2017 studiowało 31,6 tys. osób. Do najważniejszych uczelni należy zaliczyć: Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Collegium Medicum UMK oraz Wyższą Szkołę Gospodarki. W okresie kilku ostatnich lat liczba studentów stopniowo malała, co jest wynikiem niekorzystnych tendencji demograficznych.

Sport i rekreacja

Unikatowym atutem miasta jest Bydgoski Węzeł Wodny wraz ze zrewitalizowaną w centrum Wyspą Młyńską. W zakresie wypoczynku i rekreacji ważnym miejscem dla bydgoszczan jest Leśny Park Kultury i Wypoczynku „Myślęcinek”, największy tego typu obszar w kraju o pow. 830 ha, w skład którego wchodzi m.in. Ogród Zoologiczny z „Akwarium Terrarium”. Dzięki dogodnym warunkom naturalnym i treningowym, Bydgoszcz uchodzi za „stolicę polskiego wioślarstwa” (ogółem 29 medali olimpijskich). Ponadto odbywają się tu międzynarodowe imprezy sportowe, w oparciu o bazę nowoczesnych obiektów m.in. stadiony „Zawiszy” i „Polonii” oraz hale sportowe „Łuczniczka” i „Artego Arena”. Bydgoszcz coraz częściej jest również gospodarzem licznych imprez masowych (biegi uliczne, zawody triathlonowe i wyścigi rzeczne). Odwiedzający Bydgoszcz turyści oraz uczestnicy licznych konferencji i sympozjów korzystają z dobrze rozwijającego się zaplecza hotelarskiego.

a) Demografia, bezrobocie

Zachodzące w Bydgoszczy procesy społeczno-gospodarcze są silnie uzależnione od sytuacji demograficznej. Niestety, liczba ludności sukcesywnie spada (w ostatnich pięciu latach – spadek o 7,3 tys. osób (*Bank Danych Lokalnych GUS*). Czynnikiem kształtującym kierunki zmian ludnościowych w Bydgoszczy był zarówno ujemny przyrost naturalny, który wyniósł w 2016 r. -461 osób w stosunku do -577 osób w 2012 r.), jak i ujemne saldo migracji stałych - wielkości tego wskaźnika mieściły się w przedziale od -1,1 tys. osób do -0,8 tys. osób.

Niekorzystne zmiany zachodzą również w strukturze wiekowej bydgoskiego społeczeństwa, ukazując wyraźny proces starzenia się mieszkańców. W 2016 r. w stosunku do roku 2012 nastąpił (*BDL GUS*):

- nieznaczny spadek udziału (z 15,7% do 15,6%) grupy osób w wieku przedprodukcyjnym,
- spadek udziału (z 63,5% do 60,4%) grupy osób w wieku produkcyjnym,
- wzrost udziału (z 20,8% do 24,0%) grupy osób w wieku poprodukcyjnym.

Skutkiem tych niekorzystnych zmian jest nadwyżka liczby osób w wieku poprodukcyjnym nad liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym. Jednocześnie, sukcesywnie wzrastał wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) - z 57,6 w 2012 r. do 65,7 w roku 2016.

Efektom przewidywanego utrzymywania się niekorzystnych tendencji demograficznych będzie dalszy wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego, a co za tym idzie konieczność zwiększenia działań podtrzymujących samodzielność i usług opiekuńczych dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Poza tym, prognozowany spadek liczebności osób w wieku przedprodukcyjnym wymagać będzie dostosowywania placówek szkolno-wychowawczych oraz szkół wyższych do zmieniających się potrzeb.

Mimo że od 2014 r. wskaźnik stopy bezrobocia w Bydgoszczy maleje, problem braku pracy dotyka wielu mieszkańców niezależnie od wieku, płci czy wykształcenia. Przykładowo, najmłodszy bezrobotni (do 24 lat) stanowili w 2016 r. 7,3% bezrobotnych. Następną grupą wiekową (25-34 lat) charakteryzuje się największą liczebnością w grupie bezrobotnych (26,7% w 2016 r.). Bezrobotni w przedziale 35-44 lat stanowią grupę, której udział powoli rośnie (do 24,2% w 2016 r.). Trzecią najbardziej liczną grupą są bezrobotni w wieku 45-54 lat (18,8% w 2016 r.), ale ich udział sukcesywnie maleje. W najgorszej sytuacji znajdują się jednak osoby będące w wieku przedemerytalnym tzn. >54 roku życia, których udział wzrósł z 15,9 w 2012 r. do 22,9% w 2016 r. (*Bank Danych Lokalnych GUS*).

Struktura wykształcenia bezrobotnych w omawianym okresie nie ulegała znaczącym zmianom. Udział dwóch największych liczebnie grup (osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym), osiągnął w 2016 r. odpowiednio 28,0% i 24,6% ogółu bezrobotnych. W złej sytuacji znajdowali się absolwenci szkół wyższych. W 2016 r. niemal co 5. osoba bezrobotna (tj. 18,2%) legitymowała się dyplomem wyższej uczelni.

W latach 2012-2016 zmalała liczba bezrobotnych kobiet – z 7,2 do 4,4 tys. osób tj. o 39,5% (*Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy*).

b) Bezpieczeństwo

W okresie ostatnich lat nastąpił spadek liczby przestępstw w większości kategorii, jednak brak poczucia bezpieczeństwa jest odczuwalny w wielu rejonach miasta. W 2016 r. w Bydgoszczy stwierdzono prawie 7 tys. przestępstw (w postępowaniach zakończonych). W latach 2012-2016 ich liczba spadła o 47%. Wśród ogółu przestępstw dominują przestępstwa o charakterze kryminalnym

(73,5%), wśród nich najczęstsze są kradzieże, rozboje, pobicia (*GUS; Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy*).

Z roku na rok zwiększa się liczba uczestników ruchu drogowego, co ma bezpośredni wpływ na liczbę kolizji drogowych, które również determinują poczucie bezpieczeństwa bydgoszczan. Liczba kolizji drogowych w 2016 r. wyniosła 5.520, podczas gdy w roku 2012 była o 809 niższa. Natomiast sukcesywnie maleje liczba wypadków drogowych (o 31,8%) (*Bank Danych Lokalnych GUS; Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy*).

c) Ochrona środowiska

W zakresie ochrony środowiska czynnikiem wpływającym na obniżenie jakości życia mieszkańców Bydgoszczy jest głównie tzw. niska emisja, ale też przekroczenia norm hałasu oraz czystości wód powierzchniowych.

Mieszkalnictwo jest największym źródłem zużycia energii oraz emisji gazów. Udział emisji z mieszkalnictwa wyniósł 34,4% w roku 2016. Ponieważ miasto posiada dobrze rozwiniętą sieć ciepłowniczą, udział ciepła sieciowego w całkowitej emisji ma największe znaczenie. Udział ten jest porównywalny z wielkością emisji ze zużycia energii elektrycznej i węgla (udział w emisji CO₂ każdego z tych trzech źródeł oscyluje w zakresie 20-35%). Udział gazu ziemnego w całkowitej emisji był poziomie około 12%. Prowadzona termomodernizacja wraz z wymianą źródeł ciepła, przyczyniają się do ograniczenia zużycia węgla oraz ograniczają emisję gazów, niemniej problem jest wciąż znaczny.

Działalność przemysłowa na terenie miasta odpowiada za około 15% emisji gazów cieplarnianych. Dominującym źródłem emisji jest tu zużycie energii elektrycznej, która odpowiada za około 85% emisji w tym sektorze. Obecnie grupa ta nie wykazuje tendencji do redukcji emisji, utrzymuje się ona na podobnym poziomie od 2013 r.

W transporcie sukcesywnie wzrasta liczba samochodów oraz intensywność ich użytkowania. Jednakże na skutek modernizacji i budowy nowych dróg, funkcjonującego systemu ITS, wymiany pojazdów na nowocześniejsze, zanotowano niewielki spadek emisji w tym sektorze w porównaniu do lat poprzednich.

Jak wykazały przeprowadzone badania (m.in. przy budowie mapy akustycznej miasta), dominującym źródłem ponadnormatywnego poziomu dźwięku w mieście jest hałas komunikacyjny. Hałas powyżej 55 dB, generowany przez komunikację samochodową, obejmuje 36% powierzchni Bydgoszczy. Pomiary hałasu wykonano w tzw. punktach referencyjnych, tj. miejscach szczególnie narażonych na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego. Punkty pomiarowe zlokalizowane były na obszarach, gdzie szlaki komunikacyjne przebiegają w niewielkiej odległości od zabudowy mieszkaniowej lub biegną ulicami otoczonymi zabudową typu „kanionowego”, przy ulicach o znacznym natężeniu ruchu pojazdów. Do takich ulic należą m.in. Nakielska, Jagiellońska i Grunwaldzka, gdzie stwierdzono przekroczenia norm o 3-7 decybeli.

d) Przestrzeń

Na pozytywne postrzeganie przestrzeni miejskiej przez mieszkańców miasta zasadniczy wpływ ma jakość substancji mieszkaniowej, jak również dostępność terenów zieleni urządzonej, stan jakości chodników i ulic, czy bliska lokalizacja obiektów handlowych i budynków użyteczności publicznej. Zdegradowana w dużym stopniu substancja mieszkaniowa jest charakterystyczną cechą zwłaszcza tych rejonów Bydgoszczy, które charakteryzują się ścisłą zabudową – są to zwłaszcza Śródmieście, Bocianowo, Okole, Stare Miasto, Wilczak i Szwederowo. To głównie w budynkach zlokalizowanych w tych dzielnicach użytkowane są tradycyjne piece na paliwa stałe, będące emitentem zanieczyszczeń powietrza. Niekiedy stan techniczny tych kamienic ogranicza lub wręcz uniemożliwia ich użytkowanie. Ponieważ wśród nich wiele jest takich, które są wpisane do gminnej

ewidencji zabytków, wymagają one nakładów finansowych na remonty. Przestrzeń tych rejonów miasta dodatkowo zaburzą kamienice opuszczone, nierzadko kwalifikujące się do rozbiórki. Do najczęstszych przyczyn pustostanów (oprócz czynników technicznych) należy zaliczyć niskie walory użytkowe obiektów, przeszkody administracyjno-prawne oraz czynniki rynkowe i społeczne.

O właściwym ładzie w zagospodarowaniu przestrzennym miasta w dużym stopniu decydują planistyczno-projektowe dokumenty miejskie („Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta”, uchwalone 21 lipca 2009 r.). Równie ważne są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W Bydgoszczy uchwalanych jest co roku kilka nowych m.p.z.p., dzięki czemu na koniec 2016 r. ponad 35% powierzchni miasta była objęta obowiązującymi planami - ogółem 140 planów (*Urząd Miasta Bydgoszczy*).

Wnioski:

1. Wobec utrzymującego się trendu malejącej liczby mieszkańców Bydgoszczy (wyludniają się zwłaszcza śródmiejskie części miasta), powinny być podejmowane działania na rzecz poprawy stanu technicznego i jakości budynków mieszkalnych oraz dalszego rozwoju oferty mieszkaniowej, odpowiadającej zróżnicowanym potrzebom. Stałaby się ona przeciwwagą dla atrakcyjnej oferty terenów zabudowy mieszkaniowej w gminach ościennych. Potrzebne jest też dalsze wzmacnianie tych funkcji i dziedzin, które mają wpływ na decyzje o pozostaniu mieszkańców w granicach administracyjnych miasta: atrakcyjne miejsca pracy, edukacja, kultura, pełny dostęp do usług, dostępność komunikacyjna, zdrowe warunki egzystencji, przyjazna przestrzeń i społeczeństwo.
2. Stały wzrost liczby mieszkańców w starszym wieku wymaga dostosowania i rozwoju infrastruktury miejskiej oraz rozszerzenia pakietu usług podtrzymujących ich aktywność, jak również usług opiekuńczych. Dzięki temu możliwe będzie świadczenie szerokiego wachlarza usług w zakresie wspomagania samodzielności i aktywności społecznej, ochrony zdrowia oraz środowiskowej pomocy społecznej. Podejmowane działania powinny być również ukierunkowane na przedłużanie aktywności zawodowej seniorów. Jest to szczególnie ważne w aspekcie spadku liczebności grupy osób w wieku produkcyjnym.
3. Pozytywne trendy w obszarze zatrudnienia w ostatnich latach spowodowały, że ogólnie w skali miasta problem bezrobocia został zniwelowany. Utrwalił się natomiast problem długotrwałego bezrobocia, odnoszący się do grupy osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. Są to osoby najbardziej zagubione na rynku pracy, dotknięte – najczęściej wraz ze swoim najbliższym otoczeniem – innymi, pokrewnymi problemami społecznymi, takimi jak: ubóstwo, brak wykształcenia, patologie i uzależnienia, izolacja społeczna, problemy natury psychologicznej. Należy więc podjąć kompleksowe działania skierowane zarówno do tej grupy bezrobotnych, jak i do ich najbliższego otoczenia.
4. Aktywność gospodarcza jest podstawą rozwoju miasta i dobrobytu jego mieszkańców. Dalsze, różnego rodzaju formy wsparcia dla dominującego w gospodarce miasta sektora prywatnego, powinny być jednym z głównych działań władz samorządowych, środowisk gospodarczych oraz organizacji pozarządowych. Konieczne jest stałe dostosowywanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy, rozwijanie postaw przedsiębiorczości, a także aktywizacja mieszkańców.

5. Utrzymanie spadku, zarówno liczby przestępstw o charakterze kryminalnym, jak i liczby zdarzeń drogowych (zwłaszcza kolizje), wymaga dalszych nakładów finansowych i troski Miasta m.in. o tworzenie bezpiecznych warunków ruchu w mieście (zrównoważony system transportowy, inteligentne systemy zarządzania ruchem), monitoring wizyjny, wspólne patrole Policji i Straży Miejskiej, wpływające na wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, zwłaszcza tam, gdzie zjawiska agresji i wandalizmu występują najczęściej. Bardzo duże znaczenie mają działania niwelujące przyczyny i źródła zagrożenia przestępczością: wszelkie programy wsparcia dla osób zagrożonych patologiami i profilaktyczne.
6. Redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz tzw. niskiej emisji jest jednym z ważniejszych wyzwań. Tempo i zakres prowadzonych dotychczas działań powinny zostać zwiększone, zwłaszcza w obszarze inwestycji w transport niskoemisyjny, termomodernizacji oraz inwestycji związanych z wymianą szkodliwych źródeł ciepła, szczególnie w mieszkalnictwie. Ze względu na dużą skalę działalności przemysłowej w mieście, jak i inne zjawiska zagrażające środowisku, nieodzowne jest podejmowanie działań w zakresie ochrony przyrody i zdrowia mieszkańców: rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych, ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych, zmniejszenie hałasu, ochrona gatunków i edukacja ekologiczna.
7. Coraz bardziej zdegradowana substancja starszych budynków mieszkalnych, jak również rosnąca liczba pustostanów oraz budynków przeznaczonych do wyburzenia rodzi konieczność podjęcia wzmożonych działań interwencyjnych. Niektóre z odnowionych obiektów mogłyby stać się siedzibami organizacji pozarządowych, lokalnymi centrami aktywizacji społeczno-kulturalnej czy miejscami spotkań i spędzania wolnego czasu mieszkańców.

4. Obszar zdegradowany gminy

Obszar zdegradowany to obszar, który znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności *bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym*), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej,
- b. środowiskowej,
- c. przestrzenno-funkcjonalnej,
- d. technicznej.

W odniesieniu do tych sfer wybrane zostały następujące wskaźniki analizy stanu kryzysowego:

- a) stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym,
- b) udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze,
- c) wynik średni sprawdzianu szóstoklasisty (w placówkach działających na tym obszarze),
- d) wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- e) udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych, względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru.

Za **obszar zdegradowany** uznano te jednostki strukturalne, w których co najmniej 3 z 5 wybranych wskaźników przyjęły wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy.

Ponadto, dwa ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej dla gminy są wskaźnikami spoza sfery społecznej np. ze sfery gospodarczej lub środowiskowej.

Wskaźniki, w których występują niekorzystne wartości w stosunku do wartości średniej dla Bydgoszczy

Lp.	Jednostka strukturalna miasta	Analizowane wskaźniki, w których występują niekorzystne odchylenia w stosunku do wartości średniej dla gminy					
		Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasisty (w placówkach działających na tym obszarze)	Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych, względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	Łączna liczba wskaźników gorszych od średniej dla miasta
1	Bartodzieje	15,3	0,02	3,32	72,00	1,6	0
2	Bielawy - Skrzetusko	17,2	0,02	5,41	69,00	3,6	0
3	Błonie	9	0,03	4,34	73,00	1,2	1

Lp.	Jednostka strukturalna miasta	Analizowane wskaźniki, w których występują niekorzystne odchylenia w stosunku do wartości średniej dla gminy					
		Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasisty (w placówkach działających na tym obszarze)	Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych, względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	łączna liczba wskaźników gorszych od średniej dla miasta
4	Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	21,1	0,04	12,92	55,50	40,2	4
5	Brdujście	16,4	0,06	13,68	70,00	60,4	3
6	Bydgoszcz Wschód-Sierniezek	36,5	0,05	16,20	56,00	28,5	3
7	Czyżkówko	13,4	0,02	4,28	69,00	33,6	2
8	Flisy	20,5	0,02	2,18	0,00	64,5	1
9	Glinki-Rupienica	18,2	0,02	1,85	0,00	18,4	0
10	Górzyskowo - Biedaszkowo - Lotnisko	15,2	0,02	6,22	73,00	11,1	0
11	Jachcice – Rynkowo	14,8	0,02	7,22	68,00	42,2	2
12	Kapuściska	9,4	0,02	3,69	62,00	1,6	2
13	Leśne - Las Gdański - Mysłęcinek – Zawisza	13	0,02	3,75	69,00	2,8	1
14	Łęgnowo (Łęgnowo I)	11,8	0,06	11,96	0,00	15,1	3
15	Łęgnowo Wieś (Łęgnowo II - Wypaleniska)	17,2	0,06	7,72	0,00	61,3	3
16	Miedzyń-Prądy	17,8	0,02	3,30	63,00	49,9	2
17	Fordon I	12	0,02	2,56	60,00	2,7	2
18	Okole	10	0,03	10,85	58,00	43,7	4
19	Osowa Góra	14,8	0,02	3,57	75,00	27,6	0
20	Piaski	13	0,02	4,17	0,00	65,7	2
21	Smukała-Optawiec-Janowo	12,4	0,03	4,92	65,00	61,9	3
22	Stary Fordon	13,6	0,08	14,81	57,50	52,2	5
23	Szwederowo – Bielice	11,7	0,02	5,68	62,00	11,7	2
24	Fordon II	9	0,01	1,96	73,00	3,7	1

Lp.	Jednostka strukturalna miasta	Analizowane wskaźniki, w których występują niekorzystne odchylenia w stosunku do wartości średniej dla gminy					
		Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasisty (w placówkach działających na tym obszarze)	Udział gospodarstw domowych używających tradycyjnych pieców na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych, względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	Łączna liczba wskaźników gorszych od średniej dla miasta
25	Fordon III	8,7	0,03	3,66	74,00	54,9	2
26	Wilczak-Jary	12,7	0,04	8,32	64,00	38,5	5
27	Wyżyny	11,6	0,02	1,46	69,00	1,4	1
28	Wzgórze Wolności - Babia Wieś	13,2	0,03	5,49	65,00	11,5	2
29	Zimne Wody-Czersko Polskie	19,3	0,05	12,94	56,00	55,4	4
Średnia dla miasta		14,8	0,03	6,5	65,75	29,9	

Oznaczenie:

Jednostki, w których 5 z 5 analizowanych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla gminy
Jednostki, w których 4 z 5 analizowanych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla gminy
Jednostki, w których 3 z 5 analizowanych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla gminy
Jednostki, w których 3 z 5 analizowanych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średniej dla gminy, jednak żaden z nich nie dotyczy wskaźnika spoza sfery społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Bydgoszczy, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy, Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej oraz „Raportu z inwentaryzacji pieców, kotłowni i kominków na paliwa stałe na terenie Bydgoszczy” - Stan na 31.XII.2015 r.

Biorąc powyższe pod uwagę, jako obszar zdegradowany wskazano 8 jednostek strukturalnych:

- 1) Stary Fordon
- 2) Wilczak-Jary
- 3) Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto
- 4) Okole
- 5) Zimne Wody-Czersko Polskie
- 6) Brdyujście
- 7) Łęgnowo
- 8) Łęgnowo Wieś
- 9) Smukała-Oplawiec-Janowo

**Zestawienie jednostek strukturalnych wskazanych jako obszar zdegradowany
- powierzchnia i ludność**

L.p.	Jednostka strukturalna	Liczba mieszkańców *	Udział mieszkańców w ogólnej liczbie mieszkańców [%] miasta*	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni jednostki strukturalnej w ogólnej powierzchni miasta [%]
1	Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	29 802,00	9,05	405,14	2,3
2	Okole	10 388,00	3,16	191,22	1,09
3	Wilczak-Jary	9 682,00	2,94	181,35	1,03
4	Stary Fordon	2 079,00	0,63	157,3	0,89
5	Smukała - Opławiec - Janowo	1,891,00	0,57	842,16	4,79
6	Brdujście	1 257,00	0,38	383,43	2,18
7	Łęgnowo	1 873,00	0,57	2 256,78	12,83
8	Łęgnowo Wieś	894	0,27	1 272,53	7,23
9	Zimne Wody- Czersko Polskie	1 569,00	0,48	741,95	4,22
SUMA		59 435,00	17,21	6 461,86	36,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Bydgoszczy oraz Miejskiej Pracowni Urbanistycznej. Stan na 31.XII.2015 r.

Na podstawie przeprowadzonej analizy i diagnozy miasta, wskazane obszary zdegradowane, ze względu na ich położenie oraz wzajemne oddziaływanie, podzielono na następujące podobszary:

1. Podobszar Bocianowo – Śródmieście - Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary
2. Podobszar Stary Fordon
3. Podobszar Smukała – Opławiec - Janowo
4. Podobszar Zimne Wody-Czersko Polskie, Brdujście, Łęgnowo, Łęgnowo Wieś

Obszar zdegradowany

Wnioski:

1. Każdy z podobszarów wchodzących w skład obszaru zdegradowanego został wytypowany na podstawie tych samych wskaźników. Umożliwiło to obiektywne porównanie wszystkich jednostek strukturalnych.
2. We wszystkich podobszarach występują wspólne zjawiska kryzysowe, ale ich natężenie jest różne. Podobszary dysponują także zróżnicowanym potencjałem. Elementem łączącym jest ich charakter nadrzeczny. Wykorzystanie potencjału związanego z rzekami – Brdą i Wisłą oraz Kanałem Bydgoskim - jest wspólnym postulatem interesariuszy rewitalizacji biorących udział w pracach nad tworzeniem programu rewitalizacji.
3. Zdiagnozowane problemy wynikają z wieloletnich zaniedbań i niekorzystnych tendencji społeczno-gospodarczych, z których większość nie podlegała cyklicznym i kompleksowym badaniom. Są nimi np. dziedziczenie biedy, rozpad więzi społecznych i rodzinnych, brak prawidłowych wzorców postaw, zanik poczucia tożsamości z miejscem zamieszkania, segregacja społeczna, a także niski standard budynków mieszkalnych i ich zaniedbane otoczenie i postępująca degradacja przestrzeni publicznych.
4. Wskazany w mieście obszar zdegradowany łącznie przekroczył dopuszczalny w Ustawie limit 20% powierzchni miasta, która może być uznana za obszar rewitalizacji. Nie było więc możliwości zakwalifikowania całego obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji.

5. Obszar rewitalizacji

Obszar cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

W związku z tym, że miasto Bydgoszcz jest uprawnione do ubiegania się o środki na projekty rewitalizacyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO), przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji uwzględniono również metodykę wskazaną w dokumencie *Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*.

Ponieważ obszar zdegradowany przekracza 20% powierzchni miasta, do obszaru rewitalizacji zaliczono te jednostki strukturalne, gdzie liczba wskaźników z wartościami mniej korzystnymi od średniej dla gminy była największa.

W pierwszej kolejności wybrano jednostki, w przypadku których wartości 5 wskaźników stanu kryzysowego były niższe od średniej dla gminy. Są to: Stary Fordon oraz Wilczak-Jary.

W drugiej kolejności wybrano jednostki strukturalne, w których wartości 4 wskaźników były niższe od średniej dla miasta: Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, oraz Zimne Wody-Czersko Polskie.

Trzecią grupę stanowiły jednostki strukturalne, gdzie wartości 3 wskaźników były niższe od średniej dla gminy, tj. Brdyujście, Łęgnowo, Łęgnowo Wieś oraz Smukała – Opatowiec - Janowo. Jednostki te uznano za obszar zdegradowany, ale nie zakwalifikowano do rewitalizacji. Ich charakter funkcjonalny jest zbliżony (przeważająca funkcja przemysłowo-usługowa nad mieszkaniową). Ponadto każdą z tych jednostek zamieszkuje populacja poniżej 1% mieszkańców miasta.

W związku z powyższym, Uchwałą Nr XXXVII/734/16 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 listopada 2016 r. został wyznaczony obszar rewitalizacji, obejmujący:

1. Podobszar: Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole oraz Wilczak-Jary
2. Podobszar: Stary Fordon
3. Podobszar: Zimne Wody-Czersko Polskie

**Zestawienie jednostek strukturalnych wskazanych jako obszar rewitalizacji
- powierzchnia i ludność**

L.p.	Jednostka strukturalna	Liczba mieszkańców	Udział mieszkańców w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni jednostki strukturalnej w ogólnej powierzchni miasta [%]
1	Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	29 802,00	9,05	405,14	2,3
2	Okole	10 388,00	3,16	191,22	1,09
3	Wilczak-Jary	9 682,00	2,94	181,35	1,03
4	Stary Fordon	2 079,00	0,63	157,3	0,89
5	Zimne Wody- Czersko Polskie	1 569,00	0,48	741,95	4,22
SUMA		53 520,00	16,64	1 676,96	9,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Bydgoszczy oraz Miejskiej Pracowni Urbanistycznej. Stan na 31.XII.2015 r.

Obszar rewitalizacji – główne wskaźniki stanu kryzysowego

Główne wskaźniki stanu kryzysowego w wyznaczonym obszarze rewitalizacji w stosunku do wartości średniej dla miasta

Główne wskaźniki stanu kryzysowego w obszarze rewitalizacji							
Strefa		Sfera gospodarcza	Sfera społeczna			Sfera środowiskowa	Łączna liczba wskaźników gorszych od średniej dla miasta
Cecha szczegółowa strefy		Klimat aktywności gospodarczej	Problemy rynku pracy	Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym	Przyrodnicze warunki lokalnej egzystencji	
Lp.	Jednostka strukturalna miasta	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasisty (w placówkach działających na tym obszarze)	Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych, względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	
4	Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	21,1	0,04	12,92	55,5	40,2	4
18	Okole	10	0,03	10,85	58	43,7	4
22	Stary Fordon	13,6	0,08	14,81	57,5	52,2	5
26	Wilczak-Jary	12,7	0,04	8,32	64,00	38,5	5
29	Zimne Wody- Czersko Polskie	19,3	0,05	12,94	56,00	55,4	4
Średnia dla miasta		14,8	0,03	6,5	65,75	29,9	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Bydgoszczy, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy, Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej oraz „Raportu z inwentaryzacji pieców, kotłowni i kominków na paliwa stałe na terenie Bydgoszczy” - Stan na 31.XII.2015 r.

Charakterystyka ogólna podobszarów rewitalizacji

Nazwa podobszaru	Charakterystyka podobszaru
Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary	Obszar w całości pokrywa się z podobszarem zdegradowanym. Został utworzony w wyniku połączenia trzech jednostek strukturalnych, położonych w centrum miasta. Obejmuje Śródmieście ze Starym Miastem oraz obszary dawnych, historycznych przedmieść: Bocianowo, Okole, Wilczak-Jary. W tak wyznaczonym obszarze, Śródmieście ma charakter centrotwórczy, a wraz z pozostałymi jednostkami tworzy strukturę o podobnym profilu problemów. Ma decydujące znaczenie dla rozwoju głównych funkcji miasta i jego rangi. Buduje swój charakter w oparciu o nadrzeczne położenie (rzeka Brda, Kanał Bydgoski). Koncentruje się tu wiele negatywnych zjawisk społecznych, powiązanych z dekapitalizacją i degradacją zasobów mieszkaniowych oraz niedoborami w infrastrukturze miejskiej. Miejsce działań rewitalizacyjnych w latach 2007-2015.
Stary Fordon	Obszar w całości pokrywa się z podobszarem zdegradowanym Stary Fordon. Teren dawnego, samodzielnego w przeszłości miasta, który z uwagi na nadwiślańskie położenie, krajobraz, charakterystyczny dla małego miasta klimat, a przy tym degradację zarówno społeczną, jak i funkcjonalno-przestrzenną, zasługuje na odnowę. Uznanie go za obszar rewitalizacji wzmocni podejmowane przez lokalną społeczność aktywne działania, zmierzające do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania tego obszaru miasta. Obszar od lat był wskazywany jako wymagający pilnych interwencji i działań naprawczych. Wieloletnie zaniedbanie i niedoinwestowanie, słabe skomunikowanie, nawarstwiający się problemy społeczne doprowadziły do marginalizacji tego miejsca.
Zimne Wody-Czersko Polskie	Obszar wydzielony z większego podobszaru zdegradowanego: Zimne Wody-Czersko Polskie, Brdyujście, Łęgnowo, Łęgnowo Wieś Teren w przeważającej części o funkcjach przemysłowych, niewykorzystanym potencjale rekreacyjnym. O wskazaniu tego obszaru jako obszaru rewitalizacji zdecydowały głównie problemy społeczne dotyczące osiedla socjalnego przy ul. Smoleńskiej.

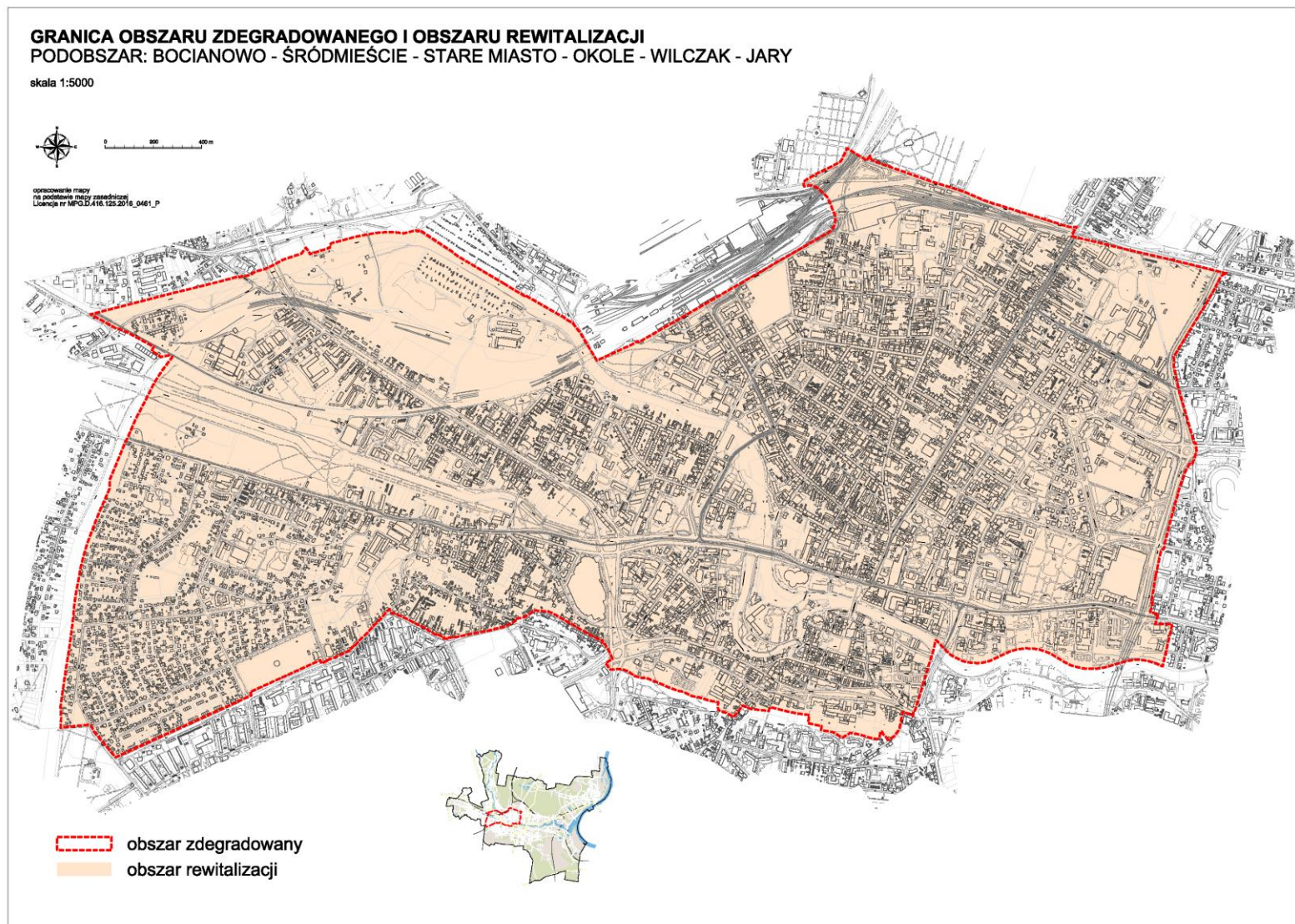
Źródło: Opracowanie własne UMB

6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Przystępując do szczegółowej diagnozy, jako podstawę dalszej analizy przyjęto 5 wskaźników, dzięki którym wyznaczono obszary zdegradowane i rewitalizacji. Trzy z nich dotyczą sfery społecznej, po jednym sfery gospodarczej i środowiskowej. W sformułowaniu problemów i wniosków bardzo pomocne okazały się informacje jakościowe, przekazane bezpośrednio przez mieszkańców obszaru rewitalizacji w czasie przeprowadzonych konsultacji w kwietniu 2017 r. Według mieszkańców występują tu liczne problemy społeczne, w szczególności dot. pracy, samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, skuteczności kształcenia dzieci oraz poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Problemy gospodarcze dotyczą w szczególności klimatu aktywności gospodarczej, natomiast problemy środowiskowe - zdrowych warunków egzystencji. Problemy infrastrukturalne i przestrzenno-funkcjonalne dotyczyły braku odpowiednich warunków mieszkaniowych i przestrzeni publicznych. Wnioski z konsultacji potwierdziły wcześniej zdiagnozowane problemy. Zostały wykorzystane i bliżej opisane w dalszej części GPR.

A. Położenie, zagospodarowanie terenu i dominujące funkcje

Podobszar I: Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary

W podobszarze, którego „głównym architektem” jest rzeka, dominującą funkcję pełni „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”.

Trzonem jest jednostka urbanistyczna **Śródmieście**, której układ i wizerunek są konsekwencją wielu procesów społecznych, gospodarczych oraz politycznych. W strukturze obszaru wyróżnić można dwie charakterystyczne strefy związane z historią i rozwojem tego obszaru:

- strefę staromiejską obejmującą obszar miasta lokacyjnego (Stare Miasto) wraz z Wyspą Młyńską i tzw. Wenecją Bydgoską położoną malowniczo w zakolu rzeki Brdy i tzw. Brdy Młyńskiej,
- strefę XIX wiecznego Śródmieścia (Nowe Miasto) podzielonego ulicą Gdańską na część wschodnią i zachodnią. Zachodnia część Śródmieścia to tzw. dzielnica kolejowa, której centrum stanowi Plac Piastowski. Część wschodnia ma charakter „dzielnic willowej” (zabudowa i rozplanowanie dzielnicy zgodnie z założeniami koncepcji miast-ogrodów Ebeneзера Howarda, z dużym udziałem zieleni parkowej).

Śródmieście jest obszarem koncentracji usług o znaczeniu lokalnym i regionalnym w zakresie administracji samorządowej i rządowej oraz finansowej i gospodarczej, ale również szkolnictwa wyższego (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Collegium Medicum UMK, Wyższa Szkoła Gospodarki), kultury, zdrowia i sportu. Teren charakteryzuje się zwartą, pierzejową zabudową mieszkaniowo-usługową, ze znacznym udziałem budynków wartościowych historycznie. Niemal 70% zabudowy obszaru pochodzi sprzed 1945 r. Jest to też jednostka o największej liczbie zabytków w mieście: kościoły, kamienice, zabytkowe wille. Obszar ten wyróżnia się też dużym nasyceniem zieleni parkowej i terenów rekreacji, głównie we wschodniej części Śródmieścia i w rejonie Starego Miasta. W Śródmieściu skupia się życie kulturalno-rozrywkowe mieszkańców Bydgoszczy, kreowane przez takie instytucje jak: Operę Nova, Muzeum Okręgowe, Galeria Miejska bwa, Miejskie Centrum Kultury, Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną, a w rejonie tzw. „dzielnic muzycznej” przez Filharmonię Pomorską i Teatr Polski.

Stare Miasto wyróżnia malownicze położenie nad Brdą i jej zakolem, tworzące wraz z zagospodarowanymi bulwarami oraz historycznymi budynkami niepowtarzalny krajobraz. Główną osią jednostki jest ul. Gdańska, przy której zostały usytuowane liczne instytucje, jednostki handlowo-usługowe i oświatowe. Zabudowa tej oraz przecinających ją ulic ma charakter w większości eklektyczny, bądź secesyjny. W strukturze analizowanej jednostki znajdują się obszary, które w poprzedniej perspektywie UE (2007-2013) były objęte działaniami rewitalizacyjnymi (ul. Dworcowa, Wyspa Młyńska, nabrzeża rzeki Brdy).

Północną część podobszaru I zajmuje jednostka urbanistyczna **Bocianowo**. Historycznie i funkcjonalnie jest ona ściśle powiązana ze Śródmieściem. Podobnie jak Śródmieście, Bocianowo podzielić można na dwie części:

- zachodnią (na zachód od ulicy Gdańskiej) – obszar historycznego Bocianowa ze zwartą zabudową kwartałową i koncentracją funkcji mieszkaniowej oraz handlowo-usługowej,

- wschodnią (na wschód od ulicy Gdańskiej) – obszar mieszkalnictwa z bardziej rozproszoną zabudową, usług i handlu oraz szkolnictwa wyższego (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego).

Historycznie rozwój Bocianowa związany był z lokalizacją dworca kolejowego w drugiej poł. XIX w. na północ od miasta lokacyjnego i rozwojem tzw. „dzielnicy kolejowej”. Rozplanowanie dzielnicy opierało się tu na koncepcji prostopadłej siatki ulic z równomiernym podziałem parceli i dominacją wielorodzinnych kamienic czynszowych, w których mieszkali głównie pracownicy kolei i robotnicy. Pod koniec XIX w. w dzielnicy tej zlokalizowano kompleks charakterystycznych budynków w konstrukcji szkieletowej, przeznaczonych dla żołnierzy bydgoskiego garnizonu, tzw. „Londynek”. Obecnie rejon ten jest obszarem o dużych problemach społecznych, znacznej degradacji zabudowy i jej otoczenia.

W XX w. w zachodniej części Bocianowa powstało kilka ważnych dla miasta zakładów przemysłowych: Fabryka Chleba Szwedzkiego (późniejsza „Jutrzenka”) oraz Fabryka Obuwia Weynerowskiego (późniejsza „Kobra”), a w latach 50-tych Zakłady Urządzeń Okrętowych „Famor”. Aktualnie jednostka ta spełnia głównie funkcję mieszkaniową, handlowo-usługową. Bocianowo to także tereny składowe, magazynowe, kolejowe oraz przemysłowe. W strukturze obszaru wyróżnić można wartościową zabudowę historyczną, którą tworzą kamienice m.in. przy ulicach: Gdańskiej, Mickiewicza, 20 stycznia 1920 roku, Zamoyskiego, Paderewskiego. Budynki mieszkalne o znacznej degradacji skoncentrowane są głównie w zachodniej części Bocianowa, która dodatkowo cechuje się niewielkim udziałem zieleni urządzonej oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Północno-zachodnią część podobszaru I zajmuje **Okole**. W tej jednostce występują liczne i nawarstwiające się negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze (wysoki poziom ubóstwa, niska aktywność gospodarcza mieszkańców, słabe efekty procesu kształcenia dzieci na poziomie podstawowym). Okole charakteryzuje się także dużym udziałem budynków wybudowanych przez 1945 r., w znacznej części zdegradowanych. Duża liczba pustostanów (przy ul. Grunwaldzkiej, ul. Królowej Jadwigi), wpływa również na brak poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców tych rejonów.

Okole położone jest nad Kanałem Bydgoskim, w rozwidleniu rzeki Brdy i tzw. Starego Kanału Bydgoskiego. Najważniejszymi osiami jednostki są: ul. Grunwaldzka, linia kolejowa dzieląca cały obszar na dwie części oraz wspomniany Stary Kanał Bydgoski. Historia i rozwój Okola są ściśle związane z wybudowanym w 1774 roku Kanałem Bydgoskim oraz działającymi na tym terenie fabrykami m.in. Garbarnią Buchholza, fabryką sygnałów kolejowych C. Fiebrandta (później BZE Belma) oraz Polską Spółką Akcyjną „Persil”.

Obecnie jednostka ta pełni głównie funkcję mieszkaniową oraz częściowo przemysłową. Tereny przemysłowe znajdują się w zachodniej części obszaru, natomiast część wschodnią zajmuje zwarta zabudowa mieszkaniowa z XIX i początku XX wieku. Na terenie Okola zlokalizowanych jest kilka ważnych firm i zakładów m.in. Atos Origin, Unilever oraz instytucji (Kujawsko-Pomorski Urząd Skarbowy). W ostatnich latach powstała tu również nowa przestrzeń dla biznesu tj. Biznes Park przy ul. Kraszewskiego. We wschodniej części Okola nad rzeką Brdą od kilkunastu lat swoją działalność prowadzi Wyższa Szkoła Gospodarki. Jej sportowo-rekreacyjne tereny dostępne są również dla mieszkańców. W północnej części Okola, w sąsiedztwie rzeki Brdy znajdują się dwa kompleksy ogrodów działkowych „Związkowiec” i „Przy Torze”.

Z dzielnicą Okole nierozzerwalnie związany jest Kanał Bydgoski (tzw. Stary Kanał Bydgoski). Pełni on wiele ważnych społecznie funkcji. Jest miejscem rekreacji codziennej mieszkańców, celem wizyt gości odwiedzających miasto oraz miejscem integracji lokalnej społeczności (alejki, plac zabaw dla dzieci, ścieżki rowerowe, korty tenisowe oraz stanowiska dla

wędkarzy). Dzięki wcześniejszym działaniom rewitalizacyjnym kanał ten wraz z okalającymi go terenami zieleni stanowi główny obszar rekreacyjny tej części miasta, na terenie którego znajdują się trzy zabytkowe, odrestaurowane śluzy miejskie – śluza IV, V i VI, oraz największa w Bydgoszczy liczba drzew „pomników przyrody”.

Na Okolu zlokalizowane są również usługi kulturalne i rozrywkowe: Multikino, Muzeum Kanału Bydgoskiego, Akademicka Przestrzeń Kulturalna z Muzeum Fotografii. Znajduje się też tutaj najstarsza bydgoska nekropolia – Cmentarz Starofarny.

W skład wyznaczonego podobszaru wchodzi dwudzielna jednostka strukturalna **Wilczak-Jary**. Pod względem liczby osób pozostających trwale bez pracy jednostka ta jest w gronie ośmiu dzielnic, w których poziom bezrobocia jest wyższy od średniej dla miasta. Podobnie przedstawia się sytuacja dotycząca wykluczenia społecznego.

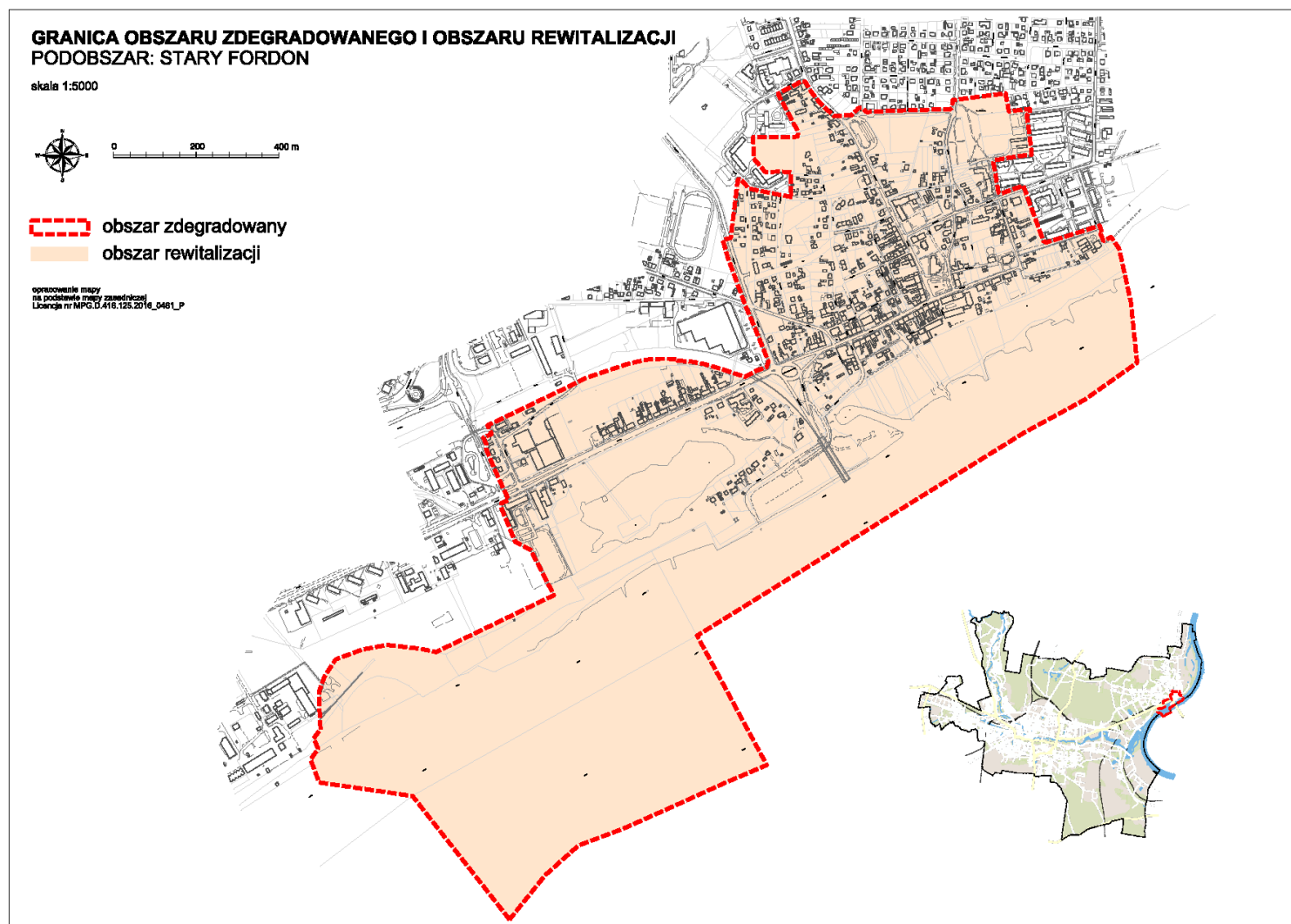
Wilczak położony jest nad tzw. Starym Kanałem Bydgoskim i sąsiaduje bezpośrednio z Okolem i Starym Miastem. Dawniej Wilczak był terenem rzemieślniczo-przemysłowym, gdzie lokalizowano wiele zakładów rzemieślniczych oraz fabryk. Obecnie Wilczak jest osiedlem o charakterze mieszkaniowo-przemysłowym. Osiedle rozciąga się wzdłuż tzw. Starego Kanału Bydgoskiego na dolnym tarasie (głównie tereny parkowe oraz kamienice przy ul. Nakielskiej), a jego południowa część położona jest na górnym tarasie (zwarta zabudowa z XIX i początku XX wieku oraz zabudowa jednorodzinna). We wschodniej części jednostki znajduje się Centrum Handlowe „Rondo”. Funkcjonują tu także placówki oświatowe m.in. licea ogólnokształcące, szkoły średnie, zawodowe i policealne oraz gimnazjum niepubliczne.

Substancja mieszkaniowa Wilczaka jest w znacznym stopniu zdegradowana, wymaga remontów i modernizacji. W wielu budynkach użytkowane są tradycyjne piece na paliwa stałe, z czym wiąże się występujące w nasilonym stopniu zjawisko niskiej emisji.

Historycznie z Wilczakiem związana jest jednostka urbanistyczna **Jary**. Pod względem położenia geograficznego Jary należą do tych samej jednostki strukturalnej co południowa część Wilczaka (górną taras). Jary są osiedlem o charakterze mieszkaniowym, w większości tworzone przez domy jednorodzinne. W centralnej części osiedla znajdują się opuszczone wyrobiska (stawy) po działającej wcześniej cegielni. Jeden ze stawów został poddany rekultywacji, a jego otoczenie przekształcono na tereny parkowe (Park Księżycowy).

Na terenie osiedla funkcjonuje kilka placówek oświatowych oraz ośrodki zdrowia. W 2014 r. przy Zespole Szkół Mechanicznych nr 2 powstało Centrum Demonstracyjne Odnawialnych Źródeł Energii - pierwszy w Bydgoszczy budynek pasywny.

Podobszar II: Stary Fordon

Stary Fordon jest jednostką strukturalną zlokalizowaną nad Wisłą, na wschodnim skraju Bydgoszczy. Do 1973 r. Fordon był samodzielnym miastem. Cechą charakterystyczną tej jednostki jest zachowana historyczna zabudowa dawnego miasteczka, w znacznej części zdegradowana. Odnosi się to zarówno do budynków, jak i infrastruktury drogowej (duży odsetek ulic o nawierzchni nieutwardzonej). Dzięki dawnej koegzystencji trzech nacji i kultur (Polacy, Niemcy i Żydzi), w obecnym wizerunku jednostki można wyodrębnić charakterystyczne dla nich obiekty sakralne (dwa kościoły, synagoga żydowska, dwa cmentarze) oraz obiekty użyteczności publicznej (np. dawna szkoła żydowska). Centrum Starego Fordonu stanowi rynek z pierzeją zabudową oraz bardzo charakterystyczna architektura zakładu karnego. Jeden z budynków zakładu to dawna komora celna.

Ważnym elementem w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej Starego Fordonu jest rzeka Wisła wraz z cennymi przyrodniczo nabrzeżami i terenami nadrzecznymi (obszar Natura 2000 - Dolina Dolnej Wisły, tereny łęgowe i ostoje wielu chronionych gatunków ptaków). Jest to szczególnie odcinek rzeki, gdzie charakterystycznym zakolem zmienia ona swój bieg na południkowy w kierunku Bałtyku. Obecnie tereny te są dostępne w niewielkim zakresie dla mieszkańców. Istotne jest zatem ich zagospodarowanie, bowiem stanowią one duży potencjał rekreacyjny nie tylko dla lokalnej społeczności.

W strukturze zabudowy Starego Fordonu występuje znaczny udział budynków wybudowanych przed 1945 r. oraz stosunkowo niewielki procent zieleni urządzonej. Jednostka jest słabo skomunikowana z resztą miasta. Natomiast cechuje się wysokim kapitałem społecznym.

W przeszłości Stary Fordon miał charakter rzemieślniczo-przemysłowy (cegielnia, tartak, papiernia, fabryka cukiernicza, żwirowania, rzeźnia). Obecnie poziom przedsiębiorczości mieszkańców jest poniżej średniej dla całego miasta. Narastającym problemem tej jednostki jest najwyższy w mieście wskaźnik bezrobocia długotrwałego (powyżej 12 miesięcy). Niekorzystnie przedstawia się również sytuacja w zakresie skuteczności kształcenia dzieci na poziomie podstawowym.

Podobszar III Zimne Wody-Czersko Polskie

GRANICA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

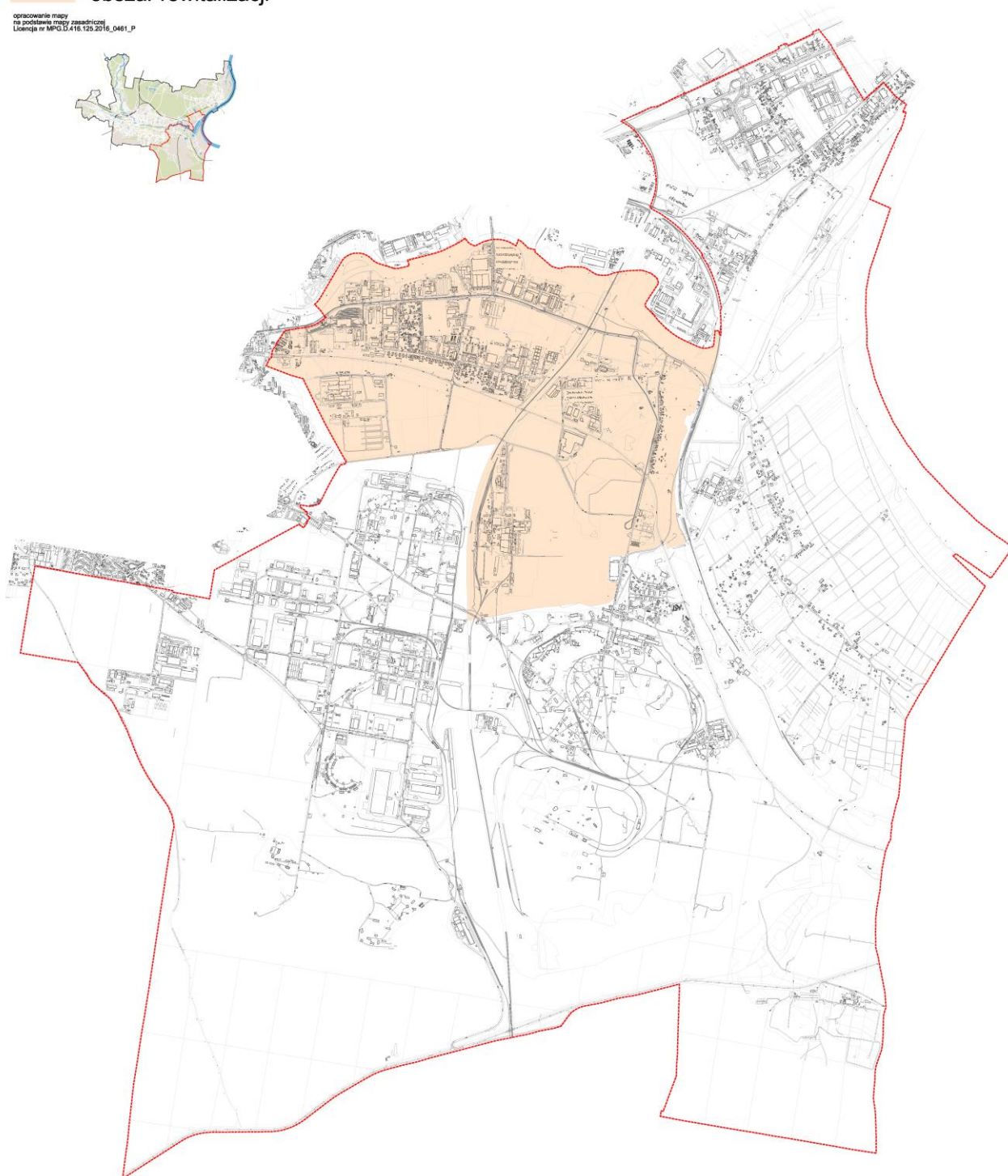
PODOBSZAR: ZIMNE WODY- CZERSKO POLSKIE - BRDYUJŚCIE - ŁĘGNOWO - ŁĘGNOWO WIEŚ

skala 1:5000

- obszar zdegradowany
- obszar rewitalizacji

opracowanie mapy
na podstawie mapy zasadniczej
Licencja nr MPO.D.416.125.2016_0461_P

Zimne Wody-Czersko Polskie to obszar miasta zamieszkały przez niewielką liczbę osób i należy do najslabiej zaludnionych dzielnic Bydgoszczy. Potencjałem rozwojowym tego obszaru jest ujściowy odcinek rzeki Brdy z cennymi obszarami przyrodniczymi i ekosystemami. Jednostka Zimne Wody cechuje się bardziej intensywnym sposobem zagospodarowania. W jej strukturze wyróżnić można obszary zabudowy przemysłowej i magazynowej (dominująca forma zagospodarowania terenu), tereny mieszkaniowe (głównie zabudowa jednorodzinna) oraz tereny działkowe. Natomiast w jednostce Czersko Polskie zlokalizowane są m.in. Elektrociepłownia Bydgoszcz (EC II) oraz Bydgoskie Fabryki Mebli. Większość obszaru Czerska Polskiego to niezabudowane tereny dawnych pól irygacyjnych, obecnie przeznaczonych pod zainwestowanie.

B. Sfera społeczna

1. Problemy rynku pracy

W 2015 r. sytuacja na rynku pracy Bydgoszczy uległa poprawie w stosunku do roku 2014 – o 27% (3.311 osób) spadła liczba osób bezrobotnych. Spadek ten nastąpił wśród wszystkich grup wiekowych i zawodowych, a także wśród osób niepełnosprawnych. Skutkiem tego zmalała stopa bezrobocia dla Bydgoszczy i wyniosła w 2015 roku 5,4% (przy średniej dla kraju 9,8%). W stosunku do 2014 r. nastąpił spadek o 2 pkt. proc.

Długotrwale bezrobotni w trzech podobszarach rewitalizacji

Korzystny trend szybkiego spadku stopy bezrobocia w Bydgoszczy został też odnotowany w trzech podobszarach rewitalizacji, gdzie liczba osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy wyraźnie spadła.

W grudniu 2015 r., w granicach trzech podobszarów rewitalizacji mieszkało 1.303 osoby pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Łącznie stanowili oni 28,5% wszystkich bezrobotnych tej grupy w Bydgoszczy, co potwierdza wagę tego problemu na terenie diagnozowanych obszarów. Ponad połowa tych osób (709) zamieszkiwała jednostkę „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”, liczącą 29,8 tys. osób (55,7% ludności w obszarach rewitalizacji). Liczba długotrwale bezrobotnych w pozostałych jednostkach nie przekraczała 594 osób.

Podobszar I

„Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”

- 709 osób bezrobotnych pozostających bez pracy >12 miesięcy (tj. 54,4% bezrobotnych tej grupy w odniesieniu do całego obszaru rewitalizacji)

W tym obszarze ogniskuje się problem osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Co **26** mieszkańców tego obszaru był bez pracy. Najwięcej osób bezrobotnych zamieszkiwało obszar wzdłuż ulic: Pomorskiej, Gdańskiej, Sienkiewicza, Śniadeckich, Dworcowej oraz Bocianowo.

„Okole”

- 194 osoby bezrobotne pozostające bez pracy >12 miesięcy (tj. 14,9% bezrobotnych tej grupy w odniesieniu do całego obszaru rewitalizacji)

Problem ten dotyczył co **33** mieszkańca tego obszaru. Najwięcej bezrobotnych tej grupy zamieszkuje wzdłuż ulicy Grunwaldzkiej.

„Wilczak-Jary”

- 240 osób bezrobotnych pozostających bez pracy >12 miesięcy (tj. 18,4% bezrobotnych tej grupy w odniesieniu do całego obszaru rewitalizacji)

W takiej sytuacji znajdował się co **25** mieszkańców osiedla. Jest to więc problem, którego skala jest bardzo zbliżona do sytuacji na obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”. Najwięcej osób bezrobotnych mieszka w okolicy ul. Nakielskiej.

Podobszar II

„Stary Fordon”

- 105 osób bezrobotnych pozostających bez pracy >12 miesięcy (tj. 8,1% bezrobotnych tej grupy w odniesieniu do całego obszaru rewitalizacji)

Problem ten dotyczy aż co **13** mieszkańca Starego Fordonu, co świadczy o największym nasileniu tego problemu spośród wszystkich obszarów rewitalizacji.

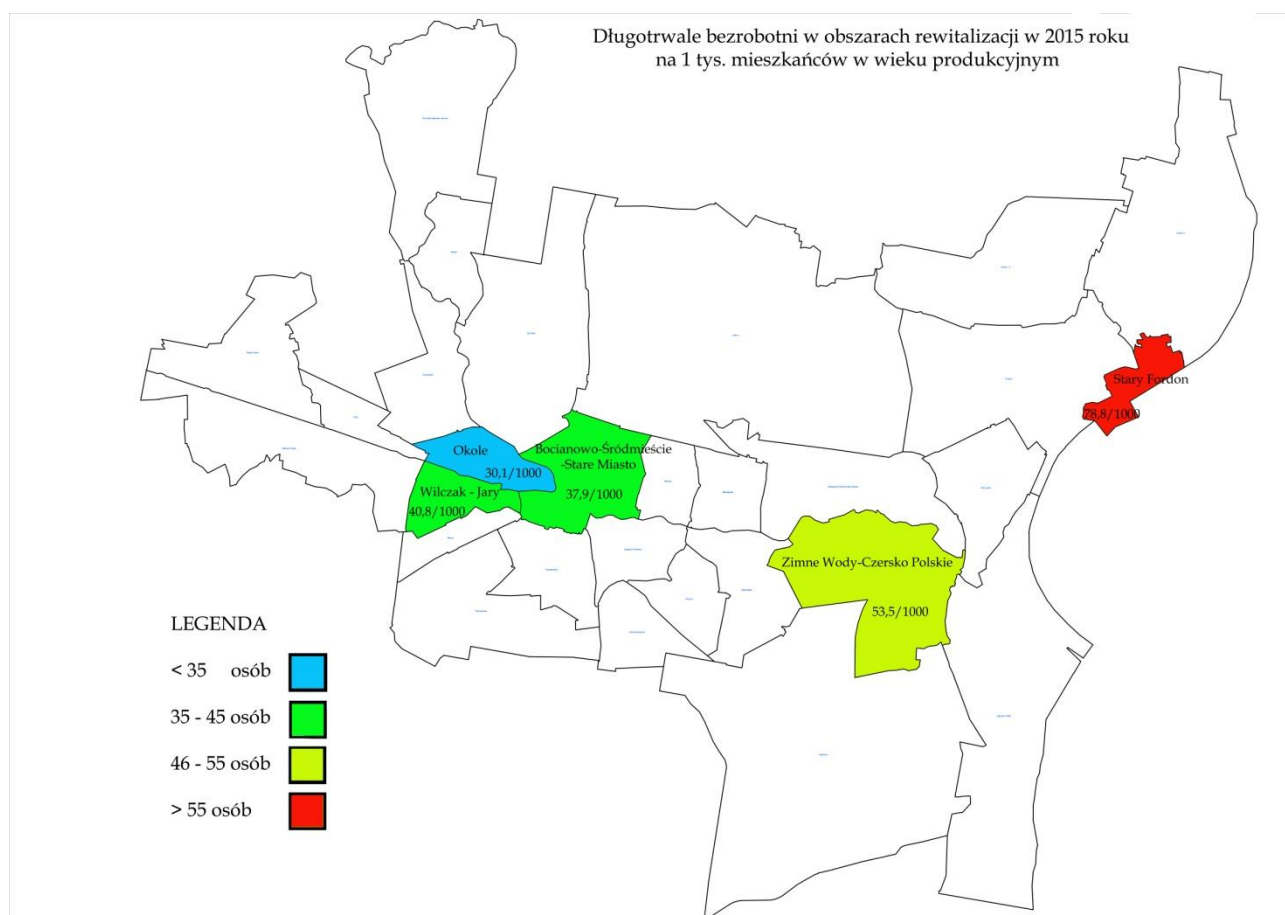
Najwięcej osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy mieszka przy ulicy Fordońskiej.

Podobszar III

„Zimne Wody-Czersko Polskie”

- 55 osób bezrobotnych pozostających bez pracy >12 miesięcy (tj. 4,2% bezrobotnych tej grupy w odniesieniu do całego obszaru rewitalizacji)

Problem ten dotknął co **19** mieszkańca osiedla. Oznacza to wysokie natężenie tego zjawiska. Przyczyną jest m.in. lokalizacja tutaj budynków socjalnych przy ul. Smoleńskiej. Bezrobotni zamieszkują głównie w rejonie dwóch ulic: Smoleńskiej i Toruńskiej.

Przyczyny bezrobocia

Spośród zarejestrowanych bezrobotnych aż 33,3% stanowiły osoby bez pracy > 12 miesięcy. Niemal 55% z nich, to bezrobotni z ustalonym III profilem pomocy - najbardziej oddaleni od rynku pracy. Przy ogólnym spadku stopy bezrobocia w Bydgoszczy, odsetek tych bezrobotnych rośnie. Do najczęstszych przyczyn bezrobocia w tej grupie należą:

- brak lub nieodpowiednie kwalifikacje zawodowe,
- niska mobilność i niska motywacja do podjęcia zatrudnienia,
- wiek (55,9% bezrobotnych to osoby mające powyżej 45 lat),
- wykształcenie (68,2% bezrobotnych to osoby z wykształceniem podstawowym i średnim ogólnokształcącym),
- osoby niezainteresowane podjęciem pracy (zarejestrowani tylko ze względu na ubezpieczenie zdrowotne).

Wśród osób najbardziej oddalonych od rynku pracy często występują osoby, które na stałe opiekują się chorym bliskim oraz osoby uchylające się do płacenia alimentów.

Z informacji z Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że opisane zjawiska dotyczące osób pozostających bez pracy > 12 miesięcy występują w nasileniu na terenie wszystkich podobszarów rewitalizacji. Opinia i dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy również potwierdzają, że bezrobocie stanowi jeden z głównych problemów dotyczących społeczność lokalną każdego z trzech podobszarów rewitalizacji.

2. Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) jest jednostką organizującą podstawową pomoc społeczną dla mieszkańców Bydgoszczy. Udzielaniem pomocy finansowej w formie pracy socjalnej oraz usługowej (dożywianie, zasiłki stałe, okresowe) zajmują się pracownicy socjalni sześciu Rejonowych Ośrodków Pomocy Społecznej. W obszarze rewitalizacji funkcjonują 2 ROPS-y: Fordon i Śródmieście.

Zły stan zdrowia, niepełnosprawność, trudna sytuacja na rynku pracy i związane z nią bezrobocie, jak również przemoc w rodzinie oraz uzależnienie od alkoholu to główne powody problemów osób zwracających się o pomoc do MOPS w Bydgoszczy.

Podobszar „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”

Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto

Wśród powodów przyznania pomocy w obszarze najczęściej świadczenia były przyznane z powodu niepełnosprawności oraz bezrobocia. W 2015 r. świadczenia te trafiły do niemal połowy wszystkich osób w tym obszarze, którym przyznano jakąkolwiek pomoc. Do innych powodów przyznania świadczeń w tym obszarze należy także zaliczyć ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz długotrwałą lub ciężką chorobę. Takie rozłożenie przyznanych świadczeń może świadczyć o tym, że znaczny odsetek mieszkańców tego obszaru stanowią ludzie starsi, chorzy oraz dotknięci wykluczeniem społecznym. Niepokojącym zjawiskiem jest też rosnąca liczba osób objęta pomocą w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (dwukrotny wzrost) oraz w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Okole

Dominującymi powodami przyznania pomocy w obszarze rewitalizacji „Okole” są ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie. W 2015 roku świadczenia z wymienionych trzech tytułów trafiły do niemal 80% wszystkich osób w tym obszarze, którym przyznano jakąkolwiek pomoc z MOPS-u, z powodu samego ubóstwa odsetek ten wyniósł 36,2%. Do innych powodów przyznania świadczeń w tym obszarze należy także zaliczyć bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz długotrwałą lub ciężką chorobę. Podobnie, jak to miało miejsce w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”, takie rozłożenie rodzajów przyznanych świadczeń może świadczyć o znacznym odsetku osób w podeszłym wieku i po części dotkniętych wykluczeniem społecznym. Niepokojącym zjawiskiem jest też rosnąca liczba osób objętych pomocą z uwagi na alkoholizm oraz w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Wilczak-Jary

Wśród powodów przyznania pomocy w obszarze „Wilczak-Jary” najczęściej świadczenia były przyznane z powodu ubóstwa. W 2015 roku świadczenia te trafiły do ponad 40% wszystkich osób w tym obszarze, którym przyznano jakąkolwiek pomoc z MOPS-u. Do innych powodów przyznania świadczeń w tym obszarze należy także zaliczyć bezrobocie, niepełnosprawność

oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Jest to więc kolejne potwierdzenie, że znaczny odsetek mieszkańców obszaru rewitalizacji stanowią ludzie starsi, chorzy oraz dotknięci wykluczeniem społecznym. Co więcej, w związku z niepełnosprawnością, długotrwałą i ciężką chorobą oraz bezradnością, w latach 2013-2015 wzrósł odsetek osób, objętych stosownymi świadczeniami. Podobne, niepokojące zjawisko odnotowano w tym okresie w odniesieniu do alkoholizmu i przemocy w rodzinie.

Można zauważyć niewielką tendencję zmniejszania się liczby wydanych świadczeń, ale na Okolu spadek liczby świadczeń w stosunku do pozostałych dzielnic wchodzących w skład podobszaru jest najmniejszy. Sytuacja jest tu więc najtrudniejsza.

Powód przyznania pomocy rodzinom i osobom w rodzinie	2013		2014		2015		2015/2013	
	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	zmiana l. rodzin (%)	zmiana l. osób (%)
Ubóstwo	237	506	307	425	222	438	93,7%	86,6%
Bezrobocie	136	321	231	311	98	234	72,1%	72,9%
Niepełnosprawność	73	127	96	151	87	149	119,2%	117,3%
Długotrwała lub ciężka choroba	21	34	64	68	31	55	147,6%	161,8%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	29	115	34	125	38	154	131,0%	133,9%
Alkoholizm	6	9	9	13	7	12	116,7%	133,3%
Narkomania	1	1	0	0	1	1	100,0%	100,0%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	12	3	9	7	28	233,3%	233,3%
Bezdomność	0	0	1	1	0	0	zjawisko wygasło	zjawisko wygasło
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	1	1	2	5	100,0%	250,0%
Przemoc w rodzinie	1	3	8	16	3	7	300,0%	233,3%
Ogółem:	509	1130	754	1120	496	1083	97,4%	95,8%

Źródło: dane MOPS w Bydgoszczy

Podobszar „Stary Fordon”

Głównym powodem przyznania pomocy w Starym Fordonie były świadczenia wydane z powodu ubóstwa. Stanowiły one ponad 40% wszystkich świadczeń, które trafiły do mieszkańców tego obszaru w ramach pomocy z MOPS-u w 2015 roku. Innymi częstymi powodami przyznania świadczeń są: bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zaobserwowano pozytywną tendencję – zmniejszanie się liczby wydanych świadczeń. Co więcej, w tym podobszarze tendencja ta jest

najbardziej zauważalna spośród wszystkich obszarów rewitalizacji. Rozłożenie rodzajów świadczeń na terenie „Sary Fordon” obrazuje poniższe zestawienie.

Powód przyznania pomocy rodzinom i osobom w rodzinie	2013		2014		2015		2015/2013	
	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	zmiana l. rodzin (%)	zmiana l. osób (%)
Ubóstwo	122	245	81	175	65	137	53,3%	55,9%
Bezrobocie	85	171	67	148	47	94	55,3%	55,0%
Niepełnosprawność	22	54	21	44	16	37	72,7%	68,5%
Długotrwała lub ciężka choroba	7	26	7	15	8	15	114,3%	57,7%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	23	84	14	45	11	32	47,8%	38,1%
Alkoholizm	7	11	9	9	4	6	57,1%	54,5%
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1	5	0	0	1	3	100,0%	60,0%
Bezdomność	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	1	1	0	0	zjawisko wygasło	zjawisko wygasło
Przemoc w rodzinie	3	7	1	2	3	7	100,0%	100,0%
Ogółem:	272	605	201	439	155	331	57,0%	54,7%

Źródło: dane MOPS w Bydgoszczy

Podobszar „Zimne Wody-Czersko Polskie”

Wśród powodów przyznania pomocy w obszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie” najczęstszym jest ubóstwo. W 2015 roku świadczenia te trafiły do prawie 35% wszystkich osób w tym obszarze, którym przyznano jakąkolwiek pomoc z MOPS-u. Do innych powodów przyznania świadczeń należy także zaliczyć bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Takie rozłożenie wydawanych świadczeń – podobnie, jak to miało miejsce w podobszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary” – wskazuje na duży odsetek osób starszych, dotkniętych długotrwałą chorobą oraz wykluczeniem społecznym mieszkających w tej jednostce. Dodatkowo, niepokojącym zjawiskiem jest tutaj bezdomność oraz zdiagnozowana przemoc w rodzinie. Bezdomność jako przyczyna świadczeń wzrosła w stosunku do 2013 roku aż 5-rotnie, natomiast przemoc w rodzinie aż 2-krotnie.

Podsumowanie

Na całym obszarze rewitalizacji, wśród powodów przyznania pomocy przez MOPS, najczęstszym są ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność. Spośród ogólnej liczby przyznanych w 2015 roku świadczeń (6.246 osób), aż 28% wynikało z konieczności przyznania ich właśnie z powodu ubóstwa (1.763 osób), 26,4% z powodu bezrobocia (1.501 osób) oraz 22,5% z powodu orzeczonej niepełnosprawności (1.285 osób). Na czwartym miejscu pod tym względem znalazła się bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych: 17,7% ogółu świadczeń (1.005 osób).

Niepokojącym zjawiskiem jest rosnąca liczba wydanych świadczeń z powodu przemocy w rodzinie oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. Rosnąca skala pierwszego z wymienionych zjawisk miała miejsce aż w czterech z pięciu obszarów rewitalizacji (z wyjątkiem „Starego Fordonu”), a najszybszy wzrost świadczeń wydawanych z tego tytułu miał miejsce w podobszarach „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” oraz „Wilczak-Jary”.

3. Bezpieczeństwo i przestępczość

Bezpieczeństwo

Wśród wskazywanych przez mieszkańców problemów często występuje przestępczość i brak poczucia bezpieczeństwa. Różnego rodzaju zagrożenia powodują konieczność wdrażania adekwatnych sposobów przeciwdziałania. Informacje i dane w przedmiotowym zakresie zostały pozyskane z Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Miejskiej Komendy Policji.

Liczba interwencji Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w okresie lat 2013-2015

Obszar	2013	2014	2015	2015/2013
Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto	2.147	1.967	1.892	88,1%
Okole	674	610	686	101,8%
Wilczak-Jary	436	432	435	99,8%
Razem podobszar	3.257	3.009	3.013	92,5%
Stary Fordon	603	685	737	122,2%
Zimne Wody-Czersko Polskie	442	463	503	113,8%
Ogółem 3 podobszary:	4.302	4.157	4.253	98,9%

Źródło: Bydgoskie Centrum Zarządzania Kryzysowego w Bydgoszczy

W analizowanym okresie nastąpił nieznaczny spadek ogólnej liczby interwencji w trzech podobszarach rewitalizacji o 1,1 punkt procentowy. Niepokojący wzrost interwencji zanotowano w obszarze „Stary Fordon” oraz w obszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie”.

W omawianych obszarach liczba interwencji Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego była bardzo zróżnicowana. Dla porównania, zdarzenia te zostały przeliczone – na 1.000 mieszkańców każdego podobszaru osobno.

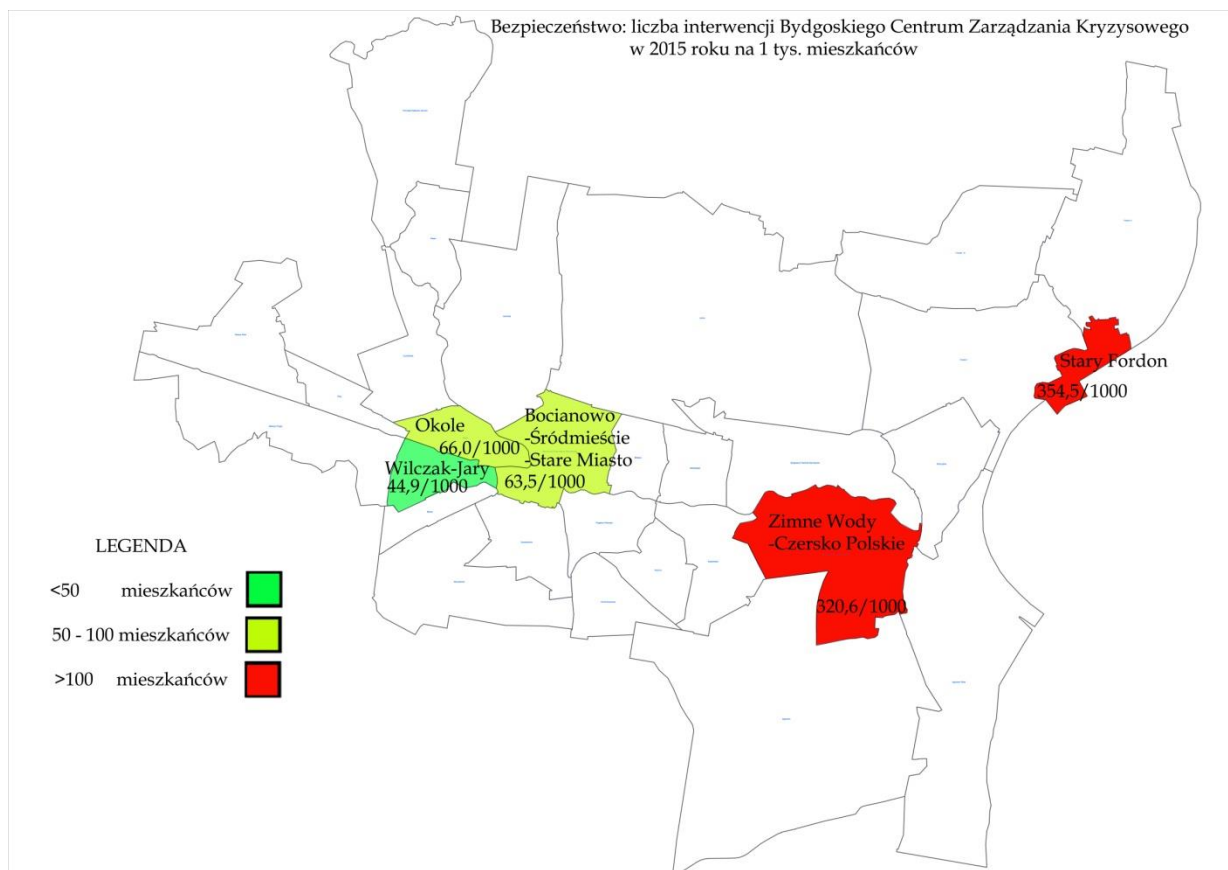
Wybrane interwencje Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców obszaru w 2015 roku:

Interwencje	Bocianowo - Śródmieście -Stare Miasto	Okole	Wilczak- Jary	Razem podobszar	Podobszar Stary Fordon	Podobszar Zimne Wody -Czersko Polskie
	Liczba interwencji na 1.000 osób					
OGÓŁEM	63,5	66,0	44,9	60,4	354,5	320,6
Drogowe	24,9	26,6	19,6	24,2	141,4	127,5
Awarie wodociągowe i kanalizacyjne	1,7	1,8	1,2	1,7	5,8	8,3
Zagrożenia pożarowe i pogorzeliska	3,8	3,5	0,2	3,0	4,3	12,1

Źródło: Bydgoskie Centrum Zarządzania Kryzysowego w Bydgoszczy

Analizując wszystkie interwencje Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego zdecydowanie najmniej korzystna sytuacja wystąpiła na terenie dwóch podobszarów: „Stary Fordon” (354,5 zdarzeń na 1.000 osób) oraz „Zimne Wody-Czersko Polskie” (320,6 zdarzeń na 1.000 osób). Identycznie przedstawia się sytuacja pod względem zdarzeń drogowych, których najwięcej wystąpiło w podobszarze „Stary Fordon (141,4 zdarzenia na 1.000 osób) i „Zimne Wody-Czersko Polskie” (127,5 zdarzeń na 1.000 osób). Również awarie wodociągowo-kanalizacyjne, jak i zagrożenia pożarowe i pogorzeliska najczęściej występują w podobszarach „Stary Fordon” i „Zimne Wody-Czersko Polskie”.

Z powyższego wynika, że najbardziej niekorzystna sytuacja pod względem bezpieczeństwa występuje na wymienionych powyżej dwóch podobszarach rewitalizacji, co obrazuje poniższa mapa.

Przestępczość

W Bydgoszczy z roku na rok maleje liczba przestępstw zarejestrowanych przez Policję. Ze wszystkich przestępstw najwięcej było kradzieży i kradzieży z włamaniem. Podobnie przedstawia się sytuacja w obszarach rewitalizacji. Niepokojące jest to, że obszar rewitalizacji generuje coraz większy udział przestępstw w mieście: w 2013 roku – 27,9%, w 2014 – 28,8%, a w 2015 roku aż 31,6%.

W obszarze rewitalizacji liczba przestępstw była bardzo zróżnicowana. W celu właściwego porównania, wybrane do niniejszej analizy rodzaje przestępstw zostały przeliczone na 1.000 mieszkańców każdego z pięciu obszarów.

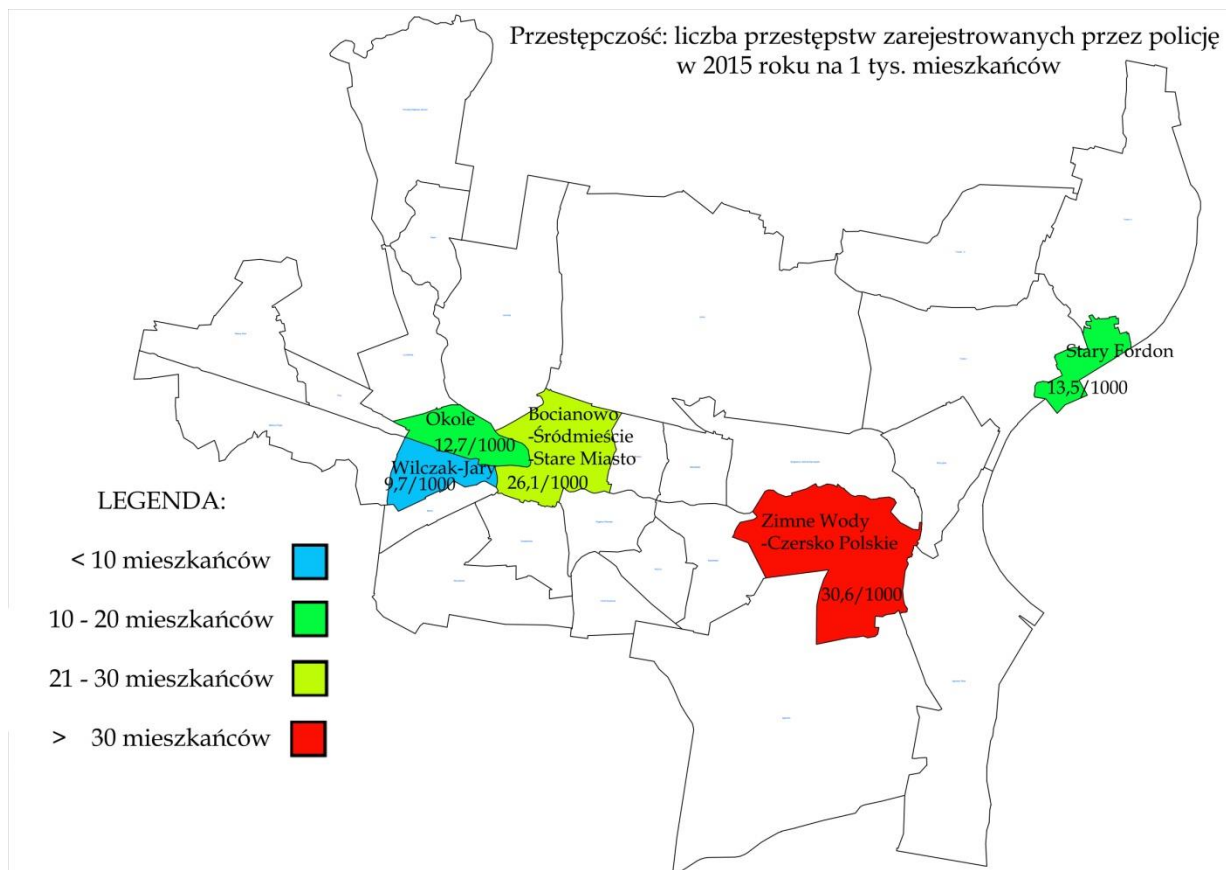
Przestępstwa zarejestrowane przez Policję w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców obszaru rewitalizacji w 2015 r.:

Obszar rewitalizacji zdarzenia	Bocianowo- Śródmieście- Stare Miasto	Okole	Wilczak - Jary	Razem podobszar	Stary Fordon	Zimne Wody -Czersko Polskie
	Liczba interwencji na 1.000 osób					
OGÓŁEM	26,1	12,7	9,7	20,1	13,5	30,6
Kradzieże – art. 278	11,6	5,3	5,1	9,0	5,3	16,6
Kradzieże z włamaniem – art. 279	3,9	3,2	1,9	3,3	2,9	6,4
Niszczenie mienia – art. 288	4,6	2,1	1,1	3,4	1,9	2,5
Uszkodzenie ciała – art. 157	3,0	0,5	0,9	2,1	1,0	2,5
Zgwałcenia – art. 197	0,1	0,2	-	0,1	-	-

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy

Najmniej korzystną sytuację zaobserwowano na terenie podobszaru „Zimne Wody-Czersko Polskie” (30,6 zdarzeń na 1.000 osób) oraz w podobszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary” (20,1 zdarzeń).

Podsumowując można stwierdzić, że najgorsza sytuacja pod względem bezpieczeństwa mieszkańców występuje na podobszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie”. Natomiast w podziale na pięć jednostek, wysoka przestępczość ma miejsce na terenie „Bocianowa-Śródmieścia-Starego Miasta”.

4. Edukacja

Szkoła przygotowuje dzieci i młodzież do samodzielnego, aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie. Stałe podnoszenie jakości i różnorodności nauczania jest ważne w kontekście kształtowania postaw prospołecznych, obywatelskich i przedsiębiorczych.

Jednym z mierników jakości nauczania są wyniki sprawdzianu po szóstej klasie szkoły podstawowej. Analizę wyników egzaminu państwowego przeprowadzanego na zakończenie edukacji w szkole podstawowej (tzw. testu szóstoklasisty) wykonano w oparciu o dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku, przekazane przez Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy.

W całym obszarze rewitalizacji funkcjonowało łącznie 9 szkół podstawowych, z czego 7 w podobszarze „Bocianowo-Śródmieście, Okole, Wilczak-Jary” oraz po 1 szkole w podobszarze „Stary Fordon” i „Zimne Wody-Czersko Polskie”. W związku z rejonizacją uczniów, wyniki nauczania obrazują sytuację dzieci i rodzin. Poniżej przedstawiony został wykaz szkół znajdujących się w obszarach rewitalizacji:

I Podobszar: „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”:

- SP nr 2, ul. Hetmańska 34 („Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”)
- SP nr 10, ul. Ślaska 7 („Okole”)
- SP nr 13, ul. Słoneczna 26 („Wilczak-Jary”)
- SP nr 37, ul. Gdańska 122 („Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”)
- SP nr 45, ul. Staroszkolna 12 („Okole”)
- SP nr 47, ul. Czartoryskiego 18 („Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”)
- SP nr 58, ul. Gdańska 53a („Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”)

II Podobszar: „Stary Fordon”:

- SP nr 4, ul. Wyzwolenia 4

III Podobszar: „Zimne Wody-Czersko Polskie”:

- SP nr 22, ul. Hutnicza 89.

Po przeanalizowaniu wyników egzaminów stwierdzono, że praktycznie wszyscy (z jednym wyjątkiem) szóstoklasiści badanych szkół uzyskiwali w analizowanym okresie gorsze wyniki punktowe od średniej krajowej dla miast liczących powyżej 100 tys. mieszkańców.

Najlepsze wyniki uzyskiwali szóstoklasiści SP nr 13 z obszaru „Wilczak-Jary”. Co więcej, jako jedyni w tej grupie w 2013 roku uzyskali wyniki lepsze w porównaniu ze średnią dla całego kraju. Natomiast w kolejnych latach 2014 i 2015 uzyskane wyniki w tej szkole już spadły poniżej średniej krajowej.

Jedynie nieco niższe wyniki od średniej krajowej zostały odnotowane w dwóch szkołach: SP nr 4 w obszarze „Stary Fordon” (wyniki uzyskiwane w tej placówce ulegały poprawie na przestrzeni lat 2014-2015) oraz SP nr 45 w obszarze „Okole”.

Najgorsze wyniki testu szóstoklasisty uzyskiwali niezmiennie uczniowie dwóch szkół: SP nr 22 („Zimne Wody-Czersko Polskie”) oraz SP nr 37 („Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”). Średnio wyniki te były niższe od średniej dla kraju o około 25-30%. Niestety wyniki testu szóstoklasisty uzyskiwane w pozostałych szkołach podstawowych badanego obszaru również mocno odbiegały od średniego poziomu obliczonego dla polskich miast liczących powyżej 100 tys. mieszkańców.

Istotny wpływ na jakość życia mieszkańców poszczególnych rejonów miasta ma nasycenie danego obszaru placówkami o charakterze edukacyjno-oświatowym. Mogą to być zarówno szkoły różnych szczebli kształcenia, jak i inne placówki oświatowe. Ich poziom nauczania, aktywność i dogodność lokalizacji mają duże znaczenie, zwłaszcza w obszarach rewitalizacji miasta.

Pod tym względem najkorzystniejszą sytuację zaobserwowano w podobszarze rewitalizacji „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”. Należy jednak pamiętać, że mieszka tutaj zdecydowanie największa liczba osób. W podobszarze tym zlokalizowano następującą liczbę placówek edukacyjno-oświatowych:

1. Przedszkola: 3
2. Samodzielne szkoły podstawowe: 4
3. Samodzielne gimnazja: 3
4. Zespoły szkół (SP i gimnazjum): 6
5. Zespoły szkół ponadgimnazjalnych: 11
6. Inne placówki oświatowe: 7, w tym Pałac Młodzieży, Młodzieżowe Domy Kultury, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szkolne Schronisko Młodzieżowe, bursa przyszkolna.

W podobszarze „Stary Fordon” funkcjonują:

1. Przedszkola: 2
2. Samodzielne szkoły podstawowe: 1
3. Zespoły szkół (SP i gimnazjum): 1

W podobszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie” zlokalizowana jest tylko jedna szkoła podstawowa oraz jeden zespół szkół ponadgimnazjalnych (Zespół Szkół Spożywczych).

Istotną rolę w procesie edukacji dzieci i młodzieży odgrywają również placówki, dla których nie jest to „ustawowe” zadanie. Przykładem są jednostki miejskie: Miejski Ośrodek Pomocy

Społecznej, Bydgoski Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych BORPA, Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych czy organizacje pozarządowe. Podejmowane przez te jednostki działania i akcje – często skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin wykluczonych i dotkniętych patologią - mają aspekt wyrównawczy w zakresie edukacji (szkolenia, poradnictwo) i oferują wiele zajęć usamodzielniających i rekreacyjno-sportowych.

5. Kultura

Uczestnictwo w kulturze jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju społecznego. Jak wskazuje doświadczenie, zwłaszcza miast przemysłowych, jak Bydgoszcz, najbardziej efektywną metodą rewitalizacji społecznej jest rewitalizacja poprzez kulturę. Bardzo ważne jest umożliwienie jak najszerzego do niej dostępu. Gwarantem skuteczności procesów rewitalizacyjnych w obszarach rewitalizacji są m.in. liczne przykłady działań z obszaru animacji kultury oraz tzw. sztuki wspólnotowej.

Wszystkie 4 instytucje kultury, dla których organizatorem jest Miasto Bydgoszcz, mają swoje siedziby w pierwszym podobszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”. Obszar ten pełni funkcję centralną, miastotwórczą – stąd koncentracja instytucji, co nie jest jednoznaczne z tym, że potrzeby w tym zakresie są zaspokojone. Instytucje borykają się z ograniczeniami infrastrukturalnymi (niedostateczny stan lub wielkość obiektów), hamującymi rozwój ich działalności. Są to:

1. Galeria Miejska bwa
2. Miejskie Centrum Kultury
3. Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego
4. Teatr Polski im. Hieronima Konieczki

Kolejne 4 instytucje kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Woj. Kujawsko-Pomorskiego, także są umiejscowione w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”.

1. Opera Nova
2. Filharmonia Pomorska im. Ignacego Paderewskiego
3. Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury
4. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr Witolda Bełży (WiMBP)

Nasylenie przestrzenne dotyczy filii WiMBP oraz Młodzieżowych Domów Kultury:

1. Podobzar I: 4, w tym 3 w strefie „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” i 1 w obszarze „Okole”
2. Podobzar II: 1

Największą instytucją, której działalność została skierowana głównie do młodszej części społeczności lokalnej jest Pałac Młodzieży. Jego działania nie skupiają się tylko w siedzibie przy ul. Jagiellońskiej, ale często wychodzą w przestrzeń miasta (np. Bydgoskie Impresje Muzyczne). Budynek Pałacu Młodzieży powstał w latach 70. w tzw. czynie społecznym i obecnie jest w złym stanie technicznym, wymaga gruntownego remontu. Spośród funkcjonujących w Bydgoszczy Młodzieżowych Domów Kultury (5 placówek) tylko MDK nr 4 przy ul. Dworcowej jest zlokalizowany w obszarze rewitalizacji - „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”.

Jedynie jedna z placówek (filia WiMBP) ma swoją siedzibę w II podobszarze, natomiast na terenie „Zimnych Wód-Czerska Polskiego” (III podobzar) nie ma ani jednej placówki szeroko rozumianej kultury.

Charakterystyka działań edukacyjno-społecznych wybranych instytucji kultury

Instytucją kultury, która ze swoją ofertą najszerzej wychodzi „w miasto” jest Miejskie Centrum Kultury przy ul. Marcinkowskiego.

O aktywności MCK najlepiej mówią wskaźniki, jak frekwencja, ilość wydarzeń kulturalnych, osiągnięcia na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej, co uwidacznia poniższe zestawienie:

Lata	2013	2014	2015
Liczba imprez kulturalnych	1.488	1.871	1.830
Liczba wystaw	30	32	44
Liczba premier	13	22	64
Liczba uczestników	259.473	273.800	286.000

Źródło: Działalność merytoryczna Miejskiego Centrum Kultury w latach 2013-2015

Warto podkreślić, że MCK realizuje swoją strategię rozwoju w oparciu o partycypację społeczną oraz kreatywne partnerstwa. W swoim katalogu działań posiada projekty artystyczne, animacyjne i edukacyjne zarówno w swojej siedzibie, jak i w przestrzeni miejskiej. Dwa z pięciu zasadniczych obszarów tematycznych MCK to „rewitalizacja” i „współpraca”. Pierwszy realizowany jest we współpracy z organizacjami pozarządowymi, których cele statutowe obejmują pomoc dzieciom i młodzieży ze środowisk wykluczonych, drugi wiąże się z szeroko podejmowaną współpracą z organizacjami pozarządowymi, konsultacjami środowiskowymi, współpracą z środowiskami artystycznymi. Podejmowanymi inicjatywami MCK dbało także o edukację kulturalną rodzin z dziećmi, poprzez szereg warsztatów i poranków, edukację dzieci, młodzieży, studentów i dorosłych.

Działalność Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki również nie zamyka się w sferze przygotowania spektakli teatralnych. Teatr realizował szereg nowatorskich projektów edukacyjnych, międzynarodowych projektów rezydencyjnych i badawczych, realizowanych wspólnie z podmiotami publicznymi, jak i organizacjami pozarządowymi. Wśród najciekawszych projektów edukacyjnych znalazły się warsztaty międzykulturowej edukacji teatralnej oraz cykl warsztatów teatralnych dla dzieci i młodzieży „Rozpakuj teatr 2”. O rosnącej ofercie przedsięwzięć nie związanych z przygotowaniem repertuaru spektakli teatralnych, świadczy liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Teatr Polski. I tak:

- 2013 rok: 51 wydarzeń,
- 2014 rok: 81 wydarzeń,
- 2015 rok: 280 wydarzeń.

Niestety, infrastruktura Teatru Polskiego wymaga remontu i unowocześnienia. Niepodjęcie działań inwestycyjnych w budynku grozi poważnym ograniczeniem działalności.

Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, poza swoimi statutowymi działaniami, proponuje coraz bardziej urozmaiconą ofertę edukacyjną cieszącą się rosnącym zainteresowaniem odbiorców. W ramach tej działalności, w 2015 roku Muzeum przygotowało 339 zajęć muzealnych (lekcje, warsztaty) oraz oprowadziło 768 grup zorganizowanych i było organizatorem 35 wydarzeń kulturalnych. Warto również podkreślić, że co roku Muzeum przygotowuje wystawy zgromadzonych muzealiów poza swoją siedzibą na Wyspie Młyńskiej. Główny budynek MOB wymaga remontu i rozbudowy.

Galeria Miejska bwa również prowadziła działania na rzecz poszerzania grona odbiorców kultury, zmierzające do szerszego zrozumienia i bardziej świadomego uczestnictwa w odbiorze sztuki przez mieszkańców. Przykładem jest *Akademia Sztuki*, która m.in. prowadziła różnorodną działalność warsztatową skierowaną do rodzin oraz do młodzieży

ze środowisk wykluczonych, dla których sztuka jest zjawiskiem nieobecnym w ich życiu codziennym. Instytucja ta realizowała też szereg prezentacji i akcji w przestrzeni publicznej, takich jak *Noce z performance*, *Noc Muzeów*.

W życiu kulturalnym miasta aktywnie uczestniczy Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, która realizuje swój program upowszechniania czytelnictwa nie tylko poprzez stałą działalność, ale również przez organizowanie spotkań autorskich, wystaw, lekcji bibliotecznych, konkursów oraz imprez skierowanych do najmłodszych czytelników. W 2015 roku w siedzibie głównej oraz filiach zorganizowano 1931 przedsięwzięć kulturalnych (o 150 więcej niż w 2014 r.), w których uczestniczyło 37.211 osób (o 5,5 tys. więcej niż w 2014 r.). Najliczniejszą grupę stanowiły zajęcia edukacyjne (493), lekcje biblioteczne (274) oraz zajęcia plastyczne (309). W Bibliotece regularnie organizowane są spotkania autorskie, koncerty, prelekcje, wystawy.

6. Opieka nad dziećmi do 3 lat

Zapewnienie zorganizowanej opieki nad małym dzieckiem to ważny czynnik rozwoju społecznego i edukacyjnego dzieci od najmłodszych lat, ale także wsparcie aktywizacji zawodowej rodziców, zwłaszcza kobiet.

Na obszarach rewitalizacji znajdują się trzy żłobki dla dzieci, prowadzone przez Zespół Żłobków Miejskich w Bydgoszczy. Wszystkie 3 obiekty są zlokalizowane w podobszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”.

Żłobek integracyjny przy ul. Stawowej 1 znajduje się w obszarze „Wilczak-Jary”, Żłobek nr 1 przy Placu Poznańskim 9 oraz Żłobek nr 5 przy ul. Asnyka 7 znajdują się w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”.

W podobszarach „Sary Fordon” oraz „Zimne Wody-Czersko Polskie” nie ma żłobków, którymi administruje Zespół Żłobków Miejskich.

W analizowanym okresie nie zmieniła się liczba miejsc w danej placówce, ale zmieniała się liczba dzieci uczęszczających do nich – zwiększoną rotację obrazuje poniższe zestawienie.

Liczba dzieci uczęszczających do żłobków w latach 2013 – 2015:

Numer żłobka	2013	2014	2015
Nr 1	153	254	225
Nr 5	87	123	114
Żłobek integracyjny	173	194	188

Źródło: Zespół Żłobków Miejskich w Bydgoszczy

Zapotrzebowanie na miejsca w żłobkach jest bardzo duże. Listy oczekujących na miejsca w żłobkach miejskich liczą po kilkadziesiąt osób.

7. Sport i rekreacja

W podobszarach rewitalizacji w 2015 roku funkcjonowało ogółem 7 boisk przyszkolnych (boiska wielofunkcyjne, boiska sportowe), 6 boisk tzw. „Orlików” oraz 16 klubów sportowych i uczniowskich klubów sportowych:

- Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto: 2 boiska przyszkolne, 3 „Orliki”, 5 klubów sportowych oraz 3 uczniowskie kluby sportowe, Okole: 2 boiska przyszkolne, 2 orliki oraz 3 kluby sportowe, Wilczak-Jary: 2 boiska przyszkolne, 2 kluby sportowe oraz 1 uczniowski klub sportowy.

Na terenie Starego Fordonu funkcjonują 2 kluby sportowe oraz jedno boisko przyszkolne, natomiast w podobszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie” zlokalizowany jest jeden „Orlik”.

C. Sfera gospodarcza

Rozwój nowoczesnej gospodarki jest jednym z głównych czynników wpływających na poziom i tempo rozwoju Bydgoszczy. Pręźnie rozwijająca się gospodarka miasta jest też bazą dla materialnych podstaw życia jego mieszkańców. Między innymi dlatego tak istotne znaczenie należy przypisać funkcjonowaniu lokalnego biznesu i czynnikom wpływającym na wzrost liczby miejsc pracy. Aktywizacja lokalnego rynku pracy, zwłaszcza w obszarach rewitalizacji, jest jednym z głównych wyzwań i celów stojących przed samorządem Bydgoszczy.

6.2.1. Działalność gospodarcza w obszarach rewitalizacji

W grudniu 2015 r. w Bydgoszczy działało niemal 42,9 tys. podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Podmioty funkcjonujące w trzech podobszarach rewitalizacji stanowiły 22,5% wszystkich podmiotów w mieście. Siedem z 10-ciu podmiotów działało na terenie obszaru „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”, zamieszkiwanego przez 29,8 tys. osób, stanowiących 50,1% ludności w obszarach rewitalizacji.

Poniżej została przedstawiona szczegółowa sytuacja w sferze aktywności gospodarczej mieszkańców podobszarów rewitalizacji w 2015 roku, według formy prawnej z bazy REGON (źródło: BDL, Urząd Statystyczny).

Podobszar I

1. „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”

2013 rok: 6.923 podmioty (69,9% wszystkich podmiotów w obszarach rewitalizacji)

2014 rok: 6.734 podmioty (70,9%)

2015 rok: 6.941 podmiotów (71,9%)

Jednostka ta skupiała niemal 3/4 podmiotów REGON na rewitalizowanych obszarach. W 2015 r., w jej strukturze znaczącą rolę odgrywały osoby fizyczne, stanowiące prawie 2/3 wszystkich podmiotów. Dużą grupę stanowiły spółki prawa handlowego i cywilnego, których łącznie jest 2.441 (35,2% podmiotów). Co druga z nich była spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, natomiast 1.020 funkcjonowała w formie spółek cywilnych. Na tym obszarze istniało też: 76 spółek komandytowych, 59 jawnych i 39 akcyjnych. Ponadto funkcjonowały tu 43 spółdzielnie i 1 przedsiębiorstwo państwowe.

Na przestrzeni roku 2015 dokonywano w rejestrze REGON wykreśleń i nowych rejestracji. Zarejestrowano 448 podmiotów osób fizycznych przy 521 wykreśleniach (spadek o 73 podmioty). Pozytywne zmiany zaszły w odniesieniu do najliczniejszej grupy spółek, tj. spółek z ograniczoną odpowiedzialnością: wykreślono 12, zarejestrowano natomiast 131 (bilans: +119).

Najwięcej podmiotów gospodarczych było zlokalizowanych przy następujących ulicach: Gdańskiej (836), Dworcowej (682), Śniadeckich (285), Pomorskiej (284) i Kościuszki (272). W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą rozkład ten jest podobny: Gdańska (537), Dworcowa (399), Pomorska (222), Śniadeckich (180) i Długa (152).

2. „Okole”

2013 rok: 1 127 podmiotów (11,4% wszystkich podmiotów w obszarach rewitalizacji)

2014 rok: 1 016 podmiotów (10,7%)

2015 rok: 962 podmioty (10,0%)

Jednostka ta skupiała 1/10 podmiotów REGON na obszarach rewitalizacji. W 2015 r., w jej strukturze największą rolę odgrywały osoby fizyczne, stanowiące ponad 3/4 wszystkich podmiotów. Dużą grupę stanowiły spółki prawa handlowego i cywilnego, których łącznie było 200 (20,8 % podmiotów). Ponad połowę stanowiły spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, natomiast 76 funkcjonowała w formie spółek cywilnych. Na tym obszarze istniały też 4 spółki akcyjne i 4 spółdzielnie.

W 2015 r. zarejestrowano 89 podmiotów osób fizycznych przy 112 wykreśleniach (ubyło 23). Korzystne zmiany zaszły wśród spółek z ograniczoną odpowiedzialnością: wykreślono 2, zarejestrowano natomiast 6 nowych (bilans: +4).

Najwięcej podmiotów gospodarczych miało swe siedziby przy następujących ulicach: Grunwaldzkiej (273), Śląskiej (90), Garbary (70), Czarna Droga (68) i Jackowskiego (63). Dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą rozkład ten jest zbliżony: Grunwaldzkiej (240), Śląskiej (68), Czarna Droga (59), Jackowskiego (49) i Łokietka (48).

3. „Wilczak-Jary”

2013 rok: 987 podmiotów (9,97% wszystkich podmiotów w obszarach rewitalizacji)

2014 rok: 911 podmiotów (9,60%)

2015 rok: 888 podmiotów (9,19%)

Jednostka ta skupiała 1/11 podmiotów REGON na obszarach rewitalizacji. W 2015 r., w jej strukturze znaczącą rolę odgrywały osoby fizyczne, stanowiące 4/5 wszystkich podmiotów. Inną grupę stanowiły spółki prawa handlowego i cywilnego, których łącznie było 175 (19,7% podmiotów). Ponad połowa z nich (96) to spółki cywilne, natomiast 68 funkcjonowała jako spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Na tym obszarze funkcjonowały także 3 spółdzielnie.

Na przestrzeni roku 2015 dokonywano w rejestrze REGON wykreśleń i nowych rejestracji. Zarejestrowano 73 osoby fizyczne przy 82 wykreśleniach (ubyło 9 podmiotów). W tym czasie zarejestrowano 3 nowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przy braku wykreśleń. W badanym okresie (2013-2015) zaobserwowano tendencję spadkową ogólnej liczby funkcjonujących podmiotów.

Najwięcej podmiotów gospodarczych miało swoje siedziby przy następujących ulicach: Nakielskiej (213), Dolina (60), Nasypowej (55), Czerwonego Krzyża (50) i Chłodnej (41). W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą rozkład ten jest bardzo podobny: Nakielska (162), Dolina (46), Czerwonego Krzyża (41), Chłodna i Nasypowa (po 36 podmiotów).

Podobszar II

1. „Stary Fordon”

2013 rok: 271 podmiotów (2,74% wszystkich podmiotów w obszarach rewitalizacji)

2014 rok: 244 podmioty (2,57%)

2015 rok: 258 podmiotów (2,67%)

Jednostka ta skupiała zaledwie 1/37 podmiotów REGON na obszarach rewitalizacji. W roku 2015, w jej strukturze dominującą rolę odgrywały osoby fizyczne, stanowiące ponad

85 % wszystkich podmiotów. Inną grupę stanowiły spółki prawa handlowego i cywilnego, których łącznie było 36 (14,0% podmiotów): 19 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i 17 spółek cywilnych. Na podobszarze funkcjonowały też: 1 przedsiębiorstwo państwowe i 1 spółdzielnia.

W 2015 r. zarejestrowano 23 osoby fizyczne przy 13 wykreśleniach (przybyło 10). W tym okresie zarejestrowano 1 nową spółkę cywilną. W badanym okresie (2013-2015) zaobserwowano niewielką tendencję spadkową ogólnej liczby funkcjonujących podmiotów.

Najwięcej podmiotów gospodarczych miało swe siedziby przy następujących ulicach: Fordońskiej (49), Bydgoskiej (37), Piastowej (35), Wyzwolenia (19) i Rynek (17). Dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą rozkład ten jest bardzo zbliżony: Fordońska (44), Piastowa (33), Bydgoska (30), Wyzwolenia (18) i Rynek (13).

Podobszar III

1. „Zimne Wody-Czersko Polskie”

2013 rok: 591 podmiotów (5,97% wszystkich podmiotów w obszarach rewitalizacji)

2014 rok: 589 podmiotów (6,20%)

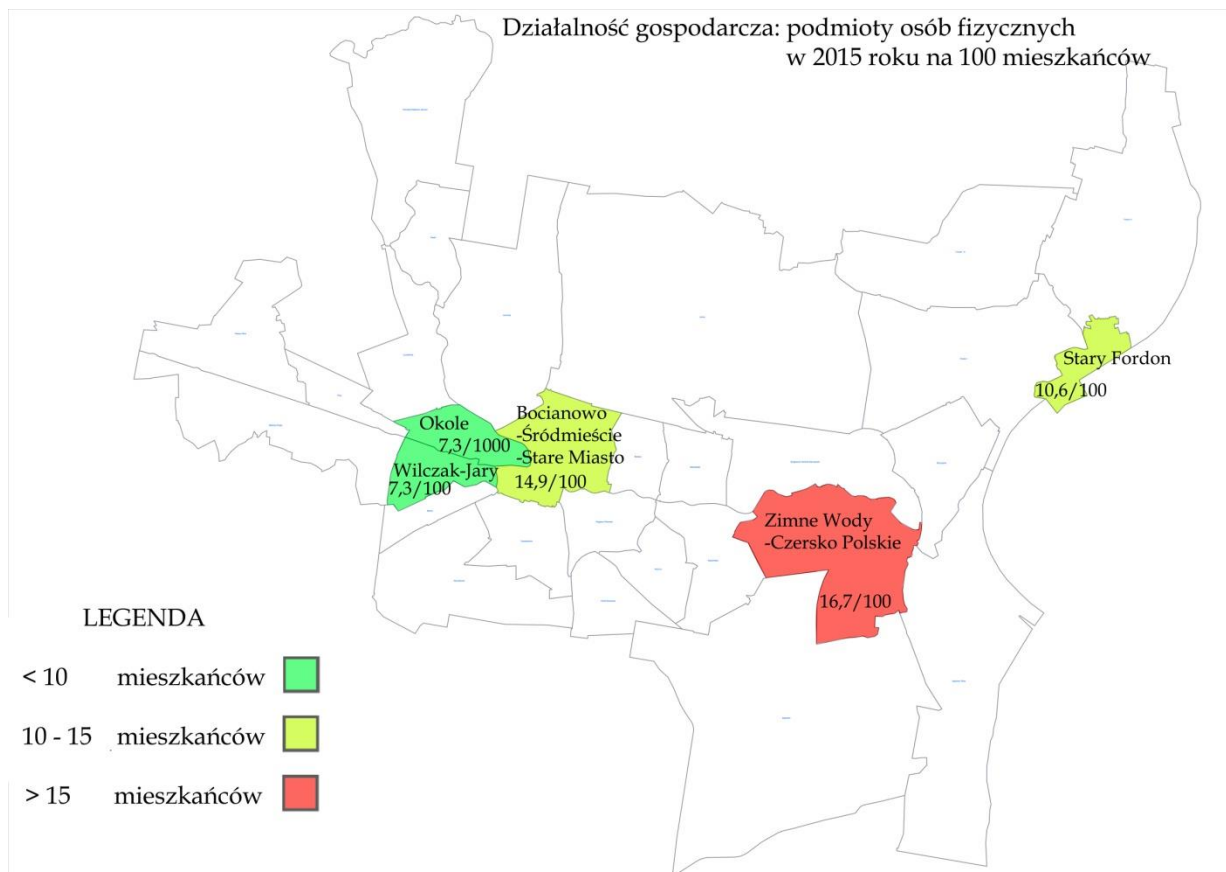
2015 rok: 609 podmiotów (6,31%)

Jednostka ta skupiała 1/16 podmiotów REGON na obszarach rewitalizacji. W 2015 r., w jej strukturze znaczącą rolę odgrywały osoby fizyczne (262) i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (209) – razem stanowiły ponad ¾ wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Ponadto działało 86 spółek cywilnych, 22 jawnych, 13 akcyjnych i 10 komandytowych. Funkcjonowało tu także 7 spółdzielni. Podana powyżej struktura podmiotów gospodarczych jest odmienna w stosunku do pozostałych podobszarów. Tak duża liczba spółek wynika z produkcyjno-usługowego charakteru tej jednostki.

Na przestrzeni roku 2015 dokonywano w rejestrze REGON wykreśleń i nowych rejestracji. Zarejestrowano 12 osób fizycznych przy 28 wykreśleniach (ubyło 16 podmiotów). Pozytywne zmiany zaszły w odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością: wykreślono 4, zarejestrowano natomiast 17 (bilans: +13). W badanym okresie (2013-2015) zaobserwowano niewielką tendencję wzrostową ogólnej liczby funkcjonujących podmiotów.

Najwięcej podmiotów gospodarczych było zlokalizowanych przy następujących ulicach: Toruńskiej (167), Smoleńskiej (162), Kieleckiej (51), Nowotoruńskiej (44) i Równej (30). W przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą rozkład ten jest podobny: Toruńska (53), Smoleńska (52), Kielecka (27), Nowotoruńska (19) i Hutnicza (17).

Bardziej miarodajnym sposobem oceny poziomu przedsiębiorczości mieszkańców jest liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób. W tym ujęciu najwyższą aktywność wykazują mieszkańcy podobszaru „Zimne Wody-Czersko Polskie”, gdzie wskaźnik wynosi w 2015 roku **16,7**. Nieco niższą aktywnością odznaczają się mieszkańcy podobszaru „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”, gdzie wynosi on 11,9, z czego dla obszaru „Bocianowo, Śródmieście, Stare Miasto”: **14,9**; dla obszaru „Okole”: **7,3**; dla obszaru „Wilczak-Jary”: **7,3**. Najniższy wskaźnik przedsiębiorczości odnotowano w podobszarze „Stary Fordon”, który wyniósł zaledwie **10,6** (wytluszczono wskaźniki wykorzystane w poniższej mapce)

Charakterystyka stanu przedsiębiorczości w trzech podobszarach rewitalizacji

Podobszar I („Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”) z racji pełnionych funkcji i centralnego usytuowania w mieście jest terenem, gdzie aktywność gospodarcza przejawia się w najszerszej postaci. Oprócz prawie 6 tys. podmiotów osób fizycznych, działa tu 1.418 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (co stanowi ponad 86% wszystkich takich spółek na rewitalizowanym obszarze). Podobna sytuacja odnosi się do spółek cywilnych, jest ich 1.020, co stanowi ponad 92% tych spółek na całym obszarze rewitalizacji. Podobszar ten skupia także 50 spośród 58 spółdzielni.

Podobszar II („Stary Fordon”) jest terenem o wyraźnie niższym poziomie przedsiębiorczości. Na każde 100 osób przypada 10,6 podmiotu osób fizycznych. Podmioty te stanowią ponad 85% wszystkich podmiotów gospodarczych. Funkcjonuje tam zaledwie 19 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i tylko 17 spółek cywilnych. Są to najniższe liczby spośród wszystkich analizowanych podobszarów.

Podobszar III („Zimne Wody-Czersko Polskie”) można określić jako strefa produkcyjno-usługowa, pełniąc też funkcje magazynowo-składowe. Z tego względu struktura podmiotów REGON funkcjonujących na tym terenie jest wyraźnie inna niż w pozostałych podobszarach. Ponad 1/3 podmiotów (34,3%) stanowią spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Dla porównania najbardziej aktywna gospodarczo jednostka Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto ma ich tylko 17,8%. Innym przykładem jest stosunkowo wysoki udział spółek cywilnych (14,1%). Dodatkowo podmioty osób fizycznych stanowią tu tylko 43% (w innych

podobszarach stanowią one gros wszystkich podmiotów, od 64 do 85%). Na 100 osób przypada 16,7 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

D. Sfera środowiskowa

1. Powietrze, hałas, woda

Powietrze atmosferyczne

Na obszarze występuje znacząca presja na stan środowiska wynikająca głównie z tzw. „niskiej emisji”. W znacznej mierze problem wiąże się z budynkami posiadającymi indywidualne instalacje grzewcze na paliwa stałe, których emitory zanieczyszczeń (kominy i inne źródła emisji) znajdują się na niskiej wysokości 10-40 m. Zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza na tej wysokości kumulują się w miejscu powstania, w najbliższym otoczeniu (zazwyczaj są to miejsca zwartej zabudowy mieszkalnej). W mniejszym stopniu niska emisja wiąże się z komunikacją samochodową.

Najwięcej budynków ogrzewanych często przestarzałymi piecami lub kotłami na paliwa stałe występuje w I podobszarze rewitalizacji „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”. Na terenie tego obszaru Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi stały monitoring powietrza atmosferycznego w dwóch automatycznych stacjach pomiarowych, zlokalizowanych przy ul. Warszawskiej oraz przy Placu Poznańskim oraz za pomocą próbników w 16 punktach pomiarowych zainstalowanych w rejonie Śródmieścia (tzw. metoda pasywna).

Zgodnie z art.3 pkt. 34 POŚ (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627) w analizowanym okresie trzech lat zarejestrowano przekroczenia standardów jakości powietrza w zakresie ponadnormatywnego stężenia 24-godzinnej pyłu zawieszonego PM₁₀.

Hałas

Pomiary hałasu wykonywane są w obszarze miasta przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (stały punkt pomiarowy przy Placu Poznańskim). Zostały one przeprowadzone również w ramach opracowanej w 2008 roku „Mapy akustycznej Bydgoszczy”. Wyniki pokazują, że dominującym źródłem ponadnormatywnego poziomu dźwięku w mieście jest hałas komunikacyjny (samochodowy), wyrażony wskaźnikiem LDWN.

Przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu, którego głównym źródłem jest hałas komunikacyjny (źródło: *mapa akustyczna Miasta Bydgoszczy – stan na 2015 rok*):

- 1,9 % mieszkańców miasta narażonych jest na ponadnormatywny hałas drogowy (przekroczenie wskaźnika LDWN),
- 26,93 % powierzchni miasta i 56,87 % całkowitej liczby mieszkańców ekspozowanych jest na hałas drogowy wyrażony wskaźnikiem LDWN >55 dB,

Pomiary hałasu wykonano w miejscach szczególnie narażonych na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego. Punkty pomiarowe zlokalizowane były na obszarach gdzie szlaki komunikacyjne przebiegają w niewielkiej odległości od zabudowy mieszkaniowej lub biegną ulicami otoczonymi zabudową typu „kanionowego”, przy ulicach o znacznym natężeniu ruchu pojazdów. Badania prowadzono w tzw. punktach referencyjnych. Poniżej zostały uwidocznione odnotowane przekroczenia norm hałasu jedynie w tych punktach, które zostały zlokalizowane przy ulicach w wyznaczonych obszarach rewitalizacji:

- Nakielska 56 o 6,5 dB („Wilczak-Jary”),
- Jagiellońska 60 o 3,3 dB („Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”),
- Wyzwolenia 31 o 0,8 dB („Stary Fordon”).

W stałym punkcie pomiarowym przy Placu Poznańskim (podobszar rewitalizacji „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”) wartości długookresowego średniego

poziomu dźwięku, zarówno dla pory dnia, jak i dla pory nocy, nie zostały przekroczone z uwagi na podwyższenie dopuszczalnych norm hałasu o 5 dB dla pory dziennej i 10 dB dla pory nocy. Analiza wyników w tym punkcie pomiarowym wykazała ustabilizowanie strumienia ruchu oraz emitowanego poziomu dźwięku.

Wyniki pomiarów dokonywane w analizowanym okresie trzech lat wskazują na stopniową poprawę klimatu akustycznego miasta.

Woda

Bydgoszcz posiada wystarczające zasoby wodne dla zaopatrzenia odbiorców w mieście oraz system gospodarki ściekowej gwarantujący odprowadzanie i oczyszczanie ścieków. W tym zakresie potrzeby mieszkańców każdego z trzech podobszarów rewitalizacji są zaspokojone.

E. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zagospodarowanie przestrzenne, funkcjonalność i jakość przestrzeni miasta, w której żyją mieszkańcy to kolejny element wpływający na atrakcyjność zamieszkania. Decydują o niej takie czynniki jak: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, dostęp do podstawowych usług, rozwiązania urbanistyczne dostosowane do funkcji obszaru, połączenia komunikacyjne oraz jakość terenów publicznych.

1. Planowanie przestrzenne

Kształtowanie przestrzeni miejskiej odbywa się na kilku etapach planowania i projektowania. Pierwsze z nich – planistyczne – wiąże się z funkcjonowaniem „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bydgoszczy”. Równie ważny jest etap urbanistyczny, łączony z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (m.p.z.p.). Ustalenia „Studium ...” są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których podstawową rolą jest świadome kształtowanie przestrzeni miejskiej, również tej rewitalizowanej. Im więc większy jest odsetek powierzchni m.p.z.p. obowiązujących w granicach obszarów rewitalizacji, tym w sposób bardziej precyzyjny i szybciej można kształtować ww. obszary.

Obszar Bydgoszczy objęty m.p.z.p. sukcesywnie się zwiększa:

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
łączna powierzchnia uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w ha	5 900	5 900	6 094
udział w powierzchni miasta w %	33,53%	33,53%	34,63%

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna w Bydgoszczy

Podobnie korzystny trend można zaobserwować na terenie dwóch z trzech podobszarów:

	podobszar	powierzchnia (ha)	powierzchnia m.p.z.p. obowiązujących w granicach podobszarów rewitalizacji (ha)					
			stan na 31.12. 2013	%	stan na 31.12. 2014	%	stan na 31.12. 2015	%

1	Śródmieście-Stare Miasto-Bocianowo, Okole, Wilczak-Jary	777,7	230,7	29,7%	231,2	29,7%	267,9	34,4%
2	Stary Fordon	157,3	56,1	35,7%	56,1	35,7%	56,1	35,7%
3	Zimne Wody-Czersko Polskie	742,0	121,5	16,4%	323,3	43,6%	323,3	43,6%

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna w Bydgoszczy

Odsetek powierzchni objętych m.p.z.p. obowiązujących w granicach podobszarów rewitalizacji na koniec 2015 r. jest wyższy w obszarze „Stary Fordon” oraz „Zimne Wody-Czersko Polskie” od średniej dla całego miasta. Natomiast w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” odsetek ten jest niemal taki sam jak dla Bydgoszczy.

W okresie analizowanych 3 lat najszybszy wzrost powierzchni miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego odnotowano na obszarze rewitalizacji „Zimne Wody-Czersko Polskie”. Jest to efekt uchwalenia m.p.z.p. na terenie dawnych pól irygacyjnych, które obecnie – po rekultywacji – przeznaczone zostały pod zainwestowanie handlowo-przemysłowe. Tereny te nie są więc objęte funkcją mieszkaniową, tereny zamieszkałe tego obszaru, czyli strefa między ulicami: Toruńską i Nowotoruńską (Zimne Wody) w ogóle nie posiadają m.p.z.p. Korzystniejsza sytuacja w tym zakresie jest w podobszarze rewitalizacji „Stary Fordon”. W analizowanym okresie nie został przyjęty nowy m.p.z.p. dla tego terenu, ale niemal cały obszar zabudowy mieszkaniowej Starego Fordonu jest objęty powierzchnią planów. Natomiast w obszarze rewitalizacji „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” w okresie analizowanych lat wzrósł odsetek powierzchni m.p.z.p. obowiązujących w jego granicach o 4,6 punkty procentowe. W opracowaniu jest obecnie kolejnych siedem m.p.z.p., co jest o tyle ważne, że ten obszar jest mocno zurbanizowany i zamieszkanym przez największą liczbę mieszkańców.

2. Decyzje administracyjne o pozwolenie na budowę

Określone w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego regulacje dotyczące warunków i sposobów użytkowania i zagospodarowania terenów są podstawą do wydawania inwestorowi decyzji administracyjnych.

Liczba wydawanych przez Miasto decyzji o pozwoleniu na budowę może świadczyć o istniejących zasobach nieruchomości gruntowych, przygotowanych pod inwestycje kubaturowe (mieszkaniowe lub inne), ale też o atrakcyjności lokalizacyjnej samej jednostki urbanistycznej.

Poniższa tabela ilustruje liczbę decyzji o pozwoleniu na budowę w obszarach rewitalizacji w okresie analizowanych trzech lat, wydanych przez Wydział Administracji Budowlanej UMB.

Lp.	Obszar rewitalizacji	Liczba pozwoleń na budowę: ogółem lata 2013-2015	2013	2014	2015
1.	Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary	291	36	34	221
2.	Stary Fordon	13	3	1	9
3.	Zimne Wody-Czersko Polskie	33	20	2	11

Źródło: dane własne Wydział Administracji Budowlanej

Wzrost wydanych decyzji w 2015 r. na terenie podobszaru „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” wynika z faktu, że od tego roku w statystyce podawane są wszystkie decyzje o pozwolenie na budowę, czyli również te dotyczące przebudowy, nadbudowy itp.

Z analizy porównawczej powyższych danych wynika, że na obszarze wysoko zurbanizowanym jakim jest „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”, liczba decyzji o pozwolenie na budowę znacznie przewyższa analogiczną liczbę decyzji wydanych na terenie pozostałych dwóch podobszarów rewitalizacji. Sytuacja ta może ulec zmianie, szczególnie w podobszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie”, bowiem zlokalizowane na tym terenie zrekultywowane dawne pola irygacyjne, zostały przygotowane i przeznaczone pod inwestycje usługowo-przemysłowe.

3. Komunikacja publiczna

Mimo szybkiego rozwoju transportu indywidualnego, to dobrze funkcjonująca sieć komunikacji zbiorowej ma silny wpływ na jakość życia mieszkańców, zwłaszcza dzielnic peryferyjnych. System komunikacji zbiorowej w Bydgoszczy tworzy sieć autobusowa i tramwajowa.

Na koniec 2015 r., długość czynnych tras tramwajowych wynosiła 30,8 km, a autobusowych, 240,2 km. Sieć komunikacyjna obejmowała 8 linii tramwajowych i 38 (w tym 5 nocnych) linii autobusowych. Należy jednak dodać, że w 2015 roku została uruchomiona nowo wybudowana linia tramwajowa do Fordonu o długości ok. 10 kilometrów, która całkowicie została oddana do użytku w styczniu 2016 roku.

W celu usprawnienia funkcjonowania transportu publicznego, w omawianym okresie, realizowano zadania związane głównie z rozbudową układu tramwajowego, mającego korzystny wpływ na zmniejszenie zanieczyszczeń w zakresie tzw. niskiej emisji. Dodatkowym czynnikiem zmniejszającym emisję spalin do atmosfery jest sukcesywna wymiana starego taboru autobusów na nowe. W 2015 roku wprowadzono do ruchu 31 nowoczesnych pojazdów.

Liczbę i rodzaj linii komunikacji zbiorowej w latach 2013, 2014 i 2015 w 3 podobszarach rewitalizacji obrazują poniższe zestawienia.

Bocianowo, Śródmieście, Stare Miasto, Okole, Wilczak, Jary			
Rok	Liczba linii	Liczba wozów w szczycie	Liczba wozów po szczycie
2013	28 (w tym 6 tramwajowych)	185	135
2014	29 (w tym 7 tramwajowych)	183	129
2015	29 (w tym 7 tramwajowych)	186	138

Źródło: dane własne Zarząd Dróg i Komunikacji Publicznej

Stary Fordon			
Rok	Liczba linii	Liczba wozów w szczycie	Liczba wozów po szczycie
2013	2	10	8
2014	2	9	8
2015	2	10	8

Źródło: dane własne Zarząd Dróg i Komunikacji Publicznej

Zimne Wody-Czersko Polskie			
Rok	Liczba linii	Liczba wozów w szczycie	Liczba wozów po szczycie

2013	3 (w tym 1 tramwajowa)	12	6
2014	3 (w tym 1 tramwajowa)	13	7
2015	3 (w tym 1 tramwajowa)	14	8

Źródło: dane własne Zarząd Dróg i Komunikacji Publicznej

Jak wynika z analizy porównawczej informacji zawartych w powyższych tabelach z danymi dotyczącymi komunikacji zbiorowej dla całego miasta, najlepiej skomunikowanym podobszarem rewitalizacji jest „Bocianowo, Śródmieście, Stare Miasto, Okole, Wilczak, Jary”. Spośród wszystkich linii tramwajowych i autobusowych funkcjonujących i prowadzonych przez MZK, aż 87,5% oraz 76,3% przebiega przez ten obszar, łącząc go z innymi rejonami miasta. Obszar ten od 2014 roku dodatkowo obsługiwany jest przez nową linię tramwajową. Zważywszy na fakt, że podobszar ten zamieszkiwany jest przez ponad 50 tys. osób, wydaje się, że ta część miasta jest dobrze nasycona siecią linii tramwajowych i autobusowych. Współczynnik liczby pojazdów w okresie szczytowym przypadających na 1.000 mieszkańców w 2015 roku wyniósł 0,4.

Podobszar „Stary Fordon”, który zamieszkuje nieco ponad 2 tys. osób, skomunikowany jest z pozostałymi rejonami miasta zaledwie dwoma liniami autobusowymi MZK. W okresie szczytu komunikacyjnego do mieszkańców tej jednostki dociera 10 pojazdów. Biorąc pod uwagę tę liczbę pojazdów przypadającą na 1.000 osób, współczynnik dla Starego Fordonu wynosi 0,06. Potwierdza on tezę, że jednostka ta jest słabo skomunikowana z resztą Bydgoszczy.

Odminną sytuację można zaobserwować w podobszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie”. Współczynnik pojazdów w godzinach szczytu docierających do tej jednostki w przeliczeniu na 1.000 osób wyniósł w 2015 roku 1,1. Obszar ten jest obsługiwany przez 1 linię tramwajową oraz dwie linie autobusowe. Zważywszy na fakt, że „Zimne Wody-Czersko Polskie” jest jednostką o charakterze przemysłowo-usługowym, wydaje się, że jej skomunikowanie jest na poziomie spełniającym oczekiwania lokalnej społeczności.

4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej - parki, skwery, siłownie rekreacyjne, place zabaw

Najwięcej terenów zieleni urządzonej jest w podobszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”, który jest zamieszkiwany przez największą liczbę mieszkańców (ok. 50 tys. osób, stąd współczynnik powierzchni zieleni na mieszkańca jest niski: 11,58 m²/osobę). Powierzchnia parków i skwerów zajmuje tam łącznie 57,75 ha. Po jednym parku i skwerze (pow. 16,45 ha) jest w podobszarze „Stary Fordon”, zamieszkiwanym przez nieco ponad 2 tys. osób. Na terenie podobszaru „Zimne Wody-Czersko Polskie”, zamieszkiwanym przez ok. 1,6 tys. osób, nie ma terenów zieleni urządzonej.

W analizowanym okresie w obszarze rewitalizacji powstał 1 plac zabaw (podobszar „Stary Fordon”) oraz 3 siłownie fitness (podobszar „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”). W podobszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie” takie obiekty nie powstały.

Podobszar	Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary			Stary Fordon			Zimne Wody-Czersko Polskie		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Parki	6	6	6	1	1	1	-	-	-
Skwery	11	11	11	1	1	1	-	-	-
Siłownie fitness	1	4	4	1	1	1	-	-	-
Place zabaw	11	11	11	1	1	2	2	2	2

Powierzchnia urządzonej zieleni miejscowej	57,75 ha	57,75 ha	57,81 ha	16,45 ha	16,45 ha	19,36 ha	17,8 ha	17,8 ha	17,8 ha
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------	------------	------------

Źródło: dane własne Wydział Gospodarki Komunalnej UMB

F. Sfera techniczna

Zabudowa mieszkaniowa jest podstawowym elementem zaspokojenia potrzeb egzystencjalnych mieszkańców. Jednocześnie ma ona znaczący wpływ na jakość ich życia. Istniejące zasoby mieszkaniowe nie gwarantują samodzielnego mieszkania każdej rodzinie, a ponadto często nie odpowiadają standardom, potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców Bydgoszczy. Problemem w skali miasta jest dekapitalizacja dużej części zasobów budynków komunalnych.

1. Komunalna substancja mieszkaniowa (ADM)

„Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto”

Na tym terenie znajduje się 179 budynków gminnych zarządzanych przez Administrację Domów Miejskich Sp. z o.o. (ADM), wśród których stan techniczny 42 budynków jest zły (ponad 51% zużycia technicznego), przy ulicach: 3 Maja, Bocianowo, Grodzkiej, Kaszubskiej, Kościuszki, Lipowej, Ogrodowej, Paderewskiego, Pomorskiej, Rycerskiej, Sienkiewicza, Sowińskiego, Uroczej, Zduny i Żółkiewskiego; stan 115 budynków jest dostateczny (od 35% do 50% zużycia technicznego) i tylko 22 budynki posiadają zadowalający stan (od 16% do 30% zużycia). Spośród budynków o złym stanie technicznym:

- 5 budynków zostało wykwaterowanych przy ulicach: 3 Maja, Lipowej, Reja i Uroczej,
- 4 budynki zakwalifikowano do rozbiórki przy ulicach: Bocianowo i Pomorskiej, Rycerskiej, Żółkiewskiego.

Pomimo dostatecznego stanu technicznego wielu budynków, 5 z nich zakwalifikowano do rozbiórki, a z 3 budynków wykwaterowano mieszkańców.

W 2015 r. w budynkach tych:

- 1.136 mieszkań nie posiada dostępu do miejskiej sieci ciepłowniczej,
- 2 mieszkania nie posiadają dostępu do sieci kanalizacyjnej,
- 255 mieszkań nie posiada dostępu do sieci gazowej.

Problemem jest znacząca liczba pustostanów, która na koniec 2015 r. wynosiła 619 mieszkań.

„Okole”

Na terenie obszaru „Okole” znajduje się 110 budynków gminnych zarządzanych przez ADM, wśród których stan techniczny 19 budynków jest zły (ponad 51% zużycia technicznego), przy ulicach: Chełmińskiej, Cieszkowskiego, Czarnej Drodze, Grunwaldzkiej, Jasnej, Młyńskiej, Nadrzecnej i Ślaskiej; stan 84 budynków jest dostateczny (od 35% do 50% zużycia technicznego) i tylko 5 budynków posiada zadowalający stan techniczny (31% zużycia).

Spośród budynków o złym stanie technicznym:

- 13 budynków zostało wykwaterowanych przy ulicach: Cieszkowskiego, Czarnej Drodze, Grunwaldzkiej, Jasnej i Nadrzecnej,
- 7 budynków zakwalifikowano do rozbiórki przy ulicach: Chełmińskiej, Czarnej Drodze, Grunwaldzkiej, Jasnej, Łokietka i Nadrzecnej.

Pomimo dostatecznego stanu technicznego wielu budynków, 4 zakwalifikowano do rozbiórki, 2 budynki wykwaterowano. W 2015 r. w tych budynkach:

- 509 mieszkań nie posiada dostępu do miejskiej sieci ciepłowniczej,

- 101 mieszkań nie posiada dostępu do sieci gazowej.

Problemem jest znacząca liczba pustostanów, która na koniec 2015 roku wynosiła 176 mieszkań.

„Wilczak – Jary”

Na terenie obszaru „Wilczak-Jary” znajdują się 54 budynki gminne zarządzane przez ADM, wśród których stan techniczny 3 budynków jest zły (ponad 76% zużycia technicznego), przy ulicach: Lubelskiej i Nakielskiej; stan 31 budynków jest dostateczny (od 35% do 50% zużycia technicznego), 19 budynków posiada zadowalający stan techniczny (od 16% do 30% zużycia technicznego) i tylko 1 budynek posiada dobry stan techniczny (do 15% zużycia).

Spośród budynków o dostatecznym stanie technicznym:

- 3 budynki zostały wykwaterowane przy ulicach: Dolinie i Nakielskiej,
- 1 budynek zakwalifikowano do rozbiórki przy ulicy Chłodnej/Nakielskiej.

W 2015 r. w tych budynkach:

- 224 mieszkania nie posiadają dostępu do miejskiej sieci ciepłowniczej,
- 54 mieszkania nie posiadają dostępu do sieci gazowej.

Problemem jest znacząca liczba pustostanów, która na koniec 2015 roku wynosiła 58 mieszkań.

„Stary Fordon”

Na terenie obszaru „Stary Fordon” znajduje się 27 budynków gminnych zarządzanych przez ADM, wśród których stan techniczny 19 budynków jest zły (ponad 51% zużycia technicznego), przy ulicach: Bydgoskiej, Fordońskiej, Kapeluszników, Korzeniowskiego, Nad Wisłą, Piekary, Transportowej i Wyzwolenia; stan 7 budynków jest dostateczny (od 35% do 50% zużycia technicznego) i tylko 1 budynek posiada zadowalający stan techniczny (31% zużycia). Spośród budynków o złym stanie technicznym:

- 4 budynki zakwalifikowano do wykwaterowania przy ulicach: Fordońskiej i Nad Wisłą.

W 2015 roku w budynkach tych:

- 242 mieszkania nie posiadają dostępu do miejskiej sieci ciepłowniczej,
- 98 mieszkań nie posiada dostępu do sieci gazowej.

Problemem jest znacząca liczba pustostanów, która na koniec 2015 roku wynosiła 43 mieszkania.

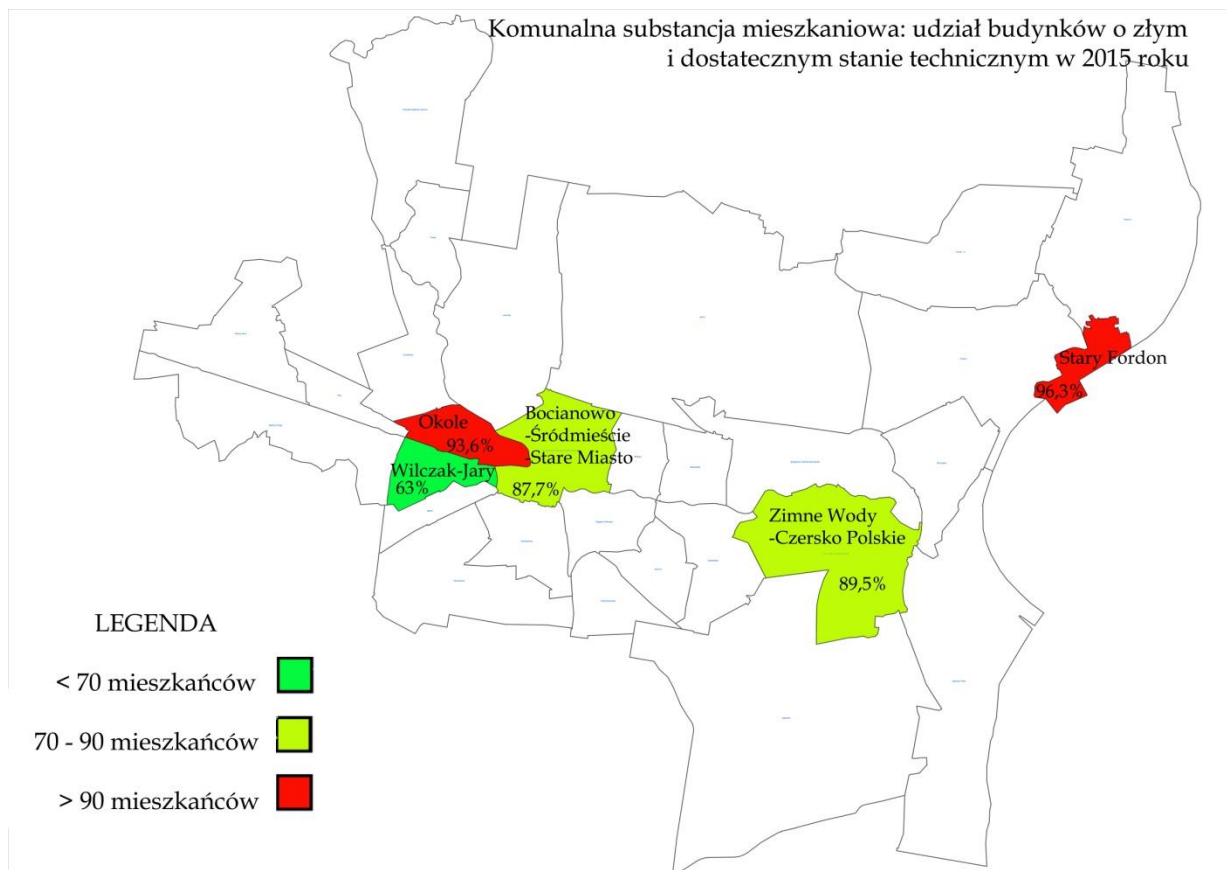
„Zimne Wody - Czersko Polskie”

Na terenie obszaru „Zimne Wody-Czersko Polskie” znajduje się 38 budynków gminnych zarządzanych przez ADM, wśród których stan techniczny 34 budynków jest dostateczny (40% zużycia technicznego), w tym 29 budynków zakwalifikowanych jest do remontu przy ulicach: Hutniczej, Mokrej, Planu 6-letniego i Smoleńskiej.

W 2015 r. w tych budynkach:

- 233 mieszkania nie posiadają dostępu do miejskiej sieci ciepłowniczej,
- 1 mieszkanie nie posiada dostępu do sieci wodociągowej,
- 2 mieszkania nie posiadają dostępu do sieci kanalizacyjnej,
- 37 mieszkań nie posiada dostępu do sieci gazowej.

Liczba pustostanów na koniec 2015 roku wynosiła 7 mieszkań.

Pustostany, to zjawisko dotyczące mieszkań komunalnych, którego skala niepokojąco rośnie z roku na rok. Obrazuje je poniższe zestawienie.

Liczba pustostanów (mieszkań) w podobszarach rewitalizacji w latach 2013-2015

Lp.	Obszar rewitalizacji	2013	2014	2015
1.	Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary, w tym: Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto: Okole: Wilczak-Jary:	543 381 114 48	665 478 137 50	919 685 176 58
2.	Stary Fordon	28	28	43
3.	Zimne Wody-Czersko Polskie	13	14	7

Źródło: Administracja Domów Miejskich „ADM” Sp. z o.o. w Bydgoszczy

Najczęstszą przyczyną powstawiania pustostanów są warunki techniczne mieszkań, w tym zwłaszcza zły stan techniczny samych budynków. Do innych przyczyn powstawiania pustostanów należy zaliczyć niskie walory użytkowe, czy problemy administracyjno-prawne.

2. Infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna

Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Spółka z o.o. co roku dokonuje nowych przyłączy budynków do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Działanie te podejmowane są na terenie całego miasta, w tym również w obszarze rewitalizacji. Każdy z podobszarów posiada dobrze rozwiniętą sieć wod-kan, która jest sukcesywnie rozwijana m.in. o nowe podłączenia budynków. W analizowanym okresie lat 2013-2015 dokonano ogółem 97 nowych przyłączy wodociągowych oraz 119 przyłączy kanalizacji sanitarnej w budynkach.

W poszczególnych latach sytuacja w tym względzie przedstawia się następująco:

a) przyłącza wodociągowe:

- 2013 rok: 49,
- 2014 rok: 34,
- 2015 rok: 14.

b) przyłącza kanalizacyjne:

- 2013 rok: 49,
- 2014 rok: 46,
- 2015 rok: 24.

Liczba nowych podłączeń budynków:

	Rok 2013	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2015	Razem: 2013-2015	
Obszar	Przyłącza wodocią gowe szt.	Przyłąc za kan. sanitar nej szt.	Przyłącza wodocią gowe szt.	Przyłącza kan. sanitarne j szt.	Przyłąc za wodoci ągowe szt.	Przyłącza kan. sanitarne j szt.	Przyłąc za wodoci ąg-owe	Przyłącza kanali. sanitarnej
Bocianowo- Śródmieści e-Stare Miasto	21	10	6	8	5	4	32	22
Okole	7	5	5	5	1	4	13	14
Wilczak - Jary	6	6	7	14	2	6	15	26
Stary Fordon	9	15	11	9	3	5	23	29
Zimne Wody- Czersko Polskie	6	13	5	10	3	5	14	28
Ogółem obszar	49	49	34	46	14	24	97	119

Źródło: Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Bydgoszczy

Przyłącza do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej były związane głównie z realizacją nowego budownictwa mieszkaniowego lub z rozwojem sieci kanalizacyjnej, dzięki czemu starsze budynki otrzymały do niej dostęp. Opisana powyżej sytuacja miała miejsce na następujących ulicach (4 lub więcej przyłączy wod-kan. w okresie analizowanych 3 lat):

- a) „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”: ul. Mostowa (5)
- b) „Okole”: ul. Grunwaldzka (14)
- c) „Wilczak-Jary”: ul. Madalińskiego (5), ul. Nakielska (4)
- d) „Stary Fordon”: ul. Nad Wisłą (12), ul. Góralska (5), ul. Bydgoska (4), ul. Cechowa (4), ul. Fordońska (4), ul. Wyzwolenia (4),
- e) „Zimne Wody-Czersko Polskie”: ul. Mokra (8), ul. Nowotoruńska (6).

Najwięcej budynków uzyskało nowe podłączenia do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w obszarze „Stary Fordon” (ul. Nad Wisłą), chociaż część budynków uzyskała jedynie nowe podłączenia do kanalizacji sanitarnej (ul. Fordońska). Podobna sytuacja wystąpiła w obszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie”, gdzie podłączenia do kanalizacji sanitarnej uzyskały budynki na ulicach Mokrej i Nowotoruńskiej. Z kolei na Okolu nowe budownictwo mieszkaniowe było

realizowane na ulicy Grunwaldzkiej, o czym świadczy 14 podłączeń do sieci wod-kan. Należy również podkreślić, że w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”, który posiada największą liczbę ulic i jest zamieszkiwany przez największą liczbą osób, nowych podłączeń do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej było relatywnie najmniej. Oprócz pojedynczych przyłączy na poszczególnych ulicach, tylko na jednej z nich (ul. Mostowa) dokonano kilku, co związane było z oddaniem do użytku kompleksu obiektów w pobliżu Starego Rynku.

3. Infrastruktura ciepłownicza (KPEC)

W okresie analizowanych trzech lat do sieci ciepłowniczej KPEC podłączono wiele budynków mieszkalnych na terenie całego miasta. Część budynków włączonych do sieci była zlokalizowana w podobszarach rewitalizacji.

Podobszar I

„Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”

2013 rok: 215 budynków,

2014 rok: 219 budynków,

2015 rok: 226 budynków.

Spośród 150 ulic przebiegających na tym terenie, jedynie przy 59 ulicach stoją budynki mieszkalne mające podłączenie do sieci grzewczej KPEC, co stanowi, co stanowi 39,3%. Na przestrzeni analizowanych 3 lat sieć grzewcza pojawiła się tylko w przypadkach dwóch ulic: Kwiatowej i Cieszkowskiego. Odpowiednio w 2014 roku i w 2015 roku stojące przy nich budynki mieszkalne uzyskały po jednym podłączeniu.

Ponadto dostęp do sieci centralnego ogrzewania uzyskały budynki przy następujących ulicach, posiadających wcześniej sieć grzewczą: Dworcowa (1 budynek), Jagiellońska (3), Kościuszki (2), Poznańska (1), Rejtana (1), Sobieskiego (1) i Stary Port (1). W analizowanym okresie 1 budynek mieszkalny utracił dostęp do sieci grzewczej, przy ulicy Krasińskiego.

Najwięcej budynków posiadających dostęp do centralnego ogrzewania jest przy następujących ulicach: Gdańskiej (21 budynków), Dworcowej (19), Paderewskiego (11) i 20 Stycznia (10).

„Okole”

2013 rok: 45 budynków,

2014 rok: 45 budynków,

2015 rok: 49 budynków.

Spośród 25 ulic przebiegających na tym obszarze, jedynie przy 8 ulicach stoją budynki mieszkalne mające podłączenie do sieci grzewczej KPEC, co stanowi 32%. Na przestrzeni analizowanych 3 lat cieć grzewcza nie pojawiła się na żadnej ulicy, która wcześniej nie posiadała do niej dostępu.

Natomiast dostęp do sieci centralnego ogrzewania uzyskały budynki przy następujących ulicach: Graniczna (2 budynki), Jasna (2), Łokietka(1). W analizowanym okresie 1 budynek mieszkalny utracił dostęp do sieci grzewczej, przy ulicy Granicznej.

Najwięcej budynków posiadających dostęp do centralnego ogrzewania jest przy ulicy grunwaldzkiej (14), Jasnej (9), Śląskiej (7) i Jackowskiego (6).

„Wilczak-Jary”

2013 rok: 44 budynków,

2014 rok: 45 budynków,

2015 rok: 46 budynków.

Spośród 52 ulic przebiegających na tym obszarze, jedynie przy 12 ulicach stoją budynki mieszkalne mające podłączenie do sieci grzewczej KPEC, co stanowi 23,1%. Na przestrzeni

analizowanych 3 lat cieć grzewcza nie pojawiła się na żadnej ulicy, która wcześniej nie posiadała do niej dostępu.

Natomiast dostęp do sieci centralnego ogrzewania uzyskały budynki przy ulicy Nakielskiej (2 budynki).

Najwięcej budynków posiadających dostęp do centralnego ogrzewania jest przy ulicy Chłodnej (10 budynków), przy ulicy Nakielskiej (9) oraz przy ulicy Dolina (6).

Podobszar II

„Stary Fordon”

2013 rok: 3 budynki,

2014 rok: 3 budynki,

2015 rok: 3 budynki.

Spośród 38 ulic przebiegających na tym obszarze, jedynie przy 2 ulicach stoją budynki mieszkalne mające podłączenie do sieci grzewczej KPEC, co stanowi 5,3%. Na przestrzeni analizowanych 3 lat nie dokonano podłączenia do ww. sieci ani jednego budynku mieszkalnego.

Do sieci grzewczej podłączone są 2 budynki przy ulicy Piastowej oraz 1 budynek przy ulicy Pielęgniarskiej.

Podobszar III

„Zimne Wody-Czersko Polskie”

2013 rok: 3 budynki,

2014 rok: 3 budynki,

2015 rok: 3 budynki.

Spośród 25 ulic przebiegających na tym obszarze, jedynie przy jednej ulicy stoją budynki mieszkalne mające podłączenie do sieci grzewczej KPEC, co stanowi 4%. Na przestrzeni analizowanych 3 lat nie dokonano podłączenia do ww. sieci ani jednego budynku mieszkalnego.

Do sieci grzewczej podłączone są 3 budynki przy ulicy Toruńskiej.

4. Infrastruktura techniczna: gaz ziemny

W analizowanym okresie lat (2013-2015) na terenie trzech podobszarów rewitalizacji wybudowano łącznie 64 przyłącza gazu ziemnego:

a) w podobszarze „Bocianowo- Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”: 35, w tym:

- „Bocianowo- Śródmieście-Stare Miasto”: 15,

- „Okole”: 6,

- „Wilczak-Jary”: 14,

b) w podobszarze „Stary Fordon”: 18,

c) w podobszarze „Zimne Wody-Czersko Polskie”: 11.

O ile liczba wybudowanych przyłączy może być skorelowana z działaniami inwestycyjnymi w zakresie budownictwa, o tyle liczba zdjętych gazomierzy może wskazywać na trudne sytuacje bytowe gospodarstw domowych, których efektem są decyzje dystrybutora gazu o jego odłączeniu, tj. zdjęciu gazomierzy. Tego typu działania były podejmowane w każdym z trzech podobszarów rewitalizacji, aczkolwiek z uwagi na nieporównywalnie dominującą liczbę budynków mieszkalnych w I podobszarze rewitalizacji, wydaje się, że najtrudniejsza sytuacja w tym zakresie występuje właśnie na terenie „Bocianowa-Śródmieścia-Starego Miasta, Okola, Wilczaka-Jarów”. Ogółem w latach 2013-2015 zdjęto tutaj aż 1.980 gazomierzy, co

stanowi niemal 97% wszystkich zdjętych gazomierzy w trzech podobszarach rewitalizacji. Na ich terenie bowiem zdjęto ogółem 2.042 gazomierze.

Skalę zjawiska można przedstawić porównując liczbę zdjętych gazomierzy w odniesieniu do liczby mieszkańców powyższych jednostek. I tak:

- 1 zdjęty gazomierz przypada na 21,8 mieszkańca obszaru „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”,
- 1 zdjęty gazomierz przypada na 33,1 mieszkańca obszaru „Okole”,
- 1 zdjęty gazomierz przypada na 43,9 mieszkańca obszaru „Wilczak-Jary”,
- 1 zdjęty gazomierz przypada na 372,1 mieszkańca obszaru „Stary Fordon”,
- 1 zdjęty gazomierz przypada na 68,4 mieszkańca obszaru „Zimne Wody-Czersko Polskie”.

Powyższe porównanie potwierdza, że w okresie lat 2013-2015 najwięcej odłączeń gazomierzy przypadających na mieszkańca dokonano na terenie „Bocianowa-Śródmieścia-Starego Miasta”.

7. Obszar rewitalizacji – synteza: problemy i potencjały rozwojowe

Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto

Bezrobocie. Teren ten skupia ponad połowę wszystkich bezrobotnych pozostających bez pracy > 12 miesięcy w obszarach rewitalizacji miasta (55,1%). Należy jednak podkreślić, że w obszarze tym mieszkało 55,7% ludności w obszarach rewitalizacji. W 2015 r. co 23 mieszkańców tej jednostki był bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Bezrobocie jest jednym z głównych problemów dotyczących społeczność lokalną tego obszaru, co podkreślali sami mieszkańcy podczas spotkań konsultacyjnych. Sytuacja długotrwałego braku pracy przekłada się na szereg innych problemów dotyczących mieszkańców tej jednostki, co najlepiej obrazują rodzaje świadczeń, którymi są oni objęci. W obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” najczęściej **świadczenia były przyznane** właśnie z uwagi **niepełnosprawność i bezrobocie**. W 2015 r. wymienione świadczenia trafiły do niemal połowy wszystkich osób w tym obszarze, którym przyznano jakąkolwiek pomoc. Na trzecim miejscu znalazło się **ubóstwo**, a do innych powodów przyznania świadczeń w tym obszarze należy także zaliczyć **bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych** oraz **długotrwałą lub ciężką chorobę**. Takie rozłożenie rodzajów przyznanych świadczeń świadczy też o tym, że znaczny odsetek mieszkańców tego obszaru stanowią ludzie starsi, chorzy oraz dotknięci wykluczeniem społecznym. Niepokojącym zjawiskiem jest też rosnąca liczba osób korzystających ze świadczeń w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, ta zaś najczęściej związana jest z problemem nadużywania alkoholu. W tym obszarze odnotowano najszybszy wzrost liczby wydawanych świadczeń z ww. powodów spośród wszystkich pozostałych obszarów rewitalizacji.

Poczucie bezpieczeństwa. Potrzebą wskazywaną przez mieszkańców tego obszaru jest ograniczenie przestępczości i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, mimo że w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” nastąpił największy spadek interwencji na tle pozostałych obszarów. Niemal 40% z nich dotyczy zdarzeń drogowych. Na drugim miejscu znalazły się interwencje dotyczące zagrożeń pożarowych (6%), co wiąże się też z tym, że w jest tu duży odsetek budynków w złym stanie technicznym i gospodarstw domowych użytkujących piece na paliwa stałe.

Przestępczość. Pod względem liczby przestępstw jednostkę tę cechuje drugi najwyższy wskaźnik zarejestrowanych przestępstw na 1.000 mieszkańców, który wyniósł w 2015 r. 26,1. Tylko w jednostce „Zimne Wody-Czersko Polskie” był on nieco wyższy (30,6). Przyczyną tego stanu rzeczy w dużej mierze są bezrobocie i ubóstwo.

Edukacja. Silny związek opisaną wyżej sytuacją kryzysową (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość) ma niski poziom edukacji. Świadczą o tym wyniki egzaminów szóstoklasistów, uzyskiwane w szkołach podstawowych na tym terenie- znacznie niższe od średniej krajowej.

Aktywność gospodarcza mieszkańców, przedsiębiorczość. Pod tym względem „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” prezentuje się całkiem dobrze, bowiem 70% podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w pięciu dzielnicach, działa właśnie na terenie tej jednostki (zamieszkuje tu 55,7% ludności obszaru rewitalizacji). W strukturze podmiotów REGON znaczącą rolę odgrywają osoby fizyczne. Należy podkreślić przeważającą liczbę nowych rejestracji w stosunku do wykreśleń. Z racji pełnionych funkcji i centralnego usytuowania jest to teren, gdzie aktywność gospodarcza przejawia się w najszerszej postaci i ma tendencję rozwojową, choć wciąż wymaga działań wspierających i ukierunkowujących ten rozwój zgodny z charakterem i atutami tego kluczowego dla miasta obszaru.

Zanieczyszczenie powietrza. W związku z tym, że jest to obszar dużego ruchu komunikacyjnego, ale też największej liczby zdegradowanych budynków mieszkalnych, ogrzewanych często przestarzałymi piecami lub kotłami na paliwa stałe, powietrze w tej jednostce należy do najbardziej zanieczyszczonych nie tylko na tle innych podobszarów rewitalizacji, ale też w kontekście całego miasta.

Planowanie przestrzenne. Pod tym względem obszar dobrze, dynamicznie prezentuje się na tle pozostałych czterech dzielnic. „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” wraz z sąsiednimi „Okolem” i „Wilczakiem-Jary” to najlepiej skomunikowany podobszar rewitalizacji.

Najwięcej terenów zieleni urządzonej jest w podobszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”, ale pamiętać należy, że podobszar jest zamieszkały przez największą liczbę mieszkańców (ok. 50 tys. osób). Powierzchnia parków i skwerów zajmuje tam łącznie 57,8 ha, jednak po porównaniu ich powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca okazało się, że współczynnik ten dla „Bocianowa-Śródmieścia-Starego Miasta, Okola, Wilczaka-Jarów” (11,6 m²/osobę) jest stosunkowo niski. Zapotrzebowanie na tereny zielone i rekreacyjne, ze względu na gęstą zabudowę, ruch, zanieczyszczenie powietrza, brak integracyjnej przestrzeni zewnętrznej, jest tu wciąż duże.

Stan techniczny budynków. Na terenie „Bocianowa-Śródmieścia-Starego Miasta” stan techniczny gminnych zasobów mieszkaniowych jest jednym z większych problemów tego obszaru. Na brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, zgłaszanego przez nich w ankietach, wpływa też znaczna liczba pustostanów. O złym stanie technicznym budynków świadczy niedostateczny dostęp do sieci ciepłowniczej i gazowej. O ile liczba nowych przyłączy może być skorelowana z dokonywanymi działaniami inwestycyjnymi w zakresie budownictwa, o tyle liczba zdjętych gazomierzy wskazuje na istnienie trudności bytowych gospodarstw domowych, w wyniku decyzji dystrybutora gazu o tzw. zdjęciu gazomierzy.

Atuty i potencjały

Centro - miastotwórczy charakter obszaru
Historyczna zabudowa i liczne zabytki, historyczna tożsamość, wysoka wartość kulturowa obszaru
Zagospodarowana Wyspa Młyńska wraz z licznymi atrakcjami - wizytówka turystyczna Bydgoszczy, obszar rekreacji i usług
Udostępniona mieszkańcom rzeka Brda wraz z nabrzeżami, bydgoski waterfront, zabytki hydrotechniki
Tereny zieleni i rekreacji (parki, skwery, bulwary) – wschodnia część Śródmieścia i Bocianowa
Lokalizacja wielu kluczowych i różnorodnych instytucji kultury
Lokalizacja uczelni wyższych, środowisko akademickie - studenci i kadra
Lokalizacja jednostek administracji rządowej, samorządowej
Lokalizacja dużych zakładów pracy
Koncentracja firm handlowych oraz firm otoczenia biznesu, szkoleniowych, doradczych
Duży lokalowy zasób komunalny

Okole

Bezrobocie. Pod tym względem jednostka „Okole” (oraz „Wilczak-Jary”) w niższym stopniu dotknięta jest tym problemem na tle jednostek rewitalizacji. Nie można jednak uznać, że bezrobocie w tej jednostce nie ma lub, że jego stopień nie wpływa negatywnie na jakość życia mieszkańców. W 2015 r. osobą pozostającą bez pracy > 12 miesięcy był co 30 mieszkańców Okola. Ogółem mieszkała tu prawie $\frac{1}{7}$ osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy ze wszystkich 5 jednostek rewitalizacji.

W $\frac{4}{5}$ przypadków **powodem przyznania pomocy materialnej** w obszarze „Okole” jest **ubóstwo, niepełnosprawność** oraz **bezrobocie**. Do innych powodów przyznania świadczeń należy podać **bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych** oraz **długotrwałą/ciężką chorobę**. Takie spektrum przyznawanych świadczeń świadczy i tutaj o znacznym odsetku osób w podeszłym wieku i po części dotkniętych wykluczeniem społecznym. Niepokoi też zjawisko rosnącej liczby osób objętych pomocą z uwagi na alkoholizm oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, co powiązane jest z problemem alkoholizmu. Ponadto problemem jest stosunkowo niski poziom integracji lokalnej społeczności tego obszaru.

Kolejnym problemem obszaru „Okole” jest **brak poczucia bezpieczeństwa**. Zdecydowaną większość zdarzeń ($\frac{2}{5}$ interwencji) stanowią wypadki i utrudnienia komunikacyjne. W drugiej kolejności pojawiają się zagrożenia związane z pożarami (5%), co pośrednio wynika z dużego nasycenia obszaru budynkami w złym stanie technicznym, ogrzewanymi piecami na węgiel. W tym obszarze liczba interwencji nieznacznie rośnie z roku na rok.

Przestępczość. Na terenie „Okola” zarejestrowano 132 przestępstwa, co daje 12,7 przestępstw na 1.000 mieszkańców obszaru. Wiele z tych zdarzeń obniża poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Według opinii mieszkańców najbardziej uciążliwe są powtarzające się przypadki wandalizmu i zachowań chuligańskich.

Edukacja. Sytuacja kryzysowa „Okola” wiąże się z poziomem edukacji szkolnej, gdzie wyniki nauczania w szkołach podstawowych też są niezadowalające. Mieszkańcy „Okola” postulują o utworzenie „bliższych” im miejsc kultury, integracji i wypoczynku - świetlic środowiskowych oraz infrastruktury o charakterze rekreacyjno- sportowym.

Aktywność gospodarcza mieszkańców, przedsiębiorczość. Wskaźnik aktywności mierzony liczbą podmiotów przypadających na 1.000 mieszkańców dla „Okola” był dużo niższy od średniej dla Bydgoszczy (120,5 w 2015 r.) i wynosił 92,6. Metodą oceny poziomu przedsiębiorczości mieszkańców jest też liczba osób fizycznych prowadzących działalność w przeliczeniu na 100 osób. Także w tym ujęciu aktywność mieszkańców „Okola” jest bardzo niska.

Zanieczyszczenie powietrza. Z uwagi na fakt, że w tym obszarze dominuje stara zabudowa mieszkaniowa (kamienice), która w znacznym stopniu ogrzewana jest przestarzałymi piecami lub kotłami na paliwa stałe, powietrze w tej jednostce należy do najbardziej zanieczyszczonych, nie tylko na tle innych jednostek rewitalizacji, ale też w kontekście całego miasta.

Porównując dane dotyczące komunikacji zbiorowej dla całego miasta z danymi odnoszącymi się do podobszarów rewitalizacji stwierdza się, że spośród nich najlepiej skomunikowane jest „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”, w tym obszar „Okole”. Potwierdzają to przeprowadzone konsultacje społeczne wśród mieszkańców - nie zgłaszali tego problemu.

Stan techniczny budynków. Dużym problemem na obszarze „Okola” jest dekapitalizacja dużej części zasobów budynków komunalnych, które często nie spełniają standardów, potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Problemem, który wpływa na brak poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, jest stosunkowo duża liczba pustostanów.

O złym stanie technicznym budynków świadczy niedostateczny dostęp do sieci ciepłowniczej i gazowej. O istnieniu trudnych sytuacji bytowych gospodarstw domowych tego obszaru może świadczyć liczba zdjętych gazomierzy, w wyniku decyzji dystrybutora gazu o jego odłączeniu. Na terenie „Okola” 1 zdjęty gazomierz przypadł na co 33,1 mieszkańca obszaru. Gorszy wynik odnotowano jedynie w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”.

Atuty i potencjały

Dogodna, atrakcyjna lokalizacja dzielnicy: dostępność komunikacyjna, bliskość dworca PKP Bydgoszcz Główna, bliskość centrum miasta, nadwodne położenie
Dziedzictwo kulturowe związane z Kanałem Bydgoskim – Stary Kanał Bydgoski, planty nad Kanałem - tereny zielone, budowle hydrotechniczne (śluzy), historyczna zabudowa i przestrzeń publiczną
Tereny atrakcyjne dla dalszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, w tym budownictwa czynszowego
Lokalizacja instytucji kultury i placówek oświatowych/edukacyjnych
Lokalizacja dużych zakładów pracy i firm o znaczącym potencjale rozwojowym
Uwarunkowana historycznie struktura drobnych usług, rzemiosła i handlu

Wilczak - Jary

Bezrobocie. Teren ogniskuje wiele problemów natury społecznej. Wśród nich jest bezrobocie, choć nie należy do dominujących. Świadczy o tym fakt, że w roku 2015 status osoby pozostającej bez pracy > 12 miesięcy miał co 22 mieszkańców tego obszaru. Niemniej jednak wagę tego problemu podkreślali sami mieszkańcy podczas spotkań konsultacyjnych. Wśród powodów **przyznania pomocy** w jednostce „Wilczak-Jary” były najczęściej (ponad 40%) świadczenia przyznane z uwagi na **ubóstwo**. Do innych powodów przyznania świadczeń w tym obszarze należy także zaliczyć **niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych** oraz **bezrobocie**. Podobnie jak w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto”, także tutaj znaczny odsetek mieszkańców stanowią ludzie starsi, chorzy i dotknięci wykluczeniem społecznym.

Poczucie bezpieczeństwa. Podobnie jak na terenie sąsiedniego „Okola”, największe zagrożenie stanowią zdarzenia drogowe, które stanowiły w roku 2015 prawie 44% wszystkich interwencji, co jest najwyższym wskaźnikiem wśród wszystkich 5 jednostek rewitalizacji. Drugim co do częstotliwości zagrożeniem (jedno na 12 zdarzeń) są zanieczyszczenia środowiska. Liczba interwencji w obszarze w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie, ale na tle pozostałych jednostek rewitalizacji wskaźniki na 1.000 osób są tutaj najniższe.

Przestępczość. Również pod względem poziomu przestępczości „Wilczak-Jary” jest terenem stosunkowo bezpiecznym na tle pozostałych. Pomimo tego, mieszkańcy nie czują się bezpieczni. Niepokój budzi fakt rosnącej liczby uszkodzeń ciała na tym obszarze.

Edukacja. Na „Wilczaku-Jarach” sytuacja w tym zakresie jest dość dobra. Uczniowie osiągnęli najlepsze wyniki spośród szkół w obszarze rewitalizacji.

W zakresie kultury sytuacja kształtuje się podobnie jak na „Okolu”. Ze względu na bliskość Śródmieścia, nie ma tu ważnych placówek o charakterze kulturalnym.

Aktywność gospodarcza mieszkańców, przedsiębiorczość mieszkańców jednostki „Wilczak-Jary”, podobnie jak w przypadku obszaru „Okole”, jest relatywnie mała. Wskaźnik liczby podmiotów REGON w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców, w 2015 r. wyniósł 91,7 (najniższy wskaźnik spośród wszystkich jednostek rewitalizacji). Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób jest podobny, jak na sąsiednim „Okolu” (odpowiednio: 7,33 i 7,30). W latach 2013-2015 odnotowano spadkową tendencję ogólnej liczby funkcjonujących podmiotów.

Zanieczyszczenie powietrza. Z uwagi na fakt, że w tym obszarze dominują stare kamienice – zwłaszcza na terenie „Wilczaka” – które często ogrzewane są przestarzałymi piecami lub kotłami na paliwa stałe, powietrze w tej jednostce należy do najbardziej zanieczyszczonych nie tylko na tle innych jednostek rewitalizacji, ale też w kontekście całego miasta. Również sami mieszkańcy sygnalizowali uciążliwość, jakie powodują piece na paliwa stałe, w których ich właściciele spalają m.in. tworzywa sztuczne i odpady drzewno-papierowe.

Porównując dane dotyczące komunikacji zbiorowej dla całego miasta z danymi odnoszącymi się do podobszarów rewitalizacji stwierdza się, że spośród nich najlepiej skomunikowane jest „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary”, w tym obszar „Wilczak-Jary”. Potwierdzają to przeprowadzone konsultacje społeczne wśród mieszkańców - nie zgłaszali tego problemu.

Stan techniczny budynków. Stan techniczny gminnych zasobów mieszkaniowych na terenie „Wilczaka-Jarów” należy zaliczyć do problemów tego obszaru, chociaż odnosi się on głównie do osiedla Wilczak (stara zabudowa wielorodzinna). O złym stanie technicznym budynków świadczy niedostateczny dostęp do sieci ciepłowniczej i gazowej.

Trudną sytuację bytową gospodarstw domowych tego obszaru częściowo odzwierciedla liczba zdjętych gazomierzy, w wyniku decyzji dystrybutora gazu o jego odłączeniu. Gorszy wynik odnotowano w obszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto” i „Okole”.

Atuty i potencjały

Bliskość Okola i Śródmieścia
Dziedzictwo kulturowe związane z Kanałem Bydgoskim – Stary Kanał Bydgoski, planty nad Kanałem, sprawne budowle hydrotechniczne (śluzy)
Tereny zielone związane ze Starym Kanałem Bydgoskim, parki i skwery
Infrastruktura sportowa - klub sportowy, marina i korty tenisowe nad Kanałem
Historyczna zabudowa, zwłaszcza na terenie Wilczaka
Dziedzictwo przemysłowe związane z przemysłem narzędziowym

Stary Fordon

Bezrobocie. Podobszar ten skupia $\frac{1}{15}$ wszystkich osób pozostających bez pracy > 12 miesięcy, w trzech podobszarach rewitalizacji. Problem ten dotyka aż co 13 mieszkańca Starego Fordonu, a ich udział w ludności jest najwyższy spośród wszystkich wyznaczonych jednostek rewitalizacji.

Równie niepokojącym zjawiskiem jest sytuacja materialna tych mieszkańców. Dominującym powodem przyznania pomocy były **świadczenia wydane z powodu ubóstwa**. Stanowiły one ponad 40% wszystkich świadczeń, które trafiły do mieszkańców tego podobszaru w ramach pomocy z MOPS-u w 2015 r. Innymi częstymi powodami przyznania świadczeń są **bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**.

Poczucie bezpieczeństwa. Niepokojąco duży wzrost interwencji zanotowano właśnie w tym podobszarze. Bydgoskie Centrum Zarządzania Kryzysowego interweniowało w 737 przypadkach, co daje aż 354,5 interwencji na 1.000 mieszkańców (zdecydowanie najwyższy udział spośród 5 jednostek rewitalizacji). Wśród problemów wskazywanych przez mieszkańców Starego Fordonu najczęściej pojawiały się te związane z alkoholizmem, przemocą w rodzinie, chuligaństwem, kradzieżami i biedą, a do problemów spoza sfery społecznej zaliczyli przede wszystkim zły stan chodników i dróg. Jako konieczne wskazano ograniczenia ruchu samochodowego, remonty kamienic, ale także stworzenie miejsc rekreacji. Wśród wybieranych działań mających na celu ożywienie osiedla zdecydowanie przeważa budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i organizacja imprez plenerowych.

Edukacja. Opisana powyżej sytuacja powiązana jest z dość niskim poziomem edukacji. Na terenie Starego Fordonu funkcjonują dwa przedszkola, SP Nr 4 i jeden Zespół Szkół. Wynik sprawdzianu szóstoklasistów 57,5% w SP w 2015 roku dał 3. lokatę wśród 5 jednostek strukturalnych.

Duże znaczenie dla jakości życia mieszkańców ma ich uczestnictwo w szerokokorzystanej kulturze. Pod względem funkcjonowania na terenie omawianego obszaru podmiotów kultury, „Stary Fordon” wypada bardzo słabo. Na terenie „Starego Fordonu” współczynnik powierzchni parków i skwerów na jednego mieszkańca jest najwyższy i wynosi 79,1 m²/osobę. Znajduje się tu jeden park i skwer oraz 2 place zabaw i siłownia fitness. Powierzchnia urządzonej zieleni wynosi 16,5 ha. Jednak zagospodarowanie i wykorzystanie tych terenów jest niedostateczne, podobnie jak potencjał tego obszaru: rzeka Wisła i jej nabrzeża.

Aktywność gospodarcza mieszkańców, przedsiębiorczość. „Stary Fordon” trudno zaliczyć do terenów o wysokim współczynniku rozwoju przedsiębiorczości jego mieszkańców. Wskaźnik aktywności gospodarczej mierzony liczbą podmiotów REGON przypadających na 1.000 mieszkańców był najgorszy wśród 5 jednostek rewitalizacji. Poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 osób był nieco lepszy - „Stary Fordon” zajął trzecią pozycję.

Infrastruktura komunalna, stan techniczny budynków. Podobszar zamieszkiwany jest przez nieco ponad 2 tys. osób, a skomunikowany jest z pozostałymi rejonami miasta zaledwie dwoma liniami autobusowymi MZK (Nr 65 i Nr 75). Biorąc pod uwagę tę liczbę pojazdów przypadającą na 1.000 osób, współczynnik dla Starego Fordonu wynosi 0,06. Potwierdza on tezę, że jednostka ta jest słabo skomunikowana z resztą Bydgoszczy. Zły stan techniczny infrastruktury mieszkaniowej potwierdza niekorzystna sytuacja w zakresie dostępu do sieci. Mimo że lepiej wygląda sytuacja zaopatrzenia w gaz ziemny (, uwagę zwraca fakt, że w tym samym okresie odcięto dostęp do ww. sieci wielu odbiorcom indywidualnym, co świadczy o trudnych sytuacjach bytowych mieszkańców.

Atuty i potencjały

Historyczna zabudowa i struktura urbanistyczna, klimat małego, zabytkowego miasteczka
Tradycje wielokulturowości oparte na historycznym współistnieniu trzech kultur
Potencjał turystyczny: historyczne przestrzenie publiczne: rynek, rejon targowiska i dawnej synagogi, tereny nadwiślańskie (Wyszogród), walory panoramyczne
Duże zaangażowanie lokalnej społeczności w sprawy dotyczące obszaru, silne poczucie lokalnej tożsamości i duży stopień integracji społecznej, silny kapitał społeczny - aktywne, zaangażowane w sprawy obszaru organizacje pozarządowe
Stosunkowo duży zasób komunalny

Zimne Wody - Czersko Polskie

Bezrobocie jest jednym z głównych problemów dotyczących społeczność lokalną tego obszaru rewitalizacji. W 2015 r. problem osób pozostających bez pracy > 12 miesięcy dotyczył bezpośrednio co 15 mieszkańca tej jednostki i pod tym względem trudniejsza sytuacja występowała jedynie w obszarze „Stary Fordon”. Jedną z przyczyn tego stanu może być fakt zlokalizowania tu budynków socjalnych przy ul. Smoleńskiej. Powyższa sytuacja generuje wiele innych problemów dotyczących mieszkańców tej jednostki, w tym ubóstwo.

Wśród **powodów przyznania pomocy** przez w tym obszarze rewitalizacji najczęściej było **ubóstwo**. Do innych powodów przyznania świadczeń należy także zaliczyć **bezrobocie**, **niepełnosprawność** oraz **bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych**. Takie rozłożenie wydawanych świadczeń wskazuje na duży odsetek osób starszych, dotkniętych długotrwałą chorobą oraz wykluczeniem społecznym. Dodatkowo niepokojącym zjawiskiem jest tutaj **bezzadność** oraz zdiagnozowana **przemoc w rodzinie**. W kontekście rodzajów przyznanych świadczeń bezzadność wzrosła w stosunku do 2013 r. aż 5-krotnie, natomiast przemoc w rodzinie, która została odnotowana w 2014 r. wzrosła w ciągu roku aż 2-krotnie.

Poczucie bezpieczeństwa. Ważnym problemem do rozwiązania wskazywanym przez mieszkańców tego podobszaru jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ograniczenie przestępczości. Analizując wszystkie interwencje Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w jednostkach rewitalizacji, bardzo zła sytuacja wystąpiła właśnie na terenie „Zimnych Wód-Czersko Polskiego”. Przestępczość należy do największych problemów dotyczących ten obszar. Pod względem liczby przestępstw dokonywanych na tym terenie, podobszar ten cechuje najwyższy wskaźnik zarejestrowanych przestępstw na 1.000 mieszkańców.

W opinii mieszkańców, „Zimne Wody-Czersko Polskie” to teren zaniedbany i zapomniany. Jako główne problemy mieszkańcy wskazywali znaczną odległość do dobrych szkół i instytucji, alkoholizm, przemoc w rodzinie, chuligaństwo, przestępczość i słabą integrację lokalnej społeczności.

Edukacja. Przedstawiona powyżej sytuacja (bezrobocie, brak poczucia bezpieczeństwa) negatywnie przekłada się na wyniki edukacji dzieci i młodzieży. Świadczą o tym jedne z najgorszych w obszarze rewitalizacji wyniki testu szóstoklasisty. Oprócz ww. szkoły podstawowej na terenie tej jednostki funkcjonuje jeszcze jedna placówka ponadgimnazjalna: Zespół Szkół Spożywczych, ul. Toruńska 174. Przy pierwszej ze szkół zlokalizowane jest tylko jedno boisko wielofunkcyjne typu „Orlik”.

Pod względem instytucji i jednostek krzewienia kultury, „Zimne Wody-Czersko Polskie” wypadają bardzo słabo. Na terenie tej jednostki nie umiejscowiono ani jednej instytucji czy placówki kultury. Mieszkańcy tej jednostki zgłaszali wnioski, aby w podobszarze powstał nowy plac zabaw i świetlica środowiskowa, z bogatą ofertą zajęć dla różnych grup społecznych.

Aktywność gospodarcza mieszkańców, przedsiębiorczość. Pod względem aktywności gospodarczej mierzonej liczbą podmiotów REGON przypadających na 1.000 mieszkańców, „Zimne Wody-Czersko Polskie” wyróżniają się silnie produkcyjno-magazynowym charakterem, co pozwala uznać tę sferę za ważny potencjał rozwojowy tej jednostki.

Mimo że „Zimne Wody-Czersko Polskie” pod względem działalności gospodarczej statystycznie wypadają korzystnie, nie przekłada się to na przedsiębiorczość lokalnej społeczności, czego dowodem są inne złe wskaźniki sytuacji społecznej, a także fakt, że podmioty osób fizycznych stanowią tu tylko 43% (w innych podobszarach stanowią one gros wszystkich podmiotów, od 64 do 85%).

Infrastruktura komunalna, stan techniczny budynków. Na terenie podobszaru „Zimne Wody-Czersko Polskie” nie zlokalizowano terenów zieleni urządzonej ani obiektów siłowni plenerowych. Funkcjonują tu tylko dwa place zabaw. Natomiast istotnym potencjałem rozwojowym tej jednostki jest jej położenie nad rzeką Brdą.

Obszar ten jest obsługiwany przez 1 linię tramwajową oraz dwie linie autobusowe. Zważywszy na fakt, że podobszar „Zimne Wody-Czersko Polskie” jest jednostką o charakterze przemysłowo-usługowym, jej skomunikowanie z innymi częściami miasta jest na poziomie spełniającym oczekiwania lokalnej społeczności. Natomiast stan gminnej substancji mieszkaniowej pozostawia wiele do życzenia. Większość budynków mieszkalnych w tym obszarze posiada ogrzewanie na paliwa stałe. Spośród 25 ulic przebiegających w tej jednostce, jedynie przy jednej ulicy stoją budynki mieszkalne mające podłączenie do sieci grzewczej KPEC, co stanowi 4%. Na przestrzeni analizowanych 3 lat nie dokonano podłączenia do ww. sieci ani jednego budynku mieszkalnego.

Atuty i potencjały

Potencjał gospodarczy przedsiębiorstw działających na obszarze
Potencjał terenów nadrzecznych dla rozwoju rekreacji i sportów wodnych
Aktywnie działające Centrum Integracji Społecznej im. Jacka Kuronia przy ul. Smoleńskiej oraz Powiatowy Urząd Pracy

Rekomendacje działań:

1. Należy minimalizować skalę ubóstwa i jego dziedziczenia. Problem ubóstwa należy traktować jako problem węzłowy, spleciony z innymi problemami m.in. bezrobociem, poziomem edukacji, bezpieczeństwem, degradacją przestrzeni.
2. Należy zwiększać szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z obszarów rewitalizacji – poprzez zajęcia dodatkowe, indywidualizację nauczania, rozszerzoną, pozaszkolną ofertę edukacyjną – kulturalną, rekreacyjną, rozwój działalności świetlic, doradztwo edukacyjno-zawodowe i wsparcie psychologiczne, rodzinne.
3. Należy zapobiegać długotrwałemu bezrobociu. Oprócz tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego, tworzyć programy aktywizacji np. w sferze usług opiekuńczych, senioralnych, promocji zatrudnienia kobiet, aktywizacji zawodowej osób 50+, wspieranego zatrudnienia, kształcenia ustawicznego, spółdzielczości socjalnej, edukacji i promocji postaw przedsiębiorczych wśród osób młodych.
4. Należy wspierać i wzmacniać integrację mieszkańców, poczucie tożsamości lokalnej, pobudzać energię do współdziałania – poprzez tworzenie przyjaznych mieszkańcom przestrzeni publicznych, miejsc spotkań, poprzez programy animacji podwórkowej, banki usług sąsiedzkich, rozwój szeroko dostępnej oferty kulturalnej i rekreacyjnej.
5. Należy w większym stopniu wykorzystać atuty i tradycje lokalne, w tym nadrzeczne położenie obszaru rewitalizacji, dla rozwoju gospodarczego, kreowania nowych usług i budowania charakteru obszaru.
6. Należy podjąć działania interwencyjne wobec złego stanu technicznego, postępującej degradacji substancji budynków mieszkalnych, rosnącej liczby pustostanów oraz budynków przeznaczonych do wyburzenia. Niektóre z odnowionych obiektów mogłyby stać się siedzibami organizacji pozarządowych, lokalnymi centrami aktywizacji społeczno-kulturalnej.
7. Należy podjąć działania eliminujące problemy ekologiczne, dotyczące zwłaszcza poziomu emisji CO₂ oraz pyłów pochodzących z niskiej emisji (spalanie w paleniskach indywidualnych na paliwa stałe). Powinny dotyczyć termomodernizacji budynków, programów wymiany źródeł ogrzewania na ekologiczne w budynkach mieszkalnych i akcji edukacyjnych w tym zakresie. Ze względu na dużą skalę działalności przemysłowej w mieście i inne zjawiska zagrażające środowisku, wymagane są różnorodne działania w zakresie ochrony przyrody i zdrowia mieszkańców – rozwój terenów zielonych, rekreacyjnych, racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych, zmniejszenie hałasu, ochrona gatunków.
8. Działania infrastrukturalne powinny być realizowane głównie w podobszarze śródmiejskim i Starym Fordonie. Inwestycje na rzecz zwiększenia dostępności komunikacyjnej powinny dotyczyć zwłaszcza Starego Fordonu, natomiast w podobszarze Zimne Wody – Czersko Polskie należy przede wszystkim skupić się na programach społecznych.

8. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

W roku 2023, obszar po rewitalizacji jest miejscem, w którym nastąpiła społeczna odnowa, atrakcyjnym do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Jest tu bardziej funkcjonalnie, estetyczna przestrzeń publiczna wypełniona jest działaniami społecznymi. Zdegradowane wcześniej rejony miasta nie kojarzą się już z obszarami ubóstwa, wykluczenia, braku poczucia bezpieczeństwa i perspektyw rozwoju, lecz z aktywnością, coraz lepszą edukacją i żywą kulturą dostępną dla każdego.

Podobszar I „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary” wzmocnił funkcje ekonomiczne, naukowe, kulturalne i turystyczne.

Podobszar II Stary Fordon, oprócz istniejącej funkcji mieszkaniowej, pełni nowe: rekreacyjną, turystyczną, kulturotwórczą. Jest dobrze skomunikowany z innymi dzielnicami miasta.

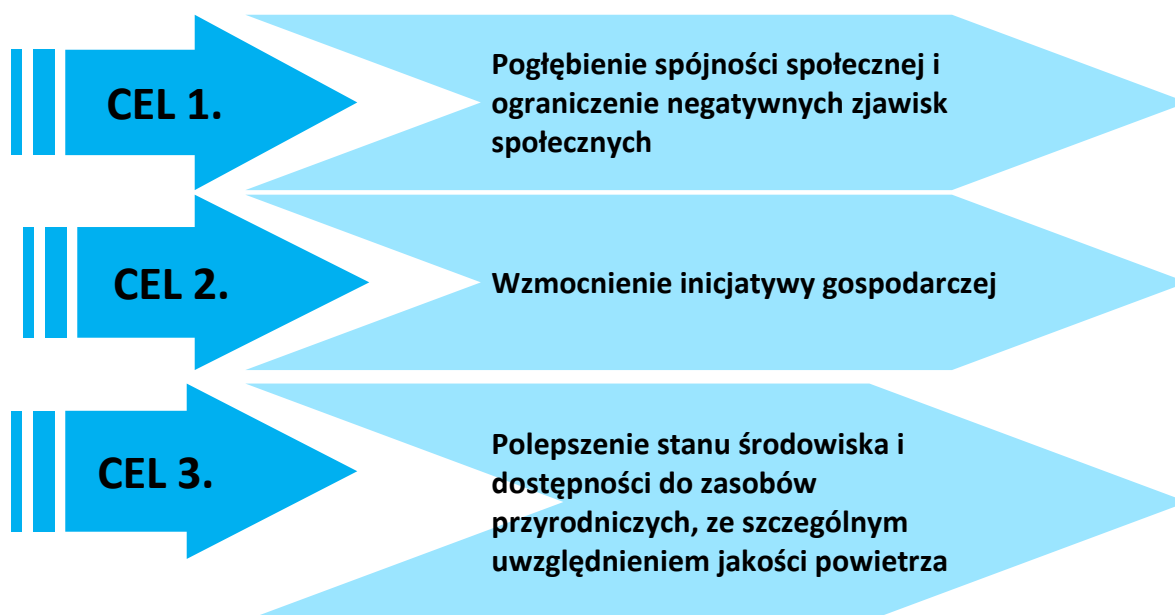
Na terenie podobszaru III Zimne Wody-Czersko Polskie umocniona jest funkcja przemysłowa i gospodarcza, ale z dbałością o jednoczesną poprawę sytuacji społecznej mieszkańców. Rozwijana jest funkcja rekreacyjna.

W dużym stopniu wykorzystany został potencjał rzek Brdy i Wisły - zrewitalizowane zostały kolejne tereny nadrzeczne, dzięki czemu obszary rewitalizacji zbliżyły się, Bydgoszcz stała się miastem lepiej zintegrowanym przestrzennie i społecznie. Rozwinęły się nowe usługi turystyczne i rekreacyjne, pogłębiło się poczucie identyfikacji mieszkańców z miejscem, w którym żyją.

Poprawie uległy wskaźniki stanu kryzysowego, na podstawie których wyznaczono obszar rewitalizacji.

9. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

W odpowiedzi na zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji problemy wyznaczono następujące cele rewitalizacji:

Cele odnoszą się do sfery społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej. Zostały im przyporządkowane kierunki działań:

CEL 1. Pogłębienie spójności społecznej i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych

Kierunki:

- 1.1. Wspieranie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia
- 1.2. Podniesienie poziomu edukacji szkolnej i pozaszkolnej, ukierunkowanej na zwiększenie szans edukacyjnych dzieci ze środowisk defaworyzowanych
- 1.3. Rozwój oferty na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

Przedsięwzięcia:

- 1.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej oraz ich otoczenia
- 1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej
- 1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia
- 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
- 1.2.1 Programy edukacyjne w szkołach podstawowych wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych.
- 1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji
- 1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę
- 1.3.2 Programy włączenia społecznego poprzez sport i rekreację

- 1.3.3 Programy profilaktyki zdrowotnej
- 1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji
- 1.3.5 Programy wsparcia, integracji oraz aktywizacji seniorów

CEL 2. Wzmocnienie inicjatywy gospodarczej

Kierunki:

- 2.1. Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców
- 2.2. Uruchomienie nowych działalności gospodarczych, wykorzystujących i wzmacniających atuty obszaru

Przedsięwzięcia:

- 2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży
- 2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze
- 2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług

CEL 3. Polepszenie stanu środowiska i dostępności do zasobów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza

Kierunki:

- 3.1. Poprawa jakości powietrza
- 3.2. Poprawa dostępności do zasobów przyrodniczych
- 3.3. Rozwój oferty edukacji ekologicznej

Przedsięwzięcia:

- 3.1.1 Wymiana źródeł ciepła z tradycyjnych na ekologiczne
- 3.1.2 Programy termomodernizacji
- 3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe
- 3.3.1 Programy edukacji ekologicznej i promocji zrównoważonego rozwoju

Poniższa matryca logiczna obrazuje koncepcję przeprowadzenia rewitalizacji: poprzez stopniowo rozszerzaną diagnozę problemów do sposobu ich zniwelowania za pomocą różnorodnych, powiązanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
Społeczna	Problemy rynku pracy	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	Brak lub nieodpowiednie kwalifikacje zawodowe, brak miejsc pracy w miejscu zamieszkania, niska mobilność i niska motywacja do podjęcia zatrudnienia, osoby niezainteresowane podjęciem pracy, bezrobotni, którzy na stałe opiekują się chorym bliskim lub uchylający się do płacenia alimentów	Należy zapobiegać długotrwałemu bezrobociu. Oprócz tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego, tworzyć programy aktywizacji np. w sferze usług opiekuńczych, senioralnych, promocji zatrudnienia kobiet, aktywizacji zawodowej osób 50+, wspieranego zatrudnienia, kształcenia ustawicznego, spółdzielczości socjalnej, edukacji i promocji postaw przedsiębiorczych wśród osób młodych	1. Pogłębienie spójności społecznej i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych	1.1 Wspieranie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia	1.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej oraz ich otoczenia		S1. Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III) S2. Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III)
							1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej	1. BOSKA WENECJA I - zintegrowany projekt rewitalizacyjny - Centrum Rozwoju Małego Dziecka.	S3. Mama wraca do pracy - wsparcie aktywizacji zawodowej osób pełniących funkcje opiekuncze. S4. Program edukacji rodzinnej i poradnictwa psychopedagogicznego S5. Społecznie odpowiedzialni - Śródmiejska Świetlica Środowiskowa S6. Bydgoskie Żłobki Plus S7. Centrum Rozwoju Małego Dziecka z kompleksowym programem wsparcia opiekunów

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
	Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, zły stan zdrowia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, uzależnienie od środków psychoaktywnych, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezdomność, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, przemoc w rodzinie GPR Diagnoza szczegółowa Ubóstwo: problem we wszystkich pięciu jednostkach Niskie poczucie bezpieczeństwa: w czterech	Należy minimalizować skalę ubóstwa i jego dziedziczenia. Problem ubóstwa należy traktować jako problem węzłowy, spleciony z innymi problemami m.in. bezrobociem, poziomem edukacji, bezpieczeństwa, degradacją przestrzeni			1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia	2. Przebudowa zdegradowanych lokali zasobu komunalnego Bydgoszczy w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane	S8. Witalni S9. Kompleksowe wsparcie specjalistyczne dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, przebywających w Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn S10. Kompleksowe wsparcie specjalistyczne dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym - podopiecznych MOPS w Bydgoszczy S11. Klucz do lepszego życia ŚRÓDMIESCIE S12. Klucz do lepszego życia STARY FORDON S13. ZaDOMowieni
							1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	2. Przebudowa zdegradowanych lokali zasobu komunalnego Bydgoszczy w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane	S9. Kompleksowe wsparcie specjalistyczne dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, przebywających w Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
									S10. Kompleksowe wsparcie specjalistyczne dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym - podopiecznych MOPS w Bydgoszczy S11. Klucz do lepszego życia ŚRÓDMIESCIE S12. Klucz do lepszego życia STARY FORDON S13. ZaDOMowieni
	Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podst. / Aktywność edukacyjna młodzieży w wieku 13-18 lat	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasisty (w placówkach działających na tym obszarze)	Wskaźnik wyniku sprawdzianu szóstoklasisty świadczy nie tylko o poziomie kształcenia, ale również o warunkach stwarzanych uczniom zamieszkającym w danej jednostce strukturalnej miasta: słaby aspekt praktyczny nauczania, niewystarczające wsparcie szkół w zakresie doradztwa metodycznego i rozwiązywania problemów, małe poczucie współodpowiedzialności	Należy zwiększać szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z obszarów rewitalizacji – poprzez zajęcia dodatkowe, indywidualizację nauczania, rozszerzoną, pozaszkolną ofertę edukacyjną – kulturalną, rekreacyjną, rozwój działalności świetlic, doradztwo edukacyjno-zawodowe i wsparcie psychologiczne, rodzinne		1.2 Podniesienie poziomu edukacji szkolnej i pozaszkolnej ukierunkowanej na zwiększenie szans edukacyjnych dzieci ze środowisk defaworyzowanych	1.2.1 Programy edukacyjne w szkołach podstawowych wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych		S14. Po co? Dlaczego? Jak? - kształtowanie kompetencji poznawczych uczniów S15. Utworzenie klubu młodzieżowego i integracji międzypokoleniowej w SM "Budowlani" S16. KLUB ORION 1 - integracja, organizowanie społeczności lokalnej i animacje społeczne w zakresie edukacji, doradztwa zawodowego, coachingu rówieśniczego na terenie osiedla Śródmieście.

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
			ści osób i instytucji uczestniczących w procesie kształcenia i wychowania, spadek poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, niewystarczające do potrzeb wyposażenie szkół i placówek oświatowych. GPR Diagnoza szczegółowa Niski poziom edukacji: problem szczególnie nasilony w czterech jednostkach				1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	3. Reaktywacja świetlicy opiekuńczo – wychowawczej „Marzenia” 4. Stworzenie ośrodka inicjatyw społecznych, jako ogólnodostępnej bazy do wspólnego działania dla dobra społeczności lokalnej (młodzież, społecznicy, grupy sąsiedzkie) - rozbudowa historycznego budynku przy ul. Terasy 2 (kawiarenka społeczna wraz ze świetlicą - salą konferencyjną) 5. Poszerzenie oferty kulturalnej Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy poprzez dostosowanie lokalu przy ul. Gdańskiej 5 i obiektu przy ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne.	S17. URBEX "Młodzi w poszukiwaniu miasta" - aktywizacja społeczno-kulturowa dzieci ze szkół podstawowych S18. Żyj aktywnie w realu - cykl spotkań i zajęć dla dzieci i młodzieży w formie klubu młodzieżowego przy wykorzystaniu elementów metody harcerskiej S19. Lokalny Integrator Społeczny z centrum wolontariatu i mentoringu rówieśniczego S20. Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - zajęcia z improwizacji artystycznej dla dzieci

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
			GPR Diagnoza szczegółowa: Duży deficyt lub niewystarczający stan infrastruktury kultury	Należy zadbać o szeroki dostęp do działań kulturalnych, rozwijać animację kultury oraz sztukę wspólnotową. Trzeba wspierać i wzmacniać integrację mieszkańców, poczucie tożsamości lokalnej, pobudzać energię do współdziałania – m.in. poprzez tworzenie przyjaznych mieszkańcom przestrzeni publicznych, miejsc spotkań, poprzez programy animacji podwórkowej, banki usług sąsiedzkich, rozwój szeroko dostępnej oferty kulturalnej i rekreacyjnej		1.3 Rozwój oferty na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	6. Adaptacja pustostanu przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby Centrum Edukacyjno-Społecznego 7. Adaptacja zabytkowej synagogi w Starym Fordonie na potrzeby centrum kultury i aktywności społecznej 8. Modernizacja i przebudowa infrastruktury Teatru Polskiego 9. Rewitalizacja nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej w Bydgoszczy 10. Park Kultury. Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy – etap 1 11. Modernizacja przestrzenno-funkcjonalna ośrodka sztuki	6. Adaptacja pustostanu przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby Centrum Edukacyjno-Społecznego 7. Adaptacja zabytkowej synagogi w Starym Fordonie na potrzeby centrum kultury i aktywności społecznej 8. Modernizacja i przebudowa infrastruktury Teatru Polskiego 9. Rewitalizacja nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej w Bydgoszczy 10. Park Kultury. Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy – etap 1 11. Modernizacja przestrzenno-funkcjonalna ośrodka sztuki

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
								współczesnej "Mózg" 12, Remont konserwatorski i rozbudowa budynku Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy 13. Rewitalizacja zabytkowego teatru, funkcjonującego nad Starym Kanałem Bydgoskim w latach 1882-1910 - etap I 14. POMORZANIN REAKTYWACJA - ochrona cennej przestrzeni publicznej i nadanie jej funkcji kulturotwórczych, miastotwórczych, edukacyjnych i społecznych 15 Rozwój infrastruktury Muzeum Fotografii wraz z utworzeniem Izby Pamięci Osiedla Okole	S26. Rewitalizacja zabytkowego teatru, funkcjonującego nad Starym Kanałem Bydgoskim w latach 1882-1910 - etap II S27. Muzeum Fotografii - żywe dziedzictwo Bydgoszczy S28. KINO STUDYJNE+ - wzrost aktywności społecznej i kulturowej osób z grup de faworyzowanych S29. Międzypokoleniowa integracja mieszkańców Śródmieścia S30. PRZEBÓJOWE KINO - wzrost aktywności społecznej i kulturowej osób z grup de faworyzowanych S38. Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - zewnętrzna przestrzeń integracyjna: galeria sztuki i kino
							1.3.2 Programy		S31. Wychowanie

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
							włączenia społecznego poprzez sport i rekreację		przez sport - organizacja zajęć sztuk walki dla dzieci z obszarów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji S32. KLUB ORION 2 - animacje społeczne w zakresie propagowania bezpieczeństwa mieszkańców, postępowania w sytuacjach zagrożenia, praktycznych działań w przypadku niebezpieczeństw - samoobrona(oraz prewencji na terenie osiedla Śródmieście S33. Akcja Rehabilitacja! Aktywizacja przez sport i rekreację
							1.3.3 Programy profilaktyki zdrowotnej		S34. Akademickie Centrum Medyczne - rozwój kompleksowych usług prozdrowotnych w zakresie edukacji, profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji skierowanych do osób z barierami rozwojowymi i zagrożonych niepełnosprawnością

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
									oraz ich otoczenia
							1.3.4 Programy „adopcji” rewitalizowanych przestrzeni przez interesariuszy rewitalizacji	3. Reaktywacja świetlicy opiekuńczo – wychowawczej „Marzenia” 6. Adaptacja pustostanu przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby utworzenia Centrum Edukacyjno-Społecznego 16. Nasza najpiękniejsza ulica. Rewitalizacja kulturowa i społeczna ulicy Augusta Cieszkowskiego	S35. Z PODWÓRKA NA PODWÓRKO "POTWORAKI Z NASZEJ PAKI" S36. Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych – historia S37. JESTEM STĄD! - integracja i budowanie więzi społecznych oraz wzrost aktywności społecznej i kulturowej S38. Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - zewnętrzna przestrzeń integracyjna: galeria sztuki i kino S39. Na bydgoskim szlaku TeH2O
							1.3.5 Programy wsparcia, integracji oraz aktywizacji seniorów	17. Klub Senior +	S40. Czas seniora S41. TEATR GDAŃSKA 10 - aktywizacja społeczno-kulturalna seniorów z obszaru objętego rewitalizacją S42. KINO 60+ - aktywizacja społeczno-kulturalna seniorów z

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
Gospodarcza	Klimat aktywności gospodarczej	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Spadek liczby podmiotów sektora kreatywnego, niska aktywność ekonomiczna mieszkańców Niewystarczające kwalifikacje pracowników, niski poziom postaw przedsiębiorczych, niewystarczający udział Podmiotów Ekonomii Społecznej w gospodarce lokalnej, niski poziom współpracy organizacji pozarządowych, w tym podmiotów ekonomii społecznej z przedsiębiorcami, duże uzależnienie tempa rozwoju sektora gospodarczego od dostępności funduszy unijnych (w szczególności dot. MŚP) GPR Diagnoza szczegółowa Niska przedsiębiorczość mieszkańców: problem szczególnie nasilony w czterech	Należy rozwijać lokalny biznes (wykorzystując przy tym potencjały i atuty obszaru), postawy przedsiębiorcze, pobudzać wzrost miejsc pracy	2. Wzmocnienie inicjatywy gospodarczej	2.1 Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży		obszaru rewitalizacji S43. EduAkcja w technikach S44. Akcja – kwalifikacja S45. Młody - zdolny - kreatywny! S46. Bydgoski Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej
							2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	18. Przemysły kreatywne Forget Heritage 19. Adaptacja pomieszczeń przy ul. Gdańskiej 5 w Bydgoszczy na potrzeby Bydgoskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu. 20. BOSKA WENECJA II - zintegrowany projekt rewitalizacyjny Bydgoska Przestrzeń Integracji i Animacji Społecznej	S47. Centrum Efektywności Lokalnej CEL: REWITALIZACJA - stworzenie podmiotów działających na rzecz rewitalizacji w celu aktywizacji osób z grup defaworyzowanych na obszarze rewitalizacji i stworzenia społeczności partycypacyjnej S48. Kreatywne Przestrzenie Kultury - zintegrowany program wspierania przemysłów kreatywnych jako narzędzia wspierania integracji społecznej i aktywizacji przedsiębiorczej S49. gdanska10.pl edukacja dorosłych w

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
			jednostkach						zakresie kompetencji cyfrowych oraz komunikacja, integracja, budowanie więzi społecznych i promocja projektów społecznych na obszarze rewitalizacji S50. KINO NA JĘZYKACH - edukacja dorosłych w zakresie kompetencji językowych S51. Ekonomia społeczna szansą rozwoju Śródmieścia! Utworzenie spółdzielni socjalnej KAMIENICA S52. Powołanie Bydgoskiej Przestrzeni Integracji i Animacji Społecznej
						2.2 Uruchomienie nowych działalności gospodarczych, wykorzystujących i wzmacniających atuty obszaru	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	21. BOSKA WENECJA III - zintegrowany projekt rewitalizacyjny Lokalne Centrum Przemysłów Kreatywnych, Integracji Międzypokoleniowej, Usług i Przedsiębiorczości Społecznej 22. Remont budynku przy ul. A.	S53. Rozwój Programu Integracji Społecznej OKOLICA - działania na rzecz integracji społeczności lokalnej o charakterze tożsamościowym, społecznym, kulturalnym i przedsiębiorczym

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
								Naruszewicza 11 na potrzeby działalności Centrum Integracji OKOLICA 3.0 23. BOSKA WENECA IV - zintegrowany projekt rewitalizacyjny - interaktywna przestrzeń bydgoskiego dziedzictwa przemysłowo-kulturowego na szlaku TeH2O wraz z centrum społecznej odpowiedzialności biznesu 24. Rozwój Centrum Usług Społecznych - rozbudowa budynku przy ul. Garbary 2 25. Remont budynku przy ul. Dworcowej 65A na potrzeby utworzenia Centrum Przemysłów Kreatywnych 26. Remont i modernizacji	

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
								Miejskiej Hali Targowej	
Środowiskowa	Przyrodnicze warunki lokalnej egzystencji	Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinyowych , względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	Nadmierne stężenia zanieczyszczeń powietrza spowodowanego m.in. emisją szkodliwych substancji (m.in. pyłu zawieszonego PM10) GPR Diagnoza szczegółowa: Zbadane wysokie zanieczyszczenie powietrza: w trzech (bez „Starego Fordonu” i „Zimnych Wód-Czerska Polskiego”), Zły stan techniczny budynków, niedostatecznie wykorzystana przestrzeń zieleni i rekreacji	Należy podjąć działania eliminujące problemy ekologiczne, dotyczące zwłaszcza poziomu emisji CO₂ oraz pyłów pochodzących z niskiej emisji (spalanie w paleniskach indywidualnych na paliwa stałe). Powinny one dotyczyć termomodernizacji budynków, programów wymiany źródeł ogrzewania na ekologiczne w budynkach mieszkalnych i akcji edukacyjnych w tym zakresie. Ze względu na dużą skalę działalności przemysłowej w mieście i inne zjawiska zagrażające środowisku, wymagane są różnorodne działania w zakresie ochrony przyrody i zdrowia mieszkańców – rozwój terenów zielonych, rekreacyjnych, racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych, zmniejszenie hałasu, ochrona gatunków. Należy podjąć działania interwencyjne wobec złego stanu technicznego, postępującej degradacji substancji budynków mieszkalnych, rosnącej	3. Polepszenie stanu środowiska i dostępności do zasobów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza	3.1 Poprawa jakości powietrza	3.1.1 Wymiana źródeł ciepła z tradycyjnych na ekologiczne	27. Wymiana systemów ogrzewania w budynkach - likwidacja źródeł ciepła opartych na spalaniu paliw stałych wraz z modernizacją oświetlenia, a także adaptacja budynku po hydroforni wraz z rewitalizacją jego otoczenia na cele społeczno-kulturalne	
								3.1.2 Programy termomodernizacji	27. Wymiana systemów ogrzewania w budynkach -

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
				liczby pustostanów oraz budynków przeznaczonych do wyburzenia. Niektóre z odnowionych obiektów mogłyby stać się siedzibami organizacji pozarządowych, lokalnymi centrami aktywizacji społeczno-kulturalnej. Należy w większym stopniu wykorzystać atuty i tradycje lokalne, w tym nadrzeczne położenie obszaru rewitalizacji, dla rozwoju gospodarczego, kreowania nowych usług i budowania charakteru obszaru				likwidacja źródeł ciepła opartych na spalaniu paliw stałych wraz z modernizacją oświetlenia, a także adaptacja budynku po hydroforni wraz z rewitalizacją jego otoczenia na cele społeczno-kulturalne 28. Budowa mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach publicznych w Bydgoszczy 30. Termomodernizacja Pałacu Młodzieży w Bydgoszczy 31. Rewitalizacja społeczno - gospodarcza Starego Fordonu – gminne budynki mieszkalne: Bydgoska 26, Bydgoska 29, Rynek 3, Sikorskiego 2, Kapeluszników 2, Bydgoska 23, Bydgoska 42	

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
								32. Modernizacja budynków przy ul.: 3 Maja 16, Moczyńskiego 1, 3 i 5, Markwarta 10, Park Ludowy 5, Jagiellońska 25, Zamoyskiego 5 i 14, Niemcewicza 1-3, Paderewskiego 6-8 33. Rewitalizacja zdegradowanych okolic Chrobrego, Sienkiewicza - stworzenie Centrum Usług dla osób wykluczonych społecznie 34. Stworzenie centrum integracyjno-kulturalnego dla dzieci i młodzieży "Gdańska 67" - rewitalizacja traktu handlowego ul. Gdańska 35. Rewitalizacja zdegradowanych okolic Chrobrego/Sienkiewicza - ul. Sienkiewicza 26, organizacja społecznego punktu napraw sąsiedzkich, rewitalizacja podwórka	

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
								36. Termomodernizacja ściany wielorodzinnego budynku wraz z wykonaniem wielkoformatowego muralu w budynku wspólnoty przy ul. Śląskiej 24 wraz z wymianą poszycia dachowego oraz zagospodarowanie podwórka na cele społeczne 37. Termomodernizacja placówek oświatowych na terenie miasta Bydgoszczy tj. SP nr 2, Zespół Szkół nr 15, Zespół Szkół nr 23 38. Termomodernizacja placówek oświatowych na terenie miasta Bydgoszczy tj.: Szkoła Podstawowa nr 39, Zespół Szkół nr 6, Szkoła Podstawowa nr 32, Szkoła Podstawowa nr 64	
						3.2 Poprawa dostępności do zasobów przyrodniczych	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe	39. Rewaloryzacja Parku Ludowego im. Wincentego Witosa w Bydgoszczy - I etap 40. Rewitalizacja Placu Kościeleckich	

Sfera	Cecha szczegółowa sfery	Wskaźnik – delimitacja OR	Problem / przyczyna	Wnioski/rekomendacje	Cel	Kierunek	Przedsięwzięcie	Projekty (nr z tabeli)	
								Inwestycyjne	Społeczne
								41. Rewitalizacja bulwarów Brdy 42. Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu – etap I 43. Rewitalizacja Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy - szersze udostępnienie przestrzeni na rzecz lokalnej społeczności i przedsiębiorczości	
						3.3 Rozwój oferty edukacji ekologicznej	3.3.1 Programy edukacji ekologicznej i promocji zrównoważonego rozwoju		S54. KLUB ORION 3 - animacje społeczne w zakresie edukacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju na terenie osiedla Śródmieście

Poniższa grafika obrazuje powiązania projektów inwestycyjnych z listy podstawowej i projektów o charakterze nieinwestycyjnym tzw. „społecznych”.

GRANICA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI **PODOBSZAR: BOCIANOWO - ŚRÓDMIEŚCIE - STARE MIASTO - OKOLE - WILCZAK - JARY**

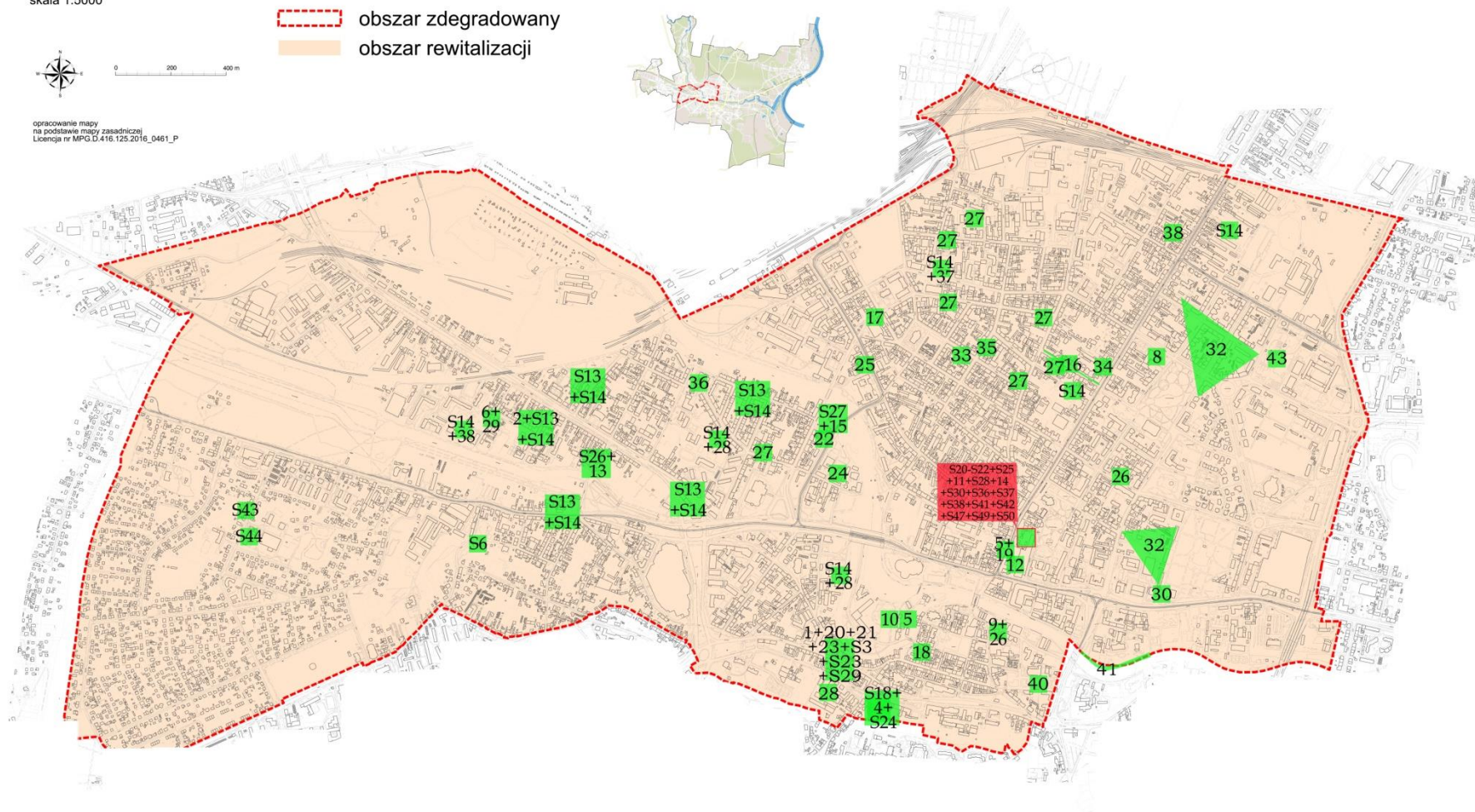
skala 1:5000

0 200 400 m

opracowanie mapy
na podstawie mapy zasadniczej
Licencja nr MPG.D.416.125.2016_0461_P

obszar zdegradowany
 obszar rewitalizacji

10. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

CEL 1. Pogłębienie spójności społecznej i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych

Sfera pomiaru: ubóstwo, patologie społeczne, bezrobocie, poziom kształcenia

Wskaźniki główne	bazowy 2015	docelowy 2023
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy w ludności ogółem na danym obszarze	11,76%	11,50%
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	0,039	0,038
Wynik średni sprawdzianu szóstoklasisty / ósmoklasisty w placówkach edukacyjnych na danym obszarze	58,2%	62,0%
Wskaźniki pomocnicze	bazowy 2015	docelowy 2023
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w programie	0	2720
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w projektach aktywizujących społecznie	0	1440
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacyjnych i wychowawczych	0	550
Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	0	160
Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	0	80
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	0	20
Liczba opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych, którzy zostali objęci wsparciem	0	40
Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	0	1000
Liczba osób, które podniosły poziom wiedzy z zakresu profilaktyki zdrowotnej	0	210
Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m2)	0	2050
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	12
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	1,63
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	12
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.)	0	8
Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (os./rok)	0	300 000
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/ rekultywowanej przestrzeni w miastach (os./rok)	0	140 000
Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym (szt.)	0	28

CEL 2. Wzmocnienie inicjatywy gospodarczej

Sfera pomiaru: bezrobocie, aktywność gospodarcza

Wskaźniki główne	bazowy 2015	docelowy 2023
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	0,12	0,14
Wskaźniki pomocnicze	bazowy 2015	docelowy 2023
Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, którzy zostali objęci wsparciem w programie	0	1700
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w programie	0	230
Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie	0	40
Liczba organizacji objętych wsparciem w programie	0	40
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach (szt.)	0	17
Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym (szt.)	0	24
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	9
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	9
Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (os.)	0	100 700
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/ rekultywowanej przestrzeni w miastach (os.)	0	36 000
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	0,83

CEL 3. Polepszenie stanu środowiska i dostępności do zasobów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza

Sfera pomiaru: emisja zanieczyszczeń środowiska, zagospodarowanie przestrzeni

Wskaźniki główne	bazowy 2015	docelowy 2023
Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinyowych, względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	46%	40%
Wskaźniki pomocnicze	bazowy 2015	docelowy 2023
Liczba zlikwidowanych źródeł ciepła na paliwa stałe	0	175
Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich (jednostki mieszkalne)	0	38
Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich (os.)	0	1350
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	12
Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (os.)	0	1500
Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/ rekultywowanej przestrzeni w miastach (os.)	0	54 000
Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym (szt.)	0	5
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	8,22
Długość przebudowanych dróg gminnych (km)	0	0,9

11. Lista planowanych projektów / przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr projektu*	Obszar rewitalizacji (nr / nazwa)	Projekt (nazwa)	Typ projektu**	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Opis projektu				
						Zakres realizowanych prac	Miejsce realizacji	Prognostowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzania rezultatów	Szacunkowa wartość projektu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Cel rewitalizacji 1. Pogłębienie spójności społecznej i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych										
Kierunek działań: 1.1 Wsparcie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia										
S1	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III)	S	1.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej oraz ich otoczenia	PUP Bydgoszcz	Poradnictwo zawodowe – 1205 Pośrednictwo pracy – 995 Szkolenia – 68 Staże – 927 Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 140 Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy - 70	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie -1205; w tym w obszarze rewitalizacji: 110 2. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych, które po zakończeniu udziału w projekcie podjęły pracę – 35% w tym w obszarze rewitalizacji: 15 osób	Sprawozdanie realizatora projektu	11 284 059,00 zł
S2	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III)	S	1.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej oraz ich otoczenia	PUP Bydgoszcz	Poradnictwo zawodowe – 928 Pośrednictwo pracy – 659 Szkolenia – 120 Staże – 539 Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 269	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie - wartość docelowa: 928 osób w tym w obszarze rewitalizacji: 81 osób 2. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych, które po zakończeniu udziału w projekcie podjęły pracę mierzoną zgodnie z kryterium efektywności zatrudnieniowej -wartość docelowa: 30% w tym w obszarze rewitalizacji: 18 osób 3. Liczba os. Pracujących łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek po opuszczeniu programu - wartość docelowa: 400 osób w tym w obszarze rewitalizacji: 49	Sprawozdanie realizatora projektu	9 616 746,00 zł

1	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	BOSKA WENECJA I - zintegrowany projekt rewitalizacyjny - Centrum Rozwoju Małego Dziecka	PF	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej	Fundacja 12 Kamienica	Powołanie Centrum Rozwoju Małego Dziecka poprzez remont i adaptację budynku przy ul. Poznańskiej 7 : • Remont elewacji • Instalacja systemu monitoringu • Kompletna instalacja gazowa i centralnego ogrzewania • Izolacja termiczna dachu i oficyn • Dodatkowe wyposażenie instalacji kanalizacji deszczowej • Adaptacja i remont pomieszczeń • Elementy małej architektury • Zainstalowanie windy w jednej z oficyn	ul. Poznańska 7	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,0616ha 3. Otwarta przestrzeń utworzona/rekultywowana na obszarach miejskich: 145,2 m ² 4. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizacyjnym: 5 szt. 5. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach: 5 szt. 6. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 szt. 7. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich – 200 os./m-c 8. Liczba korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 1500 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	759 000,00 zł
S3	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Mama wraca do pracy - wsparcie aktywizacji zawodowej osób pełniących funkcje opiekuńcze	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej	Fundacja 12 Kamienica	Aktywizacja społeczno – obywatelska mieszkańców obszaru Śródmieście – Bocianowo – Stare Miasto pełniących funkcje opiekuńcze nad dzieckiem do lat 3 poprzez: • Pokrycie bieżących kosztów opieki w żłobku lub wynagrodzenie dziennego opiekuna • Utworzenie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 dostosowanych do dzieci niepełnosprawnych • Organizację staży, szkoleń i kursów zawodowych dla rodziców i opiekunów prawnych dzieci do lat 3	ul. Poznańska 7	1. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie: 20 os. 2. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu, łącznie z pracującymi na własny rachunek : 14 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	420 000,00 zł

S4	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Program edukacji rodzinnej i poradnictwa psychopedagogicznego	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej	WSG w Bydgoszczy	Aktywizacja społeczno - zawodowa 10 osób samotnie wychowujących dzieci, w tym osób z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi należących do grupy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zamieszkującym osiedle Okole poprzez: • organizację działań z zakresu opieki nad dzieckiem • Aktywizację społeczną rodziców i opiekunów • Działania uświadamiające, kształtujące prawidłowe postawy rodzicielskie • Działania doradczo-szkoleniowe • Działania z zakresu aktywizacji zawodowej	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w programie : 10 os. 2. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu, łącznie z pracującymi na własny rachunek: 4 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	210 000,00 zł
S5	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Społecznie odpowiedzialni - Śródmiejska Świetlica Środowiskowa	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej	Browar Wyspa Młyńska Sp. z o.o.	Aktywizacja społeczno – zatrudnieniowa mieszkańców obszaru Śródmieście – Bocianowo – Stare Miasto poprzez działania z zakresu resocjalizacji i zapobieganiu ubóstwu tj.: • Realizację kompleksowego programu wsparcia dla rodzin dotkniętych alkoholizmem • Uruchomienia poradni dietetycznej • Uruchomienia świetlicy środowiskowej • Uruchomienia kawiarni społecznej • Realizację aktywizujących kursów, szkoleń i warsztatów oraz spotkań z psychologiem	Śródmieście – Bocianowo – Stare Miasto	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w programie: 20 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem, pracujących po opuszczeniu programu, łącznie z pracującymi na własny rachunek: 8 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	150 000,00 zł

S6	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Bydgoskie Żłobki Plus	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej	M. Bydgoszcz	Projekt dotyczy utworzenia 100 miejsc w 5 bydgoskich żłobkach miejskich, m.in. dzięki adaptacji dodatkowych pomieszczeń i przekształceniom istniejących na wielofunkcyjne. Projekt zakłada realizację prac remontowych, doposażenie żłobków oraz dofinansowanie kosztów utrzymania (m.in. wynagrodzenia personelu) przez 2 lata. W obszarze rewitalizacji znajduje się 1 Żłobek integracyjny przy ul. Stawowej 1c, w którym zostanie utworzonych 16 nowych miejsc dla dzieci w wieku do 3 lat.	ul. Stawowa 1c	1. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie : 100 os. (w tym na obszarze rewitalizacji: 16 os.) 2. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu : 70 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	2 393 337,18 zł
S7	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Centrum Rozwoju Małego Dziecka z kompleksowym programem wsparcia opiekunów	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m-cy i dłużej	WSG w Bydgoszczy	Aktywizacja społeczno-zawodowa 60 osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 lub starszymi z barierami rozwojowymi, zamieszkujących osiedle Okole, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do III kwartału 2020r. poprzez realizację następujących działań: - stworzenie dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3; - rozszerzenie specjalistycznych programów opieki i rehabilitacji dla dzieci z problemami rozwojowymi - realizację programów profilaktycznych - opracowanie programów szkoleniowo - aktywizacyjnych dla opiekunów - promocję postaw mikroprzedsiębiorczych	Okole	1. Liczba osób opiekujących się dziećmi do lat 3 objętych wsparciem w programie: 60 os. 2. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu : 36 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	821 000,00 zł

S8	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Witalni	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia	MOPS M. Bydgoszcz	Grupa docelowa projektu: 115 osób (75 to osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym; 40 to otoczenie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym opiekunowie faktyczni osób niesamodzielnymi) Działania: - świadczenie usług opiekuńczych (zwykłych)-świadczenie usług specjalistycznych-świadczenie usług asystenckich dla osób niesamodzielnymi, w tym osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnym (w tym dzieci i dorosłym) -wsparcie opiekunów faktycznych w formie warsztatów edukacyjnych w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej oraz w zakresie podstawowych czynności pielęgnacyjnych dla osoby niesamodzielnymi	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczoneymi w interesie ogólnym w programie – 75 os. 2. Liczba opiekunów faktycznych osób niesamodzielnymi, którzy zostali objęci wsparciem – 40 os. 3. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 20	Sprawozdanie realizatora projektu	1 753 224,00 zł
S9	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Kompleksowe wsparcie specjalistyczne dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, przebywających w Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Pracownia Subsidium - Ośrodek Wsparcia Psychologiczno-Prawnego Ewelina Kalczyńska-Wrzeszcz	Aktywizacja społeczno-obywatelska osób bezdomnych przebywających w obszarze południowego Śródmieścia poprzez: • Organizacja spotkań indywidualnych i grupowych z: lekarzem, pielęgniarką, psychologiem, prawnikiem, doradcą zawodowym i coachem	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 22 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł

S10	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Kompleksowe wsparcie specjalistyczne dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym - podopiecznych MOPS w Bydgoszczy	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Pracownia Subsidium - Ośrodek Wsparcia Psychologiczno-Prawnego Ewelina Kalczyńska-Wrzeszcz	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym, przebywających na obszarze rewitalizacji będących pod opieką MOPS w Bydgoszczy poprzez: • Organizacja spotkań indywidualnych i grupowych z: psychologiem, prawnikiem, doradcą zawodowym i pedagogiem	Obszar rewitalizacji	1.Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności - 60 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw przedsiębiorczych : 8 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł
S11	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Klucz do lepszego życia ŚRÓDMIEŚCIE	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Miasto Bydgoszcz/ MOPS	Projekt skierowany jest do 20 osób, które zamieszkują jeden z obszarów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy, tj. rejonu Śródmieście w zakresie: 1. doradztwa i poradnictwa zawodowego 2. warsztatów kompetencji społecznych i kompetencji zwiększających samodzielność życiową 3. staży zawodowych, przygotowania zawodowego 4. działań integrujących społeczność lokalną	Podobszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 20 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 7 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	500 000,00 zł

S12	2. Stary Fordon	Klucz do lepszego życia (1) STARY FORDON	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Miasto Bydgoszcz/ MOPS	Projekt skierowany jest do 20 osób, które zamieszkują jeden z obszarów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy, tj. rejonu Starego Fordonu i stanowić będzie uzupełnienie programu inwestycyjnego realizowanego w ramach środków EFRR przez Urząd Miasta Bydgoszczy.	Podobszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 20 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 7 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	500 000,00 zł
2	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Przebudowa zdegradowanych lokali zasobu komunalnego Bydgoszczy w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane.	PF	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	M. Bydgoszcz	Przebudowa 5 zdegradowanych lokali zasobu komunalnego Bydgoszczy w celu ich adaptacji na 6 mieszkań wspomaganych mieszczących się 5 lokalizacjach: ul. Kanałowa 2/4; ul. Nakielska 22/3; ul. Chełmińskiej9/2; ul. Grunwaldzkiej 7; ul. Długosza 16/6. W lokalu przy ul. Kanałowej powstaną 2 mieszkania wspomagane. Wszystkie lokale znajdują się w obszarze rewitalizacji.	ul. Kanałowa 2/4; ul. Nakielska 22/3; ul. Chełmińskiej9/2; ul. Grunwaldzkiej 7; ul. Długosza 16/6	1. Liczba osób korzystających z przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno - zawodowej - 25 os. 2. Liczba przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno - zawodowej - 5 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	790 619,53 zł

S13	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	ZaDOMowieni	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Fundacja Inkubator Społeczny (Partner: MOPS)	Projekt skierowany jest do 19 osób niesamodzielnych, w tym 4 osób bezdomnych i 10 osób z niepełnosprawnościami. W ramach projektu zostanie utworzonych 19 nowych miejsc realizacji usług opiekuńczych w mieszkaniach wspieranych dla osób doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego. Uczestnicy zostaną objęci kompleksowym wsparciem: treningiem podniesienia kompetencji życiowych, Indywidualnym Programem Wychodzenia z Bezdomności i usługami świadczonymi w lokalnej społeczności	ul. Kanałowa 2/4; ul. Nakiełska 22/3; ul. Chełmińskiej 9/2; ul. Grunwaldzkiej 7; ul. Długosza 16/6	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie - 19 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	884 437,50 zł
Kierunek działań: 1.2 Podniesienie poziomu edukacji szkolnej i pozaszkolnej, w tym zwiększenie szans edukacyjnych dzieci ze środowisk defaworyzowanych										
S14	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Po co? Dlaczego? Jak? - kształtowanie kompetencji poznawczych uczniów	S	1.2.1 Programy edukacyjne w szkołach podstawowych wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych	Miasto Bydgoszcz	Celem głównym projektu jest poprawa efektywności i jakości kształcenia w 21 szkołach podstawowych prowadzących kształcenie ogólne na terenie miasta Bydgoszczy poprzez realizację wysokiej jakości zajęć dla 3302 uczniów oraz podniesienie kompetencji i kwalifikacji 273 nauczycieli i pracowników pedagogicznych w terminie do 31 lipca 2018 r. Projektem w obszarze rewitalizacji zostało objętych 7 szkół podstawowych (SP 2, SP 10, SP 22, SP 37, SP 45, SP 47, SP 58)	ul. Hetmańska 34 ;Śląska 7 ;Hutnicza 89; Gdańska 122 ;Staroszkolna 12 ; Czartoryskiego 18 ;Gdańska 53a	1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie - 2729 os. - w obszarze rewitalizacji:1108 os. 2. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 2313 os.) - w obszarze rewitalizacji:1108 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	5 328 011,79 zł

S15	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	Utworzenie klubu młodzieżowego i integracji międzypokoleniowej w SM "Budowlani"	S	1.2.1 Programy edukacyjne w szkołach podstawowych wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych	Fundacja Pomocy Rodzinie i Osobom Odrzuconym	Wzrost aktywizacji społecznej na podobszarze rewitalizacji Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto w Bydgoszczy poprzez: • Organizację 2 drużyn harcerskich: dzieci, młodzież oraz seniorzy –zbiórki raz w tygodniu; wspólne wyjazdy i biwaki – raz na kwartał • Organizację szkoleń/warsztatów dla 5 osób, którzy staną się lokalnymi liderami i animatorami • Organizowanie imprez okolicznościowych, warsztatów rozwojowych i motywujących dla lokalnej społeczności	Podobszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie: 35 os. 2. Liczba mieszkańców podobszaru rewitalizacji którzy poprawili poczucie integracji i zacieśnili więzi społeczne: 50 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	49 999,60 zł
S16	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	KLUB ORION 1 - integracja, organizowanie społeczności lokalnej i animacje społeczne w zakresie edukacji, doradztwa zawodowego, coachingu rówieśniczego na terenie osiedla Śródmieście	S	1.2.1 Programy edukacyjne w szkołach podstawowych wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych	Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa - Dom Kultury BSM "Orion"	Animacje społeczne w zakresie edukacji, doradztwa zawodowego, coachingu rówieśniczego w zakresie: • Zajęcia edukacyjne dla najmłodszych • Organizację spotkań plenerowych: filmowe pokazy, występy kapel podwórkowych, pikniki • Poradnictwo zawodowe • Wystawy w plenerze • Organizację spotkań integracyjnych	Podobszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie: 80 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym u których nastąpił rozwój postaw przedsiębiorczych: 60 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	18 000,00 zł

S17	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	URBEX "Młodzi w poszukiwaniu miasta" - aktywizacja społeczno-kulturowa dzieci ze szkół podstawowych	S	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji h	Towarzystwo Inicjatyw Kulturalnych	Aktywizacja społeczno – kulturalna dzieci ze szkół podstawowych z obszaru objętego rewitalizacją poprzez: • Organizacja warsztatów badawczo-terenowych dla uczniów szkół podstawowych- poznawanie tożsamości miasta poprzez obiekty i miejsca utracone • Tropienie swojej dzielnicy podczas spacerów • Opracowanie utworu artystycznego w postaci videoartu • Organizację wernisażu i pokazu videoartu w Kinie Pomorzanin. Planowana jest organizacja 12 spacerów z ośmioosobowymi grupami dzieci.	Śródmieście – realizacjaCały obszar rewitalizacji – nabór uczestników	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 84 os. 2. Liczba spacerów aktywizujących – edukacyjnych w ramach programu: 12 szt. 3. Liczba nakręconych filmów o bydgoskich podwórkach: 12 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	45 526,80 zł
S18	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Żyć aktywnie w realu - cykl spotkań i zajęć dla dzieci i młodzieży w formie klubu młodzieżowego przy wykorzystaniu elementów metody harcerskiej	S	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji h	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Okręg Kujawsko-Pomorski	Zapobieganie wykluczeniu oraz promocja aktywnych postaw u dzieci wywodzących się ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez: • Organizację zajęć na świetlicy środowiskowej • Warsztaty z zakresu budowania zespołu, funkcjonowania w grupie oraz rozwiązywania konfliktów realizowanych w aktywnej formie • Spotkania grupowe • Organizację ogólnodostępnych akcji • Uruchomienie ogólnodostępnej kawiarni społecznej z salą konferencyjną czynną 5 dni w tygodniu przez 4 godziny • Realizacja zajęć z zakresu edukacji pozaszkolnej dla dzieci i młodzieży	ul. Terasy 2	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie: 100 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 100 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	61 000,00 zł

3	3. Zimne Wody – Cz ersko Polskie	Reaktywacja świetlicy opiekuczo - wychowawczej "Marzenia"	PF	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji 1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni	Miasto Bydgoszcz/CIS	Wyposażenie sali komputerowej i zagospodarowanie otoczenia (podwórze - plac zabaw) w budynku CIS	ul. Smoleńska 43	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich - 15 os. 3. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym - 1 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	150 000,00 zł
S19	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Lokalny Integrator Społeczny z centrum wolontariatu i mentoringu rówieśniczego	S	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji h	WSG w Bydgoszczy	Aktywizacja społeczno obywatelska 15 os. Zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zamieszkującym osiedle Okole przy wykorzystaniu wolontariatu i monitoringu rówieśniczego poprzez: • Popularyzację ekonomii społecznej jako integracji społecznej i działalności gospodarczej • Zajęcia aktywizacyjne i warsztaty kreatywne dla młodzieży • Warsztaty kompetencyjne i zawodowe dla młodzieży • Zajęcia integracyjne i rekreacyjne dla środowiska lokalnego, w tym młodzieży niepełnosprawnej • Promocję wolontariatu • Realizację mini projektów społecznych na rzecz społeczności lokalnej z zaangażowaniem osób niepełnosprawnych	Okole	1. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w u których nastąpi rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 15 os. 2. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznemu którzy nabyli kwalifikacje i umiejętności w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej: 15 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł

4	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Stworzenie ośrodka inicjatyw społecznych, jako ogólnodostępnej bazy do wspólnego działania dla dobra społeczności lokalnej (młodzież, społecznicy, grupy sąsiedzkie) - rozbudowa historycznego budynku przy ul. Terasy 2 (kawiarenka społeczna wraz ze świetlicą - salą konferencyjną)	PF	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Okręg Kujawsko-Pomorski	Remont i modernizacja budynku przy ul. Terasy 2: • Rozbudowa budynku • Uporządkowanie podwórka • Mała architektura • Wyposażenie Sali konferencyjnej • Promocja projektu	ul. Terasy 2	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach : 1 szt. 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami : 1 szt. 3. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich (os./rok) : 1200 os. 4. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 2 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 117 000,00 zł
5	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Poszerzenie oferty kulturalnej Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy poprzez dostosowanie lokalu przy ul. Gdańskiej 5 i obiektu przy ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne.	PF	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	Miasto Bydgoszcz/ Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego	Remont i wyposażenie lokalu przy ul. Gdańskiej 5 i obiektu przy ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne. W obu budynkach planowane jest prowadzenie działań edukacyjnych, które mają za zadanie aktywizację różnych grup wiekowych, przede wszystkim dzieci i młodzież.	ul. Gdańska 5, ul. Mennica 6	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,736 ha 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach : 2 szt. 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełno sprawnościami :2 szt. 4. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich- 13 tyś. os./rok 5. Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/ rekultywowanej przestrzeni w miastach - 13 tys. os. 6. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym - 2 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	2 500 000,00 zł
S20	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko	Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - zajęcia z improwizacji artystycznej dla dzieci	S	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	Podniesienie poziomu wiedzy środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez realizację warsztatów z improwizacji dla dzieci w zakresie: muzyki, malarstwa, rzeźby. Zajęcia będą realizowane 2 razy m-cu przez okres 12 m-cy.	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w projekcie: 30 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	80 000,00 zł

Kierunek działań: 1.3 Rozwój oferty włączającej środowisko zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym											
S21	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	CO MNIE KRĘCI? - aktywizacja społeczno-kulturalna młodzieży z obszaru objętego rewitalizacją	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Fundacja Kultury Rozruch	Aktywizacja społeczno – kulturalna młodzieży z obszaru objętego rewitalizacją poprzez: • Organizacja warsztatów filmowych dla młodzieży w wieku 14-23 lat • Realizację krótkometrażowych filmów fabularnych, dokumentalnych lub animowanych przez uczestników warsztatów • Pokaz zrealizowanych przez młodzież filmów w Kinie Pomorzanin z udziałem publiczności Warsztaty będą podzielone na moduły tematyczne – 3 grupy po 12 os. *60 h zajęć realizowanych w cyklu semestralnym.	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 36 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 36 os. 3. Liczba spotkań w ramach warsztatów: 36 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	105 089,40 zł	
S22	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - film	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	Podniesienie poziomu wiedzy środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez.: • Realizację cyklu warsztatów z filmowcami, na których zostanie przedstawiona technika kręcenia filmów za pomocą smartfonów (zajęcia raz w tygodniu przez okres 6 m-cy) • Nakręcenie na smartfonach pod okiem fachowców filmów przez osoby ze środowisk wykluczonych	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w projekcie: 30 os. 2. Liczba nakręconych filmów: 30 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	83 400,00 zł	
S23	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rzemieślnicze dziedzictwo Bydgoszczy	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Browar Wyspa Młyńska Sp. z o.o.	Podniesienie poziomu wiedzy środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez.: • Utworzenie na podwórku zewnętrznej przestrzeni sztuki • Realizację wystaw rzeźb • Instalację wizualno – dźwiękowe • Utworzenie letniego kina	ul. Poznańska 8 i 14	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w programie: 20 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zaktywizowana kulturalnie z wykorzystaniem dziedzictwa lokalnego: 15 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł	

6	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Adaptacja pustostanu przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby utworzenia Centrum Edukacyjno-Społecznego	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę 1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Miasto Bydgoszcz	Remont oraz wyposażenie w niezbędny sprzęt zdegradowanego budynku wraz z zagospodarowaniem otoczenia (ogród, podwórko)	ul. Staroszkolna 10	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach : 1 szt. 2. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich: 700 m2 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością: 1 szt. 4. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich : 10 000 os. / rok 5. Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/ rekultywowanej przestrzeni w miastach: 10 000(os.) 6. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 8 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	2 200 000,00 zł
S24	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Aktywizacja społeczności lokalnej południowego Śródmieścia - podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności z zakresu organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej mieszkańców oraz ich formalnych i nieformalnych przedstawicielstw (wspólnoty mieszkaniowe, grupy sąsiedzkie, małe stowarzyszenia etc.)	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Okręg Kujawsko-Pomorski	Aktywizacja społeczno-obywatelska społeczności lokalnej południowego Śródmieścia poprzez: • Organizację spotkań w ogólnodostępnej kawiarence społecznej • Organizacja szkoleń z zakresu działań lokalnych, wsparcia prawnoprosumentowskiego raz w m-cu • organizacja kameralnych koncertów i emisja filmów	ul. Terasy 2	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w projekcie: 30 os. 2. Liczba nakręconych filmów: 30 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	60 000,00 zł

7	2. Stary Fordon	Adaptacja zabytkowej synagogi w Starym Fordonie na potrzeby centrum kultury i aktywności społecznej	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	Adaptacja zabytkowej synagogi w Starym Fordonie: • Opracowanie projektu adaptacji budynku • Remont budynku • Wyposażenie centrum kultury i aktywności społecznej w synagodze • Zagospodarowanie otoczenia synagogi (ogród społeczny)	ul. Bydgoska 22	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach : 1 szt. 2. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich: 800 m2 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - 1 szt. 4. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich- 10 000 os./rok	Sprawozdanie realizatora projektu	4 400 000,00 zł
8	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Modernizacja i przebudowa infrastruktury Teatru Polskiego	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Miasto Bydgoszcz/ Teatr Polski	Przedsięwzięcie będące przedmiotem projektu polega na modernizacji, renowacji i przebudowie infrastruktury TPB m.in. poprzez nieznaczne nadbudowanie głównej bryły budynku, remont elewacji, wymianę stolarki okiennej oraz drzwiowej, poprawa jakości sanitarnej oraz dostępności pomieszczeń, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych dzięki zastosowaniu wind, podjazdów, podnośników, urządzeń sanitarnych oraz mobilnych foteli teatralnych.	ul. Aleje Adama Mickiewicza 2	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją : 0,32131 ha 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami : 1 szt. 4. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich : 33 000 os. 5. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 11 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	21 000 000,00 zł
9	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rewitalizacja nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej w Bydgoszczy	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	M. Bydgoszcz	Projekt obejmuje przebudowę i rozbudowę zespołu budynków dawnego Teatru Kameralnego w Bydgoszczy, wraz z przystosowaniem ich do pełnienia funkcji kulturalno-edukacyjnych.	ul. Grodzka 14-16	1. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich - 22898 os/rok 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	21 587 221,90 zł

10	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	Park Kultury. Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy – etap 1	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	M. Bydgoszcz	Przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania Młyna Rothera, Spichrza Zbożowego i Spichrza Mącznego oraz łazienek na potrzeby wielofunkcyjnego obiektu usługowego wraz z przeprowadzeniem prac budowlano - konserwatorskich, przebudową komina, wykonaniem kanalizacji deszczowej i przyłączy: wodociągowych, sanitarnych, elektrycznych oraz infrastruktury w tym: budowa wylotu kanalizacji deszczowej do rzeki Brdy, remont nabrzeża, przebudowa parkingu wraz z instalacją nawadniającą	Wyspa Młyńska	1. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich - 98 989 os/rok 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 szt. 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością - 1 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	21 777 509,07 zł
S25	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Cz ersko Polskie	IMPRESARIAT DOSTĘPNY - wzrost aktywności społecznej i kulturowej osób z grup de faworyzowanych	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	Wzrost aktywności i uczestnictwa osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym do poprawy swojej sytuacji życiowej (Lokalna Strategia Rozwoju) poprzez:• Organizację kameralnych spotkań teatralnych, koncertów, monodramatów oraz innych wydarzeń aktorskich• Inscenizacje bardziej i mniej znanych polskich twórców• Promocja będzie skierowana do grup de faworyzowanych, które za pośrednictwem MOPS je otrzymają	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych projektem: 189 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z aktywowizowana kulturalnie z wykorzystaniem kulturowego dziedzictwa lokalnego: 189 os. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym u których nastąpił rozwój postaw przedsiębiorczych: 19 os. 4. Liczba zorganizowanych wydarzeń: 90 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	58 073,23 zł

11	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Modernizacja przestrzenno-funkcjonalna ośrodka sztuki współczesnej "Mózg"	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	Dostosowanie obiektu przy ul. Gdańskiej 10 do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez instalację urządzeń umożliwiających dostanie się do obiektu i poruszania się po nim: • Stworzenie zewnętrznej Galerii Sztuki, kina letniego • Renowacja wejścia do budynku • Renowacja sal prób oraz studia nagraniowego • Renowacja Sali koncertowo – wystawienniczej • Zakup sprzętu nagłośnieniowego, oświetleniowego oraz elementów widowni • Renowacja części socjalnej obiektu • Kompleksowe dostosowanie obiektu do osób niepełnosprawnych	ul. Gdańska 10	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach : 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,0786 ha 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1szt. 4. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 1000 os./rok	Sprawozdanie realizatora projektu	852 000,00 zł
12	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Remont konserwatorski i rozbudowa budynku Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Muzeum Okręgowe	Projekt polega na przeprowadzeniu kompleksowego remontu konserwatorskiego oraz niezbędnej rozbudowy zabytkowego budynku przy ulicy Gdańskiej 4 w Bydgoszczy, siedziby Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego, wraz z przeprowadzeniem zakupów wyposażenia dla prowadzenia działalności kulturalnej w zakresie prezentacji sztuki współczesnej.	ul. Gdańska 4	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach : 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem: 12190/rok 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością : 1 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	21 002 794,09 zł
S26	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Rewitalizacja zabytkowego teatru, funkcjonującego nad Starym Kanałem Bydgoskim w latach 1882-1910 - etap II	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe BON-TON	Aktywizacja społeczno – kulturalna środowisk zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym poprzez: • Organizację warsztatów edukacyjnych oraz animacji kulturalnych na rzecz dzieci i młodzieży • Udział młodzieży w akcjach charytatywnych • Organizację spektakli, koncertów i innych imprez dla seniorów • Organizację małych form teatralnych, teatrów kukielkowych i zajęć baletowych dla dzieci i młodzieży • Współpracę z MOPS, BORPĄ, bibliotekami i organizacjami pozarządowymi	ul. Wrocławska 7	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 250 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zaktywizowana kulturalnie z wykorzystaniem kulturalnego dziedzictwa lokalnego: 250 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł

13	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rewitalizacja zabytkowego teatru, funkcjonującego nad Starym Kanałem Bydgoskim w latach 1882-1910 - etap I	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe BON-TON	Wznowienie funkcji teatralnych zabytkowego kompleksu, położonego nad Starym Kanałem Bydgoskim przy IV śluzie przy ul. Wrocławskiej 7 : • Wyposażenie techniczne teatru • Wykonanie klimatyzacji • Wykonanie ogrzewania ekologicznego na bazie elektrociepłowni • Modernizacja elektronicznego oświetlenia • Wyposażenie sceny teatralnej i zaplecza	ul. Wrocławska 7	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich: 120 000 os. 3. Liczba korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 120 000 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	6 000 000,00 zł
S27	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Muzeum Fotografii - żywe dziedzictwo Bydgoszczy	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	WSG w Bydgoszczy	Aktywizacja społeczno zawodowa 45 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zamieszkującym osiedle Okole poprzez: • Warsztaty tożsamościowe i aktywizujące, zachęcające do aktywnego poznania historii i dziedzictwa kulturowego miejsca zamieszkania • Promocja wolontariatu kulturalnego • Wykłady i prelekcje o charakterze popularnonaukowym z dziedziny fotografii i sztuk wizualnych • Promocja fotografii jako dziedziny sztuki utrwalającą tożsamość kulturową miejsca i społeczności • Organizacja lokalnych eventów historycznych • Popularyzacja międzypokoleniowych form edukacji i integracji kulturalnej • Organizacja konkursów fotograficznych • Tworzenie stałych grup rówieśniczych zaangażowanych w promocję • Wydawanie materiałów i publikacji promujących dziedzictwo kulturowe z obszaru fotografii	ul. Królowej Jadwigi 14	1. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 45 os. 2. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zaktywizowanych społecznie i lokalnie w pozaszkolnych i pozasystemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 30 os. 3. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zaktywizowana kulturalnie z wykorzystaniem kulturowego dziedzictwa lokalnego: 30 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł

S28	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-jary 2. Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	KINO STUDYJNE+ - wzrost aktywności społecznej i kulturowej osób z grup defaworyzowanych	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	Wzrost aktywności i uczestnictwa społecznego oraz kulturalnego osób z obszarów zdegradowanych przez promocję kultury wysokiej poprzez: • Pokazy filmów o wysokich walorach artystycznych, które nie wchodzą na ekrany kin komercyjnych • Promocja będzie skierowana do grup defaworyzowanych, które za pośrednictwem MOPS je otrzymają	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych projektem: 288 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 58 os. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zaktywizowana kulturalnie z wykorzystaniem kulturowego dziedzictwa lokalnego: 288 os. 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw przedsiębiorczych: 14 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	65 291,30 zł
14	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-jary	POMORZANIN REAKTYWACJA - ochrona cennej przestrzeni publicznej i nadanie jej funkcji kulturotwórczych, miastotwórczych, edukacyjnych i społecznych	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	Ożywienie obiektu kultury będącego częścią tożsamości historycznej, kulturalnej miasta. Projekt zakłada reaktywację kulturalną kina Pomorzanin przy ul Gdańskiej 10 poprzez: • Remont budynku • Wyposażenie we współczesne systemy audiowizualne; wielofunkcyjne systemy organizacji wnętrza • Utworzenie sali koncertowej, teatru, galerii sztuki oraz centrum szkoleniowo-konferencyjnego • Zagospodarowanie przyległego terenu	ul. Gdańska 10	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 2. Otwarta przestrzeń utworzona/rekultywowana na obszarach miejskich: 400 m ² 3. Liczba przedsiębiorstw na obszarze rewitalizacyjnym: 3 szt. 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 szt. 5. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich – 23 000/rok 6. Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 23 000 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	6 000 000,00 zł

S29	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Międzypokoleniowa integracja mieszkańców Śródmieścia	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Fundacja 12 Kamienica	Aktywizacja społeczno – obywatelska osób zamieszkujących obszar Śródmieście – Bocianowo – Stare Miasto poprzez działania z zakresu integracji międzypokoleniowej i działalności twórczej tj.: • Organizacja cyklu szkoleń integracyjnych • Promocja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży • Warsztaty kreatywne	ul. Poznańska 12	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych formach kulturalnych z wykorzystaniem dziedzictwa lokalnego: 40 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 30 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł
S30	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	PRZEBÓJOWE KINO - wzrost aktywności społecznej i kulturowej osób z grup defaworyzowanych	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanie Sp. z o.o.)	Wzrost aktywności i uczestnictwa społecznego oraz kulturalnego osób z obszarów zdegradowanych przez promocję kultury wysokiej poprzez: • Pokazy filmów komercyjnych Projekcje będą dostępne dla ogółu mieszkańców • Promocja będzie skierowana do grup defaworyzowanych, które za pośrednictwem MOPS je otrzymają	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych projektem: 400 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 120 os. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zaktywizowana kulturalnie z wykorzystaniem kulturowego dziedzictwa lokalnego: 400 os. 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym u których nastąpił rozwój postaw przedsiębiorczych: 15 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	28 736,08 zł

15	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rozwój infrastruktury Muzeum Fotografii wraz z utworzeniem Izby Pamięci Osiedla Okole	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	WSG w Bydgoszczy	Modernizacja obiektów infrastruktury kulturalnej znajdującej się przy ul. Królowej Jadwigi 14: • naprawa ciągów komunikacyjnych (ścieżki spacerowe, trasy pieszo – rozwojowe) • rewitalizacja nawierzchni z zachowaniem walorów kult. i ekol., • modernizacja urządzeń rekreacyjnych • rozwój infrastruktury sztuki i kultury • modernizacja oświetlenia i monitoringu • modernizacja ogrodzeń • instalacje kultury • częściowe prace adaptacyjne dotyczące obiektów w powiązaniu z funkcjami przestrzeni publicznej • ograniczenie barier architektonicznych dla os. niepełnosprawnych	ul. Królowej Jadwigi 14	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury: 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,43 ha 3. Otwarta przestrzeń utworzona/rekultywowana na obszarach miejskich: 400 m ² 4. Liczba nowo utworzonych usług na obszarze rewitalizacyjnym: 3 szt. 5. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 szt. 6. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich: 1500 os./m-c 7. Liczba korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 10 388 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	555 000,00 zł
S31	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Wychowanie przez sport - organizacja zajęć sztuk walki dla dzieci z obszarów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji	S	1.3.2 Programy włączenia społecznego poprzez sport i rekreację	Gripland s.c. Sylvia Tazbir Tomasz Grykałowski	Aktywizacja dzieci i młodzieży z obszarów objętych GPR w zakresie nauki zachowań prozdrowotnych poprzez: • Realizację zajęć sportowych w zakresie korygowania wad postawy, nauki jiu jitsu i innych technik samoobrony • Realizację zajęć z zakresu radzenia sobie z agresją w szkole i poza nią • Konsultacje z dietetykiem w zakresie nawyków żywieniowych • Konsultacje z fizjoterapeutą w zakresie wad postawy i wad rozwojowych • Konsultacje z psychologiem specjalistą od bezpieczeństwa	Obszar rewitalizacji	1. Liczba dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w projekcie: 50 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł

S32	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	KLUB ORION 2 - animacje społeczne w zakresie propagowania bezpieczeństwa mieszkańców, postępowania w sytuacjach zagrożenia, praktycznych działań w przypadku niebezpieczeństw (samoobrona oraz prewencja na terenie osiedla Śródmieście)	S	1.3.2 Programy włączenia społecznego poprzez sport i rekreację	Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa - Dom Kultury BSM "Orion"	Animacje społeczne w zakresie propagowania bezpieczeństwa mieszkańców, postępowania w sytuacjach zagrożenia, praktycznych działań w przypadku niebezpieczeństw, samoobrona oraz prewencja na terenie osiedla Śródmieście w zakresie: • paneli dyskusyjnych o bezpieczeństwie • organizacji zajęć z samoobrony • organizacji zajęć z poradnictwa w zakresie bezpieczeństwa • organizacji zajęć z prewencji	Podobszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie: 60 os. 2. Liczba mieszkańców podobszaru rewitalizacji którzy poprawili poczucie integracji i zacieśnili więzi społeczne: 55 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	18 000,00 zł
S33	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Akcja Rehabilitacja! Aktywizacja przez sport i rekreację	S	1.3.2 Programy włączenia społecznego poprzez sport i rekreację	Fundacja 12 Kamienica	Aktywizacja społeczno – obywatelska mieszkańców obszaru Śródmieście – Bocianowo – Stare Miasto poprzez działania z zakresu sportu, rekreacji i rehabilitacji tj.:• Świadczenie usług rehabilitacyjnych skierowane do osób starszych oraz dzieci i młodzieży• Świadczenie poradnictwa dietetycznego skierowanego do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z ich otoczenia• Działania szkoleniowe z zakresy wiedzy pro zdrowotnego stylu życia• Zorganizowane formy aktywności ruchowej – piesze spacer, rajdy rowerowe, grupowe ćwiczenia	Śródmieście – realizacjaCały obszar rewitalizacji – nabór uczestników	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w projekcie: 20 os.2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 15 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł

S34	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Akademickie Centrum Medyczne - rozwój kompleksowych usług prozdrowotnych w zakresie edukacji, profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji skierowanych do osób z barierami rozwojowymi i zagrożonych niepełnosprawnością oraz ich otoczenia	S	1.3.3 Programy profilaktyki zdrowotnej	WSG w Bydgoszczy	Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych wśród 50 os. zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkujących osiedle Okole poprzez: • Działania edukacyjno – informacyjne – spotkania z rodzicami i opiekunami • Badanie kwalifikacyjne i podjęcie decyzji o skierowaniu dziecka do terapii specjalistycznej • Kompleksowe diagnozy i oceny rozwoju ruchowego oraz leczenie dziecka i działania wspierające dla rodziców (spotkania cykliczne)	Okole– realizacja, nabór uczestników	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w projekcie: 150 os. 2. Liczba osób które podniosły poziom wiedzy z zakresu wad rozwojowych: 250 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	5 500 000,00 zł
S35	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Z PODWÓRKA NA PODWÓRKO "POTWORAKI Z NASZEJ PAKI"	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Towarzystwo Inicjatyw Kulturalnych	Aktywizacja społeczno – kulturalna dzieci ze szkół podstawowych z obszaru objętego rewitalizacją poprzez: • Organizację prac podwórkowych – 12 podwórek zdegradowanych (22 dzieci od 6-15 roku życia) • List do mieszkańców – poetycki przekaz zawierający cenne ukryte obawy i potrzeby młodzieży, o jakich nie mówi się w szkole • Instalację „potworaków” na podwórkach – warsztaty artystyczne, warsztaty Eko-art., instalacje w różnych technikach plastycznych • Prace remontowe – cykl warsztatów architektonicznych z projektowania przyszłości wybranych podwórek i warsztaty ogrodnicze • Pokaz filmów i albumu fotograficznego zawierającego dokumentację z przeprowadzonych warsztatów podwórkowych w Kinie Pomorzanin	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 228 os. 2. Liczba podwórek na obszarze rewitalizacyjnym na którym przeprowadzono działania aktywizujące: 12 szt. 3. Liczba nakręconych filmów o bydgoskich podwórkach: 12 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	56 971,20 zł

S36	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko	Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - historia	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	Podniesienie poziomu wiedzy środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez: • Realizację zajęć przez zaproszonych prelegentów - dostarczenie w niestandardowy sposób informacji o regionie, o historii dzielnicy oraz poszczególnych ulic Zajęcia będą realizowane raz w tygodniu przez okres 6 m-cy.	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w projekcie: 50 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	66 000,00 zł
S37	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	JESTEM STĄD! - integracja i budowanie więzi społecznych oraz wzrost aktywności społecznej i kulturowej	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	Integracja i budowanie więzi społecznych w obszarze rewitalizacji oraz wzrost aktywności społecznej i kulturowej oraz tożsamości lokalnej osób z grup defaworyzowanych przez promocję wzorców poprzez: • Organizację 24 spotkań (raz w m-cu) z bydgoszczanami, którzy osiągnęli sukces – rozmowa prowadzona przez moderatora • Realizacja krótkich filmików wizytówek promujących bydgoszczan, jako lokalnych liderów, które będą wyświetlane przed seansami w Kinie Pomorzanin oraz na portalach społecznościowych • Wydanie zaproszeń dla grup defaworyzowanych do udziału w spotkaniach • Umieszczenie ulotek w skrzynkach pocztowych	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych projektem: 180 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 45 os. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zaktywizowana kulturalnie z wykorzystaniem kulturowego dziedzictwa lokalnego: 90 os. 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym u których nastąpił rozwój postaw przedsiębiorczych: 18 os. 5. Liczba zorganizowanych spotkań: 24 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	68 711,28 zł

S38	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - zewnętrzna przestrzeń integracyjna: galeria sztuki i kino	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji 1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	Podniesienie poziomu wiedzy środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez.: • Utworzenie na podwórku zewnętrznej przestrzeni sztuki • Realizację wystaw rzeźb • Instalację wizualno – dźwiękowe • Utworzenie letniego kina	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w projekcie: 70 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	63 800,00 zł
S39	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	Na bydgoskim szlaku TeH2O	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	WSG w Bydgoszczy	Aktywizacja społeczno obywatelska 15 os. Zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zamieszkującym osiedle Okole poprzez: • Działania tożsamościowe • Organizacja eventów turystyczno - kulturalnych • Wyznaczenie centro twórczych funkcji kampusu akademickiego WSG • Aktywne uczestnictwo w kulturze (edukacja kulturalna) • Dziedzictwo kulturowe w przedsiębiorczości społecznej • Popularyzację nauki jako narzędzia aktywizacji społecznej • Promocję lokalnych produktów turystycznych • Wydawanie materiałów promocyjnych dot. Szlaku TeH2O • Realizację konkursów szkolnych poświęconych tematyce TeH2O • Wykłady i prelekcje popularnonaukowe	Okole	1. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w aktywizacji społecznej prowadzonych w formach kulturalnych z wykorzystaniem dziedzictwa lokalnego: 15 os. 2. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym którzy nabyli kwalifikacje i umiejętności w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej: 12 os. 3. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 12 os. 4. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zaktywizowanych społecznie i lokalnie w pozaszkolnych i pozasystemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 12 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł

16	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Nasza najpiękniejsza ulica. Rewitalizacja kulturowa i społeczna ulicy Augusta Cieszkowskiego	PF	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Stowarzyszenie Mieszkańców ul. Augusta Cieszkowskiego (SMAC) w Bydgoszczy	Podniesienie standardu estetyki infrastruktury ulicy A. Cieszkowskiego 1-24 i poszczególnych kamienic (oznakowanie, oświetlenie, informacja): • Renowacja lub rekonstrukcja 8 ogródków • Renowacja lub rekonstrukcja 3 ogrodzeń przedogródków • Rekonstrukcja i nasadzenie zieleni przyulicznej i przyogrodowej • Zaprojektowanie i wykonanie elementów małej architektury i szaty informacyjno-ikonicznej ulicy • Restauracja wejść, bram i drzwi wejściowych 8 kamienic • Monitoring ulicy • Stylizowana i ujednolicona informacja wizualna • „Bajeczny ogród” – aranżacja • Rewitalizacja 3 podwórek	ul. Cieszkowskiego 1-24	1. Liczba wyremontowanych/odnowionych ogródków: 8 szt. 2. Liczba zrewitalizowanych podwórek: 3 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	258 000,00 zł
S40	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Czas seniora	S	1.3.5 Program wsparcia integracji oraz aktywizacji seniorów	Miasto Bydgoszcz/MOPS	Projekt ma na celu wsparcie aktywności, wyrównywania szans i zapobiegania wykluczeniu społecznemu seniorów poprzez utworzenie 4 Klubów Seniora na osiedlach: Śródmieście, Okole, Wilczak-Jary i Stary Fordon, Zimne Wody-Czersko Polskie (obszary objęte GPR). Odbiorcami bezpośrednimi projektu będą mieszkańcy Bydgoszczy w wieku 60+, do których będą kierowane działania organizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z partnerami projektu.	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie - 60 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	300 000,00 zł

S41	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	TEATR GDAŃSKA 10 - aktywizacja społeczno-kulturalna seniorów z obszaru objętego rewitalizacją	S	1.3.5 Program wsparcia integracji oraz aktywizacji seniorów	Fundacja Kultury Rozruch	Aktywizacja społeczno – kulturalna seniorów z obszaru objętego rewitalizacją poprzez: • Organizacja warsztatów teatralnych dla seniorów • Stworzenie scenariusza przedstawienia wraz ze scenografią przez uczestników warsztatów • Organizację publicznego przedstawienia z udziałem seniorów w Kinie Pomorzanin • Dokumentowanie projektu w formie fotograficznej i filmowej	ul. Gdańska 10, nabór- cały obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 40 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 40 os. 3. Liczba spotkań w ramach warsztatów: 40 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	118 212,12 zł
S42	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	KINO 60+ - aktywizacja społeczno-kulturalna seniorów z obszaru rewitalizacji	S	1.3.5 Program wsparcia integracji oraz aktywizacji seniorów 1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	Wzrost aktywności i uczestnictwa społecznego oraz kulturalnego osób z obszarów zdegradowanych przez promocję kultury wysokiej poprzez: • Organizację raz w m-cu przez okres 12 m-cy pokazów filmów dla bydgoskich seniorów wraz z dyskusjami, panelami, mini wykładami, warsztatami twórczymi pobudzającymi aktywność, kreatywność, chęć realizacji pasji i marzeń • Promocję Bydgoszczy jako dużego ośrodka o dużych tradycjach filmowych wraz z prezentacją filmów, które były tu realizowane.	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych projektem: 300 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 30 os. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zaktualizowana kulturalnie z wykorzystaniem kulturowego dziedzictwa lokalnego: 180 os. 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym u których nastąpił rozwój postaw przedsiębiorczych: 6 os. 5. Liczba zorganizowanych wydarzeń: 12 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	74 289,80 zł

17	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Klub Seniora +	PF	1.3.5 Program wsparcia integracji oraz aktywizacji seniorów	M.Bydgoszcz	W celu zwiększenia aktywności życiowej seniorów zostanie rozbudowana infrastruktura ośrodków wsparcia poprzez utworzenie klubu seniora przy ulicy Fredry 3. Zostanie on zlokalizowany w dawnym budynku Gimnazjum Nr 25. W ramach inwestycji wnętrza zostaną wyremontowane i wyposażone w niezbędny sprzęt. W klubie znajdować się będzie m.in.: pomieszczenie ogólnodostępne, aneks kuchenny, sala do zajęć rehabilitacyjno-ruchowych oraz miejsce relaksu dla klubowiczów. Dodatkowo wszystkie pomieszczenia zostaną dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Klub będzie miał powierzchnię ponad stu metrów kwadratowych i składał się z trzech pomieszczeń, w których będzie prowadzona i rozwijana oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna i opiekuńcza dla nieaktywnych zawodowo mieszkańców w wieku senioralnym	ul. Fredry 3	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich: 15 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	145 893,00 zł
Cel rewitalizacji 2. Wzmocnienie inicjatywy gospodarczej										
Kierunek działań: 2.1 Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców										
S43	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Żmnie Wody – Czersko Polskie	EduAkcja w technikach	S	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży	M. Bydgoszcz	Współpraca 12 techników z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wsparciem objętych zostanie 1236 uczniów, 80 nauczycieli kształcenia zawodowego, 6 opiekunów stażystów. W Bydgoszczy wsparcie uzyskają: ZS Chemicznych, ZS Samochodowych, ZS Mechanicznych nr 2 i ZS Elektronicznych. W projekcie w obszarze rewitalizacji ujęto 1 technikum tj. ZS Mechanicznych nr 2 przy ul. Słonecznej 12	ul. Słoneczna 12	1. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, którzy zostali objęci wsparciem w programie - 1236 os. (w tym 165K) - w obszarze rewitalizacji: 260 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	5 069 394,00 zł

S44	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Akcja – kwalifikacja	S	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży	M. Bydgoszcz	Podniesienie jakości i efektywności kształcenia zawodowego w Bydgoszczy poprzez kompleksową współpracę 14 zespołów szkół prowadzących kształcenie zawodowe (Zespół Szkół Chemicznych, Zespół Szkół Elektronicznych, Zespół Szkół Mechanicznych nr 2, Zespół Szkół Samochodowych) - realizacja zajęć dodatkowych, kursów i szkoleń dla uczniów, studiów podyplomowych, kursów i szkoleń dla nauczycieli, staży dla uczniów i nauczycieli, doradztwo zawodowe, zakup pomocy dydaktycznych do pracowni zawodowych.	ul. Łukasiewicza 33; ul Karłowicza 20; ul. Słoneczna 19; ul. Powstańców Wielkopolskich 63	1. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, którzy zostali objęci wsparciem w programie - 1755 os. (w tym: 868K)	Sprawozdanie realizatora projektu	4 395 909,35 zł
S45	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Młody - zdolny - kreatywny!	S	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży	Nad Starym Kanałem Sp. z o.o.	Aktywizacja społeczno – zatrudnieniowa mieszkańców obszaru Śródmieście – Bocianowo – Stare Miasto przy wykorzystaniu form edukacji pozaszkolnych i poza systemowych tj.: • Realizację warsztatów kreujących kreatywność tj. nieszablonowe myślenie, wielopoziomowe planowanie działań • Realizacja zajęć specjalistycznych np. zajęć w laboratoriach, lekcji gry na instrumentach muzycznych, lekcji malowania • Realizacji wykładów uświadamiających	Śródmieście – realizacja Cały obszar rewitalizacji – nabór uczestników	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacji i wychowawczych: 20 os. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem u których nastąpił rozwój postaw obywatelskich i wzrost aktywności w życiu lokalnej społeczności: 15 os. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem z aktywizowana społecznie i lokalnie w poza szkolnych i pozasystemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 15 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	50 000,00 zł

S46	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Bydgoski Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej	S	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kobiet GINEKA	Rozwój przedsiębiorczości społecznej na terenach objętych GPR poprzez: • Działania animacyjno-partnerskie: spotkania animacyjne i wizyty studyjne • Działania promocyjno – informacyjne – portal sprzedaży i kampania medialna\ • Działania edukacyjne – publikacje internetowe CC, zeszyty edukacyjne oraz zajęcia edukacyjne • Wsparcie szkoleniowe – szkolenia prawne księgowe zawodowe i branżowe • Doradztwo biznesowe i specjalistyczne • Dotacje i wsparcie pomostowe • Usługi marketingowe i księgowe • Wizyty branżowe	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu: 20 os. 2 Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych: 20 szt. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	2 496 000,00 zł
18	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Przemysł kreatywny Forget Heritage	G, PF	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Miasto Bydgoszcz	Remont zdegradowanego lokalu komunalnego na potrzeby rozwoju przemysłów kreatywnych	ul. Jezuicka 20-22	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością: 1 szt. 3. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 3000 os./rok 4. Liczba start-up – 3 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	200 000,00 zł
19	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Adaptacja pomieszczeń przy ul. Gdańskiej 5 w Bydgoszczy na potrzeby Bydgoskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu.	G, PF	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Miasto Bydgoszcz	Remont oraz wyposażenie zdegradowanego obiektu wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia (ogród, podwórko)	ul. Gdańska 5	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach : 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją : 0,1076 ha 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością : 1 szt. 4. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach : 2 szt. 5. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich : 1500 os./rok 6. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym : 3 szt	Sprawozdanie realizatora projektu	3 200 000,00 zł

S47	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Centrum Efektywności Lokalnej CEL: REWITALIZACJA - stworzenie podmiotów działających na rzecz rewitalizacji w celu aktywizacji osób z grup defaworyzowanych na obszarze rewitalizacji i stworzenia społeczności partycypacyjnej	S	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanie Sp. z o.o.)	Stworzenie sieci podmiotów działających na rzecz rewitalizacji w celu aktywizacji osób z grup defaworyzowanych na obszarze rewitalizacji i stworzenia społeczności partycypacyjnej poprzez: • Udostępnienie powierzchni biurowo – konferencyjnych, zasobów organizacyjnych i technicznych; • Organizacja targów pożytku publicznego • Organizacja cyklicznych spotkań dla podmiotów GPR	ul. Gdańska 10	1. Liczba organizacji pożytku publicznego objętych wsparciem w programie: 40 szt. 2. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie: 12 szt. 3. Liczba spotkań w ramach projektu: 24 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	85 404,00 zł
20	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	BOSKA WENECJA II - zintegrowany projekt rewitalizacyjny Bydgoska Przestrzeń Integracji i Animacji Społecznej	G, PF	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Nad Starym Kanałem Sp. z o.o.	Stworzenie możliwości rozwoju lokalnych małych przedsiębiorstw, ekologicznego rolnictwa i wytwórstwa oraz rękodzielnictwa. Projekt obejmuje modernizację budynku – w tym termomodernizację oraz modernizację instalacji grzewczej - przy ul. Poznańskiej 10 wraz z zagospodarowaniem podwórka i modernizacją kanalizacji deszczowej, a także nasadzeniem zieleni ogólnodostępnej przy tarasach i nabrzeżu rzeki Młynówki wraz z oświetleniem.	ul. Poznańska 10	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,0786 ha 3. Otwarta przestrzeń utworzona/rekultywowana na obszarach miejskich: 306,3 m ² 4. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizacyjnym: 1 szt. 5. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 6. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich – 500 os./m-c 7. Liczba korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 700 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 057 000,00 zł

S48	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole – Wilczak-Jary	Kreatywne Przestrzenie Kultury - zintegrowany program wspierania przemysłów kreatywnych jako narzędzia wspierania integracji społecznej i aktywizacji przedsiębiorczej	S	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	WSG w Bydgoszczy	Zwiększenie dostępu do usług rozwojowych wśród 30 os. Pracowników i właścicieli przedsiębiorstw z sektora MŚP funkcjonujących na obszarze Bocianowo- Śródmieście - Stare Miasto poprzez: • Działania szkoleniowo – doradcze dla pracowników • Działania aktywizujące nakierowane na pobudzenie kreatywności i inicjatywności pracowników średniego i niższego szczebla • Studia podyplomowe z zakresu przemysłów kreatywnych i usług kultury • Wsparcie doradczo – szkoleniowe dla właścicieli i kadry zarządzającej przedsiębiorstw • Promocję uczestnictwa w kulturze jako narzędzia pobudzania kreatywności • Promocję usług rozwojowych w nowych sektorach gospodarki • Wsparcie rozwoju mikroprzedsiębiorczości, w tym sektorach kreatywnych • Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej w przemysłach kreatywnych	Śródmieście – realizacja Cały obszar rewitalizacji – nabór uczestników	1. Liczba os. które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 30 os. 2. Liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie: 20 3. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu, łącznie z pracującymi na własny rachunek: 4 os. 4. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, która nabyła lub podniosła poziom kwalifikacji zawodowych i/lub kompetencji niezbędnych na rynku pracy: 6 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	100 000,00 zł
-----	---	--	---	---	------------------	--	---	---	-----------------------------------	---------------

S49	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	gdanska10.pl edukacja dorosłych w zakresie kompetencji cyfrowych oraz komunikacja, integracja, budowanie więzi społecznych i promocja projektów społecznych na obszarze rewitalizacji	S	2.1.2 Progra my wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	Nabycie, uzupełnienie lub podwyższenie kwalifikacji lub kompetencji cyfrowych oraz komunikacja, integracja, budowanie więzi społecznych i promocja projektów społecznych na obszarze rewitalizacji poprzez • Utworzenie i uruchomienie platformy gdanska10.pl – dedykowanej projektom realizowanych przez Kino Pomorzanin • Utworzenie strony i fanpage na portalach społecznościowych • Organizacja szkoleń cyfrowych dla osób z grup de faworyzowanych • Organizacja indywidualnych i grupowych szkoleń cyfrowych dla osób w wieku 25-67 lat	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 60 os. 2. Liczba osób i niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 36 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	146 863,00 zł
S50	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	KINO NA JĘZYKACH - edukacja dorosłych w zakresie kompetencji językowych	S	2.1.2 Progra my wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	Nabycie, uzupełnienie lub podwyższenie kwalifikacji lub kompetencji w zakresie języków obcych poprzez: • Projekcję filmów w oryginalnych wersjach językowych dla osób 25-67 lat • Realizacja zajęć dodatkowych przed lub po projekcji filmu • Promocję projektu we współpracy z MOPS	ul. Gdańska 10	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczących w pozaszkolnych i poza systemowych formach edukacyjnych i wychowawczych: 84 os. 2. Liczba osób w wieku 25 lat i które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 80 os. 3. Liczba osób o niskich kwalifikacjach które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 15 os. 4. Liczba zorganizowanych wydarzeń w ramach programu: 20 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	214 100,20 zł

S51	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Ekonomia społeczna szansą rozwoju Śródmieścia! Utworzenie spółdzielni socjalnej KAMIENICA	S	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Fundacja 12 Kamienia	Aktywizacja społeczno – gospodarcza osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszar Śródmieście – Bocianowo – Stare Miasto poprzez.: • Działania z zakresu inkubacji i animacji • Działania szkoleniowe z zakresu prowadzenia przedsiębiorstwa społecznego • Wsparcie finansowe na rozwój i funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej • Prowadzenie sklepu charytatywnego w ramach spółdzielni • Działania integracyjno animacyjne np. warsztaty czytelnicze	Śródmieście – realizacja Cały obszar rewitalizacji – nabór uczestników	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu łącznie z pracującymi na własny rachunek: 20 os. 2. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych: 5 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	500 000,00 zł
S52	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Powołanie Bydgoskiej Przestrzeni Integracji i Animacji Społecznej	S	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Nad Starym Kanałem Sp. z o.o.	Aktywizacja społeczno – gospodarcza poprzez zwiększenie dostępności usług rozwojowych skierowanych dysektora MŚP z obszaru Śródmieście – Bocianowo – Stare Miasto poprzez.: • Działania szkoleniowe, doradcze oraz studia podyplomowe w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej • Działania uświadamiające i doradcze skierowane do kadry MŚP w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem • Udostępnienie otwartej przestrzeni coworkingowej na potrzeby lokalnych przedsiębiorstw	Śródmieście – realizacja Cały obszar rewitalizacji – nabór uczestników	1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 20 os. 2. Liczba MŚP, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie: 15 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	500 000,00 zł
Kierunek działań: 2.2 Uruchomienie nowych działalności gospodarczych, wykorzystujących i wzmacniających atuty obszaru										

21	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	BOSKA WENECJA III - zintegrowany projekt rewitalizacyjny Lokalne Centrum Przemysłów Kreatywnych, Integracji Międzypokoleniowej, Usług i Przedsiębiorczości Społecznej	G, PF	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	Fundacja 12 Kamienica	Przebudowa i rozbudowa budynku przy ul. Poznańskiej 12: • Wymiana eternitu dachowego na poszycie z blachy • Zakończenie termomodernizacji budynku • Wybudowanie antresoli na poddaszu budynku o powierzchni 150 m² • Częściowa wymiana stolarki okiennej • Montaż instalacji wentylacji i klimatyzacji • Modernizacja instalacji C.O. • Rozbudowa oficyny kamienicy o dodatkowej 128 m² • Adaptacja istniejących pomieszczeń • Instalacja monitoringu	ul. Poznańska 12	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,0786 ha 3. Otwarta przestrzeń utworzona/rekultywowana na obszarach miejskich: 306,3 m ² 4. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizacyjnym: 1 szt. 5. Liczba przedsięwzięć ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 6. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich: 500 os./m-c 7. Liczba korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 700 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 096 000,00 zł
22	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Remont budynku przy ul. A. Naruszewicza 11 na potrzeby działalności Centrum Integracji OKOLICA 3.0	G, PF	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	WSG w Bydgoszczy	Aktywizacja społeczno-gospodarcza osób zagrożonych wykluceniem społecznym lub ubóstwem poprzez remont oraz adaptację części budynku przy ul. Naruszewicza 11 wraz z otoczeniem: • Remont elewacji w części wewnętrznej • Dokończenie i poprawa jakości termomodernizacji wraz z systemem odpływu wód deszczowych • Poprawa jakości oświetlenia w budynku i otoczeniu • Zagospodarowanie i adaptacja patio i podwórza • Aranżacja ciągów komunikacyjnych • Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych	ul. Naruszewicza 11	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanym obszarze: 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,05 ha 3. Otwarta przestrzeń utworzona /rekultywowana na obszarach miejskich: 50 m ² 4. Liczba nowo utworzonych usług na obszarze rewitalizacyjnym: 5 szt. 5. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 szt. 6. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich : 2000 os./m-c 7. Liczba korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 10 388 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	560 000,00 zł

23	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole – Wilczak-Jary	BOSKA WENECJA IV - zintegrowany projekt rewitalizacyjny - interaktywna przestrzeń bydgoskiego dziedzictwa przemysłowo-kulturowego na szlaku TeH2O wraz z centrum społecznej odpowiedzialności biznesu	G, PF	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	Browar Wyspa Młyńska Sp. z o.o.	Remont i modernizacja budynku przy ul. Poznańskiej 8: • Termomodernizacja pokrycia dachowego • Wykonanie nowej konstrukcji stalowej dla dachu przy wymianie pokrycia • Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej • Elementy małej architektury wraz z tarasami nad brzegiem rzeki Młynówki • Modernizacja systemu monitoringu • Modernizacja instalacji wentylacji, klimatyzacji i centralnego ogrzewania z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii Remont i modernizacja budynku przy ul. Poznańskiej 14: • Przebudowa wraz z renowacją zabytkowej substancji budynku przemysłowego wraz z wymianą stropu • Nadbudowa istniejącego budynku o 145 m² • Nowe niezbędne instalacje wewnętrzne i zewnętrzne sanitarne, elektryczne, teleinformatyczne i przeciwpożarowe • Nowa stolarka okienna i drzwiowa	ul. Poznańska 8 i 14	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach: 2 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – Poznańska 14-0,00193 ha Poznańska 8: 0,0519 ha 3. Otwarta przestrzeń utworzona / rekultywowana na obszarach miejskich: 100 m² 4. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizacyjnym: 1 szt. 5. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 6. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 0 szt. 7. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich: 500 os./m-c 8. Liczba korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 700 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 398 500,00 zł
----	---	---	-------	---	---------------------------------	---	----------------------	---	-----------------------------------	-----------------

24	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rozwój Centrum Usług Społecznych - rozbudowa budynku przy ul. Garbary 2	PF	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	WSG w Bydgoszczy	Rozbudowa budynku przy ul. Garbary 2 o 20% istniejącej powierzchni oraz adaptacja otoczenia: • rozbudowa i adaptacja obiektu • remont elewacji budynku • readaptacja i rewitalizacja wnętrz urbanistycznych z uwzględnieniem krajobrazu kulturowego • zabezpieczenie wysokiego nabrzeża Brdy z udostępnieniem funkcji rekreacyjnych • rozbudowa funkcjonalna zespołu placu zabaw dostosowanych do rozwoju poszczególnych grup wiekowych oraz dzieci z dysfunkcjami • system monitoringu • elementy małej architektury i zieleni dostosowane do pełnienia funkcji rekreacji rodzinnej • dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych	ul. Garbary 2	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury: 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,21 ha 3. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizacyjnym: 4 szt. 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 085 000,00 zł
25	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Remont budynku przy ul.Dworcowej 65A na potrzeby utworzenia Centrum Przemysłów Kreatywnych	G, PF	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	WSG w Bydgoszczy	Remont oraz adaptacja budynku przy ul. Dworcowej 65A wraz z otoczeniem: • naprawa dachu • modernizacja, rozbudowa i adaptacja pomieszczeń • modernizacja przyłączy • remont elewacji • podniesienie efektywności energetycznej • zagospodarowanie terenu • likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	ul. Dworcowa 65A	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury: 1 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,15 ha 3. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizacyjnym: 3 szt. 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych: 1 szt. 5. Liczba osób korzystających z nowo wyremontowanych budynków komercyjnych lub publicznych na obszarach miejskich: 1000 os./m-c 6. Liczba korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach: 29 802 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 605 000,00 zł

S53	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rozwój Programu Integracji Społecznej OKOLICA - działania na rzecz integracji społeczności lokalnej o charakterze tożsamościowym, społecznym, kulturalnym i proprzedsiębiorczym	S	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	WSG w Bydgoszczy	Aktywizacja społeczno- obywatelska 25 os. Zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zamieszkującym osiedle Okole poprzez: • Działania uświadamiające (wykłady, otwarte dyskusje) • Działania warsztatowe (szkolenia, warsztaty ukierunkowane na podniesienie wiedzy z zakresu ekonomii społ.) • Działania zewnętrzne w formie wizyt studyjnych w podmiotach ekonomii społ. • Doradztwo skierowane do osób fizycznych oraz podmiotów ekonomii społ.	Okole – realizacja Cały obszar rewitalizacji – nabór uczestników	1. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczących w szkoleniach, warsztatach i doradztwie z zakresu ekonomii społ. w tym przedsiębiorczości społ.: 25 os. 2. Liczba os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznemu u których nastąpił rozwój postaw przedsiębiorczych: 15 os. 3. Liczba wspartych podmiotów ekonomii społecznej: 5 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	100 000,00 zł
26	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Remont i modernizacja Miejskiej Hali Targowej celem zachowania funkcji	G, PF	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	M. Bydgoszcz	Remont i modernizacja Miejskiej Hali Targowej celem stworzenia wielofunkcyjnej infrastruktury dla potrzeb rozwoju przedsiębiorczości	ul. Podwale 5	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 2 szt. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją : 0,1076 ha 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością: 2 szt. 4. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach -15 szt. 5. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich: 5 000 os/m-c 6. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym :10 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	8 000 000,00 zł
Cel rewitalizacji 3. Polepszenie stanu środowiska i dostępności do zasobów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza										
Kierunek działań: 3.1 Poprawa jakości czystości powietrza										

27	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Wymiana systemów ogrzewania w budynkach - likwidacja źródeł ciepła opartych na spalaniu paliw stałych wraz z modernizacją oświetlenia, a także adaptacja budynku po hydroforni wraz z rewitalizacją jego otoczenia na cele społeczno-kulturalne	PF, Ś	3.1.1 Wymiana źródeł ciepła z tradycyjnych na ekologiczne 3.1.2 Programy termomodernizacji	Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa	Kompleksowa termomodernizacja 21 budynków przy ul.: Bocianowo 20A - hydrofornia, Bocianowo 41, 43 i 45, Chrobrego 2, 4 i 6, Pomorska 31 i 33, Garbary 26 i 28, Cieszkowskiego 13 i 15, Krasieńskiego 13,15 i 17, Mazowiecka 1 i 3, Pomorska 49 i 51, Mazowiecka 27 w tym: • wymiana systemów ogrzewania w budynkach - likwidacja źródeł ciepła opartych na spalaniu paliw stałych • modernizacją oświetlenia • adaptacja budynku po hydroforni wraz z rewitalizacją jego otoczenia na cele społeczno-kulturalne	ul.: Bocianowo 20A - hydrofornia, Bocianowo 41, 43 i 45, Chrobrego 2, 4 i 6, Pomorska 31 i 33, Garbary 26 i 28, Cieszkowskiego 13 i 15, Krasieńskiego 13,15 i 17, Mazowiecka 1 i 3, Pomorska 49 i 51, Mazowiecka 27	1. Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich : 21 szt. 2. Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich: 700 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 508 340,97 zł
28	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Budowa mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach publicznych w Bydgoszczy	PF, Ś	3.1.1 Wymiana źródeł ciepła z tradycyjnych na ekologiczne 3.1.2 Programy termomodernizacji	M.Bydgoszcz	Wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery, w tym CO2 Przedmiotem projektu jest montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na dachach budynków użyteczności publicznej M. Bydgoszczy(13 mikroinstalacji na 12 obiektach z czego 12 instalacji fotowoltanicznych oraz 1 mikroinstalacja fototermicznej oraz 1 mikroinstalacja fototermiczna kolektorów słonecznych). W obszarze rewitalizacji znajduje się 4 lokalizacje: SP 10 przy ul. Śląskiej 7 oraz Zespół Szkół nr 25 przy ul. Czartoryskiego 18 , LO 4 przy Stawowej 39, UM Bydgoszcz przy ul. Grudziądzkiej 9-15.	ul. Śląska 7, Czartoryskiego 18, Stawowa 39, Grudziądzka 9-15	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury na zrewitalizowanych obszarach: 4 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 067 986,26 zł

29	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	EKOpiec – program dofinansowania wymiany indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne	PF, Ś	3.1.1 Wymiana źródeł ciepła z tradycyjnych na ekologiczne	M.Bydgoszcz	Celem programu priorytetowego „EKOpiec 2018” jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, związanego z ogrzewaniem budynków i lokali mieszkalnych położonych na terenie miasta Bydgoszczy. Dotacji podlega zakup, montaż i uruchomienie ekologicznego źródła ciepła. Dofinansowaniem objęte są przedsięwzięcia związane z wymianą istniejącego źródła ciepła zasilanego paliwem stałym na: • kotły gazowe, • kotły olejowe, • kotły elektryczne, • podłączenie do sieci ciepłowniczej. Kotły na paliwa ciekłe i gazowe muszą spełniać w odniesieniu do ogrzewania pomieszczeń wymagania klasy efektywności energetycznej minimum A, określone w Rozporządzeniu delegowanym komisji (UE) NR 811/2013 z dnia 18 lutego 2013 r.	Obszar rewitalizacji	1. Liczba zlikwidowanych źródeł ciepła na paliwa stałe: węglowe: 175 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	700 000,00 zł
30	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Termomodernizacja Pałacu Młodzieży w Bydgoszczy	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	Miasto Bydgoszcz	Kompleksowa termomodernizacja budynku Pałacu Młodzieży w Bydgoszczy wraz z przebudową infrastruktury technicznej tj. wentylacji mechanicznej, klimatyzacji, technologii uzdatniania wody oraz wykonaniu instalacji fotowoltanicznej.	ul. Jagiellońska 27	1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	6 113 308,28 zł
31	2. Stary Fordon	Rewitalizacja społeczno - gospodarcza Starego Fordonu – gminne budynki mieszkalne	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	Miasto Bydgoszcz/ ADM	Remont z kompleksową termomodernizacją i zagospodarowaniem otoczenia zdegradowanych, komunalnych budynków mieszkalnych	Bydgoska 26, Bydgoska 29, Rynek 3, Sikorskiego 2, Kapeluszników 2, Bydgoska 23, Bydgoska 42	1. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich: 2 szt. 2. Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich : 7 szt. 3. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,453377 ha 4. Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich: 94 os. 5. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 2 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	7 723 949,00 zł

32	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	Modernizacja budynków przy ul.: 3 Maja 16, Moczyńskiego 1, 3 i 5, Markwarta 10, Park Ludowy 5, Jagiellońska 25, Zamoyskiego 5 i 14, Niemcewicz 1-3, Paderewskiego 6-8	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	Spółdzielnia Mieszkaniowa Budowlani	Kompleksowa termomodernizacja budynków przy ul.: 3 Maja 16, Moczyńskiego 1, 3 i 5, Markwarta 10, Park Ludowy 5, Jagiellońska 25, Zamoyskiego 5 i 14, Niemcewicz 1-3, Paderewskiego 6-8 w tym: • Docieplenie ścian budynków • Zadaszenie oraz remont balkonów z balustradami • Remonty klatek schodowych • Wymiana/przebudowa instalacji ciepłej/zimnej wody • Wymiana/przebudowa instalacji elektrycznej • Wymiana/przebudowa instalacji kanalizacyjnej	ul.: 3 Maja 16, Moczyńskiego 1, 3 i 5, Markwarta 10, Park Ludowy 5, Jagiellońska 25, Zamoyskiego 5 i 14, Niemcewicz 1-3, Paderewskiego 6-8	1. Powierzchnia zrewitalizowanego obszaru : 2,82 ha 2. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich: 120 m ² 3. Liczba zrewitalizowanych budynków: 11 szt. 4. Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków w obszarach miejskich – 725 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	4 764 200,00 zł
33	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Chrobrego/Sienkiewicza - stworzenie Centrum Usług dla osób wykluczonych społecznie	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	Wspólnota Mieszkaniowa Chrobrego 19	Kompleksowa termomodernizacja budynków przy ul. Chrobrego 19 w zakresie: • Termomodernizacja elewacji budynków oficyn oraz tyłu budynku głównego • Remont klatki schodowej • Rewitalizacja Centrum Usług – budynek w oficynie	ul. Chrobrego 19	1. Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich : 1 szt. 2. Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym: 2 szt. 3. Powierzchnia zrewitalizowanej elewacji: 800 m ²	Sprawozdanie realizatora projektu	185 700,00 zł
34	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Stworzenie centrum integracyjno-kulturalnego dla dzieci i młodzieży "Gdańska 67" - rewitalizacja traktu handlowego ul. Gdańska	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	Wspólnota Mieszkaniowa Gdańska 67	Stworzenie Centrum Integracyjno – Kulturalnego dla dzieci i młodzieży „Gdańska 67”: • Remont i termomodernizacja budynku • Modernizacja (wymiana) okien wystawowych • Remont klatki schodowej • Adaptacja pomieszczeń (wymiana posadzki, instalacji elektrycznej i wod. – Kan., remont ścian i sufitów)	ul. Gdańska 67	1. Powierzchnia zrewitalizowanego budynku(elewacji) : 2000 m ² 2. Liczba zrewitalizowanych obiektów: 2 szt. 3. Liczba zrewitalizowanych budynków: 1 szt. 4. Ilość mieszkań przeznaczonych dla Fundacji Inkubator Społeczny – 2 szt. 5. Utworzenie Centrum Integracyjno – kulturalnego – 1 szt	Sprawozdanie realizatora projektu	375 000,00 zł

35	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Chrobrego/Sienkiewicza - ul. Sienkiewicza 26, organizacja społecznego punktu napraw sąsiedzkich, rewitalizacja podwórka	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	Wspólnota Mieszkaniowa Sienkiewicza 26	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Chrobrego/Sienkiewicza - ul. Sienkiewicza 26 w zakresie:• Rewitalizacji podwórka (kostka, trawnik, oświetlenie)• Remontu pomieszczeń na społeczny punkt napraw społecznych• Remontu i ocieplenie elewacji budynku przy ul. Sienkiewicza 26	ul. Sienkiewicza 26	1. Powierzchnia zrewitalizowanego elewacji budynku : 550 m ² 2. Liczba zrewitalizowanych podwórek: 1 szt. 3. Liczba zrewitalizowanych budynków: 3 szt. 4. Ilość mieszkań przeznaczonych dla Fundacji Inkubator Społeczny – 1 szt. 5. Ilość punktów przeznaczonych na cele społeczne – sąsiedzki punkt napraw – 1 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	137 000,00 zł
36	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Termomodernizacja ściany wielorodzinnego budynku wraz z wykonaniem wielkoformatowego muralu w budynku wspólnoty przy ul. Śląskiej 24 wraz z wymianą poszycia dachowego oraz zagospodarowanie podwórka na cele społeczne	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	Wspólnota Mieszkaniowa Śląska 24 w Bydgoszczy	Termomodernizacja ściany wielorodzinnego budynku przy ul. Śląskiej 24 w zakresie: • termomodernizacji ściany wraz z wykonaniem wielkoformatowego muralu • wymiany poszycia dachowego wraz z termoizolacją • zagospodarowanie podwórka	ul. Śląska 24	1. Powierzchnia zrewitalizowanego budynku(termomodernizacja) : 220 m ² 2. Powierzchnia nowoutworzonej przestrzeni wspólnej : 100 m ² 3. Liczba zrewitalizowanych obiektów: 1 szt. 4. Liczba zrewitalizowanych budynków: 1szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	250 000,00 zł
37	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Termomodernizacja placówek oświatowych na terenie miasta Bydgoszczy tj. SP nr 2, Zespół Szkół nr 15, Zespół Szkół nr 23	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	M.Bydgoszcz	Kompleksowa termomodernizacja placówek oświatowych w Bydgoszczy w tym na terenach objętych rewitalizacją: Zespołu Szkół nr 35 ul. Nakielska 273 oraz SP nr 2 ul. Hetmańska 34	ul. Nakielska 273, ul. Hetmańska 34	1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków - 3 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	8 108 893,00 zł

38	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Termomodernizacja placówek oświatowych na terenie miasta Bydgoszczy tj.: Szkoła Podstawowa nr 37, Zespół Szkół nr 6, Szkoła Podstawowa nr 32, Szkoła Podstawowa nr 64	PF, Ś	3.1.2 Programy termomodernizacji	M.Bydgoszcz	Kompleksowa termomodernizacja placówek oświatowych w Bydgoszczy w tym na terenach objętych rewitalizacją Gimnazjum nr 24 – ul. Kościuszki 37A (od 1.09.17 włączone do SP 37); Zespół Szkół nr 6 ul. Staroszkolna 12	ul. Kościuszki 37a, ul. Staroszkolna 12	1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 2 szt.	Sprawozdanie realizatora projektu	16 736 922,07 zł
3.2 Poprawa dostępności do zasobów przyrodniczych										
39	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rewaloryzacja Parku Ludowego im. Wincentego Witosa w Bydgoszczy - I etap	PF, Ś	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe	M.Bydgoszcz	Projekt dotyczy rewaloryzacji przestrzeni parku, wzmocnienia ochrony różnorodności biologicznej oraz rozwoju funkcji rekreacyjnych. Przewiduje się m.in.: nasadzenia, zabiegi pielęgnacyjno-ochronne istniejącej roślinności, wyposażenie w elementy małej architektury, oświetlenie, wykonanie nowych nawierzchni, stworzenie ścieżki edukacyjnej.	Śródmieście	1. Powierzchnia wspartych miejskich terenów zieleni - 4,08 ha 2. Powierzchnia obszarów na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów - 4.08 ha	Sprawozdanie realizatora projektu	4 940 317,51 zł
40	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rewitalizacja Placu Kościeleckich	PF, Ś	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe	Miasto Bydgoszcz/ ZDMiKP	1. rozbiórki i demontaże zdegradowanych elementów 2. wprowadzenie nowego zagospodarowania (nowe murki oporowe, instalacje, wykonanie ciągów komunikacji pieszej wraz z oświetleniem liniowym, nowe latarnie parkowe, nasadzenia zieleni, montaż wiat przystankowych z elektronicznymi nośnikami informacji, montaż ławek z wbudowanymi śmietnikami, montaż monitoringu terenowego, ew. budowa fontanny	Plac Kościeleckich	1. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI38) (m2) - 3.700 m2 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) - 0,3700 ha 3. Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/ rekultywowanej przestrzeni w miastach : 29802 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	1 800 000,00 zł

41	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-lary	Rewitalizacja bulwarów Brdy	PF,Ś	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe	Miasto Bydgoszcz/ ZDMiKP	przebudowa umocnień brzegowych, w tym wyznaczenie miejsca dla cumowania małych jednostek o dł. łącznie do 20m, przebudowa/budowa ścieżek pieszych, rowerowych lub pieszo-rowerowych, budowa nowego oświetlenia terenu, rewitalizacja zieleni, montaż nowych elementów małej architektury: ławki, kosze, stojaki na rowery	Od Most Bernardyński do ul. Uroczna	1. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI38) (m2) - 5000 m2 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) 0,5000 ha 3. Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/ rekultywowanej przestrzeni w miastach : 29802 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	8 000 000,00 zł
42	2. Stary Fordon	Rewitalizacja społeczno- gospodarcza Starego Fordonu – etap I	PF,Ś	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe	Miasto Bydgoszcz/ ZDMiKP	1. zagospodarowanie terenów zieleni, utworzenie miejsc rekreacyjnych 2. przebudowa, modernizacja infrastruktury dróg lokalnych 3. budowa umocnionego nabrzeża 4. ogólnodostępna strefa sportowa 5. pola rekreacyjne, park przyrodniczy	bulwary nad Wisłą - Stary Fordon ul. Promenada na odcinku od ul. Nad Wisłą do ul. Rybaki	1. Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/ rekultywowanej przestrzeni w miastach : 2 079 os. 2. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (- 48 000 m2 3. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) 6 szt 4. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) - 4,8 ha 5. Długość przebudowanych dróg gminnych (km) – 0,9 km	Sprawozdanie realizatora projektu	28 703 404,00 zł

43	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	Rewitalizacja Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy - szersze udostępnienie przestrzeni na rzecz lokalnej społeczności i przedsiębiorczości	PF,Ś	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	Przebudowa 2 budynków na cele dydaktyczno-kulturalne oraz zagospodarowanie przestrzeni ogrodu botanicznego UKW: • Remont/modernizacja budynku na cele dydaktyczno – kulturalne (roboty budowlane, stolarka okienna i drzwiowa elewacja, instalacja elektryczna ,odgromowa, wod. - kan., c.o. i c.w.u, instalacje multimedialne, nagłośnienie, instalacje teleinformatyczne itp.) • Remont/modernizacja budynku nad stawem (roboty budowlane związane z rozbudową budynku, roboty remontowe, instalacja teleinformatyczne i alarmowe instalacje multimedialne, nagłośnienie, rolety i oświetlenie itp.) • Budowa 2 wiat z poliwęglanu • Wymiana pokrycia dachowego w budynku przy ul. Niemcewicza 2 • Budowa pomostu na staw • Ogrodzenie domku nad stawem • Place i chodniki • Oświetlenie parkowe i instalacja CCTV	pomiędzy ulicami Chodkiewicza, Niemcewicza, Placem Weyssenhoffa i Aleją Powstańców Wielkopolskich	1. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich - 403,6 m ² 2. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach: 1 szt. 3. Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków i zrewitalizowanych obszarów w trakcie roku: 1500 osób	Sprawozdanie realizatora projektu	1 084 612,00 zł
Kierunek działań: 3.3 Rozwój oferty edukacji ekologicznej										
S54	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	KLUB ORION 3 - animacje społeczne w zakresie edukacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju na terenie osiedla Śródmieście	S	3.3.1 Programy edukacji ekologicznej i promocji zrównoważonego rozwoju	Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa - Dom Kultury BSM "Orion"	Animacje społeczne w zakresie edukacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju na terenie osiedla Śródmieście: • Zajęcia edukacyjne z ekologii • Poradnictwo ekologiczne • Zajęcia praktyczne z ekologii	Obszar rewitalizacji	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób z otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie: 50 os. 2. Liczba osób zaktywizowanych, dla których zajęcia zwiększyły poziom edukacji ekologicznej i świadomość o zrównoważonym rozwoju: 50 os.	Sprawozdanie realizatora projektu	18 000

* Nr projektu - oznaczenie dla projektów inwestycyjnych (liczbowe - np. „1”) i społecznych (numeracja poprzedzona literą S, np. „S1”).

** Typy projektów rewitalizacyjnych: S - społeczne, G- gospodarcze, Ś - środowiskowe, PF - przestrzenno-funkcjonalne.

Projekty uzupełniające

Tabela Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne			
Lp	Typ projektu *	Obszar rewitalizacji (nr / nazwa)	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
1		2	5
Cel 1. Pogłębienie spójności społecznej i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych			
Kierunek działań 1.2 Podniesienie poziomu edukacji szkolnej i pozaszkolnej ukierunkowanej na zwiększenie szans edukacyjnych dzieci ze środowisk defaworyzowanych			
1	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Po co? Dlaczego? Jak? - edycja II
2	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Nasze podwórko 1
3	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	Nasze podwórko 2
4	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	Zajęcia edukacyjne dla młodzieży. Centrum Edukacyjno-Społeczne przy ul. Staroszkolnej 10

5	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rozwój usług społecznych Centrum Edukacyjno-Społeczne przy ul. Staroszkolnej 10
6	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rozwój postaw społeczno-obywatelskich. Centrum Edukacyjno- Społeczne przy ul. Staroszkolnej 10
Kierunek działań 1.3 Rozwój oferty na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym			
7	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Zadaszenie jednego kortu tenisowego przy ul. Nakielskiej 70 - Działania na rzecz integracji i budowa więzi społecznych na obszarze rewitalizacji
8	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Teatru Polskiego i Parku Kochanowskiego - stworzenie ogródka społecznego przeznaczonego dla osób starszych mogących realizować swoje pasje związane z pielęgnacją roślin i kwiatów
9	PF, Ś	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Stworzenie przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców Bydgoszczy na zdegradowanych obszarach przemysłowych w Śródmieściu - muzyczny park przy ul. Chodkiewicza 9-11
10	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Dworca kolejowego - przywrócenie użyteczności społecznej nieruchomości przy ul. Unii Lubelskiej 5 poprzez stworzenie integracyjnego podwórka otwartego dla miłośników gry w szachy i warcaby i remontu elewacji
11	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Sienkiewicza/Chrobrego - stworzenie podwórka otwartego dla miłośników gry w szachy i warcaby
12	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rewitalizacja zdegradowanych okolic ul. Gdańskiej - stworzenie podwórka otwartego z placem zabaw i piaskownicą dla dzieci

13	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Rynku
14	PF	2. Stary Fordon	Rewitalizacja rynku w Starym Fordonie
15	PF	2. Stary Fordon	Rewitalizacja zabytkowego spichrza w Starym Fordonie
16	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Centrum Inicjatyw Senioralnych
Cel 2. Wzmocnienie inicjatywy gospodarczej			
Kierunek działań 2.2. Uruchomienie nowych działalności gospodarczych, wykorzystujących i wzmacniających atuty obszaru			
17	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Bydgoskie Centrum Wolontariatu
18	S	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Młodzi, zdolni, kompetenni Wolontariusze
19	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Dworca kolejowego - punkt wsparcia zatrudnienia - budynek Dworcowa 79
20	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Stworzenie Centrum Wsparcia Przedsiębiorczości - Dworcowa 19

21	S	2. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Kompleksowe działanie społeczne związane z projektem inwestycyjno-rewitalizacyjnym dotyczącym budynku przy ul. Jezuickiej
Cel 3. Polepszenie stanu środowiska i dostępności do zasobów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza			
Kierunek działań 3.1. Poprawa jakości powietrza			
22	PF, Ś	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Docieplenie elewacji południowej i zachodniej, remont klatki schodowej, remont drzwi wejściowych i na dziedziniec, wymiana 4 okien na elewacji południowej i 8 okien na elewacji frontowej, zagospodarowanie terenu podwórza i ogrodu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bolesława Chrobrego 5
23	PF, Ś	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Remont elewacji wielorodzinnego budynku mieszkalnego wraz z oficyną przy ul. Nakielskiej 15 wraz zagospodarowaniem podwórka na cele społeczne
24	PF, Ś	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Rewitalizacja dzielnicy Okole - remont elewacji wraz z termomodernizacją budynku przy ul. Grunwaldzkiej 53
25	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Renowacja secesyjnej kamienicy wraz z zabudowaniami - remont zabytkowej elewacji budynku przy ul. Sowińskiego 12 wraz z odzyskiem wody deszczowej i budową zielonych dachów na budynkach gospodarczych
26	PF	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	Renowacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego wraz z zagospodarowaniem najbliższego otoczenia

* Typy projektów rewitalizacyjnych: S - społeczne, G- gospodarcze, Ś - środowiskowe, PF - przestrzenno-funkcjonalne

12. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami, projektami rewitalizacyjnymi oraz działaniami różnych podmiotów i funduszy

Komplementarność przestrzenna

Podejmowane działania będą miały istotny wpływ na uporządkowanie ładu przestrzennego na całym rewitalizowanym obszarze. Skoncentrowane na najbardziej zdegradowanych jego fragmentach, poprawią nie tylko funkcjonalność i estetykę obszaru, ale zdecydowanie podniosą standard życia jego mieszkańców i przyczynią się do rozwoju przedsiębiorczości. Komplementarność przestrzenną obrazuje **Załącznik nr 1 do GPR – Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji**. W podobszarze Zimne Wody - Czersko-Polskie nie planuje się inwestycji, które zmieniłyby jego charakter funkcjonalno-przestrzenny – w ramach GPR wzmacnia się tu obszar działań społecznych.

W podobszarze „Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary” działania skupiają się na budowie przestrzeni otwartej i dostępnej dla wszystkich użytkowników, tworzącej ciąg projektów o charakterze kluczowym dla całego obszaru, jak i pilotażowych przedsięwzięć łączących podmioty prywatne ze społeczną odpowiedzialnością, np. współpraca spółdzielni, wspólnot mieszkaniowych i przedsiębiorców z sektorem NGO. Priorytetowo potraktowano obszar staromiejski oraz lokalizacje i projekty społeczne nawiązujące do historycznej tożsamości miejsca.

W podobszarze „Stary Fordon” działania prowadzone będą wzdłuż całej południowej granicy podobszaru (nabrzeże Wisły) i przechodzić będą stopniowo w kolejne partie terenu. Obejmą drogi lokalne umożliwiające korzystanie ze zrewitalizowanych nabrzeży, a także ul. Bydgoską, będącą arterią obszaru. Działaniami objęto także centrum obszaru: rejon dawnej synagogi – wraz z samym budynkiem – a w dalszej przyszłości planuje także kolejny etap rewitalizacji rynku oraz prace dotyczące zabytkowego, zdegradowanego budynku spichlerza na cele społeczne. Zadania infrastrukturalne GPR związane z adaptacją obiektu na potrzeby stworzenia centrum kulturalno-edukacyjnego (synagoga), renowacją wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem najbliższego otoczenia oraz stworzeniem miejsc rekreacji publicznej (nabrzeża) oraz remont i przebudowa dróg i ścieżek dostępowych tworzą efekt spójnego działania. Planowana poprawa dostępności do miejsc umożliwiających większą integrację oraz bezpiecznego wypoczynku i rekreacji – umożliwi budowanie pozytywnych więzi, a tym samym wzmocni organizację aktywnych wspólnot.

W podobszarze „Zimne Wody – Czersko Polskie” działania rewitalizacyjne koncentrują się na poprawie jakości życia najbardziej potrzebujących, tzn. mieszkańców osiedla socjalnego. Miasto reaktywuje działalność świetlicy środowiskowej przy ul. Smoleńskiej - doposaży oraz zagospodaruje przestrzeń wokół świetlicy. Świetlica mieścić się będzie w tym samym miejscu, co Centrum Integracji Społecznej oraz Bydgoska Spółdzielnia Socjalna „Bydgoszczanka”. Posłuży to stworzeniu kompleksowej oferty i poszerzeniu współpracy między tymi jednostkami.

Przedsięwzięcia GPR stanowią element szeroko zakrojonego, dynamicznego procesu zmian przestrzenno-funkcjonalnych obszaru rewitalizacji. Ważne jest też ich powiązanie z innymi inwestycjami, które przykładowo, poglądowo zostały wskazane w dalszej części tego rozdziału - „Komplementarność źródeł finansowania”.

Komplementarność problemowa

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą powiązane, wzajemnie się dopełniają, tworzą synergiczny efekt. Oddziałują na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną, środowiskową. Są odpowiedzią na zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji problemy. Celują w ograniczenie negatywnego rezultatu, ale także w

przyczynę zjawisk kryzysowych, by zapobiegać ich utrwalaniu się. Komplementarność problemową przedstawia **Matryca logiczna działań** (str. 80-95).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za prawidłowość realizacji GPR odpowiada Zespół ds. rewitalizacji powołany 26 sierpnia 2015 r. Zarządzeniem nr 455/2015 Prezydenta Miasta Bydgoszczy. W obecnym składzie skupia przedstawiciele różnych, merytorycznie i organizacyjnie powiązanych z tematyką GPR, wydziałów Urzędu Miasta Bydgoszczy i innych instytucji samorządowych, uczestniczących w całym procesie tworzenia programu (por. Rozdział 15: System zarządzania realizacją GPR oraz Rozdział 17: System monitoringu ...).

Ze względu na konieczność i wolę włączania w cały proces rewitalizacji wszystkich jego interesariuszy – zagwarantowano partycypację społeczną na każdym etapie GPR. W aspekcie instytucjonalnym szczególne znaczenie ma planowane po przyjęciu GPR przez Radę Miasta Bydgoszczy powołanie Komitetu Rewitalizacji, w którego skład wejdą m.in. przedstawiciele NGO, przedsiębiorców oraz mieszkańców obszaru rewitalizacji. Przewiduje się, że Komitet będzie włączony w cały proces wdrażania, monitoringu i ewaluacji zadań.

W celu zachowania komplementarności proceduralno – instytucjonalnej określone zostały zasady partycypacji społecznej, w tym realizacji projektów beneficjentów innych niż Miasto - oraz zarządzania i monitorowania. Zostały one opisane w Rozdziale 14: Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji oraz w ww. Rozdziale 15: System zarządzania realizacją GPR oraz Rozdziale 17: System monitoringu

Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa zachodzi w przypadku części obszaru, tzn. obejmuje Śródmieście wraz ze Starym Miastem. Obszar ten objęty był poprzednim dokumentem - Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2015. W ramach poddziałania 7.1 RPO WK-P 2007-2013 zrealizowano tam inwestycje mające na celu ożywienie społeczne, w tym kultury oraz gospodarki. Projekty realizowane były przez Miasto oraz tzw. beneficjentów zewnętrznych (diecezja bydgoska, uczelnie i jednostki edukacyjne, przedsiębiorcy). Wartość całkowita projektów miejskich wyniosła 105 231 524,09 zł (dofinansowanie 58 297 906,62 zł), a beneficjentów zewnętrznych 10 440 525,43 zł (dofinansowanie 2 444 879,53 zł).

Zrealizowano m.in. projekt pn. *Miejskie Centrum Kultury - przebudowa budynku przy ul. Marcinkowskiego w Bydgoszczy, z przeznaczeniem na nową siedzibę Miejskiego Ośrodka Kultury*, który polegał na rewitalizacji kompleksu budynków dawnego kina Orzeł. W ramach prac inwestycyjnych odtworzono secesyjną elewację budynku, przywrócono funkcje kinowo-widowiskową oraz stworzono pomieszczenia na działalność kulturalno-edukacyjną. W ramach niniejszego GPR wzmocnieniu ulegnie wymiar społeczny oraz edukacyjny kultury w Śródmieściu – projekty *Rewitalizacja nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej w Bydgoszczy* oraz *Modernizacja i przebudowa infrastruktury Teatru Polskiego*, a także *Poszerzenie oferty kulturalnej Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy poprzez dostosowanie lokalu przy ul. Gdańskiej 5 i obiektu przy ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne*. Beneficjenci zewnętrzni zamierzają objąć działaniami społeczno-kulturalnymi środowiska wykluczone m.in. w projekcie *POMORZANIN REAKTYWACJA - ochrona cennej przestrzeni publicznej i nadanie jej funkcji kulturotwórczych, miastotwórczych, edukacyjnych i społecznych*.

Zrewitalizowano także centralnie położoną Wyspę Młyńską (projekty: *Wyspa Młyńska III etap – Budowa infrastruktury rekreacyjnej Wyspy Młyńskiej i jej najbliższego otoczenia* oraz *Wyspa Młyńska IV etap - Rewitalizacja zdegradowanych terenów sportowych na terenie Wyspy Młyńskiej, polegająca na budowie: przystani jachtowej z bazą noclegową, niezbędnej infrastruktury oraz zjazdów z ul. Tamka*). Aktualnie realizowany jest projekt pn. *Park Kultury. Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy – etap 1*.

W poprzedniej perspektywie UE wdrożono również projekt pn. *Bydgoski Węzeł Wodny – rewitalizacja bulwarów i nabrzeży, polegająca na przebudowie i budowie umocnień nabrzeży, przebudowie oświetlenia, przebudowie ścieżek rowerowych i pieszych, budowie obiektów małej architektury, przebudowie układu*

komunikacyjnego i budowie przystanków tramwaju wodnego – I etap. W obecnym okresie programowania zaplanowano jego kontynuację – dalszą *Rewitalizację bulwarów Brdy*. Ponadto zrealizowane zostanie czteroetapowe przedsięwzięcie pn. *BOSKA WENECJA*. Infrastruktura objęta tymi projektami tworzy ciąg budynków, które zlokalizowane są na terenie tzw. Wenecji Bydgoskiej (nad nurtem rz. Młynówki przepływającej przez Wyspę Młyńską).

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty umieszczone w GPR są przewidziane do finansowania z różnych źródeł. Łączą finansowanie z funduszy unijnych (w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), budżetu Miasta Bydgoszczy oraz środków prywatnych.

Kluczowe znaczenie mają środki EFS i EFRR. Priorytetowe zadania ujęte w pakiecie zintegrowanym będą zgłaszane do aplikacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Komplementarność źródeł finansowania obrazują **Tabele dot. harmonogramu realizacji GPR i ram finansowych głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych – str. 160**. W celu lepszego pokazania powiązań projektów, przyjęto w zestawieniach różne oznaczenie dla projektów inwestycyjnych (liczbowe - np. „1”) i społecznych (numeracja poprzedzona literą S, np. „S1”). W ten sposób można łatwo prześledzić zintegrowanie projektów.

Szacunkowa suma kosztów 43 projekty inwestycyjne (w tym na liście podstawowej 32 w ramach poddziałania 6.4.1 RPO) wynosi 221 496 170,68 zł (w tym w ramach 6.4.1 RPO 118 524 705,97 zł), przy docelowej wartości dofinansowania 122 542 508,60 zł (w tym w ramach 6.4.1 RPO 56 159 892,26 zł). Dla 54 projektów „społecznych” (w tym 44 beneficjentów innych niż Miasto), szacunkowy koszt całkowity wynosi 54 957 586,83 zł, a dofinansowanie 50 677 000,81 zł.

Komplementarność i synergię przestrzenną oraz finansową należy też pokazać w kontekście innych, poza GPR działań podejmowanych w obszarze.

Komplementarność i synergię przestrzenną oraz finansową należy też pokazać w kontekście innych, poza GPR działań podejmowanych w obszarze.

I tak np. z budżetu Miasta Bydgoszczy w okresie 2017/2018, w ramach dotacji udzielanych przez **Miejskiego Konserwatora Zabytków**, udzielono wsparcia na remonty następujących cennych obiektów:

- w podobszarze Bocianowo - Śródmieście – Stare Miasto, Okole, Wilczak - Jary: 3 kamienice przy ul. Gdańskiej (renowacja elewacji, izolacje murów, wymiana stolarki okiennej), 2 kamienice przy ul. Królowej Jadwigi (renowacja elewacji, izolacje ścian), kamienica przy ul. Garbary oraz budynek dawnego teatru przy ul. Wrocławskiej (renowacja elewacji). Ponadto dotowano renowację polichromowanego stropu w Kościele pw. Miłosierdzia Bożego. Poza dotacjami, rozpoczęto realizację kompleksowego remontu śluzy Okole. Inwestorem jest Regionalny Zarząd Dróg Wodnych.
- w podobszarze Stary Fordon: udzielono dotacji dla Kościoła pw. św. Jana Apostoła i Ewangelisty na renowację elewacji.

Administracja Domów Miejskich „ADM” Sp. z o.o. zarządza komunalnym zasobem mieszkaniowym. Zgodnie z wykazem wydanych decyzji pozwolenie na budowę, w latach 2017 - 2018 (stan na 30 marca 2018 r.) spółka realizuje:

- 30 inwestycji w podobszarze Bocianowo - Śródmieście – Stare Miasto, Okole, Wilczak - Jary: po 3 budynki przy ul. Długosza oraz Na Wzgórzu, po 2 budynki przy ul. Chełmińskiej, Piotra Skargi, Paderewskiego, Łokietka, Dworcowej, Gdańskiej oraz po 1 budynku przy ul. Hetmańskiej, Śląskiej, Stary Port, Jasnej, Nowogrodzkiej, Siemiradzkiego, 3 Maja, Grunwaldzkiej, Nakielskiej, Jackowskiego, Sienkiewicza, Pomorskiej.
- 9 inwestycji w podobszarze Stary Fordon: 5 budynków przy ul. Bydgoskiej, po 1 budynku przy ul. Kapeluszników, Rynek, Sikorskiego oraz Wyzwolenia.

Prace dot. najczęściej termomodernizacji, remontu elewacji, przebudowy oraz rozbudowy instalacji gazowej, przebudowy i remontu lokali mieszkalnych.

Bydgoskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego (BTBS) jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, utworzoną przez Miasto Bydgoszcz, której nadrzędnym zadaniem jest budowa mieszkań na wynajem i zarządzanie powstałym w ten sposób zasobem mieszkaniowym. Stanowi znakomite uzupełnienie budownictwa komunalnego. Oferta BTBS skierowana jest do osób, których nie stać na zakup własnego mieszkania lub dla których własne mieszkanie nie stanowi priorytetu. O najem mieszkania w BTBS-ie mogą ubiegać się wyłącznie osoby, których dochód nie przekracza określonej wysokości.

BTBS buduje zarówno na osiedlach mieszkaniowych w Bydgoszczy (również w Fordonie) jak i w samym centrum miasta. Budynki w centrum stanowią przede wszystkim tzw. plomby w zwartej zabudowie (np. przy ul. Grunwaldzkiej). Aktualnie w zasobach BTBS znajduje się 25 budynków, w których zlokalizowanych jest 1266 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 63.157,82 m² oraz 21 lokali użytkowych, 135 garaży i 104 miejsca postojowe w dwóch podziemnych parkingach wielostanowiskowych. BTBS planuje do realizacji kolejne inwestycje w centrum Bydgoszczy - *planuje włączyć się w proces ożywiania centrum miasta. W grudniu 2017 r. rozstrzygnięty został konkurs architektoniczny na zabudowę wielorodzinną przy ulicach Zygmunta Augusta i Rycerskiej.*

Warto podkreślić, że plany BTBS to niejedyna inwestycja, jaka niebawem powstanie w tej części miasta. Tuż obok pętli tramwajowej realizację wielkiego projektu mieszkaniowego rozpoczyna Moderator Inwestycje. Na początku grudnia 2017 spółka złożyła wniosek o pozwolenie na prace rozbiórkowe obiektu magazynowego (niegdyś będącego siedzibą dworca towarowego), znajdującego się tuż obok bocznicy kolejowej. Deweloper chce na tym terenie wybudować aż 1500 mieszkań. Jednym z elementów nowego projektu ma być zachowanie elementów historycznych, charakterystycznych dla obszaru Bocianowa – w tym celu Moderator niebawem zorganizuje konsultacje społeczne w sprawie kształtu inwestycji.

Bydgoski Budżet Obywatelski polega na przeznaczeniu kwoty co najmniej 5 mln zł z budżetu miasta (corocznie), na realizację zadań zgłaszanych przez mieszkańców miasta. Kwota ta jest dzielona proporcjonalnie do liczby osób zameldowanych na pobyt stały na obszarze każdej z 29 rad osiedli (wchodzących w skład 6 okręgów wyborczych). Decyzje, które zadania realizować podejmują sami mieszkańcy. W roku 2017 po raz pierwszy do podziału przeznaczona została dwukrotnie większa kwota 10 mln zł. Ostatecznie do realizacji w roku 2018 trafią minimum 33 inwestycje. W ciągu dotychczasowych edycji BBO zbudowano/zagospodarowano m.in.: 50 placów zabaw, 40 siłowni plenerowych, 28 chodników, 23 tereny zielone, 21 tablic, neonów, instalacji artystycznych, 23 boiska, 20 parkingów, 8 placów do street workoutu, 4 skateparki, 2 sceny plenerowe.

Przykłady inwestycji zrealizowanych w obszarze rewitalizacji w ramach BBO 2017:

1. Podobszar I Bocianowo-Śródmieście-Stare Miasto, Okole, Wilczak-Jary:

- Wymiana chodników na ul. Mazowieckiej (733 888 zł)
- Siłownia przy ul. Granicznej (65 000 zł)
- Rewitalizacja Placu Chełmińskiego (293 274 zł)
- Budowa ul. Hożej (251 471 zł)

2. Podobszar II Stary Fordon

- Budowa ul. Celnej (478 257 zł)

3. Podobszar III Zimne Wody – Czersko Polskie

- Rozbudowa chodnika wzdłuż ul. Smoleńskiej (79 908 zł)

W 2018 roku rekordowe 13,3 mln zł zostanie przeznaczonych na realizację projektów BBO. Razem z inicjatywami lokalnymi, aż 18,3 mln zł w budżecie miasta przeznaczone jest na realizację inicjatyw mieszkańców.

Trzeba też podkreślić zaangażowanie prywatnych inwestorów budowaniem lub modernizacją nieruchomości w obszarze rewitalizacji. Zgodnie z wykazem wydanych decyzji pozwolenie na budowę w latach 2017 - 2018 (stan na 30 marca 2018 r.)¹ prywatni inwestorzy planują m.in.:

- w podobszarze Bocianowo - Śródmieście – Stare Miasto, Okole, Wilczak - Jary:

¹ Opracowanie własne Wydziału Administracji Budowlanej Urzędu Miasta Bydgoszczy.

- budowę 7 budynków mieszkalnych wielorodzinnych (ul. Kościuszki, Czerwonego Krzyża, Poznańskiej, Na Wzgórzu, Grunwaldzkiej, Huzarskiej, Stary Port),
- przebudowę i adaptację 6 budynków na cele mieszkaniowe (ul. Dworcowej, Stary Rynek, Krasińskiego, Libelta, Gdańskiej),
- budowę budynku hotelowego przy ul. Gdańskiej,
- zmianę sposobu użytkowania pomieszczeń biurowo-usługowych na parterze budynku przy ul. Garbary na przedszkole,
- remont i docieplenie elewacji z elementami wymiany stolarki okiennej oraz remontu dachu w 23 budynkach (ul. Poznańska, Dworcowa, Cieszkowskiego, Jagiellońska, Marcinkowskiego, Piotrowskiego, Św. Trójcy, Królowej Jadwigi, Weyssenhoffa, Gimnazjalna, Rejtana, Jana Kazimierza, Gdańska, Garbary, Floriana, Kołłątaja),
- zmianę sposobu dotychczasowego użytkowania obiektu na cele usługowe, edukacyjne lub gastronomiczne i związane z tym prace budowlane w 10 budynkach (ul. Kraszewskiego, Nakielskiej, Stary Port, Piotrowskiego, Długiej, Gdańskiej, Stary Port, Gimnazjalnej, Podolskiej, Magdzińskiego),
- rozbudowę kamienicy przy ul. Mickiewicza 1 od strony dziedzińca poprzez dobudowę szybu windowego i klatki schodowej, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku mieszkalno-usługowego na hotel z częścią gastronomiczną, rekreacyjną i handlową,
- rozbudowę, nadbudowę i przebudowę budynku hotelowego przy ul. Wrocławskiej 3 wraz ze zmianą sposobu użytkowania hali wystawowej budynku na pokoje hotelowe wraz z przebudową sieci wodociągowej,
- przebudowę i renowację w zakresie posadzki i ścian wewnętrznych do wysokości 4,5 metra w części prezbiterium budynku kościoła katedralnego,
- rekonstrukcję stanu pierwotnego wieży kościelnej poprzez przywrócenie jej historycznego kształtu – Plac Zbawiciela 2,
- w podobszarze Stary Fordon: budowę zewnętrznej i wewnętrznej instalacji gazowej 3 budynków zlokalizowanych przy ul. Rynek, Patrolowej oraz Bydgoskiej,
 - w podobszarze Zimne Wody – Czersko Polskie:
 - budowę budynku mieszkalnego przy ul. Okulskiej,
 - rozbudowę, przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku technicznego i gospodarczego przy ul. Smoleńskiej na zakład rzemieślniczych usług stolarskich,
 - zmianę sposobu użytkowania wraz z nadbudową zakładu produkcji opakowań na zakład stolarski z częścią ekspozycji mebli przy ul. Smoleńskiej,
 - przebudowę i zmianę sposobu użytkowania części magazynowej przy ul. Toruńskiej na funkcję produkcyjną - produkcja i konfekcjonowanie przetworów warzywnych.

Ponadto, prywatni inwestorzy podjęli prace związane z renowacją i utrzymaniem 73 obiektów budowlanych na podstawie decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w istotnych dla procesu rewitalizacji lokalizacjach² w podobszarze Bocianowo - Śródmieście – Stare Miasto, Okole, Wilczak – Jary (na ul. Długiej w 18 obiektach, ul. Dworcowej w 10 obiektach, po 5 obiektów na ul. Królowej Jadwigi, Kordeckiego oraz Gdańskiej, 4 obiekty na ul. Poznańskiej, 3 obiekty na ul. Św. Trójcy, po 2 obiekty na ul. Jezuickiej, Zduny oraz Śniadeckich, a także po 1 obiekcie na ul. Unii Lubelskiej, Chrobrego, Długosza, Łokietka, Podwale, Mostowa, Magdzińskiego, Przyrzecze, Zbożowy Rynek, Stary Port, Chwykowo, Wierzbickiego, Kujawska, Siemiradzkiego, Jackowskiego, Pomorska, Garbary).

² Opracowanie własne – Informacja dot. prowadzonych przez PINB dla Miasta Bydgoszczy działań związanych z utrzymaniem obiektów (art. 66 Prawa budowlanego) na terenie Miasta Bydgoszczy na dzień 5.04.2018 r. Decyzje wykonane i w trakcie realizacji (dot. postępowań wszczętych do dnia 31.12.2017 r.)

13. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Przy tworzeniu i realizacji GPR przestrzegane są m.in. poniższe zasady:

- partycypacja społeczna obejmuje cały proces rewitalizacji
- dąży się do poznania potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami
- prowadzi się skierowane do interesariuszy działania edukacyjne i informacyjne o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji oraz o przebiegu tego procesu
- inicjuje się, umożliwia i wspiera działania służące rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji
- zapewnia się udział interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji
- wspiera się inicjatywy zmierzające do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji
- zapewnia się w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwość wypowiedzenia się przez interesariuszy

GPR był poddany konsultacjom społecznym na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego/rewitalizacji oraz na etapie projektu pełnego dokumentu. Będzie również przedłożony do zaopiniowania przez wszystkie podmioty wskazane w Ustawie o rewitalizacji. Udział społeczny będzie zapewniony do zamknięcia programu, m.in. poprzez współpracę Komitetem Rewitalizacji. Wszystkie istotne informacje z każdego etapu programu są i będą publikowane na stronie internetowej, interesariusze mają możliwość zgłoszenia w każdej chwili w formie mailowej, pisemnej, osobistej swoich uwag.

W czasie tworzenia GPR były prowadzone działania informacyjne, w tym druk i dystrybucja materiałów informacyjnych, spotkania, warsztaty, spacerzy badawcze. Przeprowadzono nabór projektów rewitalizacyjnych dla podmiotów spoza struktury organizacyjnej Miasta, w wyniku czego beneficjenci „zewnątrzni” uzyskali dostęp do funduszy unijnych, a program tworzony jest w partnerstwie wielosektorowym.

Podsumowanie konsultacji społecznych

Konsultacje społeczne projektu *Uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Bydgoszczy* prowadzone były od 8 września do 12 października 2016 r. Doboru form konsultacji dokonano zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 3 Ustawy o rewitalizacji. W przeprowadzonych konsultacjach społecznych zastosowano następujące formy:

- 1) zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (11 pism, 2 interpelacje i 1 wniosek Radnych Rady Miasta Bydgoszczy, 1 petycja oraz 4 uwagi elektroniczne);
- 2) spotkania (zorganizowano 25 spotkań), ankiety (zebrano 570 ankiet), wykorzystanie grup przedstawicielskich (Bydgoska Rada Seniorów, Młodzieżowej Rady Miasta Bydgoszczy, Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy) oraz zbieranie uwag ustnych (10 osób zgłosiło uwagi podczas dyżuru konsultacyjnego).

Konsultacje społeczne prowadzone były w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, z użyciem wizualizacji oraz materiału informacyjnego w języku niespecjalistycznym.

Po zakończeniu konsultacji społecznych i uzyskaniu niezbędnych informacji i uzgodnień opublikowano raport z konsultacji wraz z zestawieniem zebranych uwag i opinii. Wszystkie powyższe dokumenty zostały opublikowane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Bydgoszczy oraz na miejskim portalu informacyjnym www.bydgoszcz.pl

W kwietniu 2017 r. w ramach realizacji projektu pn. *Wsparcie przygotowawcze Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy* dofinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 przeprowadzono konsultacje społeczne z zastosowaniem tych samych metod i scenariusza w 5 jednostkach strukturalnych obszaru rewitalizacji w Bydgoszczy.

Informacje o konsultacjach społecznych były przekazywane wielotorowo: poprzez plakaty, ulotki, ogłoszenia na stronie internetowej urzędu miasta, ogłoszenia w BIP, ogłoszenia na profilu FB UM, kampanię reklamową na FB, ogłoszenia prasowe, ogłoszenia radiowe, zaproszenia bezpośrednie.

Celem 5 spotkań otwartych było wprowadzenie mieszkańców w tematykę rewitalizacji oraz diagnoza problemów i potrzeb interesariuszy na danym obszarze. Celem 5 spacerów badawczych było lepsze poznanie sposobów użytkowania przestrzeni, wizualizacja problemów oraz wskazanie preferowanych kierunków zmian. Celem 5 warsztatów przyszłościowych było wypracowanie wizji danego obszaru rewitalizacji i wstępnych założeń do projektów rewitalizacyjnych w oparciu o aktywny udział uczestników warsztatów oraz dane zebrane na etapie wcześniejszych konsultacji, diagnoz i analiz. Konsultacje społeczne, w których czynny udział w ww. formach wzięło 94 uczestników, miały służyć także poszukiwaniu lokalnych liderów i tworzeniu sojuszy czy grup nieformalnych, które będą angażować się w realizację projektów rewitalizacyjnych.

Efektem przeprowadzonych działań jest raport przedstawiający zindywidualizowane, charakterystyczne dla każdego z obszarów elementy:

- potrzeby i problemy wskazywane przez interesariuszy,
- wizję obszaru po rewitalizacji,
- cele, które przyczynią się do osiągnięcia tego stanu,
- wstępne założenia do projektów rewitalizacyjnych,
- opis przeprowadzonych konsultacji.

Założenia Programu komunikacji

W trosce o właściwy, zgodny z oczekiwaniami mieszkańców sposób angażowania społeczności w rewitalizację zlecone zostały analizy w tym zakresie.

Program komunikacji i włączania w proces rewitalizacji lokalnej społeczności powstał w ramach projektu pn. *Wsparcie przygotowawcze Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy*, dofinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Z prowadzonych w obszarze rewitalizacji Bydgoszczy pogłębionych badań wśród interesariuszy rewitalizacji, jak również warsztatów z mieszkańcami wynikają oczekiwania dot. dobrej komunikacji:

- informacja musi być powszechna, dostępna, zrozumiała i musi przyciągać uwagę,
- komunikat musi być interesujący, tzn. powinien wskazywać na istotne dla interesariusza aspekty, korzyści, wpływ tematu na interesariusza,
- informacja musi spełniać warunki pozwalające dotrzeć do tej grupy odbiorców, którą osoba tworząca komunikat określiła,
- komunikat musi być zrozumiały dla wszystkich grup odbiorców,
- włączanie mieszkańców w proces rewitalizacji powinno opierać się na wielu narzędziach komunikacji, zarówno elektronicznych jak również stacjonarnych,
- należy zadbać o dobre warunki spotkań dla mieszkańców.

Sformułowane zostały następujące wytyczne programu komunikacji:

Narzędzia komunikacji z mieszkańcami

Nazwa narzędzia	Zasady funkcjonowania
Dedykowana rewitalizacji strona www	Dedykowana rewitalizacji strona www, która oprócz wszystkich informacji na temat rewitalizacji, będzie zawierała wyczerpującą informację opracowaną w przystępnym języku dot. procesu rewitalizacji prowadzonego w każdym z podobszarów, jego harmonogramu i aktualności, będzie zawierała informację jak można włączyć się w proces, jakie przedsięwzięcia są aktualnie realizowane, a jakie planowane, kontakt i miejsce biura rewitalizacji. Strona powinna być również wykorzystywana jako narzędzie, dzięki któremu mieszkańcy mogą się wypowiedzieć. Na stronie powinny pojawiać się wyczerpujące, zawsze aktualne informacje.
Punkt informacyjny	Powinien istnieć punkt, w którym mieszkańcy uzyskują informacje nt. prowadzonej rewitalizacji, będą mogli zgłosić swoje problemy i wnioski.
Media społecznościowe	Punkty informacji powinny komunikować się z mieszkańcami za pośrednictwem mediów społecznościowych, co najmniej Facebook'a.
Media lokalne: prasa, radio, TV i portale	Jeśli rewitalizacja ma być odbierana jako ważny element w strategii miasta, powinna pojawiać się informacja na jej temat w lokalnych mediach. To także ważny kanał informacyjny. Przed i po każdym istotnym dla mieszkańców wydarzeniu, etapie, należy również informować za pośrednictwem mediów. Proponuje się przygotowywanie dla mediów gotowych informacji prasowych lub organizację konferencji prasowych.
Otwarte spotkania informacyjne dla mieszkańców	Otwarte spotkania z mieszkańcami należy organizować na różnych etapach procesu, w zależności od potrzeb, w celu informowania mieszkańców o postępach programu.

Narzędzia i techniki włączające lokalną społeczność w proces rewitalizacji

Nazwa narzędzia	Zasady funkcjonowania
Punkt informacyjny – miejsce spotkań, prowadzenia warsztatów	Punkty informacji jako miejsca spotkań, prowadzenia warsztatów, animacji (np. kawiarnia obywatelska) Dzięki nadaniu im również takiej funkcji, staną się narzędziem włączającym mieszkańców w proces rewitalizacji.
Identyfikacja i wsparcie liderów społecznych	Istotnym ogniwem angażowania mieszkańców są liderzy społeczni z obszaru rewitalizacji. Należy zidentyfikować takie osoby, wzmacniać je poprzez dedykowane szkolenia, warsztaty dla liderów społecznych i tworzyć warunki do prowadzenia działań rewitalizacyjnych i angażujących mieszkańców (np. poprzez miejsca prowadzenia działań).
Budowanie lokalnej tożsamości wśród mieszkańców	Zaangażowanie mieszkańców będzie możliwe tylko wówczas, jeśli będą się oni identyfikowali ze swoim miejscem zamieszkania, będzie ono dla nich ważne. Dlatego należy wspierać realizację projektów budujących tożsamość z miejscem, jego historią,

	projekty sąsiedzkie, budujące więzi społeczne, np. święta ulicy, tablice informujące o historii danej ulicy, kamienicy, skweru.
Komitet Rewitalizacji	Wymagany ustawowo Komitet Rewitalizacji będzie organem opiniotwórczym i doradczym, w skład którego wejdą przedstawiciele gminy i lokalnej społeczności. Zgodnie z ustawą, Komitet opiniuje okresowe oceny z realizacji programu rewitalizacji, projekt miejscowego planu rewitalizacji oraz prognozę skutków finansowych jego uchwalenia. Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Prezydenta Miasta.
Otwarte spotkania z mieszkańcami	Otwarte spotkania z mieszkańcami należy organizować na różnych etapach procesu, w zależności od potrzeb, w celu informowania mieszkańców o postępach programu.
Zespoły robocze	To najlepszy mechanizm do wypracowania złożonych, wieloaspektowych rozwiązań - metoda wypracowania programu, regulaminu, koncepcji zagospodarowania przestrzeni, np. ulicy, z udziałem wszystkich interesariuszy. Rewitalizacja dotyczy przede wszystkim mieszkańców danego obszaru. Muszą zacząć być traktowani jak podmiot. Skuteczność rewitalizacji zależy od ich aktywności i zaangażowania na każdym etapie. Dzięki wspólnej pracy budują się relacje między interesariuszami i lokalna wspólnota. Niniejsza technika zespołów roboczych, opiera się o grupy zbudowane z reprezentantów interesariuszy, uwzględniające także różnice wiekowe i płeć mieszkańców. Każda grupa robocza w formie warsztatowej wypracowuje rozwiązania dla konkretnego obszaru problemowego.

Opisane narzędzia komunikacji i włączania mieszkańców w proces rewitalizacji uzupełniają regulamin konsultacji społecznych „Bydgoskie Konsultacje”, przyjęty Uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy nr XLI/879/17 z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Bydgoszczy.

Ponadto, Prezydent Bydgoszczy Zarządzeniem Nr 723/2017 z dnia 29 grudnia 2017 r. powołał Radę ds. Partycypacji Społecznej. Dzięki obecności w składzie Rady przedstawicieli wielu środowisk: Rady Działalności Pożytku Publicznego, Rady Seniorów, Powiatowej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, Młodzieżowej Rady Miasta, Rad Osiedli, Radnych czy pracowników urzędu, rozwinie się współpraca partnerska i metody partycypacyjne.

14. Harmonogram i szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów / przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Główne projekty przedsięwzięcia rewitalizacyjne -harmonogram i szacunkowe ramy finansowe																
Nr projektu*	Obszar rewitalizacji (nr / nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nazwa)	Typ projektu **	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacunkowa wartość projektu	Poziom dofinansowania		Źródła finansowania				Działanie SZOOP	Poddziałanie SZOOP	Zintegrowane projekty
								%	zł	Środki publiczne			Środki własne			
										EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
S1	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2018	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III)	S	1.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-mcy i dłużej oraz ich otoczenia	PUP Bydgoszcz	11284059,00	91,89 %	10368922	10368922	0	Fundusz Pracy 9151370	0	nie dotyczy	nie dotyczy	POWER Działanie 1.1 Poddziałanie 1.1.2 S: S2,S3,S4,S5,S6,S7 PF, Ś: 1

S2	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2018 2018	Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III)	S	1.1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-mcy i dłużej oraz ich otoczenia	PUP Bydgoszcz	9616746,00	85%	8174234	8174234	0	Fundusz Pracy 14425 12	0	8.1	nie dotyczy	S: S1,S3,S4,S5,S6,S7 PF, Ś: 1
1	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2020	BOSKA WENECJA I - zintegrowany projekt rewitalizacyjny - Centrum Rozwoju Małego Dziecka	PF	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-mcy i dłużej	Fundacja 12 Kamienica	759000,00	50%	379000	0	379000	0	380000	6.4	6.4.1	S: S1,S2,S3,S4,S5,S6,S7
S3	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Mama wraca do pracy - wsparcie aktywizacji zawodowej osób pełniących funkcje opiekuńcze	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-mcy i dłużej	Fundacja 12 Kamienica	420000,00	33%	357000	357000	0	0	63000	9.2	9.2.1	S: S1,S2,S4,S5,S6,S7 PF, Ś: 1

S4	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Program edukacji rodzinnej i poradnictwa psychopedagogicznego	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-mcy i dłużej	WSG w Bydgoszczy	210000,00	85%	178500	178500	0	0	31500	8.4	8.4.1	S: S1,S2,S3,S5,S6,S7 PF, Ś: 1
S5	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Społecznie odpowiedzialni - Śródmiejska Świetlica Środowiskowa	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-mcy i dłużej	Browar Wyspa Młyńska Sp. z o.o.	150000,00	85%	127500	127500	0	0	22500	9.3	9.3.2	S: S1,S2,S3,S4,S6,S7 PF, Ś: 1
S6	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2018	Bydgoskie Żłobki Plus	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-mcy i dłużej	M. Bydgoszcz	2393337,18	85%	2034336,6	2034336,6	0		359000,6	8.4	8.4.3	S: S1,S2,S3,S4,S5,S7 PF, Ś: 1

S7	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Centrum Rozwoju Małego Dziecka z kompleksowym programem wsparcia opiekunów	S	1.1.2 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12-m- cy i dłużej	WSG w Bydgoszczy	821000,00	85%	697850	697850	0	0	123150	8.4	8.4.1	S: S1,S2,S3,S 4,S5,S6 PF, Ś: 1
S8	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2019	Witalni	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno- zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia	MOPS M. Bydgoszcz	1753224,00	85%	1577901,6	1577901,6	0	0	175322,4	9.1	9.1.2	S: S9,S10,S1 1,S12,S13 PF, Ś: 2
S9	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018	Kompleksowe wsparcie specjalistyczne dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, przebywających w Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno- zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Pracownia Subsidium - Ośrodek Wsparcia Psychologiczno-Prawnego Ewelina Kalczyńska- Wrzeszcz	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S: S8,S10,S1 1,S12,S13 PF, Ś: 2

S10	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Cz ersko Polskie	2018	Kompleksowe wsparcie specjalistyczne dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym - podopiecznych MOPS w Bydgoszczy	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Pracownia Subsidium - Ośrodek Wsparcia Psychologiczno-Prawnego Ewelina Kalczyńska-Wrzeszcz	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S: S8,S9,S11, S12,S13 PF, Ś: 2
S11	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Klucz do lepszego życia ŚRÓDMIEŚCIE	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Miasto Bydgoszcz/ MOPS	500000,00	85%	425000	425000	0	0	75000	9.1.	9.1.1.	S: S8,S9,S10, S12,S13 PF, Ś: 2

S12	2. Stary Fordon	2018 2019	Klucz do lepszego życia (1) STARY FORDON	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Miasto Bydgoszcz/ MOPS	500000,00	85%	425000	425000	0	0	75000	9.1.	9.1.1.	S: S8,S9,S10, S11,S13 PF,Ś: 2
2	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2016 2018	Przebudowa zdegradowanych lokali zasobu komunalnego Bydgoszczy w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane.	PF	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	M. Bydgoszcz	790619,53	85%	672026,6	0	672026,6	0	118592,9	6.1	6.1.2	S: S8,S9,S10, S11,S12,S 13

S13	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2020	ZaDOMowieni	S	1.1.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz ich otoczenia 1.1.4 Programy przeciwdziałające zwiększeniu liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Fundacja Inkubator Społeczny (Partner: MOPS)	884437,50	92%	813682,5	813682,5	0	0	70755	9.3	9.3.2	S: S8,S9,S10, S11,S12 PF, Ś: 2
S14	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2018	Po co? Dlaczego? Jak? - kształtowanie kompetencji poznawczych uczniów	S	1.2.1 Programy edukacyjne w szkołach podstawowych wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych	Miasto Bydgoszcz	5328011,79	95%	5061611,19	5061611,19	0	0	266400,6	10.1	10.1.2	S: S15,S16,S17,S18,S19,S20 PF, Ś: 3,4,5

S15	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2020	Utworzenie klubu młodzieżowego i integracji międzypokoleniowej w SM "Budowlani"	S	1.2.1 Programy edukacyjne w szkołach podstawowych wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych	Fundacja Pomocy Rodzinie i Osobom Odrzuconym	49999,60	85%	42500	42500	0	0	7499,6	11.1	nie dotyczy	S: S14,S16,S17,S18,S19,S20 PF, Ś: 3,4,5
S16	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	KLUB ORION 1 - integracja, organizowanie społeczności lokalnej i animacje społeczne w zakresie edukacji, doradztwa zawodowego, coachingu równieśniczego na terenie osiedla Śródmieście	S	1.2.1 Programy edukacyjne w szkołach podstawowych wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych	Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa - Dom Kultury BSM "Orion"	18000,00	85%	15300	15300	0	0	2700	11.1	nie dotyczy	S: S14,S15,S17,S18,S19,S20 PF, Ś: 3,4,5

S17	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon3. Zimne Wody – Czersko Polskie	20172019	URBEX "Młodzi w poszukiwaniu miasta" - aktywizacja społeczno-kulturowa dzieci ze szkół podstawowych	S	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	Towarzystwo Inicjatyw Kulturalnych	45526,80	85%	38697,78	38697,78	0	0	6829,02	11.1	nie dotyczy	S: S14,S15,S16,S18,S19,S20 PF, Ś: 3,4,5
S18	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2018 2019	Żyj aktywnie w realu - cykl spotkań i zajęć dla dzieci i młodzieży w formie klubu młodzieżowego przy wykorzystaniu elementów metody harcerskiej	S	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Okręg Kujawsko-Pomorski	61000,00	82%	49980	49980	0	0	11020	11.1	nie dotyczy	S: S14,S15,S16,S17,S19,S20 PF, Ś: 3,4,5

3	3. Żimne Wody – Czersko Polskie	2019 2020	Reaktywacja światlicy opiekuńczo - wychowawczej "Marzenia"	PF	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji 1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni	Miasto Bydgoszcz/CIS	150000,00	85%	127500	0	127500	0	22500	6.4	6.4.1	S: S14,S15,S 16,S17,S1 8,S19,S20 PF, Ś: 4,5
S19	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Lokalny Integrator Społeczny z centrum wolontariatu i mentoringu rówieśniczego	S	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	WSG w Bydgoszczy	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S: S14,S15,S 16,S17,S1 8,S20 PF, Ś: 3,4,5

4	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2021	Stworzenie ośrodka inicjatyw społecznych, jako ogólnodostępnej bazy do wspólnego działania dla dobra społeczności lokalnej (młodzież, społecznicy, grupy sąsiedzkie) - rozbudowa historycznego budynku przy ul. Terasy 2 (kawiarenka społeczna wraz ze świetlicą - salą konferencyjną)	PF	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Okręg Kujawsko-Pomorski	1117000,00	60%	670200	0	670200	0	446800	6.4	6.4.1	S: S14,S15,S16,S17,S18,S19,S20 PF, Ś: 3,5
5	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Poszerzenie oferty kulturalnej Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy poprzez dostosowanie lokalu przy ul. Gdańskiej 5 i obiektu przy ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne.	PF	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	Miasto Bydgoszcz/ Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego	2500000,00	85%	2125000	0	2125000	0	375000	6.4	6.4.1	S: S14,S15,S16,S17,S18,S19,S20 PF, Ś: 3,4

S200	Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2019	Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - zajęcia z improwizacji artystycznej dla dzieci	S	1.2.2 Programy zajęć pozaszkolnych i integracyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	80000,00	63%	50000	50000	0	0	30000	11.1	nie dotyczy	S: S14,S15,S16,S17,S18,S19 PF, Ś: 3,4,5
S21	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2021	CO MNIE KRĘCI? - aktywizacja społeczno-kulturalna młodzieży z obszaru objętego rewitalizacją	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Fundacja Kultury Rozruch	105089,40	85%	89326	89326	0	0	15763,4	9.1	9.1.1	S - S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17
S22	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2018	Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - film	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	83400,00	60%	50000	50000	0	0	33400	11.1	nie dotyczy	S - S21,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, Ś-

																6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17
S23	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Rzemieślnicze dziedzictwo Bydgoszczy	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Browar Wyspa Młyńska Sp. z o.o.	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 24,S25,S2 6,S27,S28, S29,S30,S 31,S32,S3 3,S34,S35, S36,S37,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, \$- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17
6	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Adaptacja pustostanu przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby utworzenia Centrum Edukacyjno- Społecznego	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę 1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Miasto Bydgoszcz/ III Liceum Ogólnokształcące/ Rada Osiedla	2200000,00	85%	1870000	0	1870000	0	330000	6.4	6.4.1	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S40,S41, S42 PF, \$- 7,8,9,10,1 1,12,13,14

																	,15,16,17
S24	1. Bocianowo – Śródmieście Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2022	Aktywizacja społeczności lokalnej południowego Śródmieścia - podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności z zakresu organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej mieszkańców oraz ich formalnych i nieformalnych przedstawicielstw (wspólnoty mieszkaniowe, grupy sąsiedzkie, małe stowarzyszenia etc.)	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Okręg Kujawsko-Pomorski	60000,00	83%	49980	49980	0	0	10020	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S23,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, \$- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17	
7	2. Stary Fordon	2017 2019	Adaptacja zabytkowej synagogi w Starym Fordonie na potrzeby centrum kultury i aktywności społecznej	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	4400000,00	18%	800000	0	800000	0	3600000	6.4	6.4.1	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, \$- 6,8,9,10,11	

																1,12,13,14 ,15,16,17
8	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Modernizacja i przebudowa infrastruktury Teatru Polskiego	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Miasto Bydgoszcz/ Teatr Polski	21000000,00	33%	7000000	0	7000000	0	14000000	6.4	6.4.1	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S40,S41, S42 PF, Ś- 6,7,9,10,1 1,12,13,14 ,15,16,17
9	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2019	Rewitalizacja nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej w Bydgoszczy	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	M. Bydgoszcz	21587221,90	48%	10377283	0	1037728 3	0	11209939	4.6	4.6.2	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S40,S41, S42 PF, Ś- 6,7,8,10,1 1,12,13,14 ,15,16,17

10	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2019	Park Kultury. Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy – etap 1	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	M. Bydgoszcz	21777509,07	69%	15052073	0	15052073	0	6725436	nie dotyczy	nie dotyczy	PO i Ś Priorytet VIII Działanie 8.1 S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S40,S41, S42 PF, Ś- 6,7,8,9,11, 12,13,14,1 5,16,17
S25	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2022	IMPRESARIAT DOSTĘPNY - wzrost aktywności społecznej i kulturowej osób z grup defaworyzowanych	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	58073,23	70%	40923,96	40923,96	0	0	17149,27	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 23,S24,S2 6,S27,S28, S29,S30,S 31,S32,S3 3,S34,S35, S36,S37,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17

11	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Modernizacja przestrzenno- funkcjonalna ośrodka sztuki współczesnej "Mózg"	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	852000,00	60%	511200	0	511200	0	340800	6.4	6.4.1	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S40,S41, S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 12,13,14,1 5,16,17
12	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2016 2018	Remont konserwatorski i rozbudowa budynku Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Muzeum Okręgowe	21002794,09	69%	14519840,3	0	1451984 0	0	6482954	nie dotyczy	nie dotyczy	PO liŚ Priorytet VIII Działanie 8.1 S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S40,S41, S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,13,14,1 5,16,17

S26	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2019	Rewitalizacja zabytkowego teatru, funkcjonującego nad Starym Kanałem Bydgoskim w latach 1882-1910 - etap II	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe BON-TON	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11,1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S27,S28, S29,S30,S 31,S32,S3 3,S34,S35, S36,S37,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17
13	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Rewitalizacja zabytkowego teatru, funkcjonującego nad Starym Kanałem Bydgoskim w latach 1882-1910 - etap I	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe BON-TON	6000000,00	13%	800000	0	800000	0	5200000	6.4	6.4.1	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S40,S41, S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,14,1 5,16,17

S27	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Muzeum Fotografii - żywe dziedzictwo Bydgoszczy	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	WSG w Bydgoszczy	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17
S28	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2022	KINO STUDYJNE+ - wzrost aktywności społecznej i kulturowej osób z grup defaworyzowanych	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	65291,30	73%	47411,69	47411,69	0	0	17879,61	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17
14	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	2017 2019	POMORZANIN REAKTYWACJA - ochrona cennej przestrzeni publicznej i nadanie jej funkcji kulturotwórczych miastotwórczych edukacyjnych i społecznych	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	6000000,00	13%	800000	0	800000	0	5200000	6.4	6.4.1	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,

																S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 5,16,17
S29	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Międzypokoleniow a integracja mieszkańców Śródmieścia	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Fundacja 12 Kamienica	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S30,S 31,S32,S3 3,S34,S35, S36,S37,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17
S30	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2022	PRZEBÓJOWE KINO - wzrost aktywności społecznej i kulturowej osób z grup defaworyzowanych	S	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	28736,08	71%	20523,28	20523,28	0	0	8212,8	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 31,S32,S3 3,S34,S35, S36,S37,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17

15	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Rozwój infrastruktury Muzeum Fotografii wraz z utworzeniem Izby Pamięci Osiedla Okole	PF	1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	WSG w Bydgoszczy	555000,00	60%	333000	0	333000	0	222000	6.4	6.4.1	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, Ś-6,7,8,9,10,11,12,13,14,16,17
S31	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2019	Wychowanie przez sport - organizacja zajęć sztuk walki dla dzieci z obszarów objętych Gminnym Programem Rewitalizacji	S	1.3.2 Programy włączenia społecznego poprzez sport i rekreację	Gripland s.c. Sylwia Tazbir Tomasz Grykałowski	50000,00	85%	47500	47500	0	0	2500	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, Ś-6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17

S32	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	KLUB ORION 2 - animacje społeczne w zakresie propagowania bezpieczeństwa mieszkańców, postępowania w sytuacjach zagrożenia, praktycznych działań w przypadku niebezpieczeństw samoobrona(oraz prewencji na terenie osiedla Śródmieście	S	1.3.2 Programy włączenia społecznego poprzez sport i rekreację	Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa - Dom Kultury BSM "Orion"	18000,00	85%	15300	15300	0	0	2700	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 3,S34,S35, S36,S37,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, \$- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17
S33	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Akcja Rehabilitacja! Aktywizacja przez sport i rekreację	S	1.3.2 Programy włączenia społecznego poprzez sport i rekreację	Fundacja 12 Kamienica	50000,00	9%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S34,S35, S36,S37,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, \$- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17

S34	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Akademickie Centrum Medyczne - rozwój kompleksowych usług prozdrowotnych w zakresie edukacji, profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji skierowanych do osób z barierami rozwojowymi i zagrożonych niepełnosprawnością oraz ich otoczenia	S	1.3.3 Programy profilaktyki zdrowotnej	WSG w Bydgoszczy	5500000,00	85%	4675000	4675000	0	0	825000	9.3	9.3.1	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17
S35	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2020	Z PODWÓRKA NA PODWÓRKO "POTWORAKI Z NASZEJ PAKI"	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Towarzystwo Inicjatyw Kulturalnych	56971,20	85%	48158	48158	0	0	8813,2	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S36,S37,S38,S39,S40,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17

S36	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2019	Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - historia	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	66000,00	76%	50000	50000	0	0	16000	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S37,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17
S37	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2021	JESTEM STĄD! - integracja i budowanie więzi społecznych oraz wzrost aktywności społecznej i kulturowej	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	68711,28	73%	50000	50000	0	0	18711,28	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 38,S39,S4 0,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17

S38	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2. Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2019	Działania aktywizujące z zakresu pozasystemowych form edukacyjnych - zewnętrzna przestrzeń integracyjna: galeria sztuki i kino	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji 1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Mózg Foundation - Fundacja Muzyki Współczesnej i Form Interdyscyplinarnych	63800,00	80%	50000	50000	0	0	13800	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S39,S40,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17
S39	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Na bydgoskim szlaku TeH2O	S	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	WSG w Bydgoszczy	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S40,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17
16	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2020	Nasza najpiękniejsza ulica. Rewitalizacja kulturowa i społeczna ulicy Augusta Cieszkowskiego	PF	1.3.4 Programy „adopcji” przestrzeni rewitalizowanych przez interesariuszy rewitalizacji	Stowarzyszenie Mieszkańców ul. Augusta Cieszkowskiego (SMAC) w Bydgoszczy	258000,00	60%	154800	0	154800	0	103200	6.4	6.4.1	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34,S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41,

																S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,17
S40	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2019 2020	Czas seniora	S	1.3.5 Program wsparcia integracji oraz aktywizacji seniorów	Miasto Bydgoszcz/MOPS	300000,00	90%	270000	270000	0	0	30000	9.1.	9.1.2.	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S41,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17
S41	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2022	TEATR GDAŃSKA 10 - aktywizacja społeczno- kulturalna seniorów z obszaru objętego rewitalizacją	S	1.3.5 Program wsparcia integracji oraz aktywizacji seniorów	Fundacja Kultury Rozruch	118212,12	80%	94468,66	94468,66	0	0	23743,46	9.3	9.3.2	S - S21,S22,S 23,S24,S2 5,S26,S27, S28,S29,S 30,S31,S3 2,S33,S34, S35,S36,S 37,S38,S3 9,S40,S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10, 11,12,13,1 4,15,16,17

S42	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto-Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2022	KINO 60+ - aktywizacja społeczno-kulturalna seniorów z obszaru rewitalizacji	S	1.3.5 Program wsparcia integracji oraz aktywizacji seniorów 1.3.1 Programy włączenia społecznego poprzez kulturę	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	74289,80	67%	50000	50000	0	0	24289,8	11.1	nie dotyczy	S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34, S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17
17	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018	Klub Seniora +	PF	1.3.5 Program wsparcia integracji oraz aktywizacji seniorów	M. Bydgoszcz	145893,00	80%	116714,4	0	0	116714,4	29178,6	nie dotyczy	nie dotyczy	Program Wieloletni MRPiPS "Senior+" naaa lata 2014-2020 S - S21,S22,S23,S24,S25,S26,S27,S28,S29,S30,S31,S32,S33,S34, S35,S36,S37,S38,S39,S40,S41, S42 PF, Ś- 6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16

S43	1. Bocianowo – Śródmięcie – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2019	EduAkcja w technikach	S	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży	M. Bydgoszcz	5069394,00	95%	4815924,3	4815924,3	0	0	253469,7	10.2	10.2.3	S: S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, \$: 18,19,20,21,22,23,24,25,26
S44	1. Bocianowo – Śródmięcie – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 3.Zimne Wody - Czersko-Polskie	2017 2018	Akcja – kwalifikacja	S	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży	M. Bydgoszcz	4395909,35	95%	4176113,88	4176113,88	0	0	219795,5	10.1	10.1.3	S: S43,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, \$: 18,19,20,21,22,23,24,25,26
S45	1. Bocianowo – Śródmięcie – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Młody - zdolny - kreatywny!	S	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży	Nad Starym Kanałem Sp. z o.o.	50000,00	85%	42500	42500	0	0	7500	11.1	nie dotyczy	S: S43,S44,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, \$: 18,19,20,21,22,23,24,25,26

S46	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2019 2020	Bydgoski Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej	S	2.1.1 Programy edukacyjne kształtujące postawę przedsiębiorczą i umiejętności uniwersalne u dzieci i młodzieży	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kobiet GINEKA	2496000,00	95%	2371200	2371200	0	0	124800	8.3	nie dotyczy	S: S48,S49,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,22,24,25
18	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Przemysły kreatywne Forget Heritage	G, PF	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Miasto Bydgoszcz/ WZR	200000,00	85%	170000	0	170000	0	30000	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 19,20,21,22,23,24,25,26
19	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Adaptacja pomieszczeń przy ul. Gdańskiej 5 w Bydgoszczy na potrzeby Bydgoskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu.	G, PF	2.1.2 Program y wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Miasto Bydgoszcz/ Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu/ WF	3200000,00	85%	2720000	0	2720000	0	480000	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,20,21,22,23,24,25,26
S47	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2017 2020	Centrum Efektywności Lokalnej CEL: REWITALIZACJA - stworzenie podmiotów działających na rzecz rewitalizacji	S	2.1.2 Program y wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Włodarczyk Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z	85404,00	59%	49984	49984	0	0	35420	11.1	nie dotyczy	S: S43,S44,S45,S46,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś:

			w celu aktywizacji osób z grup defaworyzowanych na obszarze rewitalizacji i stworzenia społeczności partycypacyjnej													18,19,20,21,22,23,24,25,26
20	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2022	BOSKA WENECJA II - zintegrowany projekt rewitalizacyjny Bydgoska Przestrzeń Integracji i Animacji Społecznej	G, PF	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Nad Starym Kanalem Sp. z o.o.	1057000,00	60%	634200	0	634200	0	422800	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,21,22,23,24,25,26
S48	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Kreatywne Przestrzenie Kultury - zintegrowany program wspierania przemysłów kreatywnych jako narzędzia wspierania integracji społecznej i aktywizacji przedsiębiorczej	S	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	WSG w Bydgoszczy	100000,00	85%	85000	85000	0	0	15000	8.5	8.5.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,22,23,24,25,26

S49	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Cz ersko Polskie	2017 2020	gdanska10.pl edukacja dorosłych w zakresie kompetencji cyfrowych oraz komunikacja, integracja, budowanie więzi społecznych i promocja projektów społecznych na obszarze rewitalizacji	S	2.1.2 Program y wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	146863,00	78%	115283,37	115283,37	0	0	31579,63	10.4	10.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,22,23,24,25,26
S50	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Cz ersko Polskie	2019 2021	KINO NA JĘZYKACH - edukacja dorosłych w zakresie kompetencji językowych	S	2.1.2 Program y wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Moderator Inwestycje Sp. z o.o. (projekt będzie realizowany przez spółkę Pomorzanin Sp. z o.o.)	214100,20	74%	158576	158576	0	0	55524,2	10.4	10.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,22,23,24,25,26
S51	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Ekonomia społeczna szansą rozwoju Śródmieścia! Utworzenie spółdzielni socjalnej KAMIENICA	S	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Fundacja 12 Kamienica	500000,00	85%	425500	425500	0	0	74500	9.2	9.2.1	S: S48,S49,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,20,21,22,49,25

S52	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Powołanie Bydgoskiej Przestrzeni Integracji i Animacji Społecznej	S	2.1.2 Programy wsparcia działalności gospodarczej, w tym ekonomii społecznej, szkoleniowe, doradcze	Nad Starym Kanałem Sp. z o.o.	500000,00	85%	425000	425000	0	0	75000	8.3	nie dotyczy	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S51,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,22,23,24,25,26
21	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2020	BOSKA WENECJA III - zintegrowany projekt rewitalizacyjny Lokalne Centrum Przemysłów Kreatywnych, Integracji Międzypokoleniowej, Usług i Przedsiębiorczości Społecznej	S	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	Fundacja 12 Kamienica	1096000,00	87%	658080	0	658080	0	437920	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,22,23,24,25,26

22	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Remont budynku przy ul. A. Naruszewicza 11 na potrzeby działalności Centrum Integracji OKOLICA 3.0	G, PF	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	WSG w Bydgoszczy	560000,00	60%	336000	0	336000	0	224000	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,23,24,25,26
23	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2020	BOSKA WENECJA IV - zintegrowany projekt rewitalizacyjny - interaktywna przestrzeń bydgoskiego dziedzictwa przemysłowo-kulturowego na szlaku TeH2O wraz z centrum społecznej odpowiedzialności biznesu	G, PF	2.2.1 Programy rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	Browar Wyspa Młyńska Sp. z o.o.	1398500,00	45%	632700	0	632700	0	765800	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,22,24,25,26

24	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Rozwój Centrum Usług Społecznych - rozbudowa budynku przy ul. Garbary 2	PF	2.2.1 Program y rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	WSG w Bydgoszczy	1085000,00	40%	434000	0	434000	0	651000	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,22,23,25,26
25	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Remont budynku przy ul. Dworcowej 65A na potrzeby utworzenia Centrum Przemysłów Kreatywnych	G, PF	2.2.1 Program y rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	WSG w Bydgoszczy	1605000,00	28%	449135,21	0	449135,2	0	1155865	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52,S53 PF, Ś: 18,19,20,21,22,23,24,26
S53	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2020	Rozwój Programu Integracji Społecznej OKOLICA - działania na rzecz integracji społeczności lokalnej o charakterze tożsamościowy społecznym, kulturalnym i przedsiębiorczym	S	2.2.1 Program y rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	WSG w Bydgoszczy	100000,00	85%	85000	85000	0	0	15000	11.1	nie dotyczy	S: S43,S44,S45,S46,S47,S48,S49,S50,S51,S52 PF, Ś: 18,19,20,21,22,23,24,26

26	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2020	Remont i modernizacja Miejskiej Hali Targowej celem zachowania funkcji	G, PF	2.2.1 Program y rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalne potencjały, w tym przystosowanie infrastruktury do wprowadzenia nowych usług	M. Bydgoszcz	8000000,00	76%	6064323,26		6064323		1935677	6.4	6.4.1	S: S43,S44,S 45,S46,S4 7,S48,S49, S50,S51,S 52 PF, Ś: 18,19,20,2 1,22,23,24
27	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2020	Wymiana systemów ogrzewania w budynkach - likwidacja źródeł ciepła opartych na spalaniu paliw stałych wraz z modernizacją oświetlenia, a także adaptacja budynku po hydroforni wraz z rewitalizacją jego otoczenia na cele społeczno- kulturalne	PF, Ś	3.1.1 Wymiana źródeł ciepła z tradycyjnych na ekologiczne 3.1.2 Programy termomoderniza cji	Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa	1508340,97	40%	603336,39	0	603336,4	0	905004,6	6.4	6.4.1	S: S53 PF, Ś: 28,29,30,3 1,32,33,34 ,35,36,37, 38,39,40,4 1,42,43

28	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2018	Budowa mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach publicznych w Bydgoszczy	PF, \$	3.1.1 Wymiana źródeł ciepła z tradycyjnych na ekologiczne 3.1.2 Programy termomodernizacji	M. Bydgoszcz	1067986,26	44%	474314,85	0	474314,9	0	593671,4	3.1.	nie dotyczy	S: S53 PF, \$: 27,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43
29	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	2018	EKOpiec – program dofinansowania wymiany indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne	PF, \$	3.1.1 Wymiana źródeł ciepła z tradycyjnych na ekologiczne	M. Bydgoszcz	700000,00	50%	350000	0	350000	0	350000	nie dotyczy	nie dotyczy	Program priorytetowy EKOpiec 2018 - WFOŚiGW S: S53 PF, \$: 27,28,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43
30	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2018	Termomodernizacja Pałacu Młodzieży w Bydgoszczy	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	Miasto Bydgoszcz	6113308,28	68%	4131845,2	0	4131845	0	1981463	3.5	3.5.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43

31	2. Stary Fordon	2019 2021	Rewitalizacja społeczno - gospodarcza Starego Fordonu – gminne budynki mieszkalne: Bydgoska 26 Bydgoska 29 Rynek 3 Sikorskiego 2 Kapeluszników 2 Bydgoska 23 Bydgoska 42	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	Miasto Bydgoszcz/ ADM	7723949,00	38%	2901552	0	2901552	0	4822397	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,3 0,32,33,34 ,35,36,37, 38,39,40,4 1,42,43
32	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019	Modernizacja budynków przy ul.: 3 Maja 16, Moczyńskiego 1, 3 i 5, Markwarta 10, Park Ludowy 5, Jagiellońska 25, Zamoyskiego 5 i 14, Niemcewicza 1-3, Paderewskiego 6-8	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	Spółdzielnia Mieszkaniowa Budowlani	4764200,00	17%	800000	0	800000	0	3964200	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,3 0,31,33,34 ,35,36,37, 38,39,40,4 1,42,43
33	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Chrobrego/Sienkiewicza - stworzenie Centrum Usług dla osób wykluczonych społecznie	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	Wspólnota Mieszkaniowa Chrobrego 19	185700,00	40%	74200	0	74200	0	111500	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,3 0,31,32,34 ,35,36,37, 38,39,40,4 1,42,43

34	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole – Wilczak-Jary	2019 2020	Stworzenie centrum integracyjno-kulturalnego dla dzieci i młodzieży "Gdańska 67" - rewitalizacja traktu handlowego ul. Gdańska	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	Wspólnota Mieszkaniowa Gdańska 67	375000,00	40%	150000	0	150000	0	225000	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,30,31,32,33,35,36,37,38,39,40,41,42,43
35	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole – Wilczak-Jary	2018 2020	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Chrobrego/Sienkiewicza - ul. Sienkiewicza 26, organizacja społecznego punktu napraw sąsiedzkich, rewitalizacja podwórka	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	Wspólnota Mieszkaniowa Sienkiewicza 26	137000,00	40%	54800	0	54800	0	82200	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,30,31,32,33,34,36,37,38,39,40,41,42,43
36	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole – Wilczak-Jary	2018 2019	Termomodernizacja ściany wielorodzinnego budynku wraz z wykonaniem wielkoformatowego muralu w budynku wspólnoty przy ul. Śląskiej 24 wraz z wymianą poszycia dachowego oraz zagospodarowanie podwórka na cele społeczne	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	Wspólnota Mieszkaniowa Śląska 24 w Bydgoszczy	250000,00	40%	100000		100000		150000	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,30,31,32,33,34,35,37,38,39,40,41,42,43

37	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2018	Termomodernizacja placówek oświatowych na terenie miasta Bydgoszczy tj. SP nr 2, Zespół Szkół nr 15, Zespół Szkół nr 23	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	M. Bydgoszcz	8108893,00	72%	5813837,2		5813837		2295056	3.5	3.5.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,38,39,40,41,42,43
38	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2018	Termomodernizacja placówek oświatowych na terenie miasta Bydgoszczy tj.: Szkoła Podstawowa nr 37, Zespół Szkół nr 6, Szkoła Podstawowa nr 32, Szkoła Podstawowa nr 64	PF, \$	3.1.2 Programy termomodernizacji	M. Bydgoszcz	16736922,07	68%	11409679,8		11409680		5327242	3.5	3.5.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,39,40,41,42,43
39	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2017 2019	Rewaloryzacja Parku Ludowego im. Wincentego Witosa w Bydgoszczy - I etap	PF, \$	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe.	M. Bydgoszcz	4940317,51	70%	3465001,98	0	3465002	0	1475316	4.6	4.6.3	S: S53 PF, \$: 27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,40,41,42,43

40	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	2018 2019	Rewitalizacja Placu Kościeleckich	PF, \$	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe.	Miasto Bydgoszcz/ ZDMiKP	1800000,00	85%	1530000	0	1530000	0	270000	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,3 0,31,32,33 ,34,35,36, 37,38,39,4 1,42,43
41	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak- Jary	2018 2020	Rewitalizacja bulwarów Brdy	PF, \$	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe.	Miasto Bydgoszcz/ ZDMiKP	8000000,00	85%	6800000	0	6800000	0	1200000	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,3 0,31,32,33 ,34,35,36, 37,38,39,4 0,42,43
42	2. Stary Fordon	2018 2020	Rewitalizacja społeczno- gospodarcza Starego Fordonu – etap I	PF, \$	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe.	Miasto Bydgoszcz/ ZDMiKP	28703404,00	52%	14851597	0	1485159 7	0	13851807	6.4	6.4.1	S: S53 PF, \$: 27,28,29,3 0,31,32,33 ,34,35,36, 37,38,39,4 0,41,43

43	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2019 2019	Rewitalizacja Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy - szersze udostępnienie przestrzeni na rzecz lokalnej społeczności i przedsiębiorczości	PF, Ś	3.2.1 Programy przywracające mieszkańcom obszaru rewitalizacji tereny atrakcyjne przyrodniczo, wypoczynkowe.	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	1084612,00	58%	625268,4	0	625268,4	0	459343,6	6.4	6.4.1	S: S53 PF, Ś: 27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42
S54	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	2018 2019	KLUB ORION 3 - animacje społeczne w zakresie edukacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju na terenie osiedla Śródmieście	S	3.3.1 Programy edukacji ekologicznej i promocji zrównoważonego o rozwoju	Bydgoska Spółdzielnia Mieszkaniowa - Dom Kultury BSM "Orion"	18000,00	85%	15300	15300	0	0	2700	11.1	nie dotyczy	PF, Ś: 27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43

* Nr projektu - oznaczenie dla projektów inwestycyjnych (liczbowe - np. „1”) i społecznych (numeracja poprzedzona literą S, np. „S1”).

** Typy projektów rewitalizacyjnych: S - społeczne, G- gospodarcze, Ś - środowiskowe, PF - przestrzenno-funkcjonalne.

Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe								
Lp.	Obszar rewitalizacji (nr / nazwa)	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne (zł)			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	S	Po co? Dlaczego? Jak? – kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów edycja II	5.400.000,00	5.130.000,00	0	270.000,00	0
2	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	S	Nasze podwórko 1	50.000,00	42.500,00	0	7.500,00	0

3	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary 2.Stary Fordon 3. Zimne Wody – Czersko Polskie	S	Nasze podwórko 2	50.000,00	42.500,00	0	7.500,00	0
4	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	S	Zajęcia edukacyjne dla młodzieży. Centrum Edukacyjno-Społeczne przy ul. Staroszkolnej 10	55.556,00	50.000,00	0	5.556,00	0
5	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	S	Rozwój usług społecznych Centrum Edukacyjno-Społeczne przy ul. Staroszkolnej 10	55.556,00	50.000,00	0	5.556,00	0
6	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	S	Rozwój postaw społeczno- obywatelskich. Centrum Edukacyjno-Społeczne przy ul. Staroszkolnej 10	55.556,00	50.000,00	0	5.556,00	0

7	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF	Zadaszenie jednego kortu tenisowego przy ul. Nakielskiej 70 - Działania na rzecz integracji i budowa więzi społecznych na obszarze rewitalizacji	230.000,00	0	138.000,00	0	92.000,00
8	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Teatru Polskiego i Parku Kochanowskiego - stworzenie ogródka społecznego przeznaczonego dla osób starszych mogących realizować swoje pasje związane z pielęgnacją roślin i kwiatów	177.000,00	0	70.800,00	0	106.200,00
9	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF, Ś	Stworzenie przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców Bydgoszczy na zdegradowanych obszarach poprzemysłowych w Śródmieściu - muzyczny park przy ul. Chodkiewicza 9-11	13.083.908,52	0	800.000,00	0	12.283.908,52
10	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Dworca kolejowego - przywrócenie użyteczności społecznej nieruchomości przy ul. Unii Lubelskiej 5 poprzez stworzenie integracyjnego podwórka otwartego dla miłośników gry w szachy i warcaby i remontu elewacji	172.800,00	0	69.120,00	0	103.680,00
11	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Sienkiewicza/Chrobrego - stworzenie podwórka otwartego dla miłośników gry w szachy i warcaby	139.300,00	0	55.720,00	0	83.580,00

12	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF	Rewitalizacja zdegradowanych okolic ul. Gdańskiej - stworzenie podwórka otwartego z placem zabaw i piaskownicą dla dzieci	170.000,00	0	68.000,00 zł	0	102.000,00
13	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF	Rewitalizacja społeczno- gospodarcza Starego Rynku	8.900.000,00	0	7.000.000,00	1.900.000,00	0
14	2. Stary Fordon	PF	Rewitalizacja rynku w Starym Fordonie	3.500.000,00	0	2.975.000,00	525.000,00	0
15	2. Stary Fordon	PF	Rewitalizacja zabytkowego spichrza w Starym Fordonie	2.200.000,00	0	1.870.000,00	330.000,00	0
16	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	S	Centrum Inicjatyw Senioralnych	500.000,00	425.000,00	0	75.000,00	0
17	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	S	Bydgoskie Centrum Wolontariatu	500.000,00	425.000,00	0	75.000,00	0
18	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	S	Młodzi, zdolni, kompetentni Wolontariusze	300.000,00	291.000,00 z	0	9.000,00	0

19	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	G, PF	Rewitalizacja zdegradowanych okolic Dworca kolejowego - punkt wsparcia zatrudnienia - budynek Dworcowa 79	179.300,00	0	71.720,00	0	107.580,00
20	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	G, PF	Stworzenie Centrum Wsparcia Przedsiębiorczości - Dworcowa 19	2.835.000,00	0	800.000,00	0	2.035.000,00
21	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	S	Kompleksowe działanie społeczne związane z projektem inwestycyjno-rewitalizacyjnym dotyczącym budynku przy ul. Dworcowej 19	3 213 000,00	2.731.050,00	0	0	481.950,00
22	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF, Ś	Docieplenie elewacji południowej i zachodniej, remont klatki schodowej, remont drzwi wejściowych i na dziedziniec, wymiana 4 okien na elewacji południowej i 8 okien na elewacji frontowej, zagospodarowanie terenu podwórza i ogrodu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Bolesława Chrobrego 5	134.889,84	0	53.955,94	0	80.933,90
23	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF, Ś	Remont elewacji wielorodzinnego budynku mieszkalnego wraz z oficyną przy ul. Nakielskiej 15 wraz zagospodarowaniem podwórka na cele społeczne	518.938,50	0	207.575,40	0	311.363,10

24	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF, Ś	Rewitalizacja dzielnicy Okole - remont elewacji wraz z termomodernizacją budynku przy ul. Grunwaldzkiej 53	227.900,00	0	91.160,00	0	136.740,00
25	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF, Ś	Renowacja secesyjnej kamienicy wraz z zabudowaniami - remont zabytkowej elewacji budynku przy ul. Sowińskiego 12 wraz z odzyskiem wody deszczowej i budową zielonych dachów na budynkach gospodarczych	405.000,00	0	162.000,00	0	243.000,00
26	1. Bocianowo – Śródmieście – Stare Miasto- Okole - Wilczak-Jary	PF, Ś	Renowacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego wraz z zagospodarowaniem najbliższego otoczenia	70.000,00	0	28.000,00	0	42.000,00

* Typy projektów rewitalizacyjnych: S - społeczne, G- gospodarcze, Ś - środowiskowe, PF - przestrzenno-funkcjonaln

15. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Kompleksowa rewitalizacja łączy w sobie działania z różnych sfer i wymaga zaangażowania licznych podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz osób odpowiedzialnych za przygotowanie, koordynację wdrażania i monitorowanie GPR.

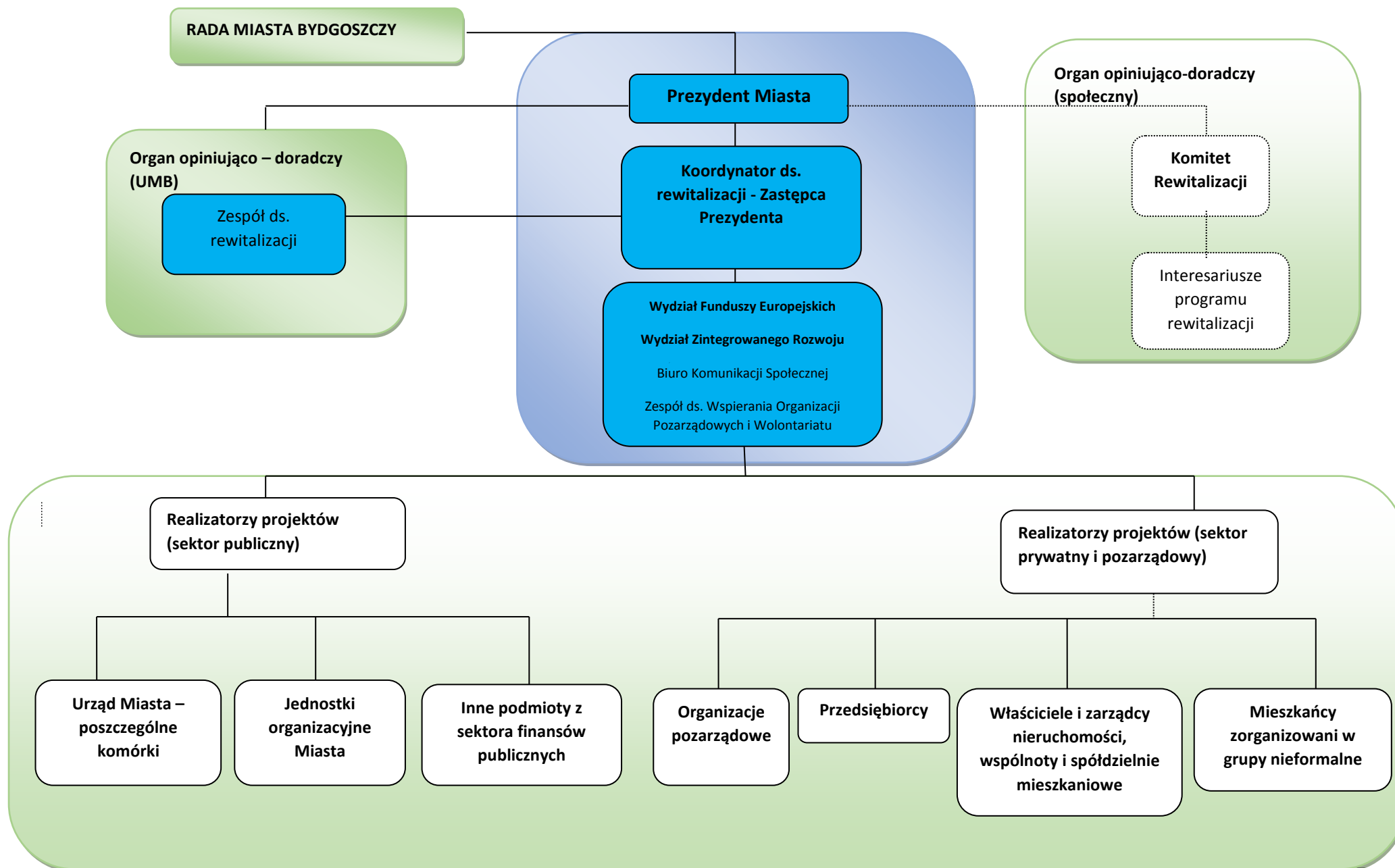
Zapisy Ustawy o rewitalizacji stanowią, że przygotowanie, prowadzenie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji stanowi zadanie własne gminy - zarządzanie GPR odbywać się więc będzie w oparciu o struktury organizacyjne Urzędu Miasta Bydgoszczy.

System zarządzania GPR obejmuje zarówno projekty realizowane przez samorząd miasta Bydgoszczy, jak i projekty innych interesariuszy: organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych i podmiotów gospodarczych. Na samorządzie miasta Bydgoszczy spoczywa koordynacja całości procesu i dbałości o jego spójność, w tym komplementarność przedsięwzięć.

W strukturze zarządzania zostały wyznaczone także społeczne organy opiniujące. Z jednej strony zawsze, w sposób ciągły, to będą wszyscy interesariusze GPR zainteresowani procesem rewitalizacji, a z drugiej strony zakłada się powołanie ciała doradczego przy Prezydencie Miasta, złożonego z przedstawicieli strony społecznej tzw. Komitetu Rewitalizacji. Kolejną grupą podmiotów wyodrębnioną w strukturze zarządzania będą podmioty będące realizatorami projektów rewitalizacyjnych. Podmioty te mogą samodzielnie realizować poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne bądź w partnerstwie. Poszczególni realizatorzy projektów będą raportowali o przebiegu realizacji ich projektów Wydziałowi Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Bydgoszczy.

Strukturę zarządzania wdrażaniem GPR przedstawia poniższy schemat.

STRUKTURA ZARZĄDZANIA GPR

Program uchwała Rada Miasta Bydgoszczy. Koordynatorem zadań związanych z wdrażaniem GPR jest wskazany przez Prezydenta Bydgoszczy właściwy Zastępca Prezydenta Miasta, któremu podlega m.in. Wydział Funduszy Europejskich (WF) oraz Wydział Zintegrowanego Rozwoju (WZR), czyli główne podmioty procesu rewitalizacji. Ciałami doradczymi Prezydenta Miasta w sprawach rewitalizacji są powołany już na etapie tworzenia GPR Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji, złożony z przedstawicieli wydziałów i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Bydgoszczy oraz Komitet Rewitalizacji złożony z przedstawicieli mieszkańców podobszarów, ich organizacji i innych lokalnych interesariuszy. Komitet powołuje się w trybie przewidzianym w ustawie.

Niezależnie od wewnętrznej procedury monitoringu i oceny przewidzianej w systemie zarządzania, zewnętrznej oceny postępów procesu rewitalizacji dokonują mieszkańcy i ich organizacje, poprzez mechanizmy właściwe dla społeczeństwa obywatelskiego (coroczna analiza jakościowa i ilościowa procesu wdrażania GPR – informacje pochodzące z badań ankietowych, obserwacji i wywiadów z interesariuszami rewitalizacji).

Za system informacji i promocji GPR odpowiadać będzie Biuro Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Bydgoszczy.

Za współpracę z sektorem organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów społecznych odpowiadać będzie Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, we współpracy z WF oraz WZR.

Zakres obowiązków Wydziału Funduszy Europejskich:

I. etap wyznaczenia obszaru rewitalizacji:

- a) inicjowanie analiz Miasta niezbędnych do przeprowadzenia procesu rewitalizacji
- b) inicjowanie i koordynacja opracowań studialnych związanych z tematyką rewitalizacji
- c) przeprowadzenie działań partycypacyjnych, konsultacji społecznych służących wyznaczeniu obszaru rewitalizacji
- d) przygotowanie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru rewitalizacji
- e) procedowanie uchwały wyznaczającej obszar rewitalizacji

II. etap sporządzenia GPR:

- a) procedowanie treści uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR
- b) udział w działaniach partycypacyjnych oraz konsultacjach społecznych
- c) przygotowanie i przeprowadzenie naboru projektów beneficjentów innych niż Miasto i jego jednostki organizacyjne
- d) udział w opracowaniu GPR

III. etap wdrażania GPR:

- a) monitorowanie GPR oraz jego aktualizacja, w tym:
 - sporządzanie kwartalnych raportów z realizacji projektów wdrażanych w ramach GPR,
 - rozpatrywanie i opiniowanie wniosków zmian w zapisach GPR
 - sporządzanie raportów okresowych i raportu końcowego z realizacji GPR
 - przygotowanie projektu aktualizacji GPR
- b) inicjowanie, koordynowanie, organizowanie i obsługa prac zespołu ds. rewitalizacji oraz innych zaangażowanych gremiów społecznych (Komitet Rewitalizacji)
- c) inicjowanie i koordynowanie programowania oraz planowania finansowego, rozliczanie projektów rewitalizacyjnych Miasta
- d) stała współpraca z wydziałami i jednostkami organizacyjnymi Miasta oraz podmiotami zewnętrznymi w programowaniu, planowaniu i realizacji projektów

- e) współpraca z Bydgoską Lokalną Grupą Działania Dwie Rzeki przy realizacji instrumentu Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

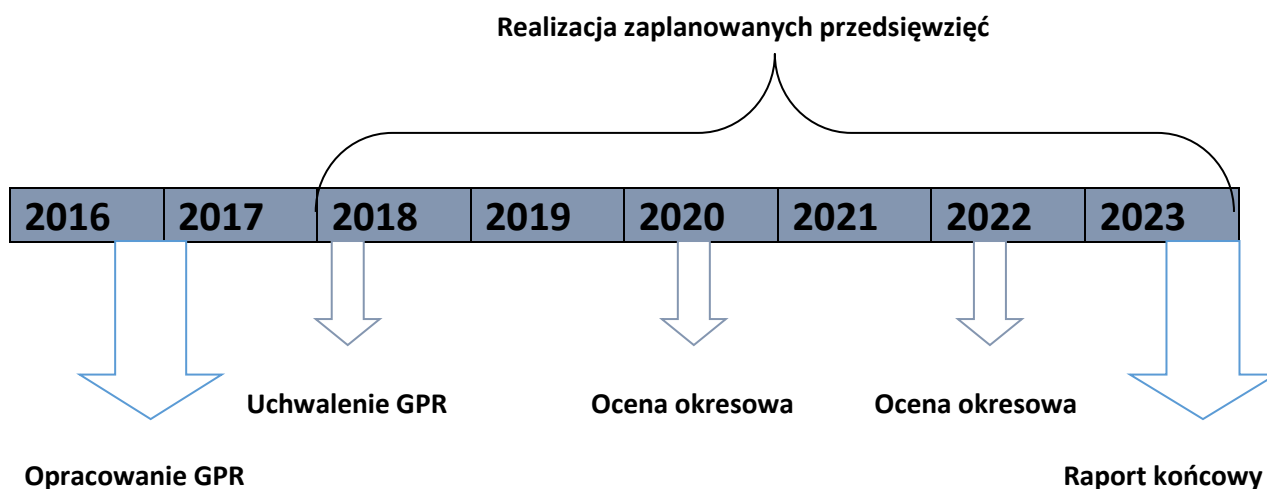
Zakres obowiązków Wydziału Zintegrowanego Rozwoju:

- I. etap wyznaczenia obszaru rewitalizacji:
 - a) udział w działaniach partycypacyjnych, konsultacjach społecznych
 - b) udział w przygotowaniu diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru rewitalizacji
- II. etap sporządzenia GPR:
 - a) udział w działaniach partycypacyjnych, konsultacjach społecznych
 - b) udział w redagowaniu treści GPR
- III. etap wdrażania GPR
 - a) analiza realizacji celów GPR, monitorowanie wskaźników
 - b) analiza kryteriów stanu kryzysowego, na podstawie których wyodrębniono obszar rewitalizacji,
 - c) prowadzenie strony internetowej na portalu Miasta.

Realizacja GPR planowana jest w oparciu o obecną strukturę organizacyjną, na obecną chwilę nie ma konieczności przeznaczenia dodatkowych nakładów finansowych na zarządzanie programem.

16. Ramowy harmonogram realizacji GPR

Schemat. Ramowy harmonogram realizacji programu

Źródło: Opracowanie własne

17. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzenia modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu GPR

Za monitoring i ocenę GPR odpowiedzialne są komórki organizacyjne Urzędu Miasta Bydgoszczy Wydział Zintegrowanego Rozwoju (WZR) oraz Wydział Funduszy Europejskich (WF). Dyrektorzy tych Wydziałów zobowiązani będą do składania corocznych raportów Koordynatorowi procesu rewitalizacji – właściwemu Zastępcy Prezydenta.

Wnioski z tych raportów Koordynator przedstawiać będzie Zespołowi ds. rewitalizacji oraz Komitetowi Rewitalizacji. Następnie przekazywane będą Prezydentowi Miasta.

Monitorowanie, prowadzone w całym okresie realizacji GPR, odbywać się będzie wielotorowo:

1. Analiza realizacji celów GPR – na podstawie przyjętych w GPR wskaźników głównych i pomocniczych. Analiza efektu synergii i komplementarności między działaniami, przyczyn problemów w uzyskaniu zakładanych efektów programu. Jednostka odpowiedzialna: WZR.
2. Analiza kryteriów stanu kryzysowego, na podstawie których wyodrębniono obszar rewitalizacji. Sprawozdania zawierające informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniem w przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych) będą przekazywane do IZ RPO raz na dwa lata. Jednostka odpowiedzialna: WZR.
3. Analiza realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych - monitoring rzeczowy i finansowy. Ocena zgodności realizacji z założonym harmonogramem, budżetem i zakładanymi efektami (wskaźniki produktu i rezultatu) będzie prowadzona na bieżąco. Sprawozdania z osiągniętych wskaźników

produktu i rezultatu określonych działań/poddziałów RPO WK-P będą przekazywane w okresach kwartalnych do IZ RPO. Jednostka odpowiedzialna: WF.

Do gromadzenia i porównania danych specyficznych dla obszaru rewitalizacji wykorzystane będzie narzędzie elektroniczne wykonane w ramach projektu pn. Wsparcie przygotowawcze Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy, dofinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020. Narzędzie służyć będzie pozyskiwaniu i aktualizacji danych statystycznych oraz ich wizualizacji w systemie informacji geoprzestrzennej stosowanym przez UM Bydgoszcz (system ERGO wdrożony w ramach projektu finansowanego ze środków UE „Infostrada Pomorza i Kujaw”). Dane liczbowe obrazują skalę problemów wskazanych w diagnozie GPR Miasta Bydgoszczy. Dane statystyczne pozyskiwane będą zarówno z jednostek własnych Miasta (Urząd Miasta Bydgoszczy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) jak i instytucji zewnętrznych np. Policji lub Powiatowego Urzędu Pracy.

4. Coroczna analiza jakościowa i ilościowa procesu wdrażania GPR – informacje pochodzące z badań ankietowych, obserwacji i wywiadów z interesariuszami rewitalizacji.

Na podstawie pozyskanych raportów z analiz wskazanych w pkt 1-4 Prezydent Miasta przygotowuje ocenę aktualności i stopnia realizacji raz na 3 lata. Ocena ta podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Bydgoszczy.

GPR może być aktualizowany w celu dostosowania jego zapisów do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej miasta lub w przypadku problemów z osiągnięciem celów GPR.

Koszty całkowite zaplanowanych do realizacji projektów są szacunkowe i mogą ulec zmianie po sporządzeniu pełnej dokumentacji technicznej i aplikacyjnej. W związku z tym, że pula środków UE dedykowanych Bydgoszczy na inwestycje została wydzielona w ramach RPO Poddziałania 6.4.1, część z niej, decyzją Prezydenta Miasta Bydgoszczy (10 mln zł) została udostępniona podmiotom spoza jednostek komunalnych drogą naboru propozycji do GPR. W związku z taką dyspozycją, beneficjenci „zewnętrzni” GPR (czyli niebędący jednostkami ze struktur organizacyjnych Miasta Bydgoszczy), nie mogą ubiegać się o wyższe dofinansowanie z funduszy UE w ramach RPO Poddziałania 6.4.1 niż kwota wsparcia zapisana w GPR. W przypadku uwolnienia się środków z listy podstawowej przedsięwzięć, np. na skutek rezygnacji lub oszczędności Miasto będzie dokonywało przesunięć między projektami, dbając o efektywne wykorzystanie całej kwoty wsparcia.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana GPR w trybie, w jakim został on uchwalony:

- co najmniej z dwóch raportów rocznych będzie wynikało, że sytuacja na obszarze rewitalizacji nie poprawia się (nie poprawiają się wartości żadnych wskaźników) i konieczne jest wprowadzenie istotnej modyfikacji założeń GPR, które zapewnią jego większą skuteczność,
- wprowadzenie nowego projektu (nieujętego wcześniej na liście podstawowej lub uzupełniającej),
- wyznaczenia nowego/zmiany granic obszaru wsparcia objętego GPR.

W przypadku stwierdzenia, że GPR wymaga zmiany Prezydent Miasta wystąpi do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku dołączona będzie opinia Komitetu Rewitalizacji nt. oceny aktualności i stopnia realizacji GPR.

Zmiana GPR nie wymaga uzyskania opinii, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Przy czym zmiany dot. projektów wpisanych do GPR na listę podstawową, rezerwową lub uzupełniającą (zmiana harmonogramu, przeniesienie pomiędzy listami, zmiana budżetu) jeśli nie dot. zmniejszenia rzeczowego projektu mającego wpływ na

osiągnięcie zakładanych wskaźników nie traktuje się jako aktualizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, gdyż samo przedsięwzięcie stanowiące sumę kilku projektów pozostanie rzeczowo takie samo.

W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji GPR, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Miasta może uchylić uchwałę w sprawie przyjęcia GPR w całości albo w części, tj. dot. danego podobszaru z własnej inicjatywy albo na wniosek Prezydenta Miasta. Uchylenie uchwały w sprawie GPR w odniesieniu do tego podobszaru może otworzyć możliwość podjęcia procesu rewitalizacji na kolejnych terenach, które zakwalifikowano jako obszary zdegradowane, ale nie włączono do obszaru rewitalizacji.

18. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Obecnie nie będzie tworzona Specjalna Strefa Rewitalizacji (SSR). Jeżeli w późniejszym terminie zajdzie konieczność utworzenia SSR, wprowadzona będzie ona w drodze uchwały, będącej aktem prawa miejscowego w określonej w ustawie procedurze. Uchwała w każdym przypadku obowiązywać będzie czasowo, na okres nie dłuższy niż 10 lat.

19. Niezbędne zmiany w uchwałach Miasta Bydgoszczy

Po przeanalizowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR ustalono, że nie ma konieczności ani potrzeby dokonywania zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 150 oraz z 2015 r., poz. 1322).

Realizacja GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego nie wymaga wprowadzania zmian w:

1. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Bydgoszczy (Uchwała nr L/756/09 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 15 lipca 2009 r.),
2. Miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na podobszarach rewitalizacji

Zgodne z GPR są także plany miejscowe opracowywane na obszarze rewitalizacji w chwili uchwalania programu.

Nie przewiduje się też zmian w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2023” oraz w innych aktach prawa miejscowego.

Uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji

Nie wykazuje się konieczności sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.